

รายงานฉบับสมบูรณ์

การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และมาตรการป้องกัน
การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ
(ช่อดทกทงเลทที่ 61-02029-0055)

อานนทื ตั้งพิทักษัไกร
สุรศัคดี จันทา
พัชรินทรี ธนฤทธิไพศาล

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ประจำปีงบประมาณ 2563

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และมาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และการสนับสนุนจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ที่ได้ให้การสนับสนุนทุนดำเนินการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2563

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี อันเนื่องมาจากการสนับสนุนและให้ความร่วมมือของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน เยาวชน ตัวแทนครัวเรือน ร้านค้า และหน่วยงานท้องถิ่นในระดับพื้นที่ ตลอดจนที่ปรึกษาทุกฝ่ายที่กรุณาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำ เสนอข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำวิจัยจนสำเร็จและสมบูรณ์ทุกขั้นตอน และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ที่ให้โอกาสและสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดจนกระบวนการศึกษาและดำเนินงานวิจัย คุณประโยชน์และองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยนี้ ขอมอบเป็นแนวทางเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมด้านสุขภาวะของเด็กและเยาวชน รวมถึงประชาชน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

คณะผู้วิจัย

สิงหาคม 2564

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และมาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ มุ่งศึกษาและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการด้วยการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์จากการสร้างกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินการออกแบบและดำเนินกิจกรรมที่สนใจ ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการใช้แบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม แบ่งเป็น 2 ช่วงวัย คือ ช่วงวัย 10 – 15 ปี จำนวน 50 คน และช่วงวัย 16 – 19 ปี จำนวน 55 คน รวมเป็น 105 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน 105 คน และระยะที่ 3 เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มย่อยเพื่อวิพากษ์มาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสจากนั้นดำเนินการสรุปข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอรายงานฉบับสมบูรณ์

ผลการศึกษา

ศึกษาและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ได้แบ่งการดำเนินกิจกรรมออกเป็น 2 รุ่น คือ รุ่นที่ 1 รุ่นอายุ 16 – 19 ปี จำนวน 55 คน และรุ่นที่ 2 รุ่นอายุ 10 – 15 ปี จำนวน 50 คน โดยเยาวชนรุ่นที่ 1 ได้จัดกิจกรรมที่สนใจและกำหนดกิจกรรมร่วมกัน ประกอบด้วย การเล่นเกม การแสดงละครบทบาทสมมติ การเล่นเกมเน้นหนทางการเพื่อละลายพฤติกรรมระหว่างกัน และเสริมความรู้เกี่ยวกับโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รุ่นที่ 2 ได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องเล่า (เหล่า) ในตำนานจากประสบการณ์ (แบ่งกลุ่มเล่าเรื่องประสบการณ์จากเหล่า เช่น ประสบการณ์พบเห็นคนดื่มในครอบครัว ชุมชน ในงานเลี้ยงรื่นเริง งานเทศกาลต่างๆ เป็นต้น พบเห็นคนดื่มมีพฤติกรรมอย่างไร และรู้สึกอย่างไร แลกเปลี่ยนสรุป และส่งตัวแทนมาเล่าสู่กันฟัง ฯลฯ) และกิจกรรม “ชุมชนของเรา” (แบ่งกลุ่มสำรวจชุมชน และเขียนสิ่งที่ค้นพบในชุมชนที่น่าสนใจ วิเคราะห์ชุมชน และแสดงรู้สึกที่มีต่อชุมชนของตนเอง แลกเปลี่ยนสรุป และให้ตัวแทนนำเสนอในรูปแบบใดก็ได้ เรื่องเล่า ภาพวาด เป็นต้น) หลังจากจัดกิจกรรมได้ประเมินความรู้สึกของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีความสุข ดีใจ และอยากให้มีการจัดกิจกรรมขึ้นอีก

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างข้อมูลทั่วไปของกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 105 คน และกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 105 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 210 คน วิเคราะห์ด้วยสถิติ

ไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า ข้อมูลทั่วไปของทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลทั่วไปด้านอายุ และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยสถิติแบบที่ ชนิดที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมและเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมมีคุณสมบัติทั่วไปและพฤติกรรมการดื่มที่คล้ายคลึงกัน เมื่อพิจารณาข้อมูลคะแนนผลการทดสอบความรู้เรื่องแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมและไม่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 210 คน พบว่า เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากข้อมูลแบบวัดความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ อายุ 10 – 19 ปี พบว่า ผลรวมของความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11, SD = .923$), ($\bar{X} = 2.98, SD = .871$) โดยเยาวชนกลุ่มอายุ 16 – 19 ปี มีระดับเห็นด้วยในเรื่องของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ทำลายอนาคต และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้ อยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.42, SD = .994$) และเยาวชนกลุ่มอายุ 10 – 15 ปี เห็นด้วยในเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลเสียต่อร่างกายและจิตใจอยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.06, SD = .998$) และจากข้อมูลของกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมฯ ในพื้นที่เปรียบเทียบมีผลรวมของความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81, SD = .692$) โดยเยาวชนมีระดับเห็นด้วยในเรื่องของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ทำลายอนาคต และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้อยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.13, SD = .666$)

การสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ โดยการสร้างมาตรการฯ ในพื้นที่มีข้อเสนอ ดังนี้ 1) การจัดทำประชาคมตำบล 2) การจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลเกี่ยวกับปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน 3) กำหนดมาตรการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของร้านค้าในชุมชน 4) กำหนดมาตรการการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานบุญประเพณี 5) จัดประชุมเพื่อรับฟังข้อเสนอของประชาชนในพื้นที่เพื่อนำสู่การร่างธรรมนูญสุขภาพตำบล

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และมาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจและต้องการพื้นที่ในการจัดกิจกรรม โดยผู้ปกครอง ประชาชน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการเปิดโอกาสและสร้างพื้นที่สำหรับเยาวชน รวมถึงการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกร่วมในการแก้ไขปัญหาการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน และร่วมกันปฏิบัติตามข้อตกลงของชุมชนอย่าง

เครืงครัด และควรมีการพัฒนาแผนงานของชุมชนในการส่งเสริมความรู้ เพื่อลดพฤติกรรมการตีม่เครืงตีม่แอลกอฮอล์ของเยาวชน และประชาชนในพื้นที่ โดยชุมชนควรมีมาตรการติดตาม และประเมินผลจากกิจกรรมการรณรงค์ หรือ จากกิจกรรมงานบุญประเพณีที่มีเครืงตีม่แอลกอฮอล์ เพื่อเป็นข้อมูลชุมชนในการประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของนักตีม่ในแต่ละช่วงวัย รวมถึงพฤติกรรมการตีม่ในงานบุญประเพณี การตีม่ในชุมชน และข้อมูลการตีม่เครืงตีม่แอลกอฮอล์จะทำให้เกิดการจัดการปัญหาการตีม่เครืงตีม่แอลกอฮอล์ได้อย่างเหมาะสม ส่วนหน่วยงานท้องถิ่นรวมทั้งหน่วยงานทุกภาคส่วนควรมีการดำเนินงานอย่างจริงจังเพื่อป้องกันการเข้าถึง และลดพฤติกรรมการบริโภคเครืงตีม่แอลกอฮอล์ของเยาวชน โดยควรดำเนินการเชิงบูรณาการและเสนอให้มีหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหานักตีม่วัยใส และควรจัดทำแผนในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่เน้นการฝึกทักษะการปฏิเสธการตีม่เครืงตีม่แอลกอฮอล์ รวมถึงอบายมุข เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชนในการป้องกันปัญหาการเข้าถึงเครืงตีม่แอลกอฮอล์ และอบายมุขทุกประเภทที่จะทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ไม่เหมาะสม และควรให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชน โดยท้องถิ่น และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป็นหน่วยงานหนุนเสริมในส่วนของแผนงานที่เด็กและเยาวชนสนใจเพราะ จะช่วยให้ได้เกิดกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับพัฒนาการในช่วงวัยมากที่สุด

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และ 2) เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงปฏิบัติการ งานวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กรณีศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 105 คน และกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณในพื้นที่เปรียบเทียบ จำนวน 105 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 30 คน และการสนทนากลุ่มย่อย แบ่งเป็น 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 จำนวน 13 คน ครั้งที่ 2 จำนวน 15 คน เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์และสรุปผล และทำการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลทางสถิติ ความถี่ (F) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ค่าสถิติไคสแควร์ ค่าสถิติ multiple response ค่าสถิติ t-Test และนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาความ (Descriptive)

ผลการศึกษา พบว่า:

1. ศึกษาและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เกิดจากนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเด็กและเยาวชนของหน่วยงานท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษา ซึ่งเป็นแผนการพัฒนางานด้านเด็กและเยาวชนตามวาระโอกาส ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะวิจัยได้ดำเนินสนับสนุนการจัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ โดยกิจกรรมแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 กิจกรรมกลุ่มเยาวชนอายุ 16 – 19 ปี และระยะที่ 2 คือ กิจกรรม สำหรับเยาวชนกลุ่มอายุ 10 – 15 ปี ซึ่งเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการได้ออกแบบการดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง ได้มีการประชุมทีมเพื่อแบ่งงาน และปรึกษาเรื่องรูปแบบการทำกิจกรรมที่ทุกคนสนใจ และมีส่วนร่วมในการช่วยกันคิด การวางแผน การปฏิบัติร่วมกัน หลังจากจัดกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยได้ประเมินความรู้สึกของเยาวชนที่เข้าร่วมส่วนใหญ่มีความสุข ดีใจ และอยากให้มีการจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชนขึ้นอีก และเมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนทั้งหมดที่เข้าร่วมกิจกรรมและเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า เพื่อนจะมีอิทธิพลและเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน อาจเป็นเพราะในช่วงวัยนี้เป็นช่วงวัยที่ต้องการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนมากที่สุด และการดื่มคือสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับที่จะเข้าร่วมกลุ่มทางสังคมของเยาวชน และเมื่อพิจารณาข้อมูลจากแบบวัดความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำ พบว่า เยาวชนมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในเรื่องของความตระหนักในเรื่องของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ทำลายอนาคต และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้ นอกจากนี้ยังตระหนักในเรื่องผลเสียจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อสุขภาพกายและจิตใจ ซึ่งหมายความว่า หากเยาวชนมีความตระหนักในเรื่องโทษและผลกระทบจากการดื่ม

เครื่องตีมแอลกอฮอล์ จะส่งผลต่อพฤติกรรมกำบังตนเองไม่ให้กลับไปตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ซ้ำ

2. การสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของนักตีมวัยใสในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ได้มีข้อเสนอการสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของนักตีมวัยใสในพื้นที่ที่มีข้อเสนอ ประกอบด้วย 1) การจัดทำประชาคมตำบล 2) การจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลเกี่ยวกับปัญหาเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในชุมชน 3) กำหนดมาตรการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของร้านค้าในชุมชน 4) กำหนดมาตรการการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในงานบุญประเพณี และ 5) จัดประชุมเพื่อรับฟังข้อเสนอของประชาชนในพื้นที่เพื่อนำสู่การร่างธรรมนูญสุขภาพตำบล

คำสำคัญ: การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ มาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องตีมแอลกอฮอล์ นักตีมวัยใส

Abstract

The purposes of this research are 1) to study and develop creative areas to prevent access to alcoholic beverages among young drinkers in Sisaket Province and 2) to create measures to prevent access to alcoholic beverages among young drinkers in Sisaket Province. It is the Mixed Methods Research of action research quantitative research and qualitative research by the using a case study from a sample group consisting of a sample group of 105 youth participating in the activity and a quantitative sample in a comparison area of 105 people and a qualitative research. With in-depth interviews of 30 people and a small group discussion divided into 2 sessions, the 1st time 13 people, the 2nd time 15 people. Research tools consisted of questionnaires, interview forms to collect data. and use the collected data to analyze and draw conclusions The content of the statistical data was analyzed, frequency (F), percentage, mean (\bar{X}), standard deviation (SD.), Chi-Square Test, Multiple response, t-Test statistic and presenting descriptive data.

The research findings are as follows:

1. The study and development of creative areas to prevent access to alcoholic beverages among young drinkers in Sisaket province revealed that most of the activities for children and youths were caused by policies. Strategic Plans for Child and Youth Development of Local Agencies Related and educational institutions, which is a plan to develop children and youth according to the occasion. Therefore, this research study The research team has supported the creative space activities. The activities were divided into 2 phases: Phase 1, activities for youths aged 16-19 years, and phase 2, activities for youths aged 10-15 years. The youth participating in the project have designed their own activities. There was a team meeting to divide the work. and consult about the forms of activities that everyone is interested in and participate in helping each other think, plan and practice together. After the activities were completed, they assessed the feelings of most of the youth who participated were happy, happy and wished that more youth activities could be organized. When considering data on alcohol drinking behavior of all youth participating in the activity and youth who did not participate in the activities the research findings are Friends are an influential and important factor affecting youth alcohol consumption because during this age is the age that wants to be accepted by friends the most and drinking is a symbol of acceptance of youth to

join a social group. and when considering the data from the Intentional Measure for Self-Defense Against Alcohol Relapse The research findings are the youth had no different opinion levels about the issue of alcohol awareness is ruining the future and cause crime problems. They are also aware of the negative effects of drinking alcohol on physical and mental health which means If young people are aware of the dangers and consequences of drinking alcohol.This will affect the behavior of self-protection against returning to drinking alcohol again.

2. Establishing measures to prevent access to alcoholic beverages among young drinkers in Sisaket Province. There has been a proposal to create measures to prevent access to alcoholic beverages among young drinkers in the area. The proposals include: 1) establishing a community in a sub-district 2) establishing a supervisory committee on alcohol problems in the community 3) determining measures for selling alcoholic beverages in community shops 4) determining measures for drinking alcoholic beverages in traditional merit-making events; and 5) Organize a meeting to listen to the proposals of the people in the area to lead the drafting of the sub-district health constitution.

Keywords: creative space development, Measures to prevent access to alcoholic beverages, young drinkers

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทสรุปผู้บริหาร.....	ข
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	8
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	8
1.4 ขอบเขตการศึกษา	9
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	13
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
2.1 เด็กและเยาวชน.....	14
2.2 สถานการณ์และแนวความคิดด้านเด็กและเยาวชน.....	17
2.3 แนวคิดและความสำคัญของการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์.....	23
2.4 แนวคิดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน.....	29
2.5 มาตรการและนโยบายการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	34
2.6 ปัญหาและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใส.....	41
2.7 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม.....	43
2.8 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม.....	46
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	55

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
3.1 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	56
3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มทดลอง.....	57
3.3 ขอบเขตการศึกษา.....	59
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	65
4.1 ศึกษาและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ.....	65
4.2 การสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ.....	102
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	110
5.1 สรุป.....	111
5.2 อภิปรายผล.....	116
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	124
บรรณานุกรม.....	126
ภาคผนวก.....	134
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	135
ภาคผนวก ข ตารางข้อมูลแสดงความรู้สึกลของเยาวชนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์.....	137
ภาคผนวก ค รูปภาพกิจกรรม.....	152
ภาคผนวก ง เครื่องมือการวิจัย.....	156

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
2.1	มาตรการส่งเสริมเสริมและสนับสนุนให้เกิดพื้นที่เรียนรู้ปลอดภัย/พื้นที่ สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน.....	24
4.1	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	74
4.2	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลทั่วไปที่จำแนก ตามอายุ และพฤติกรรมการดื่ม จำแนกตามอายุที่เริ่มดื่ม และความถี่ในการ ดื่มของกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมและกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม	90
4.3	ผลทดสอบความรู้เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนอายุ 16 – 19 ปี ...	91
4.4	ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบแบบทดสอบความรู้เรื่องเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม	91
4.5	ข้อมูลแบบวัดความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ซ้ำของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมอายุ 16 – 19 ปี	92
4.6	ผลทดสอบความรู้เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนอายุ 10 – 15 ปี....	94
4.7	การนำเสนอตารางแสดงผลการเปรียบเทียบแบบทดสอบความรู้เรื่อง เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม.....	95
4.8	ข้อมูลแบบวัดความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ซ้ำของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม อายุ 10 – 15 ปี.....	95
4.9	แบบทดสอบความรู้เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	98
4.10	ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบแบบทดสอบความรู้เรื่องเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมและเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วม กิจกรรม	99
4.11	ข้อมูลแบบวัดความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ซ้ำของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนอายุในพื้นที่เปรียบเทียบ.....	99

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ และสร้างแกนนำเด็กและเยาวชนในการทำ กิจกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	28
2.2 กระบวนการละคร.....	30
2.3 โครงสร้างการเรียนรู้ประเด็นปัญหาแอลกอฮอล์ผ่านกระบวนการละคร.....	32
2.4 แผนผังยุทธศาสตร์และความเชื่อมโยงกับเป้าหมายเชิงกลไกและ วัตถุประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ.....	38
2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	55
4.1 ประชุมชี้แจงโครงการฯ.....	72
4.2 เยาวชนแบ่งกลุ่มการวางแผนจัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์.....	72
4.3 เยาวชนแบ่งกลุ่มการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น.....	73
4.4 เยาวชนนำเสนอความเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรม.....	74
4.5 กิจกรรมสนทนากาของเยาวชนในการละลายพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรม.	74
4.6 เด็กและเยาวชนแบ่งกลุ่มแลกเปลี่ยนเพื่อกำหนดรูปแบบกิจกรรม.....	75
4.7 เด็กและเยาวชนแสดงกิจกรรมสนทนากาเพื่อละลายพฤติกรรม.....	76
4.8 ตัวแทนเด็กและเยาวชนแลกเปลี่ยนเรื่องเล่า (เหล่า) ในตำนานจาก ประสบการณ์	76
4.9 เด็กและเยาวชนดำเนินกิจกรรมสำรวจชุมชน	77
4.10 เด็กและเยาวชนร่วมกันเขียนวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน	77
4.11 การประชุมสนทนากลุ่มย่อยตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ	102

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการศึกษา

สถานการณ์ของนักดื่มวัยใสที่เป็นเยาวชนของประเทศไทยในปัจจุบันมีอัตราแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยจากข้อมูลการสำรวจขององค์การอนามัยโลกล่าสุด พบว่า ประเทศไทยมี “นักดื่มหน้าใหม่” เป็นเยาวชน ถึง 27.3% โดยเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับประเทศในเอเชีย ประเทศไทยนั้นครองอันดับ 2 รองจากเกาหลี (ไทยพับบลิค้า, 2562) พบว่า ประชากรตั้งแต่อายุ 15 – 19 ปี มีจำนวนมากที่สุด และสัดส่วนนักดื่มที่เป็นประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป มีทั้งสิ้น 55.9 ล้านคน เป็นผู้ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบปีที่แล้ว พ.ศ. 2560 ประมาณ 15.9 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 28.4 โดยเป็นผู้ที่ดื่มสม่ำเสมอ 6.98 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และเป็นผู้ที่ดื่มนานๆ ครั้ง 8.91 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 15.9 สาเหตุที่ทำให้คนดื่มสุรามากขึ้นมาจาก 2 สาเหตุหลัก คือ ความชอบและการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยพบว่า เด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี ไม่เคยถูกขอตรวจบัตรประจำตัวประชาชนก่อนซื้อสุรา ไม่มีการขอคู่มือบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ซื้อ คิดเป็นร้อยละ 94.2 และประชาชนเคยซื้อสุรานอกช่วงเวลาที่ถูกกฎหมายกำหนดให้ขายได้ (11.00 น. -14.00 น. หรือ 17.00 น. – 24.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 99.9 (นพพล วิทย์วรพงศ์ และคณะ, 2561) นอกจากนี้ยังมีข้อมูลที่รายงานเกี่ยวกับสถานการณ์การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักดื่มวัยใส ซึ่งในบางพื้นที่ที่มีการลักลอบขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 83.87 และมีการจำหน่ายให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ทั้งที่อยู่ในชุดนักเรียน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2557) และจากรายงานของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) เมื่อปี พ.ศ. 2561 ที่ทดสอบให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านค้า 417 ร้าน ใน 4 จังหวัด พบว่า ร้อยละ 99 สามารถซื้อได้สำเร็จ ทั้งที่เป็นการจำหน่ายที่ผิดกฎหมายสอดคล้องกับข้อมูลของเครือข่ายเยาวชนป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ ยังพบเห็นการใช้ให้เด็กอายุเพียง 6 ขวบ ไปซื้อเหล้าเปียร์รี่ในร้านสะดวกซื้อ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2561) จากข้อมูลแนวโน้มการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเยาวชนไม่ได้ลดลง ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และอายุผู้ที่เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มลดลง

จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดหนึ่งในเขตภาคอีสานตอนล่าง มีพื้นที่ชายแดนติดกับราชอาณาจักรกัมพูชา ระยะทาง 127 กิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 22 อำเภอ 206 ตำบล 2,633 หมู่บ้าน ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ประกอบด้วย กูย ลาว เขมร เยอ และอื่นๆ มีความเชื่อในเรื่องผีบรรพบุรุษ และบุญประเพณี

ด้วยความที่มีเชื้อชาติพันธุ์ที่หลากหลายส่งผลให้วัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อของประชาชนในพื้นที่ล้วนเกี่ยวข้องกับสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ต้องมีในพิธีกรรมต่างๆ และจะมีการดื่มหลังเสร็จสิ้นจากการประกอบพิธีกรรมเพราะเชื่อว่าดื่มแล้วจะนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ตน และครอบครัว โดยความเชื่อเหล่านี้ถูกปลูกฝังมากับวิถีชีวิตของคนศรีสะเกษอย่างยาวนาน ทำให้คนในพื้นที่นิยมดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอย่างมาก ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนจังหวัดศรีสะเกษ ในปี พ.ศ. 2558 จึงเกิดแนวคิดการณรงค์ชาวประชาร่วมใจ ใช้พลังชุมชนช่วย ลด ละ เลิก “เหล้า” ในงานพิธีกรรม เพื่อมุ่งปรับเปลี่ยนค่านิยม ลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่อง ด้วยการจัดสิ่งแวดล้อมและพลังชุมชนสู่การช่วยเลิก พร้อมเดินทางไต่ถามระดับงานบุญประเพณีต่างๆ เช่น ในพิธีกรรมแซนโฎนตาจะมีสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นหัวใจหลักของพิธีกรรม โดยชาวบ้านมีความเชื่อว่าสุราเป็นน้ำบริสุทธิ์ที่สามารถเชื่อมโยงกับดวงวิญญาณของบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วได้ หลังจาก เช่นไหว้จะมีการตั้งวงดื่มกินกันจนเมามายส่งผลให้เกิดปัญหาการทะเลาะวิวาทและอุบัติเหตุตามมา จึงเกิดการขับเคลื่อนรณรงค์ให้ลด ละ เลิก การใช้สุราในขบวนแห่แซนโฎนตา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนขบวนแห่ที่ไม่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จัดอย่างยิ่งใหญ่ในระดับอำเภอ ซึ่งต่อมาได้มีการยกระดับและรณรงค์ให้ชุมชนหันมาใช้ น้ำบริสุทธิ์ น้ำมะพร้าว และน้ำผลไม้แทนการใช้สุราในพิธีกรรมเช่นไหว้ที่จัดในครัวเรือน ทั้งนี้จากการสำรวจข้อมูลงานแซนโฎนตา พบว่าผลที่ได้จากการดำเนินการดังกล่าว สามารถประหยัดค่าเหล้าในช่วงเทศกาล ได้ถึงปีละ 15 ล้านบาท (ขวัญชัย ไชยโพธิ์, 2560) แต่อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการจัดกิจกรรมตามวาระในเทศกาล เพื่อหวังผลให้เป็นต้นแบบในการลด ละเลิกการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพิธีกรรม ซึ่งหากไม่มีการส่งเสริมและจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพิธีกรรมจะกลับมาอีก และจากการให้สัมภาษณ์ของครุจันท์ โต๊ะสิงห์ ผู้ประสานงานประชาคมงดเหล้าจังหวัดศรีสะเกษ กล่าวว่าจังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่ชูนโยบายการต่อสู้กับสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิดมายาวนานกว่า 13 ปี มีการให้ความรู้ การเคลื่อนไหว การรณรงค์ การสร้างภาคีเครือข่ายเกี่ยวกับแคมเปญการรณรงค์ชุมชนต้นแบบงานบุญปลอดเหล้าควบคู่ไปกับการออกแคมเปญการรณรงค์การลดปัญหาการพนันต่างๆ ในคนทุกกลุ่มวัยของจังหวัดศรีสะเกษ โดยเฉพาะเยาวชนลูกหลานคนเมืองศรี เป็นกลุ่มวัยที่น่ากังวลและน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง ทำอย่างไรจะให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ลดการดื่มแอลกอฮอล์และสุราลง ในขณะที่การรณรงค์และการดำเนินงานของเครือข่ายเองยังมีความต่อเนื่องตลอด แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) ศรีสะเกษ ปี พ.ศ. 2560 กลับพบว่าจังหวัด ศรีสะเกษมีผู้ดื่มสุรา อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีจำนวนถึง 119,822 คน โดยมีผู้ติดสุราอายุ 15 - 19 ปี จำนวน 13,522 คน นอกจากนี้เด็กและเยาวชนที่นี้ยังเป็นกลุ่มเสี่ยงในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงเป็นอันดับ 5 ของประเทศ แม้จะมีแคมเปญต่างๆ ออกมามากมายแต่ต้องยอมรับว่าในบางพื้นที่เครือข่ายองค์กรงดเหล้ายังไม่สามารถเข้าถึงได้ ต้องอาศัยความร่วมมือของ

ประชาชนในพื้นที่ ยอมรับและอนุญาตให้เครือข่ายเข้าไปสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยบางพื้นที่ได้รับความร่วมมือจากภาคที่เป็นหน่วยงานทางการศึกษา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์การหน่วยงานส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุน นำนักเรียน นักศึกษา พ่อค้า ประชาชนมาร่วมดำเนินกิจกรรมรณรงค์ๆ มากมาย ซึ่งการดำเนินกิจกรรมจะต้องมีการเปลี่ยนรูปแบบอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์และบริบทของพื้นที่ โดยเฉพาะบางพื้นที่เรียกว่าเป็นพื้นที่สีแดงเข้าถึง แต่เจาะไม่ได้ต้องอาศัยระยะเวลา และต้องมีการนำกิจกรรมเสริม โดยให้เยาวชนบุตรหลานของคนในพื้นที่มาช่วยขับเคลื่อนกิจกรรม เพราะเป็นที่น่ากังวลว่าอายุของเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้ดื่มฯ ในปัจจุบันมีอายุน้อยลง และการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนในร้านค้า หรือตามพื้นที่ชุมชนเข้าถึงง่ายขึ้น (จันทร์ โตะสิงห์, 2562: สัมภาษณ์) โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ที่มีอัตราการเข้าถึงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กและเยาวชนอยู่ในระดับสูงของจังหวัด ควรมีการเร่งดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวทันที

อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นอำเภอสำคัญด้านเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษ มีจำนวนประชากรทั้งหมด 53,151 คน จำนวนครัวเรือน 12,632 ครัวเรือน (ที่ว่าการอำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ, 2562) แบ่งการปกครองออกเป็น 7 ตำบล ประชาชนมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์กลุ่มชาติพันธุ์ที่มากที่สุดคือ กูย เขมร ลาว และเยอ ตามลำดับ ประชากรสื่อสารกันด้วยภาษาท้องถิ่นคือ ภาษากูยและภาษาเขมร มีวิถีชีวิต เครื่องแต่งกาย อาหาร ที่อยู่อาศัย พิธีกรรม และความเชื่อตามกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอง โดยเฉพาะการประกอบพิธีกรรมตามงานบุญประเพณีจะมีความโดดเด่นด้านการจัดเครื่องอาหารคาวหวานถวายแก่ผีบรรพบุรุษตน เครื่องเซ่นไหว้ที่ต้องมีในพิธีกรรมเหมือนพื้นที่อื่นๆ ในจังหวัดศรีสะเกษ คือ สุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะเชื่อว่ายังมีเหล่า และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เยอเยอได้รับการยอมรับ ใครมีน้อยสังคมจะประณาม เป็นธรรมเนียมปฏิบัติในพื้นที่ โดยพื้นที่เคยมีการรณรงค์ และทำประชาคมเรื่องการใช้น้ำเปล่าในการเซ่นไหว้บรรพบุรุษที่นำมาจากแนวคิดของพื้นที่อื่นในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อทดลองใช้ในพื้นที่อำเภอศรีรัตนะ ปรากฏว่าประชาชนในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือ โดยให้เหตุผลว่าปฏิบัติกันมาและสืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษจะยกเลิกไม่ได้ ทำให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่สามารถเข้าถึงการดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เริ่มตั้งแต่ในครอบครัวตนเองเป็นเหตุการณ์ปกติ (สมานมิตร นิลเพชร, 2562: สัมภาษณ์) นอกจากนี้ยังพบว่า ประชาชนในพื้นที่นิยมจัดงานมหรสพบันเทิงในงานบุญต่างๆ และมีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงาน และร้านค้าในหมู่บ้านจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ให้กับคนทุกกลุ่มวัยและไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่กฎหมายกำหนด ทำให้สถานการณ์การติดสุราของประชาชนในพื้นที่อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และพบว่ากลุ่มผู้ติดสุราอายุ 15 ขึ้นไป มีจำนวน 5,013 คน (ไม่นับรวมผู้ดื่มปกติ) มีจำนวนนักดื่ม อายุ 15-19 ปี ของพื้นที่จำนวนมากที่สุดในจังหวัดศรีสะเกษ คือ 2,874 คน คิดเป็นร้อยละ 57.33 ของผู้ติดสุราในพื้นที่ หรือคิดเป็นร้อยละ 39.14

ของประชากรที่ติดสุราในกลุ่มวัยนี้ทั้งจังหวัด และเป็นพื้นที่ที่มีสัดส่วนผู้ดื่มสุราที่เป็นนักดื่มวัยใสจำนวนมากที่สุดในจังหวัดศรีสะเกษ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ, 2559)

ตำบลศรีแก้ว เป็นตำบลที่ใหญ่ที่สุดของอำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ แบ่งการปกครองออกเป็น 15 หมู่บ้าน มีประชากรอยู่จำนวน 1,382 หลังคาเรือน ประชากรรวม ทั้งสิ้น 5,951 คน เพศชายจำนวน 2,953 คน เพศหญิงจำนวน 2,953 คน ลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นที่ราบลุ่มสลับกับที่ราบสูงเหมาะสำหรับการเกษตร ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา ทำสวนผลไม้ และมีการปลูกพืชเศรษฐกิจ ประเภท ข้าวโพด ข้าว ถั่วลิสง มะม่วง เงาะทุเรียน และยางพารา เป็นต้น โดยวัยแรงงานในบางครัวเรือนเมื่อเว้นว่างจากการทำเกษตรจะอพยพไปเป็นแรงงานต่างถิ่น และเมื่อถึงฤดูกาลเกษตรก็อพยพกลับมาอย่างนี้ทุกปี ทำให้สมาชิกในชุมชนบางครัวเรือนส่วนหนึ่งมีเพียงผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับเด็กและเยาวชน และในส่วนของบริบทประชากรในพื้นที่ตำบลศรีแก้วส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เขมร สื่อสารกันด้วยภาษาถิ่นมีทั้งภาษาเขมร และอีสาน มีการสืบสานความเชื่อทางด้านวัฒนธรรมประเพณีจากรุ่นสู่รุ่น โดยเฉพาะความเชื่อในด้านพิธีกรรมในงานบุญประเพณีที่ประชาชนในตำบลศรีแก้วล้วนให้ความเคารพศรัทธาในพุทธศาสนา แต่ในขณะเดียวกันก็มีความเชื่อในเรื่องผีจะทำการสิ่งใดต้องมีการบอกกล่าวผีบรรพบุรุษ ผีบ้านผีเรือน ผีเจ้าที่ เทวดาอารักษ์ โดยใช้สุราเป็นเครื่องพิธีกรรมในการสื่อสารเชื่อมโยงต่อสิ่งเหล่านั้น นอกจากนี้ยังมีเรื่องของความเชื่อในการร่วมงานบุญประเพณี คนในชุมชนมีความเหนียวแน่นในการร่วมกันจัดงานบุญ โดยลักษณะของงานจะแฝงไปด้วยความสนุกสนานจากมโหรีดนตรีพื้นบ้านประจำถิ่น ประเภท กลอง เครื่องสายที่เรียกว่า กระจับปี่ มีลักษณะคล้ายพิณ และ จะเป็ยตองเวียง(กระจับปี่) เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมในขบวนพ็อนรำในอดีต และในเทศกาลงานบุญชาวบ้านทุกครัวเรือนทุกกลุ่มวัยจะมาช่วยกันเตรียมอาหาร จัดสถานที่ในการทำบุญที่วัดประจำหมู่บ้าน และมีการฟ้อนเอาบุญอย่างสนุกสนาน การตีมโหรีตีมโหรีจะพบเห็นบ้างในงานพิธีการแต่มีจำนวนน้อย เพราะส่วนใหญ่เมื่อถึงเวลาประกอบพิธีกรรมทางศาสนาแล้วจะยุติกิจกรรมทุกอย่างทำให้ภาพกิจกรรมในอดีตมีลักษณะเรียบง่ายและงดงาม ต่อมาในช่วง ปี พ.ศ. 2533 เริ่มมีการนำเครื่องดนตรีประเภทอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องสี ตี เป่าที่ทันสมัยขึ้นรถเข็น และมีเครื่องขยายเสียงร่วมในประเพณีการฟ้อนเอาบุญในงานต่างๆ สร้างความสนุกสนานให้กับผู้เข้าร่วม และระหว่างการร่วมฟ้อนรำได้มีการดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปด้วย ยิ่งผู้คนยิ่งเฮฮาสนุกสนาน และในปี พ.ศ. 2556 รถแห่มโหรีดนตรีเคลื่อนที่เริ่มเข้ามามีบทบาทในงานบุญฯ และเป็นที่ยอมรับในจังหวัดศรีสะเกษ วิธีการฟ้อนรำในงานบุญเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไป เช่น รำกลองยาวในงานบวช งานฉลองแห่พัตยศ การฟ้อนรำในงานบุญพะเวด เหล่านี้เริ่มเปลี่ยนเป็นการจ้างรถแห่มีเครื่องเสียงที่เสียงดัง มีนักร้องนักดนตรีร้องสด สร้างสีสันความสนุกสนานเร้าใจให้กับประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนชื่นชอบการเข้าร่วมงานที่มีมโหรีดนตรีเคลื่อนที่ประเภทนี้เป็นอย่างมาก และงานบุญนั้นจะกลายเป็น

จุดรวมพลคนชอบเต้น ชอบดื่มที่เป็นนักดื่มวัยใสเป็นจำนวนมาก ซึ่งในอดีตเด็กและเยาวชนเวลาไปร่วมงานบุญ หรืองานประจำหมู่บ้านจะไปกับครอบครัว ไปร่วมงานเสร็จก็กลับบ้าน ปัจจุบันเด็กและเยาวชนห่างออกจากครอบครัวมาก พ่อแม่ไปเป็นแรงงานที่อื่น บางครอบครัวมีเฉพาะผู้สูงอายุกับเด็กเยาวชน ซึ่งปัญหาที่เกิดในครอบครัวที่มีเฉพาะผู้สูงอายุกับเด็กเยาวชนก็น่าเป็นที่น่ากังวล เพราะยุคสมัยที่เปลี่ยนไปทำให้ผู้สูงอายุขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูบุตรหลาน เกิดปัญหาช่องว่างระหว่างวัย ก้าวไม่ทันเทคโนโลยี ไม่สามารถอบรมสั่งสอนบุตรหลานได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้กลุ่มเพื่อนเข้ามามีอิทธิพลต่อการความคิดและพฤติกรรมของกลุ่มคนวัยนี้เป็นอย่างมาก โดยเด็กเยาวชนในวัยนี้ประสบการณ์ชีวิตมีน้อย การตรึงตรองการกระทำต่างๆ ยังขาดประสบการณ์กลั่นกรองความเหมาะสม ใช้ความรู้สึกรู้สึกต้องถูกใจในการตัดสินใจกระทำ จึงพบเห็นว่าเด็กเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไม่เหมาะสมมากขึ้น เพราะเกิดจากการเลียนแบบและการสนับสนุนกันในกลุ่มเพื่อน ในบางรายอาจส่งผลเสียต่อการศึกษาจนทำให้เกิดเป็นเด็กนอกระบบการศึกษา (วิชัย มณีโชติ, 2563: สัมภาษณ์)

ปัจจุบันเด็กและเยาวชน ตำบลศรีแก้วมีจำนวนทั้งสิ้น 1,678 คน แยกเป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษา 1,248 คน และนอกระบบการศึกษา จำนวน 430 คน มีสถานศึกษาในเขตตำบลศรีแก้ว จำนวน 6 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนระดับอนุบาล – ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนบ้านตระกาจ 2) โรงเรียนบ้านศรีแก้ว 3) โรงเรียนบ้านตาแบน และ 4) โรงเรียนอนุบาลศรีรัตนะ เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาขนาดเล็กจำนวน 3 โรงเรียน และขนาดกลางจำนวน 1 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 และโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 2 คือ โรงเรียนศรีแก้วพิทยาศาสตร์ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ และโรงเรียนพระปริยัติธรรม เกียรติแก้วพิทยา เป็นโรงเรียนสงฆ์ขนาดกลาง สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (องค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้ว, 2561) โดยปัจจุบันนอกจากการเรียนการสอนที่เน้นด้านทักษะวิชาการแล้ว โรงเรียนในพื้นที่ได้นำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยไม่กระทบเนื้อหาหลักที่ผู้เรียนควรเรียนรู้มาใช้ในเรียน อาทิ การสอดแทรกกิจกรรมในช่วงพลศึกษา เช่น กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมดนตรีการเต้นประกอบจังหวะ หรือ กิจกรรมที่นำนโยบายจากโครงการทูปีมเบอร์วันมาจัดขึ้นในโรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา รูปแบบการจัดกิจกรรมเป็นไปตามแผนงานของโรงเรียนนั้น เพื่อให้เด็กและเยาวชนในโรงเรียนได้เข้าร่วมทำกิจกรรม นอกจากนี้บางกิจกรรมเป็นลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นตามวาระโอกาส เทศกาลวันสำคัญ และเป็นกิจกรรมตามหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา เช่น กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมวันคริสต์มาส กิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ กิจกรรมใส่ผ้าไหมไทยไปวัด ในวันมาฆบูชา กิจกรรมถวายเทียนวันเข้าพรรษา วันอาสาฬหบูชา หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี 12 เดือนของไทย เป็นต้น ซึ่งแต่ละกิจกรรมจัดขึ้นในสถานศึกษาของชุมชน กิจกรรม

เหล่านี้เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนในระบบการศึกษาได้มีโอกาสทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเสริมทักษะชีวิต ในขณะที่เดียวกันสภาพปัญหาเด็กและเยาวชนที่พบในพื้นที่คือ เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงที่เป็นกลุ่มเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีพ่อแม่ ผู้ใกล้ชิด รวมถึงสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเครื่องดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เด็กเยาวชนที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน เด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา โดยกลุ่มคนวัยนี้ส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมรวมกลุ่มกับเพื่อนที่มีภูมิหลังที่มีความใกล้เคียง คือ เป็นครอบครัวที่อาศัยอยู่กับผู้สูงอายุ พ่อ แม่ดื่มเหล้าและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และไม่สนใจลูกเท่าที่ควรทำให้เพื่อนมีอิทธิพลต่อความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นอย่างมาก ซึ่งเด็กเยาวชนกลุ่มนี้ในพื้นที่ตำบลศรีแก้วที่พบเห็นมักจะมีการรวมกลุ่มกันดื่มเหล้า เล่นเกม แข่งรถจักรยานยนต์ เสพยา ฯลฯ ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ หรือการแสดงออกทั้งด้านทักษะความสามารถที่มี จึงเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสเข้าสู่วงจรอบายมุขง่ายที่สุด เพราะไม่เห็นคุณค่าในตนเองคิดว่าสังคมปฏิเสธ ขาดความยับยั้งชั่งใจ ขาดผู้ให้คำแนะนำที่ถูกต้อง เด็กและเยาวชนบางครอบครัวขาดพ่อแม่เป็นเสาหลักอาศัยอยู่กับผู้สูงอายุ เพื่อนคือกลุ่มคนสำคัญ ประการสำคัญทัศนคติต่อการดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเด็กเยาวชนกลุ่มนี้เข้าใจว่าการดื่มเป็นเรื่องธรรมชาติ ใครๆ ก็ดื่มและพบเห็นการดื่มจนเคยชินแล้ว ซึ่งการแก้ปัญหาครอบครัว ชุมชนต้องกล้ายอมรับ และกล้าที่จะแจ้งให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปช่วยจัดการปัญหา และสำคัญคือชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการพิทักษ์และคำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดกับเด็กและเยาวชนที่เป็นบุตรหลานของคนในชุมชนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเข้มแข็ง ให้เป็นคนมีคุณภาพของประเทศ (เพิ่ม ดวงเด่น, 2562: สัมภาษณ์) จากข้อมูลดังกล่าว เด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลศรีแก้วควรได้รับโอกาสที่จะแสดงออกตามความสามารถ และมีสิทธิที่จะแสวงหาและเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม เพราะการพัฒนาส่งเสริมให้สังคมให้ตีมีคุณภาพจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาหน่วยย่อยของสังคมก่อน โดยเริ่มจากเด็กและเยาวชนเป็นพื้นฐานสำคัญ เพราะกลุ่มคนเหล่านี้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า ที่จะช่วยสร้างพื้นฐานของสังคมในอนาคต เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การสร้างเกราะป้องกันและคุ้มภัยให้กับเด็กและเยาวชนจึงถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบของทุกคนในชุมชน สังคมตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ และจากการลงพื้นที่ศึกษาวิจัยโครงการศึกษาผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานมหรสพบันเทิงที่มีผลต่อพฤติกรรมของเยาวชนจังหวัดศรีสะเกษ ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คณะวิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2562 พบว่า นอกจากการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้น ยังพบว่าเด็กเยาวชนกลุ่มนี้นิยมเที่ยวและมีพฤติกรรมรวมกลุ่มกันในงานมหรสพบันเทิง โดยเฉพาะในช่วงที่งานบุญประเพณีตามเทศกาลทั้งงานเจ้าภาพเดี่ยว งานเจ้าภาพร่วมที่มีการจัดมหรสพบันเทิงจะพบเด็กเยาวชนเข้าร่วมดื่มกินเต้นรำร่วมอยู่ในงานเป็นจำนวนมาก และยังพบเป็นเชิงประจักษ์ในช่วงเวลาที่โรงเรียนมีกิจกรรมพิเศษประเภทงานกีฬา งานจัดพานไหว้ครู ฯลฯ จะมีเด็กและเยาวชนบางกลุ่มซื้อ

เครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ใส่เป้เข้าไปตี๋มในงานช่วงทำกิจกรรม และยังพบว่าในชุมชนยังมีกลุ่มเด็กอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เข้าถึงเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์โดยมีพฤติกรรมการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในรูปแบบแบบผสม และตรวจพบร้านค้าในพื้นที่ที่มีการจำหน่ายสุราชาวผสมน้ำแดงให้กับเด็กกลุ่มอายุนี้ จากการให้ข้อมูลของผู้นำชุมชนกล่าวว่า “พฤติกรรมเด็กที่ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์กลุ่มนี้เลียนแบบมาจากรุ่นพี่ในหมู่บ้าน คนทั่วไปและผู้ปกครองเด็กเองที่พบเห็นการตี๋มเครื่องตี๋มลักษณะนี้ ทำให้เข้าใจว่าเป็นการตี๋มน้ำหวานปกติ จึงไม่มีการห้ามปราม ตักเตือน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าทุกครั้งที่มีการจับกลุ่มตี๋มเครื่องตี๋มนี้พฤติกรรมเด็กจะมีพฤติกรรมเปลี่ยนเป็นสนุกสนาน พุดคุย หัวเราะเสียงดัง แสดงความก้าวร้าวต่อครูอาจารย์ จึงได้เข้าไปสอบถาม และตรวจพบว่า เด็กกลุ่มนี้มีอาการเมาและสนุกสนานเป็นอย่างมาก ซึ่งการตี๋มสุราชาวผสมน้ำหวานในกลุ่มเด็กกำลังเป็นที่นิยมในพื้นที่ตำบลศรีแก้ว ปัญหาตามมาที่พบ คือ เด็กบางคนขโมย เงินผู้ปกครองเพื่อมาซื้อตี๋มกับเพื่อน และไม่ไปโรงเรียน” โดยทางผู้นำชุมชนและฝ่ายปกครองที่ได้ตรวจพบ ทำการแจ้งเตือนไปยังผู้ปกครอง และร้านค้าที่จำหน่ายแล้ว แต่อย่างไรก็ตามยังมีการลักลอบจำหน่ายให้กับเด็กในชุมชนอยู่ตลอด ซึ่งปัจจุบันมาตรการทางกฎหมายที่บังคับใช้ในร้านค้าชุมชนบังคับใช้ได้ไม่ทั่วถึง ร้านค้าบางร้านยังมีการลักลอบจำหน่ายให้เด็กและเยาวชนและไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด (ประจักษ์ ผิวงาม, 2562: สัมภาษณ์) นอกจากนี้ในช่วงเทศกาลงานบุญทั้งงานบุญเจ้าภาพเดี่ยวและเจ้าภาพร่วม ประชาชนในพื้นที่จะมีการจ้างรถแห่ทั้งขนาดใหญ่และรถแห่ขนาดเล็กมาร่วมให้ความบันเทิง สิ่งที่ตามมาคือเยาวชนทั่วทั้งตำบลทุกหมู่บ้านจะมารวมตัวกันบางกลุ่มอยู่คนละหมู่บ้านแต่เป็นเพื่อนกันจะนัดพบกันในงาน ซึ่งก้านตำบลศรีแก้วได้ให้ข้อมูลผลกระทบที่เกิดจากการตี๋มแอลกอฮอล์ในเด็กและเยาวชนหลังจากตี๋มเครื่องตี๋มว่า “สำหรับปัญหาพื้นที่ตำบลศรีแก้วเวลาจะออกไปเที่ยวในงานบุญตามเทศกาล แทบจะออกไปเที่ยวไม่ได้เลย เพราะจะมีกลุ่มวัยรุ่นตี๋มกันตลอดในงานมหรสพบันเทิง วัยรุ่นแต่ละหมู่บ้านจะมีการตั้งกลุ่มและรู้จักกันหมด แต่สุดท้ายก็ไล่ตีกัน ยิ่งกันจนกระทั่งถึงแก่ชีวิตบ้าง ตีตุ๊กบ้าง เพราะเกิดจากการตี๋มสุราทั้งนั้น คือถ้าไม่มีงานก็พากันจับกลุ่มกันตามบ้านเพื่อน สวนสาธารณะงานตลาดนัด ถนนคนเดิน และพื้นที่พบปะที่เป็นแหล่งจูงใจเหล่าวัยรุ่น ก็คือ พื้นที่งานมหรสพบันเทิงต่างๆ เพราะในพื้นที่พวกนี้เค้าได้แสดงออกในสิ่งที่เค้าอยากทำได้เต็มที่ โดยเฉพาะการมีเพื่อนจำนวนมากมารวมกลุ่มทำกิจกรรมด้วยกัน ซึ่งการแสดงออกบางครั้งก็ขัดต่อบรรทัดฐานของสังคมส่วนใหญ่ เช่น ไม่ให้ตี๋มเหล้า พวกเค้าก็ไปซื้อมาตี๋ม ไม่ให้สูบบุหรี่ ก็สูบกันถ้วนหน้าอย่างนี้ เมื่อเกิดเหตุการณ์กับคนวัยใสในพื้นที่แบบนี้ก็เลยมีการประชุมกันว่าจะดำเนินการป้องกันเด็กและเยาวชนในพื้นที่ของเราอย่างไร เพราะตำบลศรีแก้วไม่มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้กับเด็กและเยาวชนอย่างเพียงพอ” โดยเมื่อพิจารณาข้อมูลจะเห็นได้ว่ากิจกรรมเชิงสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนล้วนมีขอบเขตจำกัดอยู่ในสถานศึกษา หากเป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่จัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมล้วนเป็นเด็กในสถานศึกษาทั้งสิ้น อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้ว

จัดโครงการเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ห่างไกลยาเสพติด เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนจากโรงเรียนศรีแก้วพิทยาทังไกลยาเสพติด โครงการชุมชนถักทอสายใยรักสู่ครอบครัวผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะเป็นผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และตัวแทนครัวเรือน เมื่อพิจารณาจะพบว่า โครงการแรกจะจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กในสถานศึกษา และโครงการที่สองจะจัดกิจกรรมระดับชุมชน ซึ่งเด็กกลุ่มเสี่ยงที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาจะไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่หน่วยงานในพื้นที่จัดขึ้นเท่าใดนัก

ดังนั้น คณะวิจัยจึงมีความมุ่งหวังให้งานวิจัยได้เกิดการต่อยอด และได้นำประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยสู่การพัฒนาแก้ไขปัญหาที่พบในพื้นที่ศึกษา โดยมุ่งให้เกิดร่วมมือระหว่างภาคประชาชนทุกกลุ่มวัย หน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ได้ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใส และเกิดความร่วมมือในการผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนการสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้จะเป็นกำลังสำคัญของสังคมและประเทศชาติต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 บริบทของพื้นที่สร้างสรรค์ที่มีการพัฒนามีผลต่อการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสได้อย่างไร

1.2.2 เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แตกต่างจากเด็กและเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมฯ ได้หรือไม่

1.2.3 การสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยความร่วมมือของทุกคนในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถช่วยป้องกันและลดจำนวนของนักดื่มวัยใสได้อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

1.3.2 เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และมาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ครั้งนี้ ประกอบด้วย ขอบเขตการศึกษา ขอบเขตประชากร ขอบเขตพื้นที่ ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตการศึกษาและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย

- 1) ศึกษาบริบทพื้นที่สร้างสรรค์ในท้องถิ่น
- 2) ศึกษาประเภท และกิจกรรมที่หน่วยงาน ภาคีเครือข่ายได้ให้การสนับสนุนหรือส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ให้กับเด็กและเยาวชนในตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ
- 3) ศึกษาบริบทเครือข่ายเยาวชน สภาเด็กกับบาทในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์รณรงค์งดเหล้า
- 4) ศึกษากิจกรรมจากแนวคิดแบบมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ
- 5) ศึกษาพื้นที่สร้างสรรค์ ประกอบด้วย พื้นที่ทางกายภาพ พื้นที่ทางความคิด พื้นที่ทางสังคม พื้นที่ทางสื่อ ของเด็กและเยาวชนตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ
- 6) ศึกษาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนและเปรียบเทียบพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างนักดื่มวัยใสที่เข้าร่วมกิจกรรมฯและไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์พื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ
- 7) การสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษประกอบด้วย
 - 7.1) ศึกษามาตรการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากส่วนกลาง นำสู่การปฏิบัติในพื้นที่
 - 7.2) ศึกษามาตรการชุมชน กฎกติกา กฎระเบียบข้อบังคับชุมชนที่มีร่วมกัน
 - 7.3) ค้นหาแนวทางในการร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมเสริมหนุนให้เกิดธรรมาณูสุขภาพตำบลร่วมกัน

1.4.2 ขอบเขตประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

1.4.2.1 ประชากร คือ ประชาชนเพศชาย เพศหญิงที่อาศัยอยู่ที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 5,951 คน หรือ หน่วยครัวเรือน จำนวน 1,382 ครัวเรือน (สำนักงานสถิติจังหวัดศรีสะเกษ, 2561)

1.4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเด็กและเยาวชนเพศหญิง-ชาย อายุระหว่าง 10 – 19 ปี เหตุผลที่เลือกช่วงอายุของกลุ่มวัยนี้ เนื่องจากการลงพื้นที่และพบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลศรีแก้วมีพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุ 10 ปี โดยการคัดเลือกเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงใช้เกณฑ์พฤติกรรมตั้งแต่เริ่มตี โอกาสที่จะส่งผลให้เกิดการตี และเงื่อนไขปัจจัยในการใช้ชีวิต เช่น สภาพแวดล้อม หรือการมีพื้นที่เฝ้าต่อการเข้าถึงเครื่องตีแอลกอฮอล์ มีร้านค้าจำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์ สภาพแวดล้อมที่มีกลุ่มคนตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ สภาพแวดล้อมที่มีกลุ่มเพื่อนที่ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ครอบครัวที่มีพ่อแม่เป็นต้นแบบในการตีสุรา หรือตกอยู่ในสภาพการณ์ที่มีแนวโน้มเข้าสู่การวางจรรยาการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์มากกว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มอื่น ที่อาศัยอยู่ในตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ โดยจำนวนเด็กและเยาวชนในตำบลศรีแก้วที่มีอายุระหว่าง 10 – 19 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 704 คน ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการคัดกรองกลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถามเพื่อนำมาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กกลุ่มเสี่ยงโดยใช้ แบบประเมินตามทฤษฎี Stage of Change ของศิริรัตน์ นิตยวัน (2561) ที่ผ่านการรับรองโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกเด็กกลุ่มเสี่ยง จากนั้นเมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัย จะนำมาแบ่งชั้นภูมิเพื่อแยกกลุ่มวัยใกล้เคียงกันในการดำเนินกิจกรรม คือ กลุ่มวัย 10 – 15 ปี และกลุ่มวัย 16 – 19 ปี (ดุขฎิ จิงศิริกุลวิทย์, 2562: สัมภาษณ์) และพื้นที่ศึกษาเปรียบเทียบ คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนเพศหญิง-ชาย อายุระหว่าง 10 – 19 ปี ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง อาศัยอยู่ในตำบลพิงพวย อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ

1.4.2.3 กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนฝ่ายปกครอง จำนวน 30 คน ตัวแทนครัวเรือนผู้ปกครอง จำนวน 30 ครัวเรือน (นับหน่วยเป็นคน) ตัวแทนหน่วยงานด้านสาธารณสุข จำนวน 1 คน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ตัวแทนเครือข่ายชุมชนปลอดภัย จำนวน 2 คน ตัวแทนเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 30 คน ตัวแทนสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ จำนวน 2 คน และตัวแทนร้านค้าในชุมชน 17 ร้านค้า (นับหน่วยเป็นคน) รวมทั้งสิ้น 114 คน โดยข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การสนทนากลุ่มย่อย แบ่งเป็น 2 ครั้ง และการประชุมวิพากษ์ในประเด็นการสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องตีแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใส ดังนี้

ครั้งที่ 1 การประชุมสนทนากลุ่มย่อย ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนฝ่ายปกครอง จำนวน 2 คน ตัวแทนหน่วยงานด้านสาธารณสุข จำนวน 1 คน ตัวแทนองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ตัวแทนจากสถานีตำรวจภูธรอำเภอศรีรัตนะ จำนวน 1 คน ตัวแทนเครือข่ายชุมชนปลอดภัย จำนวน 2 คน ตัวแทนสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ จำนวน 2 คน และตัวแทนร้านค้าในชุมชน 3 ร้านค้า รวม 13 คน

ครั้งที่ 2 การประชุมสนทนากลุ่มย่อย ประกอบด้วย ตัวแทนเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 10 คน และเด็กและเยาวชนจากสภาเด็กตำบลศรีแก้ว จำนวน 5 คน รวมเป็น 15 คน

ครั้งที่ 3 การประชุมวิพากษ์ ในประเด็นการสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนฝ่ายปกครอง จำนวน 15 คน ตัวแทนจากสถานีตำรวจภูธรอำเภอศรีรัตนะ จำนวน 1 คน ตัวแทนหน่วยงานด้านสาธารณสุข จำนวน 1 คน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ตัวแทนเครือข่ายชุมชนปลอดภัย จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิประจำตำบลและอำเภอ จำนวน 4 คน ตัวแทนเยาวชนจากสภาเด็ก จำนวน 5 คน ตัวแทนเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 15 คน ตัวแทนสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ จำนวน 3 คน และตัวแทนร้านค้าในชุมชน 17 ร้านค้า รวม 65 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง คือ พื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ เพราะเป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในการให้ความร่วมมือและมีเครือข่ายร่วมศึกษาวิจัย เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญในการที่จะร่วมช่วยกันในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้มีคุณภาพ พื้นที่ศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 15 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

1) บ้านศรีแก้ว หมู่ที่ 1	2) บ้านตะเคียน หมู่ที่ 2
3) บ้านหนองเทา หมู่ที่ 3	4) บ้านสำโรงระวี หมู่ที่ 4
5) บ้านศรีโพธิ์แก้ว หมู่ที่ 5	6) บ้านหนองถ่ม หมู่ที่ 6
7) บ้านหนองแคน หมู่ที่ 7	8) บ้านตระกาจ หมู่ที่ 8
9) บ้านตาแบน หมู่ที่ 9	10) บ้านเหล็ก หมู่ที่ 10
11) บ้านโคก หมู่ที่ 11	12) บ้านตะเคียนเหนือ หมู่ที่ 12
13) บ้านหนองบัว หมู่ที่ 13	14) บ้านศรีแก้วกลาง หมู่ที่ 14
15) บ้านสำโรงระวี หมู่ที่ 15	

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ หมายถึง การจัดให้มีพื้นที่และกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้เป็นพื้นที่สุขภาวะสำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชน และคนในชุมชนพื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีเด็กและเยาวชนในพื้นที่ร่วมกันดำเนินกิจกรรมในด้านการเสริมทักษะพัฒนาทัศนคติ และพฤติกรรมเชิงบวก โดยอิงแนวคิดจากอาทิตยา เสมอวม (2558) พื้นที่สร้างสรรค์ประกอบด้วย

1. พื้นที่ทางกายภาพ หมายถึง พื้นที่สำหรับเล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในบ้าน ในโรงเรียน และในชุมชนที่เป็นพื้นที่ปลอดภัย มีการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเล่น ทำกิจกรรมตามวัยของเด็กและเยาวชนตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ อย่างอิสระ และ สร้างสรรค์

2. พื้นที่ทางความคิด หมายถึง การเปิดเวทีให้เด็กและเยาวชนตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะได้แสดงออก แสดงความสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และจัดกระบวนการของตนเอง โดยสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของเด็กและเยาวชน ส่งเสริมให้ค้นพบศักยภาพและคุณค่าของตนเอง

3. พื้นที่ทางสังคม หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนพื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะมีสิทธิมีส่วนร่วมในการแบ่งปันหรือจัดสรรทรัพยากรในสังคม มีส่วนในการกำหนดทิศทาง บริการ หรือสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชน

4. พื้นที่ทางสื่อ หมายถึง สื่อที่เป็นบริบททางสังคมสาธารณะของตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะที่ทุกคนสามารถรับและเข้าถึงได้ และแบ่งปันพื้นที่ให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้อย่างปลอดภัย และพอเพียง

พื้นที่สร้างสรรค์ หมายถึง พื้นที่สร้างประสบการณ์ ซึ่งพื้นที่สร้างสรรค์นั้นอาจครอบคลุมมิติด้านกายภาพ ความคิด สื่อ และสังคมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อสร้างโอกาสให้เด็ก เยาวชนได้เติบโตพัฒนาตามวัย โดยมุ่งตอบสนองความต้องการของเด็ก เยาวชน ครอบครัว ชุมชนในพื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ

มาตรการการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง นโยบาย ข้อปฏิบัติ หรือแบบแผนงานในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ

นักดื่มวัยใส หมายถึง เด็กและเยาวชน เพศชายเพศหญิง อายุระหว่าง 10 – 19 ปี อาศัยในพื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ โดยกำหนดกลุ่มอายุเริ่มต้นจากข้อมูลเชิงประจักษ์ในพื้นที่พบเด็กและเยาวชนที่เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอายุตั้งแต่ 10 ปี และอ้างอิงเกณฑ์อายุเยาวชนจากสำนักอนามัยเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2557) และจากเกณฑ์อายุตาม พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (2551)

เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หมายถึง เด็กและเยาวชนอายุ 10 -19 ปี ที่อาศัยอยู่ในตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ มีลักษณะส่วนตัวที่เริ่มติ้มแอลกอฮอล์และมีพฤติกรรมที่มีโอกาสและเงื่อนไขปัจจัยในการใช้ชีวิต เช่น สภาพแวดล้อมพื้นที่ที่มีร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สภาพแวดล้อมที่มีกลุ่มคนติ้มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สภาพแวดล้อมที่มีกลุ่มเพื่อนที่ติ้มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ครอบครัวที่มีพ่อแม่เป็นต้นแบบในการติ้มสุรา หรือตกอยู่ในสภาวะการณที่มีแนวโน้มเข้าสู่การตรวจการติ้มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มอื่น

ธรรมนูญสุขภาพตำบล หมายถึง นโยบายสาธารณะที่ประชาชน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษได้ร่วมกันร่างขึ้นมา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานด้านมาตรการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กและเยาวชนและสุขภาพในชุมชนเพื่อร่วมกันปฏิบัติ

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1.6.1 เด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้มีพื้นที่ในการทำกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างเหมาะสม
- 1.6.2 เกิดชุมชนต้นแบบในการจัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์และชุมชนต้นแบบที่มีมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใส
- 1.6.3 ร้านค้าในพื้นที่ตระหนักถึงปัญหาผลกระทบในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็กและเยาวชน และให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎหมาย
- 1.6.4 เกิดแกนนำ/กลุ่มเด็กและเยาวชนต้นแบบในการรณรงค์ลด ละ เลิก การติ้มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และมาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ คณะวิจัยได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 เด็กและเยาวชน
- 2.2 สถานการณ์และแนวความคิดด้านเด็กและเยาวชน
- 2.3 แนวคิดและความสำคัญของการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์
- 2.4 แนวคิดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน
- 2.5 มาตรการและนโยบายการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 2.6 ปัญหาและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใส
- 2.7 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม
- 2.8 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 เด็กและเยาวชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ได้ให้นิยามคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” ไว้ดังนี้

เด็ก หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์

เยาวชน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์จนถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

ในบททั่วไปของพระราชบัญญัติดังกล่าว มาตรา 6 ได้กล่าวถึงการพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมถึงการแก้ไขปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาเด็กและเยาวชน การบังคับใช้และการปฏิบัติตามบทบัญญัติใดๆ แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นอันดับแรก

2. เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิในการได้รับการศึกษา และได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพสูงสุดตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

3. เด็กพิการ เด็กที่มีข้อจำกัดทางการเรียนรู้ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีสิทธิในการได้รับการศึกษาที่รัฐจัดให้เป็นพิเศษที่เหมาะสมกับลักษณะเด็กประเภทนั้นๆ

4. เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการรับบริการทางการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานสูงสุดเท่าที่มีการให้บริการทางด้านนี้

5. เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการเล่น มีเวลาพักผ่อน และเข้าร่วมกิจกรรมการเล่นทางนันทนาการที่เหมาะสมตามวัยของเด็กและเยาวชน และการมีส่วนร่วมอย่างเสรีในทางวัฒนธรรมและศิลปะ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยมีแนวทาง ดังต่อไปนี้

1. ให้เด็กและเยาวชนมีความผูกพันต่อครอบครัว ภาคภูมิใจในความเป็น มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย และรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งกฎเกณฑ์ปลงกติกาสังคม

2. ให้มีสุขภาพและพลานามัยแข็งแรง รู้จักการป้องกันตนเองจากโรคและสิ่งเสพติด

3. ให้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ตามสมควรแก่วัย จริยธรรม และคุณธรรม

4. ให้มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจในการทำงานสุจริต

5. ให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

6. ให้รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นโดยมีจิตสำนึกในการให้และการอาสาสมัคร รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ

7. ให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อส่วนรวมตามสมควรแก่วัย

นอกจากนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่า “เยาวชน” ไว้ดังนี้ เยาวชน หมายถึง บุคคลอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ และได้ให้ความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” ดังนี้ วัยรุ่น หมายถึง วัยที่มีอายุประมาณ 13 – 19 ปี, วัยกำดัด

โตมร ศุขปรีชา (2555) ยังได้กล่าวถึงนิยามของคำว่า “เยาวชน” ไว้ดังนี้ นิยามของคำว่า “เยาวชน” ถูกกล่าวไว้หลากหลายความหมาย เช่น ถ้าดูตามพจนานุกรม เยาวชนจะหมายถึง “วัยรุ่น” ที่มีอายุ 14 – 18 ปี (แท้จริงแล้วคืออายุเกิน 14 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) แต่หากดูตามความหมายของสหประชาชาติ จะพบว่า เยาวชน หมายถึง คนในวัยหนุ่มสาว หมายถึงคนที่มีอายุ 15 – 25 ปี

สำนักอนามัยเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2557) ได้กล่าวถึงความหมายของวัยรุ่น ดังนี้ จุดหนึ่งที่สร้างความสับสนในการสื่อสารและการดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น คือการให้นิยามความหมายของวัยรุ่นที่แตกต่างกัน สาเหตุส่วนหนึ่งอาจจะมาจากข้อจำกัดใน ด้านการแปลจากภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย ซึ่งคำนิยามและความหมายของกลุ่มวัยที่เกี่ยวข้อง กับช่วง วัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ที่มีการยอมรับและใช้กันอย่างแพร่หลายในองค์กร ระหว่างประเทศมีดังนี้

1. วัยรุ่น (Adolescence) องค์การอนามัยโลกได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 10 – 19 ปี โดยมีรากศัพท์มาจากภาษาละติน คำว่า “adolescere” ซึ่งได้แตกออกเป็นคำว่า “adolescence” ซึ่งหมายถึงกำลังมีการเติบโต และคำว่า “adults” ซึ่งหมายถึง การเติบโตได้เสร็จสิ้นแล้ว

2. วัยหนุ่มสาว (Teenager) หมายถึงผู้ที่มีอายุ 13 – 19 ปี คำว่า teenager มีที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเริ่มมีการใช้คำนี้ในราวปี ค.ศ. 1920 และมีการใช้กันอย่างแพร่หลายในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งการใช้คำนี้บางครั้งจะมีความสับสนกับคำว่า adolescence ได้ เนื่องจากเวลาแปลเป็นภาษาไทย อาจแปลได้ว่า วัยหนุ่มสาว หรือ บางครั้งก็แปลเป็นวัยรุ่น ได้เช่นเดียวกัน เพื่อความชัดเจนและลดความสับสน คำว่าวัยรุ่น ในหนังสือเล่มนี้จะหมายถึง กลุ่มอายุ 10-19 ปี (Adolescence) ตามความหมายขององค์การอนามัยโลก

3. เยาวชน (Youth) เป็นคำที่ให้ความหมายไว้โดยองค์การสหประชาชาติ ว่าหมายถึงผู้ที่ มีอายุ 15-24 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายถึงวัยที่จะเริ่มมีการสำเร็จการศึกษา และเริ่มเข้าสู่การจ้างงานเป็นครั้งแรก อย่างไรก็ตามนิยามนี้จะใช้ในรายงานประจำปีขององค์การสหประชาชาติทั้งทางด้านประชากรศาสตร์ การศึกษา สังคม และทางด้านสุขภาพ

4. วัยเด็ก (Child) และวัยผู้ใหญ่ (Adulthood) คำว่า วัยเด็ก (Child) Convention on the rights of the child (1989) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งการให้ความหมายของวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่มักจะใช้เพื่อความหมายในทางสิทธิตามกฎหมายเป็นหลัก ซึ่งประเทศส่วนใหญ่รวมทั้งประเทศไทยจะใช้อายุที่ 18 ปี เป็นเส้นแบ่ง อย่างไรก็ตามในบางประเทศอาจใช้อายุที่แตกต่างจาก 18 ปี เป็นเส้นแบ่งได้เช่นกัน

5. วัยเยาว์ (Young People) เป็นคำที่ไม่ค่อยเป็นทางการ หมายถึงผู้ที่มีอายุ 10 – 24 ปี ซึ่งเป็นคำที่หมายถึงกลุ่มวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้นรวมกัน อย่างไรก็ตามเมื่อมีการรายงานค่าสถิติต่างๆ กลุ่มวัยเยาว์มักจะถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น (Early adolescence) หมายถึงผู้ที่มีอายุ 10 – 14 ปี กลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescence) หมายถึงผู้ที่มีอายุ 15 – 19 ปี และกลุ่มวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (Young adulthood) หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 20 – 24 ปี เพื่อสะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงวัย

ดังนั้น ช่วงวัยรุ่นคือช่วงเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งช่วงนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ เพื่อเข้าสู่วัยเริ่มหนุ่มสาวรวมอยู่ด้วย สิ่งสำคัญของแนวโน้มในการเข้าสู่วัยเริ่มหนุ่มสาวเร็วขึ้นทั้งในเพศหญิงและเพศชาย ไม่ได้มีเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายเท่านั้น แต่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์และความรู้สึกด้วย โดยในวัยนี้ทั้งหญิงและชายจะเริ่มมีความสนใจในเพศตรงข้าม การเข้าสังคมในกลุ่มวัยเดียวกัน รวมทั้งเกิดความสนใจในสิ่งแปลกใหม่ ความท้าทายและอยากลองผจญภัยร่วมกับบริบททางสังคม ซึ่งในปัจจุบันของประเทศ

ไทยที่มีการเข้าถึงสื่อต่างๆ ได้ง่าย ความหลากหลายของสื่อและสื่อจำนวนมากก็สามารถกระตุ้นให้วัยรุ่นความรู้และการทดลองที่จะกระทำเลียนแบบ ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ซึ่งอาจจะชักนำไปสู่วงจรการทดลองการใช้สารเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ การเข้าถึงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ง่ายขึ้น เพราะฉะนั้นการดำเนินการต่างๆ โดยเฉพาะการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง จึงต้องดำเนินการตั้งแต่ช่วงก่อนที่วัยรุ่นจะเข้าสู่วัยหนุ่มสาว เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกต้อง เพื่อที่จะสามารถหลีกเลี่ยงและป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ไม่ปลอดภัยได้

2.2 สถานการณ์และแนวความคิดด้านเด็กและเยาวชน

สำนักงานมายเจอร์รี่พันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2557) ได้สรุปสถานการณ์และแนวความคิดด้านเด็กและเยาวชนไว้น่าสนใจดังนี้

2.2.1 การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน

1) โครงสร้างประชากร ข้อมูลประชากรไทยจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยเดือนธันวาคม 2552 มีประชากรทั้งสิ้น 63.5 ล้านคน เป็นเด็กและเยาวชน คือ บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 25 ปีบริบูรณ์ จำนวน 22.92 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 36.85 ของประชากรทั้งหมด (กลุ่มอายุ 6 – 12 ปี ประมาณ 5.91 ล้านคน กลุ่มอายุ 13 – 17 ปี ประมาณ 4.85 ล้านคน และกลุ่มอายุ 18 – 25 ปี ประมาณ 7.46 ล้านคน) โครงสร้างประชากรเด็กและเยาวชนไทย คาดว่ามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จากการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากรในระยะ 5 ปีย้อนหลัง (ปี 2544 – 2548) มีเด็กเกิดใหม่ปีละ 0.74 – 0.81 ล้านคน เนื่องจากหญิงชายวัยเจริญพันธุ์แต่งงานช้าลง การคุมกำเนิดได้รับการยอมรับและมีประสิทธิภาพ ขณะที่จำนวนและสัดส่วนประชากรวัยแรงงานยังคงมีระดับค่อนข้างคงที่ แต่จำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 14.7 ของประชากรทั้งหมดในปี 2559 (การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543 – 2573, สศช.) จึงเป็นโอกาสต่อการลงทุนพัฒนาคุณภาพเด็ก พัฒนาทักษะความรู้ของเด็กและเยาวชนที่จะเป็นกำลังแรงงานใหม่ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และแนวโน้มของกำลังแรงงานที่จะลดลงในอนาคต ขณะเดียวกันคนวัยแรงงานจะต้องรับภาระดูแลเด็กและผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ส่งผลให้อัตราการพึ่งพิงมีแนวโน้มสูงขึ้น

2) โครงสร้างครอบครัวไทยและสภาพแวดล้อมเด็ก ประเทศไทยมีจำนวนครัวเรือน 21.14 ล้านครัวเรือน ขนาดครอบครัวเฉลี่ย 3.0 คนต่อครัวเรือน (ข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือน ธันวาคม 2552) สถิติการจดทะเบียนสมรสลดลง ในขณะที่สถิติการหย่าร้างสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยในปี 2550 มีอัตราการหย่าร้างประมาณ 1 ใน 3 ของการจดทะเบียนสมรส ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดลที่พบว่าสถิติการหย่าร้างเพิ่มขึ้น 2 เท่า จากประมาณ 50,000 คู่ ในปี 2536 เป็นประมาณ 100,000 คู่

ในปี 2550 สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเครือญาติเป็นสังคมปัจเจกมากขึ้นส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบครอบครัวไทย เช่น ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยงบุตรเพียงลำพัง ครอบครัวพ่อแม่วัยรุ่น ครอบครัวเอนที่อยู่ด้วยกันแบบไม่ใช่ญาติ ครอบครัวที่มีอายุแบบกระโดด คือ ปู่ย่า/ตา ยายกับหลาน หรือครอบครัวที่เป็นเพศเดียวกัน นอกจากนี้ ผลของการสำรวจเด็กและเยาวชน ปี 2552 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า เด็กที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่มีร้อยละ 61.8 ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่มีร้อยละ 20.1 ที่เหลืออยู่กับพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่ง สำหรับเด็กที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่พบว่าอยู่นอกเขตเทศบาล มากกว่าในเขตเทศบาล ในการดำเนินชีวิตของครอบครัว มีการเปลี่ยนแปลงที่ทั้งพ่อและแม่ต้อง แสวงหารายได้ ทำให้ไม่สามารถอบรมเลี้ยงดูบุตรได้เท่าที่ควร ส่งผลให้เด็กไม่ได้รับการดูแลที่เพียงพอ จึงถูกดึงดูดจากสิ่งจูงใจภายนอกครอบครัวโดยง่าย เช่น ดิจิทัลเกม ดิจิทัลสารเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัย อันควร และติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น

3) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้คนอย่างรวดเร็วในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น อินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง เป็นต้น ส่งผลให้ผู้คนทุกเชื้อชาติสามารถติดต่อสื่อสารกันอย่างไร้พรมแดนและรวดเร็วทันใจ จึงเป็นโอกาสในการสร้างช่องทางใหม่ๆ เพื่อการเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และดึงดูดความสนใจของเด็กและเยาวชนให้เป็นคนใฝ่เรียนรู้ จุดประกายความคิดและจินตนาการใหม่ๆ ในเชิงสร้างสรรค์ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นภัยคุกคามต่อเด็กและเยาวชนจากกระแสการคลั่งไคล้และเสพติดเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นข้อจำกัดต่อผู้มีฐานะยากจนที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้อย่างเท่าเทียมคนทั่วไป

4) การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงสังคมจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรม และสังคมฐานความรู้ ส่งผลให้ประเทศไทยรับเอาค่านิยมความเป็นสากลทั้งจากตะวันตกและตะวันออกมาเชื่อมโยงกับวิถีความเป็นไทย โดยเกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ

4.1) การเลียนแบบพฤติกรรมของซีกโลกตะวันตกที่มีความอิสระเสรีในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ความเป็นตัวตน และความต้องการของแต่ละบุคคล ทำให้นิยามของความสุขแตกต่างกันหลากหลาย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งมีวุฒิภาวะทางอารมณ์น้อยย่อมได้รับผลกระทบมากและส่งผลต่อเนื่องไปยังครอบครัวและสังคม

4.2) การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วผ่านทางโลกเสมือนจริงทำให้ผู้คนมีความรู้มากขึ้น เกิดเครือข่ายทางสังคมในโลกเสมือนจริงซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตมากขึ้นทุกขณะ อีกทั้งเกิดความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลาย แต่การปฏิสัมพันธ์ในโลกแห่งความเป็นจริงมีน้อยลงโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน จะมีการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัยและการสื่อสารได้อย่างสะดวกรวดเร็วทุกที่ทุกเวลา สำหรับคนที่ไม่มีความรู้กันและไม่สามารถเลือกสิ่งดีๆ ได้

ด้วยตนเองจะเป็นกลุ่มที่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยง และถูกชักนำเข้าสู่วงจรรอบายมุขต่างๆ ได้ง่าย ประกอบกับหากพ่อแม่ไม่เข้าใจและเข้าใจไม่ถึงโลกเสมือนจริง จะมองกิจกรรมที่เด็กเข้าไปร่วมออนไลน์ในทางลบเท่านั้น ทำให้เกิดช่องว่างในครอบครัว และเกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี

4.3) คนไทยเริ่มหวนคำนึงถึงความสุขแบบในอดีต ท่ามกลางสภาพสังคมที่มีความขัดแย้ง สับสนวุ่นวาย มีวิถีชีวิตเร่งรีบ แข่งแย่งแข่งขัน จึงเป็นโอกาสในการสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตมาเป็นแบบพอเพียงและหันมาดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข แผนปฏิรูปประเทศไทย (2554) จึงให้มีการส่งเสริมการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรมรุ่นใหม่ โดยพัฒนาอาชีวศึกษาควบคู่กับการสนับสนุนที่ดินทำกินและแหล่งทุน ส่งเสริมทักษะการประกอบอาชีพในสถานประกอบการ การเป็นผู้ประกอบการรายย่อย รวมทั้งพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้

4.4) การเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคสู่ภาค และจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทยพร้อมกับแรงงานไทยเคลื่อนย้ายออกนอกประเทศ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนต้องปรับตัวกับวัฒนธรรมที่หลากหลายและมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างสมานฉันท์

5) การรวมกลุ่มภายใต้กรอบความร่วมมือระดับอนุภูมิภาคโดยเฉพาะการเป็นประชาคมอาเซียน ในปี 2558 จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายประชากรทั้งด้านการท่องเที่ยวและบริการ รวมถึงเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ประเทศไทยมากขึ้น โดยในปี 2558 มีการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีทักษะฝีมืออย่างเสรี 7 สาขา ได้แก่ วิศวกรรมพยาบาล สถาปัตยกรรม วิชาชีพสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ และนักบัญชี ดังนั้น การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพ จะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะทาง การพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่จะเข้ามาในอนาคต ตลอดจนมีความรู้ภาษาต่างประเทศ และมีความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลาย เพื่อนำไปสู่การใช้ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาและการผลิตในอนาคต

2.2.2 สถานการณ์และแนวโน้มการพัฒนาเด็กและเยาวชน

1) ความมั่นคงของเด็กและเยาวชนไทย โดยเด็กและเยาวชนยังคงต้องเผชิญกับปัญหาด้านความมั่นคงในการดำรงชีวิต ทั้งการเลี้ยงดูของพ่อแม่ กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจที่ขาดความสมดุล ขาดการกลั่นกรองในการเลือกรับและนำไปปฏิบัติ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของเด็กและเยาวชนไทย มีผู้ให้แนวคิดที่น่าสนใจ ดังนี้

1.1) ความอยู่รอดปลอดภัยในสังคม สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ (2552) รายงานว่าเด็กและเยาวชนไทย มีแนวโน้มใช้ความรุนแรงเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับปี 2547 และ 2550 ที่ผ่านมา และยังพบว่าอายุเฉลี่ยของเด็กที่ใช้ความรุนแรงจนถึงกระทั่งกระทำผิดทางกฎหมายมีอายุน้อยลง โดยพบมากในช่วงอายุ 12 – 18 ปี ทั้งนี้

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน พบมากในโรงเรียนในลักษณะของการทะเลาะวิวาทระหว่างเพื่อนร่วมโรงเรียนและต่างโรงเรียน รวมถึงความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจากการกระทำรุนแรงของสมาชิกในครอบครัวและความรุนแรงที่เผยแพร่ทางสื่อต่างๆ อาทิ โทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้และเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมความรุนแรง ขณะเดียวกันสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่เสี่ยงก็เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการบ่มเพาะความรุนแรงและไม่มีความปลอดภัย โดยพบว่า เด็กและเยาวชนที่พบเห็นการทำผิดกฎหมายของคนในชุมชนที่พักอาศัยมีความเสี่ยงในการใช้ความรุนแรงสูงถึง 1.70 เท่าของเด็กและเยาวชนที่ไม่พบเห็นการทำผิดกฎหมายของคนในชุมชน ทั้งนี้ การสำรวจของศูนย์วิจัยเอแบคโพลล์ (1 - 8 กุมภาพันธ์ 2551) พบว่า เด็กสามารถเดินถึงร้านเหล้าได้ภายใน 7 นาที ไปร้านเกมและแหล่งพนันได้ในเวลา 15 นาที เข้าถึงซีดีลามกและสถานบันเทิงได้ใน 30 นาที สอดคล้องกับที่โครงการติดตามสภาวะการเด็กและเยาวชนรายจังหวัด (ปี พ.ศ. 2551 - 2552) ที่พบว่าหลายจังหวัดมีพื้นที่เสี่ยงแหล่งเร่ร่อนต่างๆ มากกว่าพื้นที่ดีและสร้างสรรค์ 2 - 3 เท่า เช่นเดียวกับรายงานของศูนย์การศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาส จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่พบว่าพื้นที่เสี่ยงสำหรับเด็กมีเพิ่มขึ้น พื้นที่ดีๆ ของเด็กมีน้อยมากในอัตราส่วน 3 ต่อ 1

1.2) บทบาทหน้าที่ของครอบครัวมีผลต่อความมั่นคงของเด็กและเยาวชน ผลจากการระดมความคิดเห็นในการจัดสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (2552) สรุปว่า ปัจจุบันครอบครัวมีการปฏิสัมพันธ์กันน้อยมาก โดยเฉพาะการพูดคุยและสร้างความเข้าใจกันภายในครอบครัว ทำให้เด็กและเยาวชนหันไปหาอบายมุข การสูบบุหรี่ การพนัน สารเสพติด สุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นสิ่งมอมเมาที่ทำให้ความสุขเพียงชั่วครว และประพฤติกรรมเรียกร้องความสนใจจากสังคมอย่างไม่เหมาะสม ปัญหาที่สำคัญคือพ่อแม่ผู้ปกครองไม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้ และขาดทักษะการเลี้ยงลูกอย่างเหมาะสม มีความคาดหวังทางการศึกษาของลูกในระดับสูงจนเกินไป ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความกดดันและไม่มีความสุขกับการเรียน โดยแนวโน้มครอบครัวไทยในอนาคต คาดว่าจะมีรูปแบบครอบครัวเดี่ยวเพิ่มมากขึ้น เกิดสภาวะการพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว (Single Parent) เพิ่มมากขึ้น รวมถึงสภาวะการณปัจจุบันที่ความบีบคั้นทางเศรษฐกิจเป็นสาเหตุหลักให้พ่อแม่ต้องทำงานนอกบ้านมากขึ้น ในท้องถิ่นชนบทหลายครอบครัวพ่อแม่ต้องไปทำงานในตัวเมือง โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ และเมืองใหญ่ๆ ต้องให้ลูกอยู่ในความดูแลของผู้สูงอายุ ซึ่งอาจทำให้เด็กเติบโตมาอย่างไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร

1.3) การมีงานทำ ปัจจุบันยังคงมีเด็กจำนวนหนึ่งต้องเข้าสู่ตลาดแรงงานตั้งแต่อายุยังน้อย ทั้งยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอ ไม่มีความรู้และทักษะวิชาชีพทำให้ต้องประสบกับปัญหาการถูกหลอกลวงเอาเปรียบ และถูกใช้แรงงานอย่างไม่เป็นธรรม

2) ความแข็งแรงทางร่างกายและจิตใจ

2.1) สุขภาพกาย ด้านการมีชีวิตรพบว่าการที่ประเทศไทยมีโอกาสรอดชีวิตมากขึ้น ทารกแรกเกิดมีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัมลดลงทุกปี การให้ภูมิคุ้มกันโรคด้วยการให้วัคซีนค่อนข้างประสบความสำเร็จ อัตราเสี่ยงต่อการเป็นโรคหัดหัดซีเมียและโรคเอดส์ลดลง แต่ยังคงมีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว 3 เดือนในระดับต่ำมาก ซึ่งเด็กชนบทได้กินนมแม่มากกว่าเด็กในเมือง และมีการเลี้ยงลูกด้วยนมผสมที่ไม่ใช้นมแม่เพิ่มขึ้น เด็กไทย 1 ใน 4 เผชิญกับปัญหาภาวะโภชนาการเกินหรือโรคอ้วนสอดคล้องกับรายงานสภาวะการณเด็กและเยาวชนปี 2551 – 2552 จากโครงการติดตามสภาวะการณเด็กและเยาวชนรายจังหวัด พบว่าการบริโภคขนมกรุบกรอบและน้ำอัดลมเป็นประจำเพิ่มขึ้น และมีการใช้เวลาออกกำลังกายต่อวันที่ลดลง ในส่วนของอนามัยเจริญพันธุ์ พบว่าเด็กและเยาวชนไทยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุน้อยลงจาก 18 – 19 ปี ใน พ.ศ. 2539 ลดลงเป็น 15 – 16 ปี ใน พ.ศ. 2552 ขณะที่อัตราการใช้ถุงยางอนามัยมีมากที่สุดเพียงร้อยละ 56.9 ส่งผลให้การเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2556 มีอัตราการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นในปี 2547 – 2550 รวมทั้งมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ในปีงบประมาณ 2553 สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค พบเด็กอายุ 0 – 24 ปีเป็นเอดส์จำนวน 198 คน นอกจากนี้ ยังมีแนวโน้มการตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่นสูงขึ้นจากร้อยละ 12.5 ในปี 2539 เป็นร้อยละ 16.08 ทั้งนี้ การตั้งครรภ์ส่วนใหญ่เป็นการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ส่งผลให้มีการทำแท้งสูง จากรายงานของยูนิเซฟพบว่าสถิติแม่วัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี ของไทย มีจำนวนสูงถึง 150,000 คน ถือเป็นตัวเลขที่สูงอันดับหนึ่งในเอเชีย

2.2) สุขภาพจิต เด็กและเยาวชนมีภาวะเครียดจากหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาการเรียน การแข่งขัน ความรุนแรง จากข้อมูลจำนวนผู้ป่วยนอกที่เข้ารับบริการด้านสุขภาพจิต สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ พบว่า ผู้ป่วยในกลุ่มเด็กและวัยรุ่นมาใช้บริการเพิ่มขึ้นในปี 2551 มีจำนวน 5,388 และในปี 2552 มีจำนวน 5,609 คน และข้อมูลจากกระทรวงสาธารณสุข (2550) สำรวจการฆ่าตัวตายของประชากร พบว่าเด็กและเยาวชนชาย อายุ 15 – 29 ปี มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงกว่าเด็กและเยาวชนหญิง 10.0 : 2.2 ต่อประชากรแสนคน

2.3) พัฒนาการทางสติปัญญาและสภาวะการณขาดสารไอโอดีน พบว่าหญิงตั้งครรภ์ร้อยละ 60 ขาดสารไอโอดีน การขาดสารไอโอดีนในระดับรุนแรงมีผลให้ทารกแรกเกิดเสี่ยงต่อความพิการและปัญญาอ่อน การพัฒนาไม่เป็นไปตามวัย เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ความเฉลียวฉลาดและการพัฒนาสติปัญญาของเด็กลดลง ซึ่งพบว่าทารกที่ขาดสารไอโอดีนส่วนมากอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2553)

3) จริยธรรม คุณธรรม และความเป็นพลเมือง

จากข้อมูลการสำรวจต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย (น.พ.สุริยเดว ทรีปาตี, 2552) พบว่าเด็กและเยาวชนไทยยังมีจุดอ่อนด้อยหลายประการ ที่สำคัญคือการพูดจริงและความซื่อสัตย์ แม้กระทั่งเด็กเรียนดียังได้คะแนนข้อนี้ต่ำ รวมทั้งยังมีส่วนร่วมกิจกรรมทางศาสนามาค่อนข้างน้อย ซึ่งเป็นภาพสะท้อนว่าเด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบันยังขาดหลักยึดเหนี่ยวที่พึงพอใจ รวมไปถึงการขาดคุณธรรมจริยธรรม เช่น เรื่องของการให้อภัยและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบร่มเย็น เป็นต้น นอกจากนี้ ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการบำเพ็ญประโยชน์และการได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ซึ่งสะท้อนเรื่องจิตอาสาในการสร้างประโยชน์เพื่อส่วนรวม ในขณะที่การศึกษาของโครงการติดตามสภาวะการณเด็กและเยาวชนรายจังหวัด (2553) พบว่า พฤติกรรมที่สะท้อนคุณธรรมของเด็กมีแนวโน้มที่ดีขึ้นหลายด้าน อาทิ การเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการรณรงค์ด้านคุณธรรมในสังคมที่มีมาอย่างต่อเนื่อง พฤติกรรมด้านคุณธรรมในส่วนของการผูกพันกับศาสนาถึงแม้จะอยู่ในระดับต่ำแต่มีแนวโน้มดีขึ้น ประเด็นความสำนึกการเป็นพลเมือง ข้อสรุปจากสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติครั้งที่ 1 และ 2 (2552 – 2553) เด็กและเยาวชนต้องการโอกาสในการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน

4) ความสุขของเด็กและเยาวชนไทย สะท้อนได้จากการแสดงออกทางพฤติกรรม ค่านิยม และรสนิยม โดยพบว่า เด็กและเยาวชนมีภาวะความเครียดมากขึ้น สะท้อนถึงความสุขที่น้อยลง ชอบสินค้าต่างประเทศที่มีชื่อเสียงราคาแพงที่สะท้อนค่านิยมทางวัตถุ และใช้เวลาไปกับสื่อและเทคโนโลยีทันสมัย มีการแสวงหาความสุขทางเพศตามกระแสวัฒนธรรมตะวันตกที่นิยมการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรี นำไปสู่ปัญหาการเป็นแม่วัยใส และการทำแท้งที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ตลอดจนมีการรวมกลุ่มเพื่อตอบสนองความสุขในระดับปัจเจกและสังคมส่วนรวมทั้งในด้านลบ เช่น กลุ่มเด็กที่ใช้รถจักรยานยนต์แข่งความเร็วบนท้องถนน การรวมกลุ่มกันร้องเล่นเต้นรำ ต้มแอลกอฮอล์กันตามงานมหรสพบันเทิง และในด้านบวก เช่น การรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมเพื่อคนอื่น ผู้เดือดร้อนจากภัยธรรมชาติ หรือในช่วงเวลาที่จะช่วยกันสร้างความปรองดอง ภายหลังที่ประเทศประสบกับความวุ่นวาย เช่น กลุ่มเยาวชนการเมืองใหม่ กลุ่มเยาวชนประชาธิปไตย กลุ่มเยาวชนจากเหตุการณ์สีนามิ เป็นต้น ซึ่งต่างมีความพึงพอใจ มีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมเพื่อสังคม

5) ศักยภาพในการสร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชนไทย พื้นที่ในการแสดงออกทางความคิดเชิงสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนมีค่อนข้างน้อย ถึงแม้ว่าในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนตั้งแต่ระดับชาติลงไปจนถึงระดับจังหวัด อำเภอ และตำบลแล้วก็ตาม แต่การสนับสนุนการจัดกิจกรรมยังทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากสภาพเด็กและเยาวชนต้องการได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ องค์ความรู้ และพี่เลี้ยง (สมพงษ์ จิตระดับและคณะ, 2553) นอกจากนี้เด็ก

และเยาวชนยังต้องการให้สื่อมวลชนนำเสนอการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชน เพื่อให้สังคมได้รับรู้ภาพลักษณ์ที่งดงามของเด็กและเยาวชน ทำให้เด็กและเยาวชนได้มองเห็นคุณค่าในตนเองและทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ชุมชน และประเทศชาติ

ดังนั้น เด็กและเยาวชน คือ กลุ่มคนที่เป็นกลุ่มเปราะบาง เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงที่จะถูกชักจูง ครอบงำ และถูกคุกคามจากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ หากไม่มีการเฝ้าระวัง พัฒนาเด็กกลุ่มนี้อย่างสร้างสรรค์ และสนับสนุนทางสังคมที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเชิงบวกจะส่งผลให้เกิดปัญหาพฤติกรรมที่เป็นผลเสียทั้งต่อตัวเด็กเอง และสังคมในวงกว้างต่อไป

2.3 แนวคิดและความสำคัญของการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์

เด็กและเยาวชนเป็นวัยเปราะบางที่มีความเปราะบางทางความรู้สึก มีการเติบโตจากเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ โดยมีการพัฒนา ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างมาก กลุ่มวัยนี้เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตและอาจมีพฤติกรรม หรือการกระทำที่เสี่ยงต่อการเบี่ยงเบนที่จะเกิดผลเสียต่อตนเอง และผู้อื่นได้ ปัจจุบันจะพบว่าเด็กและเยาวชนมักจะมีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมที่หลากหลายขึ้น หากเป็นเชิงสร้างสรรค์จะส่งเสริมพัฒนาการให้กลุ่มเด็กและเยาวชนเหล่านั้นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อสังคม และเป็นอนาคตที่ดีของประเทศชาติ ดังจะเห็นได้จากการให้ความสำคัญต่อเด็กและเยาวชนของชาติ ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 มาตรา 62 ระบุว่า รัฐพึงสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสติปัญญาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อความมั่นคงของรัฐ พร้อมกับประกาศตั้ง สำนักงานเยาวชนแห่งชาติขึ้นใหม่ คือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (สยช.) สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ให้เป็นหน่วยงานกลางในการกำหนดนโยบาย ประเมินผล และส่งเสริมประสานงานการพัฒนาเยาวชน โดยมีการประกาศใช้นโยบายเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ขึ้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2522 ซึ่งนโยบายเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 นี้เอง ได้ใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติในช่วงแผนชาติฯ ฉบับที่ 4-6 รวม 3 แผน (สมบัติ โยธาทิพย์ และคณะ, 2555) และต่อมา สยช. ได้ถูกยุบรวมส่วนราชการ ที่มีภารกิจหน้าที่คล้ายกันหรือเหมือนกันตามกลุ่มเป้าหมายซึ่งอยู่ในกลุ่มงานเดียวกันเข้ามารวมกันเป็นหน่วยงานเดียว คือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและ ผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยปัจจุบันประเทศได้ดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) ในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเด็กและเยาวชน มุ่งเน้น ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยมี 5 ยุทธศาสตร์สำคัญ คือ 1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชน 2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไก

สภาพแวดล้อมให้อื้อต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน 4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมบทบาทและระดมความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน และ 5) ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนานวัตกรรม การบริหารจัดการในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยทุกยุทธศาสตร์ล้วนให้ความสำคัญต่อ กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาเด็กและ เยาวชนอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งหากกล่าวถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่มีเป้าหมายมุ่งเน้นในเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไก สภาพแวดล้อมให้อื้อต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยถูกบรรจุในแผนฯ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ประเด็นที่ 2.6 เรื่องมาตรการส่งเสริมเสริมและสนับสนุนให้เกิดพื้นที่เรียนรู้ปลอดภัย/ พื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน ดังตาราง

ตารางที่ 2.1 มาตรการส่งเสริมเสริมและสนับสนุนให้เกิดพื้นที่เรียนรู้ปลอดภัย/พื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด (KPI)	มาตรการ/ กิจกรรมหลัก	ตัวอย่าง โครงการ/ กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
เด็กและ เยาวชน ทุก กลุ่มได้รับการ พัฒนา คุณภาพ ชีวิต ที่เหมาะสม ตามช่วงวัย	จำนวนพื้นที่เรียนรู้ ที่ปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชน โดย เด็ก และ เยาวชนมีส่วนร่วม ในการออกแบบ กิจกรรม - จำนวนจังหวัดที่มี กิจกรรมและพื้นที่ เรีย น รู้ /พื น ที่ สร้ างสร รค์สำหรั บ เด็กและเยาวชน	1. ส่งเสริมและ สนับสนุนให้มี มาตรการและ กลไกในการรับ ฟัง และ แส ด ง ความคิดเห็นของ เด็กและเยาวชน ตามสมควรแก่ อายุ และ วุฒิ ภาวะของเด็ ก และเยาวชน	- การส่งเสริมและ สนับสนุน ช่ อ ง ทาง การ รับ ฟั ง ความเห็นของเด็ก และเยาวชน - เวทีสิทธิเด็ก - สมัชชาเด็กและ เยาวชน - Social network - โปรแกรม U-Report - การส่งเสริมและ สนับสนุนการ จัดตั้งสภาเด็กและ	หลัก: มท. (อปท.) พม. วธ. สภาเด็ก และเยาวชน กทม. สนับสนุน: ศธ. สธ. ภาคเอกชน ภาค ประชาสังคม สถาบันการศึกษา

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด (KPI)	มาตรการ/ กิจกรรมหลัก	ตัวอย่าง โครงการ/ กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
	- ร้อยละของเด็ก และเยาวชนที่มี ส่วนร่วมในการ ออกแบบกิจกรรม ที่เกี่ยวกับพื้นที่ เรียนรู้/พื้นที่ สร้างสรรค์สำหรับ เด็กและเยาวชน	2. ส่งเสริม สนับสนุนพัฒนา และขยายให้เกิด พื้นที่เรียนรู้ที่ ปลอดภัยสำหรับ เด็กและเยาวชน รวมทั้งทำหน้าที่ ในการเผยแพร่ กิจกรรม สร้างสรรค์ สำหรับเด็กและ เยาวชน	เยาวชนทุกระดับ - โครงการพัฒนา ผู้นำชุมชนรุ่นใหม่ สืบสานงานพัฒนา ชุมชน (มท.) - โครงการ เยาวชน อาสาสมัครเฝ้า ระวัง (วธ.)	

ที่มา: แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2560-2564). 2561: 101 – 102

นอกจากนี้ John Hawkins (2001 อ้างถึงใน ลภัสสรดา สหัสสพาศน์ และนรินทร์ สังข์รักษา, 2561) นักวิชาการด้านความคิดสร้างสรรค์ชาวอังกฤษ ได้กล่าวไว้ว่า “ความคิดสร้างสรรค์ต้องสะท้อนได้ถึงความแตกต่าง ความไม่แน่นอน การเรียนรู้ใหม่ๆ ความเป็นเครือข่าย การเข้าถึงได้ ความซับซ้อน ความร่วมมือ กระทั่งทัศนคติและจิตใจ ซึ่งตรงกันข้ามกับความมีเอกลักษณ์ตายตัว ความแน่นอน การศึกษาอย่างเป็นแบบแผน ความมีลำดับขั้น การควบคุม ความเรียบง่าย การแข่งขัน กระทั่งความเป็นเปลือกนอก” ดังนั้นคนที่สร้างสรรค์ คือ คนที่พร้อมจะเรียนรู้ และมีแนวคิดใหม่ๆ ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาที่ดีขึ้น และยังสะท้อนถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวได้ นอกจากนี้ยังพร้อมที่จะเปิดโอกาสในการยอมรับสิ่งใหม่ที่แตกต่างจากบุคคลอื่น หรือพื้นที่ชุมชนอื่นๆ ที่แตกต่างจากแนวคิดตนเอง โดยอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่สร้างสรรค์นั้น แท้จริงแล้วต้องเริ่มจากการพัฒนาโดยบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ร่วมกันนำการพัฒนาจึงจะเกิดเป็นพื้นที่แห่งความคิดสร้างสรรค์

มูลนิธิสยามกัมมาจล, 2553) ให้แนวคิดการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน ควรมีการจัดกิจกรรมที่เสริมทักษะพลังชีวิตด้านบวก โดยเฉพาะกิจกรรมที่มีการเรียนรู้ร่วมกัน โดยหน่วยงานในพื้นที่ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนทั้งในระบบและนอกระบบต้องให้ความสำคัญบูรณาการร่วมกัน ลงมือปฏิบัติเป็นทีมที่เลี้ยงให้กับเด็กและเยาวชน โดยมีการสร้างแกนนำเด็ก

และเยาวชนที่เป็นรุ่นพี่นำน้องทำกิจกรรมสหนาการ โดยสอดแทรกกระบวนการคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์ และเสริมพลังบวกให้กับกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จะช่วยสร้างพลังความเข้มแข็งให้กับทัศนคติของกลุ่มเด็กและเยาวชนเหล่านั้น จากนั้นให้กลุ่มเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ที่จะดำเนินการทำโครงการด้วยตนเองโดยใช้วิธีการ “เด็กคิด เด็กทำ เด็กนำ ผู้ใหญ่หนุน” คือ ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกตามแนวคิดของตนเอง และมีผู้ใหญ่คอยให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ดังเช่นพื้นที่บ้านหนองอียอ อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ที่ที่หน่วยงานในพื้นที่เปิดโอกาสและสร้างพื้นที่ให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ตามโครงการที่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้นำเสนอ โดยมีทีมเจ้าหน้าที่จากหนองอียอช่วยเสริมหนุนกิจกรรมดังกล่าวประมาณ 5-6 เดือน ผลที่เกิดขึ้นคือ นอกจากเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าว จะมีพื้นที่ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เกิดขึ้นแล้วยังก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีในกลุ่มเกิดขึ้น และในขณะเดียวกันก็เกิดเสียงสะท้อนจากผู้ปกครองและครูที่โรงเรียนว่า เด็กๆ ตั้งใจเรียนมากขึ้น หนีเรียนลดลง ส่วนผู้ปกครองก็สะท้อนว่าลูกตั้งใจเรียน รู้จักหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความเคารพพ่อแม่มากขึ้น และครอบครัวก็ใกล้ชิดสนิทกันมากขึ้น

วิลาสินี อุดุลยานนท์ (2554) กล่าวว่า พื้นที่สร้างสรรค์ เป็นพื้นที่สุภาพะที่สร้างพื้นที่ที่ทำให้คนและชุมชนใช้ชีวิตอย่างมีความสุข โดยมีกิจกรรมในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนอย่างเข้าใจ และเป็นพื้นที่สำหรับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกกลุ่ม สามารถสร้างความรู้สึกร่วมและก่อให้เกิดความผูกพันของชุมชน โดยกิจกรรมที่ใช้สำหรับร่วมกันจะมุ่งเน้นการสร้างเสริมทักษะในด้านต่างๆ อาทิ การสร้างแรงบันดาลใจ ฝึกอาชีพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันที่เหมาะสมกับตัวเองได้ ซึ่งแล้วแต่ความชอบของแต่ละบุคคล โดยวิลาสินี อุดุลยานนท์ (2555) กล่าวว่า “การแก้ปัญหาสุภาพะที่ดีและมีประสิทธิภาพ คือ การสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ โดยมีข้อค้นพบว่าหากเด็ก เยาวชน หรือคนในชุมชนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ก็จะนำไปสู่การพัฒนาการที่ดีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การเกิดพื้นที่สร้างสรรค์ในประเทศไทยนับเป็นแนวโน้มที่ดี และเกิดขึ้นในหลายพื้นที่แล้ว โดยอาศัยหลักการใหญ่คือ เอาคนเป็นที่ตั้ง พร้อมกับศึกษาว่าคนต้องการอะไร คิดแบบบูรณาการโดยหลอมรวมผู้เชี่ยวชาญ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มาเปิดโต๊ะเจรจา ปรับทัศนคติ และใช้พื้นที่เป็นตัวสนับสนุนช่วยส่งเสริมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการส่งเสริม และเกิดการเปลี่ยนแปลง พร้อมกับพัฒนาไปในทางที่ดี เพื่อเกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน”

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2553) ได้เผยแพร่ข้อมูลความเสี่ยงของเด็กที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมไปในทางลบ โดยสำรวจในกลุ่มเด็กและเยาวชนอายุ 12-19 ปี ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 2,384 คน พบว่า เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้มีโอกาสเสี่ยงที่จะเข้าพื้นที่ร้านเหล้าเพียง 7 นาที ไปร้านเกมและแหล่งการพนันได้ในเวลา 15 นาที จากข้อมูลดังกล่าวส่งผลให้ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันสร้างเครือข่ายพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การขยายพื้นที่สร้างสรรค์ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.) โดยกำหนดแผนรณรงค์เพื่อสุขภาวะสำหรับเด็กและเยาวชน หรือที่เรียกกันว่า "พื้นที่นี้...ดีจัง" (อาทิตยา เสมอ่วม, 2558)

อาทิตยา เสมอ่วม (2558) กล่าวว่า แนวคิดการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ เริ่มต้นจากการให้ความสำคัญต่อกิจกรรมของกลุ่มวัยเด็กที่ต้องการได้รับการพัฒนาตามวัยใน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ทำให้พบว่า การเปิดพื้นที่ให้เด็กได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ และมีผู้อำนวยความสะดวก (Play worker) ที่มีกระบวนการทำกิจกรรมเชิงบวกร่วมกับเด็กสามารถลดความรุนแรงทางอารมณ์ของเด็กที่ได้รับจากครอบครัวและชุมชนลงได้ จนนำไปสู่การขยายผลจากกิจกรรมการเล่นสู่นิยามความหมายพื้นที่สร้างสรรค์ตลอดจนการขับเคลื่อนประเด็นแนวคิดพื้นที่สร้างสรรค์ในสังคม นอกจากนี้พื้นที่สร้างสรรค์ไม่ถูกจำกัดเฉพาะในเด็กและเยาวชนเท่านั้นแต่ยังเป็นพื้นที่ของทุกคนในชุมชนที่เข้ามาร่วมทำกิจกรรม อีกทั้งพื้นที่สร้างสรรค์ยังเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการเข้ามามีส่วนร่วมของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะเข้ามาช่วยกันพัฒนาเด็กและเยาวชนร่วมกัน นอกจากนี้มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (2550 อ้างถึงใน อาทิตยา เสมอ่วม, 2558) ได้กล่าวถึงกรอบแนวคิดในพื้นที่สร้างสรรค์อยู่ 4 แนวคิด ดังนี้

1. พื้นที่ทางกายภาพ หมายถึง พื้นที่สำหรับเล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในบ้าน ในโรงเรียน และในชุมชน ต้องเป็นพื้นที่ปลอดภัย มีการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเล่น ทำกิจกรรมตามวัยของเด็กและเยาวชนอย่างอิสระ และ สร้างสรรค์
2. พื้นที่ทางความคิด หมายถึง การเปิดเวทีให้เด็กได้แสดงออก แสดงความสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และจัดกระบวนการกิจกรรมของตนเอง โดยสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของเด็กและเยาวชน ส่งเสริมให้ค้นพบศักยภาพและคุณค่าของตนเอง
3. พื้นที่ทางสังคม หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กมีสิทธิมีส่วนร่วมในการแบ่งปันหรือจัดสรรทรัพยากรในสังคม มีส่วนในการกำหนดทิศทาง บริการ หรือสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชน
4. พื้นที่ทางสื่อ หมายถึง สื่อจำเป็นบริบททางสังคมที่เป็นสาธารณะทุกคนสามารถรับและเข้าถึงได้ สื่อสาธารณะทุกประเภทจึงมีหน้าที่ต้องแบ่งปันพื้นที่ให้กับเด็กและเยาวชนอย่างพอเพียงที่ผ่านมาสื่อตกอยู่ภายใต้กลไกธุรกิจแบบทุนนิยม ผลที่ตามมาคือขาดแคลน สื่อดีมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชน

นอกจากนี้ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (2550) ยังได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับไว้ 6 แนวคิด ดังนี้

1. พื้นที่สร้างประสบการณ์สร้างโอกาส เป็นที่ที่เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ทักษะ หรือ ค้นคว้าด้วยตนเอง ได้สัมผัสและลงมือปฏิบัติจริงจนเกิดความเข้าใจและตระหนักรู้ ได้โอกาสแสดง ความรู้ความสามารถ
2. พัฒนาการตามวัย กิจกรรมที่จัดให้เด็กนั้น ต้องสอดคล้องกับพัฒนาการเด็กตาม วัย ช่วยกระตุ้นพัฒนาการ และส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้ายิ่งขึ้น
3. ตอบสนองความต้องการของเด็ก เด็กต้องได้รับสิทธิหรือมีส่วนร่วมในการเสนอ ความคิด ออกแบบ และจัดกิจกรรมของตนเอง
4. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ หมายถึงกิจกรรมนั้น ๆ ต้องเป็นไป อย่างมีเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนต่อการเรียนรู้ของเด็ก
5. การมีส่วนร่วม จากทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ และชุมชน เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับพื้นที่นั้น สร้างความผูกพัน และกระชับความสัมพันธ์ในชุมชน สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของเด็ก และ บทบาทภาระหน้าที่ของผู้ใหญ่ในสังคม ที่ต้องเข้ามามีส่วนรับผิดชอบต่อการพัฒนาเด็ก
6. อิสระและมีความสุข เด็กและเยาวชนต้องได้เล่น หรือ ทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่าง อิสระมีความสุข และมีความปลอดภัย ภายใต้การเฝ้าระวังดูแลของผู้ใหญ่ โดยไม่เข้ามาแทรกแซง

ภาพที่ 2.1: การสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ และสร้างแกนนำเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมป้องกันการ ต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์

ที่มา: <https://siamrath.co.th/n/105951>

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2558) ให้แนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่ สร้างสรรค์ในเด็กและเยาวชนว่า “เด็กและเยาวชน เป็นวัยแห่งการเรียนรู้” การมีพื้นที่ที่สร้าง ประสบการณ์ และโอกาส ในการพัฒนารอบด้านตามวัย และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่าง สร้างสรรค์ เป็นกุญแจสำคัญในการเพิ่มภูมิคุ้มกันและพลังให้เด็กเยาวชนสามารถเผชิญกับสังคมโลกที่ กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นแรงสนับสนุนทางสังคมสู่การพัฒนาการที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย

และจิตใจ การเปิดพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ เวทีเสวนา และกิจกรรมมากมาย เผยแพร่องค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนสู่สังคม พี่นฟูพลังทางบวกให้เด็กและเยาวชน สร้างพลเมืองที่ตื่นรู้ กระตุ้นความคิด สร้างสรรค์ เกิดแรงบันดาลใจ เข้าใจผู้อื่น มีจิตสาธารณะ เป็นพลเมืองที่คิดได้คิดเป็น โดยเฉพาะ พ่อแม่ ครู และโรงเรียน สถาบันการศึกษา ชุมชนท้องถิ่น สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมในพื้นที่สร้างสรรค์ไปต่อยอดพัฒนา ช่วยสร้างความคิดที่ดี สร้างสื่อที่ดี และสร้างพื้นที่คุ้นเคยให้กลายเป็นพื้นที่ดี เพื่ออนาคตให้เด็กและเยาวชนโตขึ้นมาอย่างมีคุณภาพเป็นรากฐานที่แข็งแรงและมั่นคงของประเทศต่อไป

สรุป “การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์” เป็นหนึ่งในกระบวนการปรับทัศนคติ และพฤติกรรมเชิงบวก ในเด็กและเยาวชน โดยใช้กิจกรรมเป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดการสนับสนุนทางด้านสังคม ทั้งด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านการยอมรับและมีคุณค่าในตนเอง ซึ่งแรงสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนของเด็กและเยาวชน โดยเด็กและเยาวชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจะมีการยอมรับและปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามบรรทัดฐานที่สังคมยอมรับมากกว่าเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งพื้นที่สร้างสรรค์เป็นพื้นที่ที่ให้โอกาสสำหรับเด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงแนวคิดในการป้องกันแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนโดยใช้กระบวนการกิจกรรม ให้เด็กและเยาวชนได้มีพื้นที่ร่วมกันพัฒนาทักษะชีวิตเชิงบวก เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดี และเฝ้าระวังปัญหาที่อาจเกิดขึ้น สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กและเยาวชนและคนในสังคมผ่านพื้นที่สร้างสรรค์ร่วมกัน ดังนั้น การสนับสนุนกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์เพื่อสร้างคุณค่าและการยอมรับในเด็กและเยาวชน ตลอดจนเพิ่มสัดส่วนการมีส่วนร่วมของเยาวชนในทุกกิจกรรม จะส่งเสริมให้เกิดพลังเยาวชนในการร่วมกันสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก

2.4 แนวคิดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน

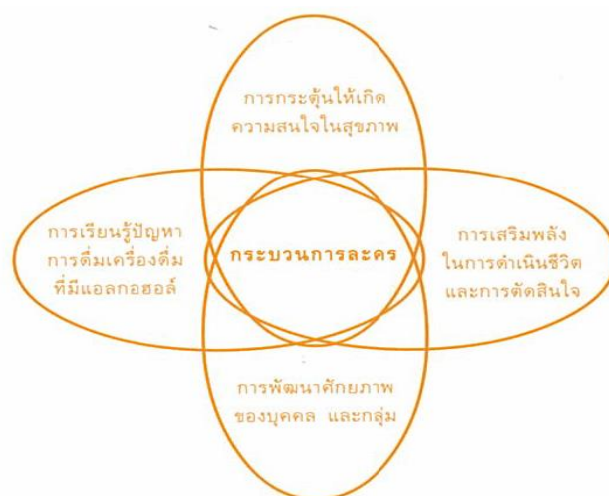
เด็กและเยาวชน คือ รากฐานและอนาคตของชาติ การพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ทั้งด้านความสามารถในการเรียนรู้ ทั้งทางด้านสติปัญญา จิตใจให้คงความรู้คู่คุณธรรมจะช่วยสร้างความเจริญทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศผู้ซึ่งจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ แนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนมีหลากหลายกระบวนการวิธี และวิธีการที่ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่สำคัญ คือ การดำเนินกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมมีโอกาสแสดงพลังและศักยภาพในตนเองร่วมกัน ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ เพื่อช่วยลดปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กและเยาวชน ดังนี้

2.4.1 กิจกรรมสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมละคร

เครือข่ายบรรณรังกัดเกล้า (2550) เสนอแนวคิดที่ว่า พลังเยาวชนเป็นพลังที่สร้างสรรค์ ละครนับว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญอันสามารถถ่ายทอดความคิด จินตนาการ และผลงานที่สร้างสรรค์สู่สายตาคนรอบข้างพวกเขาได้อย่างงดงามและมีพลัง เพราะละครมีคุณลักษณะหลายประการที่สอดคล้องกับงาน และพลังอันสร้างสรรค์ของเยาวชนอย่างแท้จริง ทั้งความเป็นศิลปะที่สดและงดงาม การเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่สนุกสนาน การเป็นเครื่องในการสื่อสารที่มีพลัง และเป็นเครื่องมือในการสร้างการมีส่วนร่วมตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผล ในการบรรณรังกัดเกล้า "ละคร" เป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่น่าสนใจในการสร้างการเรียนรู้เพื่อป้องกันปัญหาการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเยาวชน โดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (Experiential Learning) ซึ่งเยาวชนจะเรียนรู้รู้อย่างสนุกสนาน (แต่มีกติกาที่จริงจัง) ผ่านการสวมบทบาทสมมติ (Role Play)จนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางตรง และทางอ้อม

นอกจากนี้ เยาวชนยังสามารถร่วมผลิตละครบรรณรงค์เผยแพร่ความรู้แก่เพื่อน นักเรียนครอบครัว ตลอดจนชุมชนรอบข้าง เพื่อสื่อสารความคิด หรือประเด็นปัญหาอันจะนำไปสู่หนทางแก้ไขอย่างแยบคาย โดยทั้งหมดนี้มีเป้าหมายสำคัญเพื่อการสร้างสำนึก และความตระหนักในประเด็นปัญหาการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนบรรณรงค์เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด ละ เลิกการติ่มในที่สุด

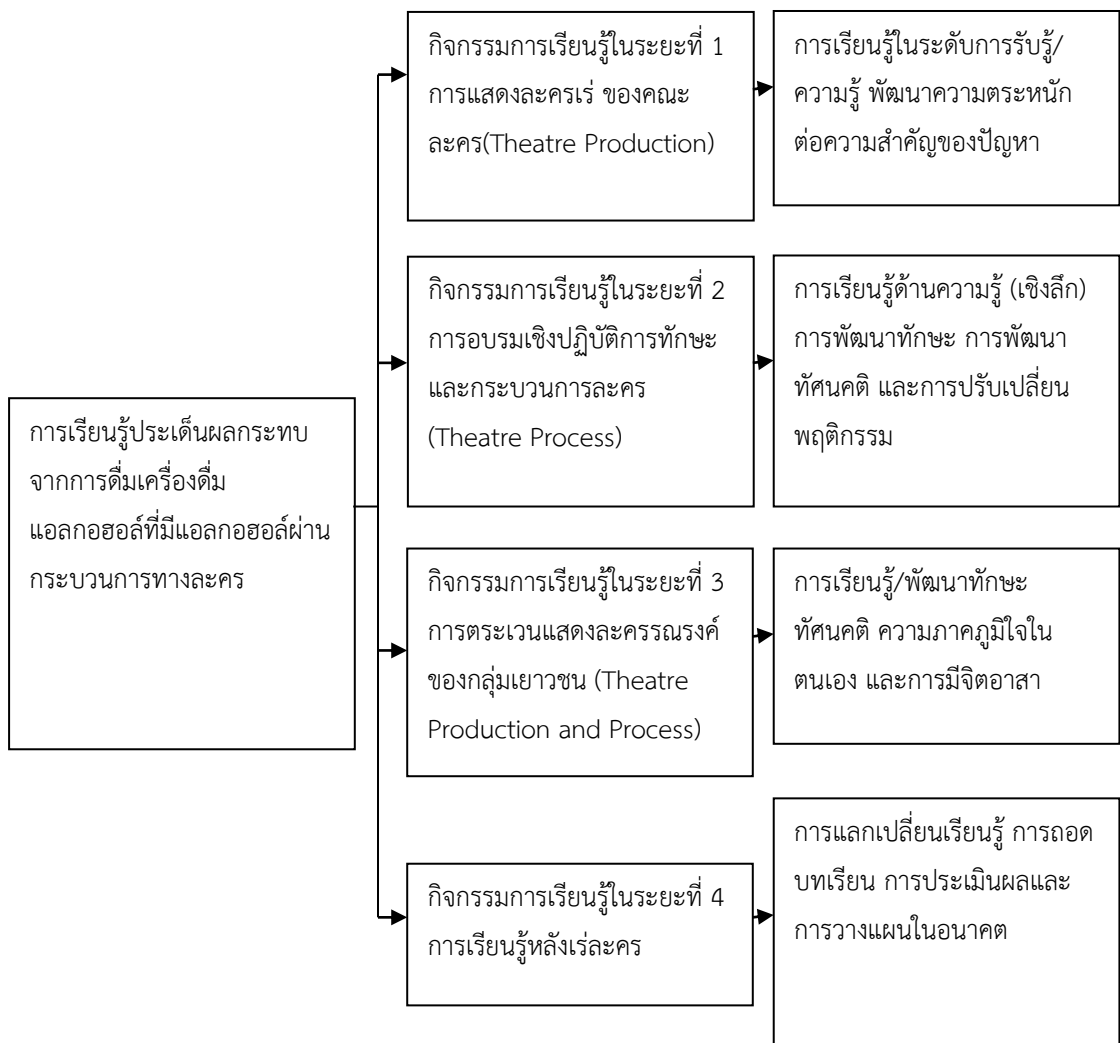
แนวทางในการสร้างการเรียนรู้เรื่องเหล่านี้สำหรับเยาวชน ด้วยแนวคิดละครบรรณรงค์นั้น ควรมีเนื้อหาที่บูรณาการอย่างรอบด้าน โดยประกอบด้วย การเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูล และสถานการณ์การติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ ผลกระทบจากกรติ่มเครื่องติ่มที่มีแอลกอฮอล์รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของบุคคล การเสริมพลัง ในการดำเนินชีวิตและตัดสินใจ และกระตุ้นให้เกิดความสนใจในเรื่องสุขภาพ ตลอดจนการรู้จักเลือกปฏิบัติที่ถูกต้อง ผ่านการเรียนรู้จากกระบวนการละคร ดังภาพ

ภาพที่ 2.2: กระบวนการละคร

ที่มา: เครือข่ายวรรณรงค์ตเหล่า (2550)

มูลนิธิเพื่อนเยาวชนเพื่อการพัฒนา (2553) กล่าวถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ละครเพื่อเป็นบทบาทสมมติในการรณรงค์เป็นการใช้ประโยชน์ของศิลปะการละคร 2 ลักษณะ คือ การผลิตผลงานละครเพื่อการศึกษา และสัญจรรณรงค์ให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในฐานะผู้ชม และการจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านกระบวนการละคร (Drama Process) สำหรับเยาวชนในฐานะผู้เล่นหรือ ผู้เรียน โดยละครรณรงค์มีเป้าหมายสำคัญ คือ การสื่อสารประเด็นการรณรงค์ โดยละครรณรงค์มีเป้าหมายสำคัญ คือ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในปัญหาของชุมชน สังคม และนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือการขับเคลื่อนสังคม และการพัฒนาสังคม (Drama for Social Inclusion) โดยโครงสร้างการเรียนรู้ประเด็นปัญหาแอลกอฮอล์ผ่านกระบวนการละคร สรุปได้ดังแผนภาพต่อไป

ภาพที่ 2.3: โครงสร้างการเรียนรู้ประเด็นปัญหาแอลกอฮอล์ผ่านกระบวนการละคร
ที่มา: มูลนิธิเพื่อนเยาวชนเพื่อการพัฒนา (2553)

2.4.2 กิจกรรมสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมพุทธวิถี

แผนงานการพัฒนากระบวนการดูแลผู้มีปัญหาสุราและสารเสพติด (2560) กล่าวถึงการใช้โปรแกรมการบำบัดฟื้นฟูผู้มีปัญหาการดื่มสุราด้วยคุณธรรม ระดับศีล 5 เป็นโปรแกรมการบำบัดฟื้นฟูผู้มีปัญหาการดื่มสุรา ด้วยคุณธรรม ระดับศีล 5 ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินงานการบำบัดฟื้นฟูผู้มีปัญหาการดื่มสุรา และใช้สำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านจิตวิญญาณของผู้มีความเสี่ยงเรื่องปัญหาการดื่มสุรา โดยใช้หลักแนวคิดทางพุทธศาสนา เรื่องโยนิโสมนสิการ ตามนัยแห่งพุทธธรรม กล่าวว่าการรู้จักคิด หรือการคิดเป็น คิดแยกคาย เป็นการใช้ความคิด อย่างถูกวิธี หรือคิดอย่างมีวิธี คิดอย่างมีระเบียบ รู้จักคิดวิเคราะห์ ไม่มองเห็นสิ่งต่างๆ อย่างตื้นๆ ผิวนั้น เป็นขั้นสำคัญในการสร้างปัญญาที่บริสุทธิ์เป็นอิสระ ทำให้พึ่งตนได้ และนำไปสู่จุดหมาย ของพุทธธรรมอย่างแท้จริง ผีกทักษะการคิด ให้คิดแต่สิ่งดีงาม มีกรอบ และคิดอย่างเป็นระบบ ให้เห็นตามความเป็นจริง และการรู้จักแยกแยะสิ่งที่เป็นประโยชน์ และสิ่งที่เป็นโทษ ต่อตนเอง สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อประโยชน์ทางสติปัญญาและพัฒนาตนเองในด้านคุณธรรม มีชีวิตที่ดีงาม ซึ่งจะแก้ปัญหาและพึ่งพาตนเองได้ ช่วยแบ่งเบา แก้อทุกข์ แก้ปัญหาให้เบาบางลง ประกอบด้วย กิจกรรมเปลี่ยนความคิด ชีวิตเปลี่ยน กิจกรรมหลุมพรางชีวิต กิจกรรมเปิดประตู สู่ความดี กิจกรรมทำจริง ได้จริง และกิจกรรมรับขวัญคนดี นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมก่อนและหลังกิจกรรมบำบัด คือ สมาธิและออกกำลังกาย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2555) กล่าวว่าการใช้หลักธรรมหรือพุทธวิถีเป็นกระบวนการสำคัญที่เป็นเครื่องมือในการสร้างเกราะป้องกันอบายมุขในเด็กและเยาวชน โดยใช้กิจกรรมที่เกี่ยวกับโครงการคุณธรรม หรือโครงการความดี เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ เด็กและเยาวชนสามารถก้าวทันโลก และเกิดการเรียนรู้ทั้งภายในและนอกห้องเรียน ช่วยให้การพัฒนาทักษะ ผึกการใช้ความรู้ที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งไม่เพียงแค่วิธีเรียนในภาคทฤษฎีแค่นั้น แต่ในภาคปฏิบัติจะทำให้ได้เห็นผลจริง พิสูจน์ได้และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อต่อยอดในการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการทำความดีมีคุณธรรมแบบเชิงรุก โดยให้ผู้เรียนที่เป็นเด็กและเยาวชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเทคนิควิธีการเรียนรู้แบบโครงการ (project approach) โดยประเด็นที่เลือกทำโครงการนั้นเกิดขึ้นมาจากความสนใจและความคิดริเริ่มของผู้เรียนเอง เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงานจริง ด้วยความพากเพียรพยายามอย่างจดจ่อต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาที่ยาวนานพอสมควร (ต้องทำงานจริงไม่น้อยกว่าสองเดือน) ในลักษณะวิจัยปฏิบัติการ (action research) นำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้านความเสื่อมทางศีลธรรม และส่งเสริม

การบ่มเพาะความดีมีคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบ รวมทั้งการขยายความมีส่วนร่วมไปสู่บุคคลต่างๆ ในสถานศึกษาและชุมชนของตนเองหรือชุมชนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเกิดจากความร่วมมือระหว่างพระ โรงเรียน ชุมชนร่วมกับสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ที่ได้ร่วมสร้างเสริมการเรียนรู้ของเยาวชน โดยหนุนเสริมให้มีโรงเรียนปลอดเหล้าขึ้น เพื่อเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาล้ำ รวบรวมบุหรีและยาเสพติดภายในโรงเรียน ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายใต้โครงการคุณธรรมนี้ เป็นกระบวนการที่พัฒนาและปรับประยุกต์มาจากกระบวนการเรียนรู้วิถีพุทธ จึงทำให้กระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนเกิดขึ้นควบคู่กันไปได้อย่างดี

2.4.3 กิจกรรมสร้างสรรค์ผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเบญญาพัชร วันทอง (2560) กล่าวว่า การพัฒนาเยาวชนถือได้ว่าเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่งต่อชุมชนและประเทศชาติ เนื่องจากเยาวชนเป็นผู้ที่จะมีบทบาทในการขับเคลื่อนสังคมในวันข้างหน้าเพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องเปลี่ยนแปลงทัศนะ (perspectives) จากกระบวนทัศน์แบบดั้งเดิม (tradition paradigm) ไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ (new paradigm) ที่ให้โลกของเด็กและเยาวชน และโลกความเป็นจริงจะกลายเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะและทัศนคติ ไม่ว่าจะเป็นทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะองค์การ ทัศนคติเชิงบวก ความเคารพตนเอง นวัตกรรม ความสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะและค่านิยมทางเทคโนโลยี ความเชื่อมั่นตนเอง ความยืดหยุ่น การจูงใจตนเอง และความตระหนักในสภาพแวดล้อม และเหนืออื่นใด คือ ความสามารถใช้ความรู้สร้างสรรค์ ถือเป็นทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับการเป็นเยาวชนในศตวรรษที่ 21 เพื่อเผชิญกับอนาคตด้วยภาพในทางบวก อันจะนำไปสู่การสร้างชีวิตที่มีความสำเร็จและมีความสุข การจัดอบรมและฝึกทักษะผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ในการพัฒนาตนเองโครงการอาชีพ เป็นกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแบ่งกิจกรรมเป็น 5 ฐานกิจกรรม ได้แก่ ฐานความยืดหยุ่นในการปรับตัวและความรับผิดชอบ, ฐานความคิดริเริ่มและการนาตนเอง, ฐานการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ, ฐานการการผลิตผลงานอย่างสร้างสรรค์ และฐานการเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล เมื่อผ่านกระบวนการทาโครงการทั้งหมด เด็กจะเกิดทักษะการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ดี ตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จัดการตนเอง มีความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา สื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.4 กิจกรรมสร้างสรรค์ผ่านวรรณกรรมและงานศิลปะ โดยปรียาภรณ์ เจริญบุตร (2557) กล่าวว่า เยาวชนในทุกสังคมล้วนมีพื้นฐานที่หลากหลายทางเศรษฐกิจสังคมและบุคลิกภาพ บ้างต้องการให้เพื่อนในชุมชนเห็นความสำคัญของตนมากขึ้น และบางคนขาดความมั่นใจในการทำกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมสร้างสรรค์การอ่านและเล่านิทาน การทำหนังสือภาพ การแสดงละคร การทำหุ่นละคร และการทำสมุดทำมือ พบว่า ลักษณะกิจกรรมที่สามารถเสริมสร้างความมั่นคงด้านจิตใจ

และตระหนักในคุณค่าตนเอง ได้แก่ 1) วรรณกรรมที่มีแนวคิดหลักเกี่ยวกับการยอมรับความแตกต่างในสังคม แนวคิดเรื่องการปรับตัวเข้ากับเพื่อน และแนวคิดเรื่องการให้อภัย 2) ศิลปะการแสดงละคร 3) การวาดรูปประกอบเรื่อง และ 4) การทำสมุดทำมือ และ 5) กิจกรรมผสมผสาน ซึ่งทุกกิจกรรมทำ ให้เด็กและเยาวชนมีพื้นที่ของตนเอง กล้าแสดงออก สร้างความตระหนักในตนเองและความสามารถของตน รู้จักปรับปรุงพฤติกรรมและสามารถเพิ่มระดับการควบคุมอารมณ์โกรธของตนเอง เด็กและเยาวชนสะท้อนว่าตนเองมีความรู้สึกภาคภูมิใจในผลงานศิลปะของตนเอง มีความสุขที่ได้ทำกิจกรรม และได้รับการยอมรับจากเพื่อนนอกกลุ่มมากขึ้น ผลของกิจกรรมได้ก่อให้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนา ด้านเยาวชน เกิดการยอมรับทางสังคมภายในระหว่างกลุ่มมากขึ้นเพราะกิจกรรมทำให้ผู้ปกครองมีจิตอาสาช่วยเหลือกัน ตระหนักในความสำคัญของการป้องกันความเสี่ยงเยาวชนหลงผิด และมีการขยาย พื้นที่ให้เยาวชนได้เข้ามาใช้ทรัพยากรพื้นที่ของชุมชนในการเรียนอ่านเขียนและวรรณกรรมเยาวชน

ดังนั้น การป้องกันปัญหาเยาวชนให้ห่างไกลจากการติ๋มเครื่องติ๋มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันมีหลายองค์กร หลายหน่วยงานให้ความตระหนักถึงปัญหาการเข้าเครื่องติ๋มแอลกอฮอล์ ในเด็กและเยาวชน และได้ร่วมกันแก้ไขปัญหามา โดยการสร้างพื้นที่กิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและ เยาวชนได้เข้าร่วมทำกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนได้รู้เท่าทันปัญหาเครื่องติ๋ม แอลกอฮอล์ โดยกิจกรรมที่นิยมใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาคือ การติ๋มเครื่องติ๋มแอลกอฮอล์มีทั้ง เป็นรูปแบบที่เป็นการเข้าค่ายเชิงพุทธวิธีด้วยการนำหลักศาสนาเข้ามาช่วยในเรื่องการขัดเกลาจิตใจให้ เด็กและเยาวชนให้เข้าถึงความจริงของชีวิต การระลึกถึงการทำความดี และเห็นโทษที่ไม่เกิด ประโยชน์ของการติ๋มเครื่องติ๋มแอลกอฮอล์ และเครื่องมืออีกประเภทที่นิยมใช้ในการเข้าถึงเด็กและ เยาวชนภาวะเสี่ยงที่จะติ๋มเครื่องติ๋มแอลกอฮอล์ คือ การใช้ละครเป็นสื่อกลาง การทำกิจกรรมประเภท วรรณกรรมและงานศิลปะที่ให้กลุ่มเด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแนวคิดการ วางแผน การคิด และร่วมกันแสดงออก และเรียนรู้ประเด็นผลกระทบจากการติ๋มเครื่องติ๋ม แอลกอฮอล์ที่มีแอลกอฮอล์ร่วมกัน

2.5 มาตรการและนโยบายการป้องกันการเข้าถึงเครื่องติ๋มแอลกอฮอล์

สถานการณ์ปัญหาของนักติ๋มวัยใสของไทยในปัจจุบันกำลังเป็นที่น่ากังวลเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากแนวโน้มการเพิ่มจำนวนของนักติ๋มสูงขึ้นต่อเนื่อง โดยปัจจุบันรัฐได้มีนโยบายที่เป็นมาตรการ การจำกัดการเข้าถึงเครื่องติ๋มแอลกอฮอล์ของนักติ๋มหน้าใหม่ นักติ๋มวัยใส และนักติ๋มทั่วไป ซึ่งเป็นที่ ทราบโดยทั่วกันว่าผลกระทบจากการติ๋มแอลกอฮอล์นั้นไม่ได้เป็นเรื่องเฉพาะในสังคมใดสังคมหนึ่งแต่ เป็นเรื่องของทุกสังคม โดยองค์การอนามัยโลก (WHO) ในการประชุมสมัชชาอนามัยโลกเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2553 ได้มีมติกำหนดมาตรการและนโยบายที่ใช้ในการจัดการปัญหาที่เกิดจากการติ๋ม

เครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ โดยให้ความสำคัญในการจัดการ 10 ประเด็น ดังต่อไปนี้ (เนตรดาว ธงชิว, 2561)

1. การเป็นผู้นำ การมีจิตสำนึก และมีความมุ่งมั่น
2. บทบาทของระบบบริการสาธารณสุข
3. มาตรการโดยชุมชน
4. นโยบายจัดการปัญหาที่เกิดจากการตีเมล็ดและการซบซี
5. มาตรการควบคุมการเข้าถึงแอลกอฮอล์
6. มาตรการควบคุมกิจกรรมด้านการตลาดของเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์
7. นโยบายด้านราคาและการจัดเก็บภาษี
8. การลดผลกระทบที่เกิดจากการตีเมล็ดแอลกอฮอล์ และอาการมึนเมา
9. การลดผลกระทบของการตีเมล็ดแอลกอฮอล์ที่ผิดกฎหมายและการผลิต

เครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ที่ไม่ได้มาตรฐาน ที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพ

10. มาตรการติดตาม และเฝ้าระวัง

ราชกิจจานุเบกษา (2551) ในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 หมวด 4 การควบคุมเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ มาตรา 26 ให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีบรรจุภัณฑ์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ ที่ผลิตหรือนำเข้า ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมประกาศ กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

2. การอื่นตามที่คณะกรรมการควบคุมกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 27 ห้ามขายเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้

1. วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา
2. สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา
3. สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร
4. หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก
5. สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
6. สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือร้านค้าในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
7. สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป

8. สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา 28 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในวัน หรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นใด ๆ เท่าที่จำเป็นไว้ด้วยก็ได้ บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการขายของผู้ผลิตผู้นำเข้าหรือตัวแทนของผู้ผลิต หรือผู้นำเข้าไปยังผู้ขายซึ่งได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

มาตรา 29 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่บุคคลดังต่อไปนี้

1. บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
2. บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้

มาตรา 30 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยวิธีการหรือในลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ใช้เครื่องขายอัตโนมัติ
2. การเร่ขาย
3. การลดราคาเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขาย
4. ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการการชิงโชค การชิงรางวัล หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดเป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือแก่ผู้นำเข้า ห่อ หรือสลากหรือสิ่งอื่นใดเกี่ยวกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มาแลกเปลี่ยนหรือแลกซื้อ

5. โดยแจก แถม ให้ หรือแลกเปลี่ยนกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือกับสินค้าอื่น หรือ การให้บริการอย่างอื่นแล้วแต่กรณี หรือแจกจ่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในลักษณะเป็นตัวอย่างของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือเป็นการจูงใจสาธารณชนให้บริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขการขายในลักษณะที่เป็นการบังคับซื้อเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยตรงหรือทางอ้อม

6. โดยวิธีหรือลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

มาตรา 31 ห้ามมิให้ผู้ใดบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้

1. วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา เว้นแต่เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนา
2. สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล
3. สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล หรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี
4. สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคลหรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี หรือสถานศึกษาที่สอนการผสมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

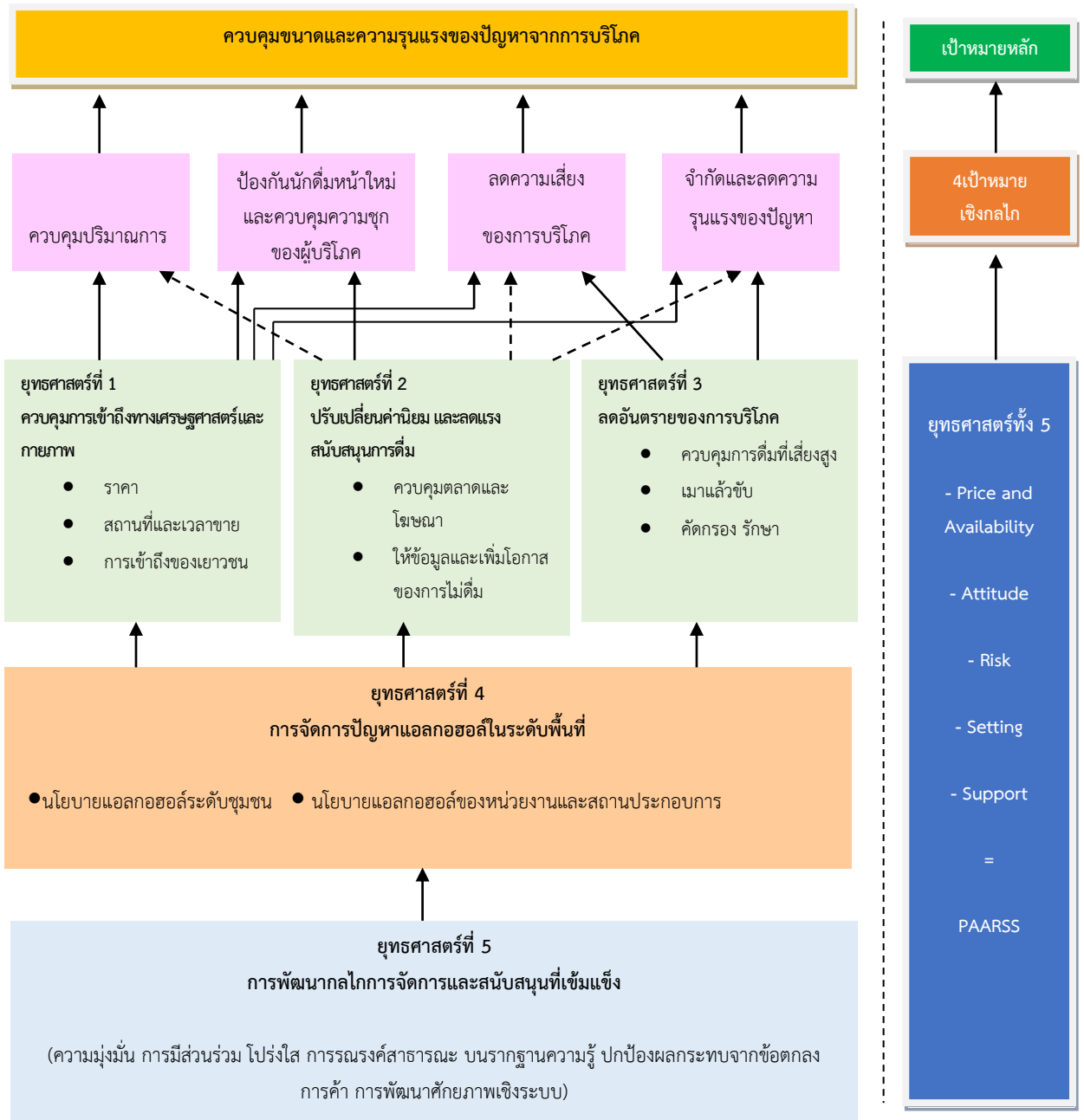
5. สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

6. สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป

7. สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

มาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตีแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตีแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตีโดยตรงหรือโดยอ้อมการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องตีแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตีแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยบทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร

การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการควบคุมสุราในสังคมไทยเกิดขึ้นอย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ. 2546 จากการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษา” นำสู่การร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 นำสู่การมีมาตรการการเข้าถึงเครื่องตีแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจำนวนมาก โดยแผนดังกล่าวได้วางกรอบดำเนินการไว้ทั้งระยะสั้น 5 ปี และระยะยาว 10 ปี ดังภาพ

ภาพที่ 2.4: แผนผังยุทธศาสตร์และความเชื่อมโยงกับเป้าหมายเชิงกลไกและวัตถุประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ
ที่มาภาพ: เว็บไซต์สนทศสุขภาพไทย (2553)

ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ได้นำนโยบายการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติมาใช้ในการวางแผนของหน่วยงาน อาทิ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ได้วางแผนการขับเคลื่อนเกี่ยวกับการควบคุมปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สรุปสาระสำคัญของมาตรการต่างๆ ในด้านสาธารณสุข ดังนี้

มาตรการที่ 1 : พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้เกิดฐานข้อมูลที่ใช้เพื่อการทำงานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สามารถนำมาใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน ติดตามความก้าวหน้า และประเมินผลการดำเนินงาน สามารถจำแนกเป็น

1. ข้อมูลด้านสุขภาพ เช่น จำนวนผู้ดื่ม จำนวนผู้ดื่มประจำ จำนวนผู้ดื่มหนัก จำนวนผู้มีปัญหาจากการดื่ม และจำนวนผู้ติดสุรา เป็นต้น
2. ข้อมูลด้านสังคม เช่น ข้อมูลจำนวนใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ข้อมูลร้านค้าจำหน่ายสุรา ข้อมูลการเฝ้าระวังการกระทำผิดกฎหมาย ข้อมูลการบังคับใช้กฎหมาย ข้อมูลการตรวจระดับแอลกอฮอล์ในผู้ขับขี่ ข้อมูลอุบัติเหตุ หรือทะเลาะวิวาท หรือทำร้ายร่างกายที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมด้วย เป็นต้น

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาาระบบข้อมูล และช่องทางสื่อสาร เกี่ยวกับสถานการณ์และกลไกของปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายในทุกระดับ และเกิดการพัฒนาศมรรถนะคนทำงานให้สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเชื่อมโยงข้อมูลสถานการณ์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเกิดการบูรณาการฐานข้อมูลภายในและภายนอกกระทรวงที่เชื่อมโยงผ่านเขตสุขภาพ

มาตรการที่ 2 : ควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการควบคุมโฆษณา และส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการดำเนินการตามที่ระบุไว้ในกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อลดหรือจำกัดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่ายจนเกินไปของประชาชน โดยอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือ ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามจะมีโทษตามที่กฎหมายกำหนดจำแนกเป็น

1. การควบคุมการเข้าถึงทางกายภาพ เช่น การควบคุมอายุผู้ซื้อ การควบคุม วัน เวลา สถานที่จำหน่ายและบริโภค การควบคุมวิธีการจำหน่าย เป็นต้น
2. การควบคุมการเข้าถึงทางจิตใจ เช่น การควบคุมการโฆษณา ส่งเสริมการขาย การสื่อสารการตลาด การควบคุมฉลากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น

มาตรการที่ 3 : สื่อสารสาธารณะ เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมและลดแรงสนับสนุนในการดื่ม เป็นกระบวนการสื่อสารให้ประชาชนมีความแตกฉาน (Health Literacy) และมีทักษะในการปฏิบัติตนเพื่อ ลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนการสร้างค่านิยมใหม่ในการเข้าสังคม และการสังสรรค์ ให้สามารถสนุกได้แม้ไร้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการสร้างโอกาสในการ ลด ละ เลิก ในวิถีชีวิตประจำวัน เช่น การงดเหล้าเข้าพรรษา การจัดงานศพ งานบุญประเพณี ปลอดเหล้า นำไปสู่การงดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน

มาตรการที่ 4 : เกี่ยวกับมาตรการระดับชุมชนดำเนินการผลักดันให้ชุมชนมีความสามารถในการกำหนดนโยบายและขับเคลื่อนนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในระดับชุมชน ส่งเสริมวัฒนธรรมชุมชนใหม่ไม่ตี้มแอลกอฮอล์ เช่น ชุมชนต้นแบบ, ครอบครัวต้นแบบ และ บุคคลต้นแบบต่างๆ รวมทั้ง สนับสนุนให้เกิดผู้นำชุมชนในการรณรงค์/ สร้างกระแส เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยม และลดแรงสนับสนุนในระดับปัจเจกครอบครัว ชุมชน ในการลด ละ เลิก บริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ให้เกิดประสิทธิผลในการลดโรคร้อยละ 25

มาตรการที่ 5 : สนับสนุนมาตรการคัดกรองและบำบัดรักษา ผลักดันให้สถานพยาบาลดำเนินการตามแนวปฏิบัติการคัดกรองและบำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพผู้มีปัญหาการตี้มสุรา ของกระทรวงสาธารณสุข และพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขให้มีความรู้ความสามารถในการคัดกรอง บำบัดรักษา ผู้มีปัญหามาจากการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมถึงการกระจายหน่วยบริการในการคัดกรอง บำบัดรักษาให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในระดับชุมชน และในเชิงเศรษฐศาสตร์การลงทุนบำบัดรักษาสามารถให้ผลประโยชน์คิดเป็นมูลค่า 4.3 เท่า จากการป้องกันค่าใช้จ่ายจากปัญหาที่รุนแรงกว่าในอนาคตหากไม่มีการบำบัด

พงษ์ศักดิ์ อ้นมอย (2561 อ้างถึงใน สาวิตรี อัจฉางค์กรชัย และคณะ, 2551) ได้กล่าวถึงการจำกัดการเข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จึงเป็นมาตรการสำคัญที่จะช่วยลดปริมาณการบริโภคและอันตรายที่เกี่ยวข้องซึ่งในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์พ.ศ. 2551 ที่มีผลบังคับใช้มาจนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2561 เป็นเวลาประมาณ 10 ปีแล้วจึงมีทบทวนมติสำคัญที่กำหนดอายุขั้นต่ำของเยาวชนในการซื้อเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และการกำหนดสถานที่จำหน่ายด้วยโดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้มีความพยายามที่จะสนับสนุนให้ความรู้เรื่องกฎหมายและรณรงค์สนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายส่วนองค์กรภาคประชาสังคมในระยะหลังได้มีบทบาทสำคัญในการรณรงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ อย่างไรก็ตามมีการสำรวจที่ชี้ให้เห็นว่าเยาวชนที่อายุน้อยกว่า 20 ปี ซึ่งเป็นอายุขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดให้สามารถซื้อเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้และสามารถซื้อหาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มาตี้มได้เองโดยมีรายงานการพบเห็นเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปีสามารถซื้อเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้ถึงร้อยละ 52 ข้อมูลเหล่านี้จึงสะท้อนถึงระดับการบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทยด้วยว่าอาจยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

นอกจากนี้ ธีระวุธ ธรรมกุล และคณะ (2559) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพของมาตรการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ได้นำมาสู่การปฏิบัติ พบว่า ความชุกและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในเขตพื้นที่ชนบท พบว่า มีเยาวชนที่เคยตี้มเครื่องตี้มที่มีส่วนผสมแอลกอฮอล์ร้อยละ 34.5 และเยาวชนที่ยังมีพฤติกรรมการตี้มเครื่องตี้มที่มีส่วนผสมแอลกอฮอล์ร้อยละ 17.2 นั้นหมายถึงเยาวชนที่สัมผัสเครื่องตี้มที่มีส่วนผสมแอลกอฮอล์รวมทั้งสิ้นร้อยละ 51.7 โดยสูงกว่าผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2554 แสดงให้เห็นว่า

มาตรการทางกฎหมายที่ส่วนกลางได้กำหนดและบังคับใช้นั้น ยังไม่สามารถใช้ได้ผลกับสังคมเยาวชนเขตชนบทได้อย่างแท้จริงทำให้ความชุกของการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเยาวชนยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อีกทั้งสิ่งแวดล้อมยังเอื้อต่อการดื่มในกลุ่มเยาวชนอยู่ค่อนข้างมาก

ดังนั้น มาตรการการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบันมีหลักการสำคัญคือ ควบคุมผู้ดื่มไม่ให้เข้าถึงการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ง่ายขึ้น และควบคุมการจำหน่ายของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดโอกาสของการดื่ม โดยปัจจุบันจะพบว่ามาตรการที่ใช้ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีผลบังคับใช้ และถูกนำไปปฏิบัติเฉพาะในกลุ่มผู้จำหน่ายที่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ แต่สำหรับร้านค้าในชุมชนบางพื้นที่ การบังคับใช้ทางกฎหมายของ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างทั่วถึง ทำให้แนวโน้มของการเกิดนักดื่มวัยใสยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2.6 ปัญหาและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใส

นักดื่มวัยใสหรือที่ทราบกันดีว่า คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนวัยอันควร หรือเกณฑ์อายุที่กฎหมายอนุญาตให้ดื่มได้ โดยเป็นที่น่ากังวลว่าจำนวนของกลุ่มคนเหล่านี้มีแนวโน้มที่เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยข้อมูลจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2560) พบว่า ประชากรไทยกว่า 18 ล้านคนดื่มสุรา และในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาจากร้อยละ 40 เป็นนักดื่มประจำ โดยกลุ่มอายุ 15-19 ปี มีแนวโน้มดื่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปัจจุบัน และร้อยละ 72 ยังคงดื่มสุราและไม่คิดที่จะเลิกดื่ม โดยคิดว่าการดื่มเป็นเรื่องปกติของชีวิตวัยรุ่น ซึ่งผลกระทบการดื่มแอลกอฮอล์ได้นำไปสู่ปัญหาสังคมต่างๆ โดยเฉพาะความรุนแรงและอาชญากรรมและสร้างความเสียหายจำนวนมาก ในจำนวนนี้มีกลุ่มเยาวชนไม่น้อยที่ดื่มสุราแล้วก่อคดีอาชญากรรม จากสถิติเมื่อปี 2559 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนกลุ่มอายุ 15 ปี - 19 ปี ในช่วงเวลา 13 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นร้อยละ 64.5 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.96 ต่อปี ดังนั้นเป้าหมายในการควบคุมและลดปริมาณการบริโภค ป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ ลดความเสี่ยงของการบริโภค รวมถึงจำกัดและลดความรุนแรงของปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงยังเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลสำเร็จรวมไปถึงการควบคุมบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับร้านเหล้าและการจำหน่ายสุราให้เคร่งครัดตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเสริมสร้างทัศนคติเยาวชนรุ่นใหม่และปรับเน้นให้ไปสนใจและทำกิจกรรมด้านอื่นที่เกิดประโยชน์

แผนงานเครือข่ายเยาวชนป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ มูลนิธิเพื่อนเยาวชนเพื่อการพัฒนา (2552) กล่าวว่า เด็กและเยาวชน คือ พลังแห่งการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ภายใต้ยุทธศาสตร์ เด็กและเยาวชนคือพลังแห่งการเปลี่ยนแปลงสู่การป้องกัน และลดนักดื่มหน้าใหม่ เพราะเชื่อว่าเด็กสามารถปรับเปลี่ยนและร่วมเปลี่ยนแปลงสังคมได้ เพราะเนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบัน

เยาวชนวัย 15 - 24 ปี กำลังเป็นนักดื่มหน้าใหม่ ถึง 2,505,700 คน จากจำนวนประชากรในกลุ่มนี้ 10,561,900 คน และมีแนวโน้มที่เด็กและเยาวชนอายุน้อยลงเรื่อยๆ จะเข้ามาเป็นนักดื่มหน้าใหม่มากยิ่งขึ้น และจากการสำรวจนักดื่มไทยร้อยละ 34.5 พบพฤติกรรมดื่มแล้วขับสูงอย่างชัดเจนในกลุ่มนักดื่มชายในกลุ่มอายุ 15-24 ปี ซึ่งจากพฤติกรรมกรรมการดื่มของคนกลุ่มวัยนี้ส่งผลกระทบต่อทั้งตนเองและบุคคลอื่นโดยตรง

ศูนย์วิจัยสุขภาพกรุงเทพ (2557) กล่าวถึงปัญหาและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นไม่ว่าจะเป็นเหล่า เบียร์ ไวน์ มีมากขึ้นเรื่อยๆ ในทุกประเทศ เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบทดสอบสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะวัยรุ่นในครอบครัวที่มีปัญหา และในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาขึ้น ในวัยที่อายุน้อยลงเรื่อยๆ จากสถิติของประเทศสหรัฐอเมริกา อายุเฉลี่ยที่ได้กัวัยรุ่นเริ่มดื่มเหล้า เบียร์ หรือไวน์คืออายุ 12 ปี และในแต่ละปี จะมีวัยรุ่นจำนวน 4 ล้าน 6 แสนคน อายุระหว่าง 14-17 ปี มีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดื่ม เช่น การเรียนตกต่ำลง มีปัญหากับผู้ปกครอง และมีความประพฤติดูไปในการเกิดอาชญากรรม จนบางคนถึงขนาดถูกจับกุมดำเนินคดี โดยพบว่า ผู้ที่ยังเริ่มดื่มตั้งแต่อายุน้อยๆ เท่าใด ผู้นั้นมีโอกาสมีปัญหามากเท่านั้น และมีแนวโน้มที่จะติดยาเสพติดร่วมด้วยเสมอ โดยเฉพาะเด็กในวัยนี้ จะอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นการยากที่จะหยุดได้ ถ้าหากยังอยู่ในแวดวงสิ่งแวดล้อมเดิม นอกจากนี้ตามสถิติของการเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์ที่เกิดในหมู่วัยรุ่นพบว่า มากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ วัยรุ่นเหล่านั้นมีประวัติการดื่มสุราก่อนเกิดอุบัติเหตุ รวมทั้งวัยรุ่นที่ประสบอุบัติเหตุตกจากที่สูง จมน้ำตาย ล้วนแล้วแต่เกี่ยวข้องกับการดื่มเหล้าดื่มเบียร์ทั้งสิ้น

สิริกร นามลาบุตร และวรานิชษฐ์ ลำไย (2561) กล่าวถึงผลกระทบจากการดื่มเหล้าในเด็กและเยาวชนว่า ผลกระทบที่เกิดจากการดื่มเหล้าในเยาวชนที่พบมีลักษณะเป็นการทะเลาะวิวาท ก่อให้เกิดความรำคาญใจ หรือการพูดจาหยาบคาย การเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน และมีการรวมกลุ่มกันขับซิ่งจักรยานยนต์ ดื่มทุกวันและตามเทศกาลต่างๆ ส่งผลให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ

อรทัย วลีวงศ์ (2554) กล่าวถึง พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้การดื่มยังเกิดผลเสียโดยตรงต่อสุขภาพและร่างกายของผู้ดื่ม และยังก่อให้เกิดผลกระทบอื่น ๆ ต่อสังคมตามมาด้วย โดยผลกระทบส่วนหนึ่งอาจเพราะฤทธิ์มีนเมาของแอลกอฮอล์และพฤติกรรมหลังการดื่ม และส่วนหนึ่งเกิดจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ ที่สืบเนื่องมาจากปัจจัยแวดล้อมของการดื่ม โดยพฤติกรรมเยาวชนที่เกิดขึ้นหลังการดื่มนั้น หากขัดแย้งต่อสถานการณ์ของการดำรงชีวิตของสังคมโดยปกติแล้วจะส่งผลให้พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาต่อตัวเยาวชนเอง และมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ก่อให้เกิดผลเสียในอนาคตของบุคคลนั้น ซึ่งจะทำให้เยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมีโอกาสที่จะประสบปัญหาชีวิตได้ (ชญานิน มุธุสิทธิ์ และคณะ, 2557)

อัมมันดา ไชยกาญจน์ และอมรา ไชยกาญจน์ (2560) ปัจจุบันเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือสุราเป็นสิ่งถูกกฎหมายในเกือบทุกประเทศทั่วโลก จากข้อมูลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ พบว่า

พฤติกรรมหลังการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดผลกระทบ ทางสุขภาพในเชิงลบมากกว่าเชิงบวก หลายสิบเท่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดภาวะโรคและความบาดเจ็บเป็นอันดับต้น ๆ เมื่อเทียบกับปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ และพบว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสังคมไทยในปัจจุบัน กลุ่มที่ดื่มมีอายุ 15 ปีขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่าผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ใน 12 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 16,992,017 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 31.5 ของประชากรผู้ใหญ่ โดยเฉพาะเยาวชนอายุ 15-24 ปี มีความชุกเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.6 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 23.7 ในปี พ.ศ. 2554 เป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.5 ในระยะเวลาสิบปีคิดเป็นการเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 1 ต่อปี ทำให้ในแต่ละปีประเทศไทยมีนักดื่มหน้าใหม่เพิ่มขึ้น 2.5 แสนคนโดยส่วนใหญ่ คือ กลุ่มเด็ก และเยาวชน และในนักดื่มกลุ่มนี้สัดส่วนนักดื่มปัจจุบันยังเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 70 และจากข้อมูลของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (2554) ยังพบว่า นักดื่มเยาวชนชายและหญิงเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่ออายุประมาณ 14 ปี โดยนักดื่มเยาวชนชายร้อยละ 53 ยอมรับว่า เคยดื่มหนักแบบเมาหัวราน้ำ ในระยะเวลา 30 วันที่ผ่านมา หรือการดื่มแอลกอฮอล์เกิน 50 กรัม โดยส่วนใหญ่ดื่มอย่างหนัก 1-2 ครั้ง และร้อยละ 6 ดื่มอย่างหนักเกิน 6 ครั้งต่อเดือน

จากข้อมูลดังกล่าวมา สรุปได้ว่า ปัจจุบันอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกลุ่มวัยดังกล่าวเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากลองสิ่งใหม่ จึงกลายเป็นเป้าหมายสำคัญของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มุ่งทำกิจกรรม ส่งเสริมการตลาด กระตุ้นความรู้สึกอยากลอง อยากบริโภค จึงส่งผลให้จำนวนเด็กและเยาวชนเข้าสู่วงจรการเป็นนักดื่มวัยจำนวนมากขึ้น นอกจากนี้ กลยุทธ์ทางการตลาดของบริษัทน้ำเมาที่เจาะกลุ่มเป้าหมายไปที่เด็กและเยาวชนแล้ว สาเหตุประการสำคัญ คือ การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ง่าย สะดวก และรวดเร็วขึ้น โดยหากไม่มีการควบคุมที่รัดกุม และมาตรการที่นำไปสู่การปฏิบัติที่ดีเพียงพอจะส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นวงกว้าง เพราะหากดลุ่มเด็กและเยาวชนเข้าสู่วงจรการดื่มอย่างเต็มรูปแบบจะทำให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและประสบปัญหาชีวิตได้ในอนาคต

2.7 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

“เด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า” เป็นวลีที่กล่าวถึงความคาดหวังของทุกสถาบันในสังคมที่มีต่อเด็กและเยาวชนให้กลายเป็นบุคลากรของประเทศที่มีคุณภาพในอนาคต ซึ่งจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การปรับตัวของคนทุกกลุ่มวัยในสังคมจึงเป็นเรื่องสำคัญเพื่อให้เท่าทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบางอย่างกลุ่มเด็กและเยาวชนขณะนี้กำลังเผชิญกับความเสี่ยงมากมายอันเกิดจากสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอันตรายที่ล้อมรอบตัวเด็ก โดยพบว่า เด็กและเยาวชนจำนวนมากซึมซับพฤติกรรมความรุนแรง สื่อลามกอนาจาร เสพยาเสพติด มีเพศสัมพันธ์ ก่อนวัยอันควร รวมกลุ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในแหล่งมั่วสุม และอื่นๆ จนพฤติกรรมเหล่านี้

กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตร่วมสมัยของเด็กและเยาวชนที่เติบโตขึ้นทุกวัน สะท้อนถึงปัญหาด้านพฤติกรรมต่างๆ อาทิ ความฟุ้งเฟ้อ การแต่งกาย ติดเกม การดื่มสุรา ยาเสพติด ขาดวินัย ความรับผิดชอบไม่รู้จักรักหน้าที่ของตนเอง ขาดความร่วมมือกับชุมชน ไม่มีพลังเยาวชน และขาดจิตสำนึก (ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษาเพื่อเด็กและผู้มีความต้องการพิเศษ, 2551) ซึ่งเป็นภาพรวมที่กล่าวถึงบริบทเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในสังคมไทยยุคปัจจุบัน คณะวิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในเด็กและเยาวชน แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในเด็กและเยาวชน นำเสนอ ดังนี้

2.7.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2553) ให้แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมส่วนบุคคลเกิดขึ้นจากปัจจัยต่างๆ ประกอบด้วย

1. เชื้อพันธุกรรม ความสามารถพิเศษ ความถนัดและความสนใจ บุคคลที่มีเชื้อพันธุกรรมดีย่อมมีพฤติกรรมต่างจากบุคคลที่มีเชื้อพันธุกรรมต่ำ บุคคลที่มีเชื้อพันธุกรรมดีจะชอบค้นคว้าหาความรู้ ชอบศึกษาวิจัย ชอบอ่านหนังสือ ส่วนบุคคลที่มีเชื้อพันธุกรรมต่ำมักชอบกิจกรรมที่ใช้แรงงาน เช่น ทำไร่ ทำสวน ชกต่อย เป็นต้น

2. เพศและขนาดของร่างกาย เพศต่างกันทำให้มีพฤติกรรมต่างกัน เช่น หญิง มีกิริยาเบาจาอ่อนหวาน นุ่มนวล ส่วนชายจะหย่าบกระด้างกว่าขนาดของร่างกาย รูปร่างหน้าตา ก็มีส่วนทำให้พฤติกรรมแตกต่างกัน ผู้มีรูปร่างหน้าตาดี ก็จะชอบออกสังคม ปรากฏตัวต่อหน้าชุมชน ส่วนผู้มีปมด้อยเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา เช่น อ้วน เตี้ย จะเก็บตัวไม่ค่อยกล้าแสดงออก เป็นต้น

3. สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม บุคคลที่มีฐานะเศรษฐกิจดีมีฐานะร่ำรวย จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีและพฤติกรรมจะแตกต่างจากบุคคลที่มีฐานะด้อยกว่า และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี เป็นต้น

4. วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และการใช้ภาษาของแต่ละท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้ ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การดำเนินชีวิต การพูด การรับประทานอาหาร การแสดงออกเกือบทุกด้านจะอยู่ภายใต้อิทธิพลของวัฒนธรรมประเพณี ศาสนา และการใช้ภาษาของแต่ละท้องถิ่นแทบทั้งสิ้น เช่น คนภาคเหนือกับคนภาคใต้ คนตะวันตกกับคนตะวันออกจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เป็นต้น

5. สภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละท้องถิ่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม โดยเฉพาะนิสัยใจคอความรู้สึกนึกคิดของบุคคล เช่น ผู้ที่อยู่ในอากาศร้อน จะมีความเฉื่อยชา เบื่อหน่าย ไม่ค่อยกระตือรือร้น เท่ากับผู้อยู่ในอากาศหนาว หรือผู้อยู่ในเมืองหลวง จะมีพฤติกรรมที่คล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง

6. อาชีพ อาชีพที่ต่างกัน มีอิทธิพลให้พฤติกรรมแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฐานะ บทบาท สถานภาพ และกาลเทศะของบุคคล เช่น อาชีพนักธุรกิจกับครูสอนหนังสือ เกษตรกรกับคนงานในโรงงาน ล้วนแต่มีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เป็นต้น

ไหมไทย ไชยพันธุ์ (2557) กล่าวว่า นักจิตวิทยาใช้คำว่า “พฤติกรรม” เป็นสื่อระบุถึงการกระทำอันเนื่องมาจากการกระตุ้น หรือถูกจูงใจจากสิ่งเร้าต่างๆ ซึ่งเมื่อศึกษาให้ละเอียดแล้ว การกระทำหรือพฤติกรรมที่เราได้เห็นหรือได้สัมผัสรับรู้ นั้น ส่วนหนึ่งของการกระทำเป็นการกลั่นกรอง ตกแต่งและตั้งใจที่จะทำให้เกิดขึ้น มีพฤติกรรมอยู่มากทีเดียวที่แม้จะทำด้วยสาเหตุหรือจุดมุ่งหมายเดียวกัน แต่ลักษณะท่าทีกริยาอาจจะแตกต่างกันไป เมื่อเปลี่ยนบุคคล เปลี่ยนเวลา หรือเปลี่ยนสถานที่และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ความแตกต่างที่เกิดขึ้นนี้ เป็นเพราะการกระทำในแต่ละครั้งแต่ละครา (เมื่ออยู่ในสภาพร่างกายที่เป็นปกติ) จะต้องผ่านกระบวนการคิดและการตัดสินใจ อันประกอบด้วยอารมณ์และความรู้สึกของผู้กระทำพฤติกรรมนั้นๆ จึงทำให้พฤติกรรมของแต่ละคนและพฤติกรรมแต่ละคราเปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยนไปตามเรื่องที่เกี่ยวข้องเสมอ

ดุจเดือน พันธุมนาวิน (2550) เสนอแนวคิดสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมโดยสรุปว่าสาเหตุของพฤติกรรมบุคคลแบ่งเป็น 4 แนวทาง คือ

1. ด้านชีวพันธุกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม (Biological approach) ความสามารถของบุคคล ซึ่งรวมทั้งความรู้สึกนึกคิดและการกระทำของบุคคล มีมาแต่กำเนิดนักวิชาการทางด้านชีวพันธุกรรมเชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลมีอิทธิพลมาจากยีนและระบบการทำงานของร่างกายของบุคคล

2. ด้านบุคลิกภาพและจิตใจที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม (Personality approach หรือ Trait approach) บุคลิกภาพและจิตใจด้านอื่นๆ ของบุคคลมีอิทธิพลสูงสุดต่อการแสดงพฤติกรรมของเขา หรือ อีกนัยหนึ่งคือ “ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว”

3. ด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม (Behavioral approach) สาเหตุของพฤติกรรมนี้มุ่งเน้นศึกษาระหว่างบุคคลกับสาเหตุที่อยู่ภายนอกตัวบุคคล (Situation หรือ Environment) บุคลิกภาพของบุคคลมักจะแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เขาเผชิญอยู่ จึงเห็นว่าสถานการณ์น่าจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลด้วย

4. ด้านบูรณาการของสาเหตุหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม (Interaction approach) พฤติกรรมของบุคคลอาจมีสาเหตุมาจากทั้งทางด้านจิตใจและด้านสถานการณ์รอบตัวบุคคลผสมผสานกัน ตลอดจนเกิดจากอิทธิพลร่วมกันระหว่างจิตใจของบุคคลกับสถานการณ์แวดล้อมที่บุคคลเผชิญในปัจจุบัน

Albert Bandura (1986) เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ไม่ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพปัจจัยทางสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่มีปัจจัยส่วนบุคคลเข้าร่วม และ

พฤติกรรมมนุษย์มีกลไกเกิดขึ้นจาก 3 ปัจจัยที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ สภาพแวดล้อม บุคคล และชนิดของพฤติกรรม

ดังนั้น “พฤติกรรม” มีความสัมพันธ์กับกาย จิตใจ รวมถึงสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้นที่กำลังดำเนินอยู่ทำให้บุคลิกภาพของบุคคลนั้นสามารถเปลี่ยนไปตามสถานการณ์หรือบริบทที่กำลังเผชิญ และจะแสดงออกผ่านพฤติกรรมของบุคคลแตกต่างกันออกไป

2.8 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม

2.8.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ของ Freud (1965) และ Erikson (1963) กล่าวว่า การเล่นถูกนำไปเชื่อมโยงกับความเป็นผู้ใหญ่ภายในตัวเด็ก เด็กที่เผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ยากเกินจะควบคุมได้ เด็กจะสร้างเรื่องราวสมมติขึ้น แล้วเด็กจะแสดงบทบาทนั้น โดยผ่านการเล่นที่ใช้จินตนาการความคิดฝัน และทำการเล่นซ้ำ ๆ หลายครั้ง เพื่อลดความคับข้องใจ ความกังวลความผิดหวัง ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งกระบวนการนี้ดำเนินไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป และมั่นคงเพื่อช่วยให้เด็กเรียนรู้วิธีการควบคุมตัวเอง โดยไม่ต้องสูญเสียความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเอง การเล่นเป็นทางออกให้เด็กได้แสดงความรู้สึกต่าง ๆ ออกมา Erikson เชื่อว่า การเล่นของเด็กนั้นจะช่วยให้เด็กได้ฝึกหัด ทดลอง และเรียนรู้สถานการณ์ของความเป็นผู้ใหญ่ การเล่นเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องของความสัมพันธ์ระหว่างความจริงทางด้านจิตใจและสังคม ซึ่ง Peller (1959 อ้างถึงใน ปิยนันท์ พูลโสภา, 2560) กล่าวว่า การเล่น หรือ การทำกิจกรรมเป็นการเก็บรวบรวมกระบวนการที่ต้องเผชิญกับความคับข้องใจ ความกังวล ความผิดหวัง ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งกระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่เป็นไปอย่างซ้ำ ๆ และมั่นคง การเล่น หรือการทำกิจกรรมจะช่วยให้เพิ่มทักษะวิธีการควบคุมตัวเองของเด็ก โดยไม่ต้องสูญเสียความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Freud ที่กล่าวว่า การที่เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมเปรียบเสมือนการสร้างประตูทางออกให้เด็กได้แสดงความรู้สึกของตนเองออกมา

2.8.2 ทฤษฎีการพักผ่อน (Relaxation Theory) ทฤษฎีนี้เป็นส่วนขยายของทฤษฎีนั้นทนาการ ทฤษฎีนี้สนับสนุนแนวคิดการส่งเสริมให้เกิดการทำกิจกรรมต่างในการเข้าร่วมทางสังคม และทำกิจกรรมที่เหมาะสมตามช่วงวัยอย่างสม่ำเสมอ กล่าวว่า การทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอจะทำให้เด็กเกิดที่ยืดเหนียวทางจิตใจและรู้สึกมีคุณค่า ในทางกลับกันเด็กที่ไม่ทำกิจกรรมใดเลยจะก่อให้เกิดมีความเบื่อหน่าย และเกิดภาวะถดถอยทางจิตใจที่รวดเร็วกว่า นำมาซึ่งภาวะทางร่างกาย จิตใจและสังคมที่เสื่อมโทรม และส่งผลต่อพฤติกรรมที่อาจทำให้เข้าสู่วงจรการเบี่ยงเบนได้ แนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอส่งผลต่อการสร้างทัศนคติที่ดีในการดำรงชีวิต ที่นำมาซึ่งสุขภาพร่างกาย จิตใจและสังคมที่ดี

2.8.3 ทฤษฎีกิจกรรม (Activity Theory) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงความสำคัญของการดำเนินกิจกรรมที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิต ซึ่งกิจกรรม หมายถึง การที่บุคคลพึงพอใจและกระทำการใดๆ ในชีวิตประจำวันของตน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น การทำกิจกรรมในครอบครัว การทำกิจกรรมทางสังคม และการมีงานอดิเรก โดยทฤษฎีกิจกรรมจะเกี่ยวข้องกับสังคมที่อธิบายถึงพฤติกรรมมนุษย์ในสังคมว่า ถ้าบุคคลใดมีกิจกรรมมากอย่าง จะสามารถปรับตัวได้มากขึ้นเท่านั้น และมีความพึงพอใจในชีวิตสูง ที่ทำให้เกิดความสุขในการดำเนินชีวิตต่อไป แนวคิดนี้จะเห็นว่ากิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับเด็กและเยาวชนมาก หากเด็กและเยาวชนไม่มีการทำกิจกรรมในชีวิตเลย ก็จะลดบทบาท (Role Loss) ทางสังคมลง และจะส่งผลกระทบต่อทัศนคติเกี่ยวกับตนเองในทางลบ แต่หากเด็กและเยาวชนมีการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องจะส่งผลกระทบต่อทัศนคติและบทบาททางสังคมที่สูงขึ้นและมองโลกในแง่ดี จะมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม และพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในบทบาทใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง

2.8.4 ทฤษฎีระบายอารมณ์ (Catharsis Theory) โดย พลุฒภควัต เฟ็งตะโก (2561) ได้สรุปทฤษฎีนี้ว่า เนื้อหาสาระของการทำกิจกรรมเป็นวิธีการช่วยให้เกิดความรู้สึกปลดปล่อยและเกิดความพึงพอใจ โดยเป็นกระบวนการระบายออกทางอารมณ์อย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการขจัดพลังงานที่มีแนวโน้มที่อาจจะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ต่อต้านสังคมได้ ทฤษฎีอธิบายถึงการได้ทำกิจกรรมเปรียบเสมือนเป็นการสร้างเครื่องรักษาความปลอดภัยของระบบประสาท ดังที่ Aristotle กล่าวว่า การทำกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการเล่นโดยมีอุปกรณ์เสริม และการแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) ด้วยการจำลองเลียนแบบประสบการณ์ในอารมณ์ต่างๆ ในรูปแบบของกิจกรรมจะเป็นการช่วยพัฒนาอารมณ์จิตใจและเป็นการใช้พลังงานส่วนเกินเพื่อการทำกิจกรรมในแต่ละครั้งได้

2.8.5 ทฤษฎีสิ่งแวดล้อม (Ecological Theories) ทฤษฎีนี้จะกล่าวถึงโครงสร้างและสถานการณ์ที่ทำให้การทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชนแตกต่างกัน โดยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย 1) จำนวนผู้ร่วมกิจกรรม 2) อุปกรณ์ที่ใช้ทำกิจกรรม 3) เพศของผู้ร่วมทำกิจกรรม 4) การควบคุมของผู้ใหญ่ 5) พื้นที่ใน การทำกิจกรรม นอกจากนี้ทฤษฎีนี้ยังอธิบายการทำกิจกรรมนั้นเป็นฐานสำคัญต่อการทำความเข้าใจในพฤติกรรมการเล่นของเด็กและเยาวชนให้เป็นไปอย่างมีทิศทาง และยังช่วยอธิบายความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของการทำกิจกรรมที่มีผลในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในเชิงสร้างสรรค์ อันจะส่งผลถึงการช่วยสนับสนุนให้เด็กได้มีพื้นที่สำหรับเล่นหรือทำกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างรอบด้าน กล่าวคือ สิ่งแวดล้อมที่ดีจะนำไปสู่การสร้างพื้นที่ที่จะสามารถพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนไปในทิศทางที่ดีด้วย

2.8.6 ทฤษฎีการแสดงออกแห่งตน (Self-Expression Theory) โดย สมควร โพธิ์ทอง (2554) ได้อธิบายความสำคัญของทฤษฎีว่า มนุษย์ถูกทำให้เกิดความสนใจด้วยกิจกรรมที่มี

การเคลื่อนไหว การปะทะสังสรรค์ต่อคนรอบข้าง หรือสังคม เพื่อต้องการที่จะค้นหาวิธีการแสดงออก หรือความสามารถที่แสดงความเป็นตัวตนของพวกเขา รูปแบบกิจกรรมที่เข้าร่วม ได้รับอิทธิพลจาก ปัจจัยทางร่างกาย โครงสร้างทางสรีรวิทยาสมรรถภาพทางกายสิ่งแวดล้อม เพื่อน ครอบครัว และ พื้นฐานทางสังคม ทักษะคติ ลักษณะนิสัยของมนุษย์ มีอิทธิพลต่อรูปแบบการเล่นหรือการทำกิจกรรม ของพวกเขา ซึ่งมนุษย์มีความต้องการประสบการณ์แปลกใหม่ ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ต้องการ ได้รับการยอมรับบุคคลอื่น ต้องการความปลอดภัยและต้องการความสุนทรีย์ในชีวิต

2.8.7 ทฤษฎีสังคมประสานสัมพันธ์ (Social Theory) ทฤษฎีนี้อธิบายถึง ความคิด ของมนุษย์โดยมนุษย์และเพื่อนมนุษย์ ความคิดที่มนุษย์ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาจะกระทำโดยคนเดียวหรือ หลายคนก็ได้ กรณีที่คิดคนเดียวก็ต้องเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นด้วย แม้ไม่ยอมรับทั้งหมดก็อาจยอมรับ เพียงบางส่วน ความคิดนั้นจึงคงอยู่ได้ ซึ่งแนวคิดนี้ใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคนตามหลักเหตุผล และความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆของคน หรือระหว่างคนต่อคน คนต่อกลุ่ม คนต่อสภาพแวดล้อม อย่างมีระบบจนสามารถพยากรณ์ได้ นอกจากนี้ทฤษฎีประสานสังคมยังใช้อธิบายปรากฏการณ์ทาง สังคมจากการทำกิจกรรม โดย Berlyns (พฤษภควัต เพ็งตะโก, 2561) เสนอว่าการละเล่น ถือเป็น กิจกรรมทางสังคมของมนุษย์ในการช่วยผสมผสานและเชื่อมโยงร้อยรัดหน่วยทางสังคมที่เล็กที่สุด คือ ครอบครัว ชุมชน และสังคม ต้องการสร้างกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายของสังคมให้เกิดความ เกื้อกูลช่วยเหลือระหว่างกันด้วยวิธีการแสดงออกที่มีร่วมกัน เพื่อให้คนทุกวัยสามารถอยู่ร่วมกันได้ อย่างมีความสุข มีความสามัคคี และรู้หน้าที่ของตน

2.8.9 ทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม (Social support) ทฤษฎีนี้อธิบายถึงกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่ายทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการสุขภาพกายและจิตที่ดีขึ้น โดยกล่าวว่าธรรมชาติของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต้องมีการให้การช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนทั้งด้านอารมณ์ ให้กำลังใจ แบ่งปัน เอื้ออาทร การให้คำปรึกษาแนะนำ หรือให้ข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกัน ตลอดจนให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อให้บุคคลรู้สึกว่าคุณมีความมั่นคง และปลอดภัย Caplan (1974) กล่าวคือ หากเด็กและเยาวชนที่กำลังอยู่ในระยะของการเปลี่ยนแปลง ทางด้านอารมณ์ สังคม จิตใจในช่วงของการเปลี่ยนผ่านชีวิต หรือกำลังอยู่ในช่วงของการสับสนว่ารุ่นที่ อาจนำไปสู่การมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ง่าย หากมีเครือข่ายทางสังคม คอยประคับประคองเด็กและ เยาวชนนั้นอยู่ก็จะรู้สึกว่าคุณปลอดภัยเพราะได้รับการดูแล มีผู้เห็นคุณค่าของตนหรือยังเป็นส่วน หนึ่งของสังคมนั้นๆ ทำให้สามารถปรับตัวผ่านสถานการณ์ได้

สรุป ทฤษฎีทั้งหมดที่กล่าวมานั้นสามารถอธิบายความเชื่อมโยงของการทำกิจกรรมส่งผล ต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ แสดงให้เห็นว่าการจะปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมในเด็กและเยาวชนได้นั้น ต้องเข้าใจถึงพฤติกรรมช่วงวัยของกลุ่มเด็กและเยาวชนในวัย นี้ เพราะเป็นช่วงวัยที่เรียกว่าเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่ต้องการเลียนแบบเพื่อสร้างแบบแผนพฤติกรรม

ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนและส่งผลต่อเนื่องไปถึงวัยผู้ใหญ่ ดังนั้น ในการทำกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อช่วยลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเด็กและเยาวชนจึงต้องศึกษาทฤษฎีที่เชื่อมโยงองค์ความรู้ เพื่อนำไปสู่การนำไปปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมและสัมฤทธิ์ผล

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กานต์นะรัตน์ จรามร และคณะ (2560) ศึกษาเรื่อง กรณีศึกษา: การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กล่าวว่า การทำประชาคมทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการแสดงออกทางความคิดเห็นโดยประชาชนจะส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาเสพติด ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัญหาอายุต่างๆ ที่ส่งผลต่อครอบครัว สังคมของคนในพื้นที่ ซึ่งเมื่อเกิดกระบวนการประชาคมจะส่งผลให้เกิดการวิเคราะห์ชุมชนที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมต่อไป

กรธูณรัช ปัญญาใส และคณะ (2561) ศึกษาเรื่องเปรียบเทียบผลการศึกษาคำถามทัศนคติ พฤติกรรมการปฏิเสธกับพฤติกรรมเสี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า เยาวชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีพฤติกรรมการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ต่างกันและมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายขึ้น

กิตติ เหลลาสุภาพ และคณะ (2564) ศึกษาเรื่อง การพัฒนามาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในตำบลโนนโพน อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า ขั้นตอนและกระบวนการที่สำคัญอย่างในการพัฒนามาตรการป้องกันและลดผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนขึ้นมาดูแลจัดการปัญหา ซึ่งเป็นหน่วยงานสังคมของชุมชนให้มีความชัดเจนในการสร้างมาตรการชุมชนเป็นเครื่องมือขึ้นสำคัญที่องค์กรและอาสาสมัคร แกนนำต่างๆ ในชุมชนจะได้นำไปใช้ในการพัฒนาสุขภาพของภาคประชาชน

จิรัชยา เจียวก๊ก และสันติชัย แยมใหม่ (2558) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันการดื่มสุราในเยาวชน กล่าวว่า สถานการณ์การดื่มสุราของเยาวชนในชุมชนที่ศึกษาทวีความรุนแรงมากขึ้น เยาวชนเริ่มดื่มสุราอายุน้อยลงและดื่มในปริมาณที่มากขึ้น และพบว่า การดื่มสุราของเยาวชนส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ครอบครัว เศรษฐกิจ และสังคม จนกลายเป็นปัญหาสะสมของสังคม ตามมุมมองของชุมชน ได้แบ่งกลุ่มเยาวชนผู้ดื่มเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่หัดดื่มสุรา 2) กลุ่มที่ดื่มสุราเป็นบางครั้ง และ 3) กลุ่มที่ดื่มสุราเป็นประจำ กลุ่มที่ 3 มีปัญหาและได้รับผลกระทบมากที่สุด กลุ่มที่ทะเลาะวิวาทในสถานบันเทิงแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ดื่มเป็นบางครั้ง ซึ่งเหตุผลในการดื่มมาจากความคึกคะนองของกลุ่มเยาวชนและแรงกระตุ้นจากสังคมที่มีความเชื่อและค่านิยมทางบวกต่อการดื่มสุรา สำหรับประสบการณ์ในการป้องกันการดื่มสุราของชุมชน พบว่า ชุมชนเคยมี

ประสบการณ์ในการต่อสู้สุรา ทั้งประสบการณ์ของผู้ที่สามารถเลิกดื่มสุราได้ โดยลดการดื่มสุรา สร้างแรงจูงใจในการเลิกสุรา และการรวมพลังชุมชนในการรณรงค์ต่อสู้สุราและปรับค่านิยม แต่การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ชุมชนจึงมีข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการดื่มสุราในกลุ่มเยาวชน ได้แก่ จัดทำแบบสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มสุราของ กลุ่มเยาวชน เข้าค่ายธรรมะ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหรือนโยบายควบคุมการดื่มสุรา ส่งเสริมการออกกำลังกายในชุมชน เน้นให้กลุ่มเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นตัวแทนในการจัดงานประเพณี สร้างข้อตกลงในการป้องกันการดื่มสุราของเยาวชนในชุมชนร่วมกันจากการสร้างพันธะสัญญา

ชวัลรัตน์ ศรีนวลปาน และคณะ (2561) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเกื้อหนุนที่นำไปสู่การ ลด ละ เลิก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันของประเทศไทย กล่าวว่า รณรงค์และมีกิจกรรมการลด ละ เลิก การดื่มอย่างต่อเนื่อง ทำการเสริมสร้างให้ภูมิคุ้มกันและความรู้โดยการสร้างจิตสำนึกที่ดี สร้างความตระหนักและไม่ละเมิดตัวเอง การที่ไม่ทำผิดต่อตัวเอง เท่ากับไม่ทำผิดต่อสังคม ต้องขับเคลื่อนทำงานเป็นภาคีเครือข่าย บูรณาการทุกภาคส่วน โดยแนวทางในการแก้ไขปัญหาต้องทำควบคู่กันไปในหลากหลายมิติ และดำเนินการต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการบรรจุแผนการป้องกันปัญหาผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ในแผนขององค์กร ซึ่งการรณรงค์ในการสร้างจิตสำนึกเป็นเรื่องที่สำคัญมากที่ต้องกระทำทุกฝ่ายต้องประสานร่วมมือกันรณรงค์อย่างสม่ำเสมอ เนื้อหาเหล่านั้นก็จะซึมซับเข้าไปอยู่ในจิตสำนึกโดยที่ไม่รู้ตัว และนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

ธีระวุธ ธรรมกุล และคณะ (2559) ศึกษาเรื่องประสิทธิผลการจัดการปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนโดยทีมสุขภาพ กล่าวว่า ชุมชนที่มีทีมการทำงานจัดการปัญหาสุขภาพโดยตรงมีแนวโน้มของประสิทธิพลด้านการลดอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ดีกว่าชุมชนที่ไม่มีทีมสุขภาพในชุมชน หากมีการขยายผลอาจส่งผลถึงการจัดการปัญหาและลดอัตราการดื่มได้ด้วยชุมชนเบ็ดเสร็จ ดังนั้นจึงควรมีการผลักดันให้พื้นที่ในระดับตำบลสร้างและพัฒนาทีมสุขภาพที่ประกอบด้วยผู้บริหาร เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลให้มีความสามารถในการจัดการกับปัญหาในเชิงรุกต่อไป

ธีระวุธ ธรรมกุล และคณะ (2561) ศึกษาเรื่อง สถานการณ์การจำหน่ายและการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา กล่าวว่า มาตรการจำกัดสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นหนึ่งในมาตรการทางกฎหมายสำคัญในควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อลดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ดังนั้นจึงควรมีมาตรการในการกำหนดโซนนิ่งการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณสถานศึกษา และร้านค้าในชุมชนควรมีการจัดระบบการจำกัดจำนวนร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และควรปฏิบัติตามข้อกำหนด

การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเคร่งครัดเพื่อลดปัญหาการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน

ผดุงศิษฏ์ ขำนาญบริรักษ์ และคณะ (2564) ศึกษาเรื่อง การสร้างและการพัฒนา มาตรการชุมชนเพื่อการควบคุมการบริโภคและการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน ตำบล ดงบัง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม กล่าวว่า การแก้ไขปัญหาของบุคคลไม่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ทั้งนี้เนื่องจากมีปัจจัยที่สำคัญคือ ค่านิยมของสังคมที่มีต่อพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ได้อยู่ในเชิงลบ หรือมีอคติต่อผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างชัดเจน จึงส่งผลให้ผู้ดื่มไม่ตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยังคง ปฏิบัติพฤติกรรมเช่นเดิม จนมีแนวโน้มจะดื่มในปริมาณที่มากขึ้น ทั้งนี้ค่านิยมของสังคมที่มีต่อ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีอิทธิพลมาจากการยอมรับในสังคมและวัฒนธรรมของตนเอง การดื่มแสดงให้เห็นถึงการเคารพ การให้เกียรติ การแสดงความมีน้ำใจ ซึ่งสังคมไทยมองเรื่องการดื่ม แอลกอฮอล์ว่าเป็นเรื่องธรรมดา จะเห็นได้ว่างานสังสรรค์ งานเลี้ยง งานฉลอง ประเพณีต่าง ๆ แทบ ทุกงาน

เผ่าไทย สีนอาพล และนฤภัค จันทิมา (2561) ศึกษาเรื่องผลกระทบและแนวทางแก้ไข ปัญหาจากการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่า การเข้าถึงพื้นที่ทางกายภาพ หรือการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มคนหรือสังคม ส่วนหนึ่งการสังสรรค์ และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นๆ ทั้งเพื่อน รุ่นพี่ รุ่นน้อง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการสมัครที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพราะเป็นกรแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ ของความเป็นส่วนหนึ่งกับเพื่อนในกลุ่มสังคมนั้น

พรนภา หอมสินธุ์ และคณะ (2561) ศึกษาเรื่อง การป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสูบบุหรี่ในวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (ระยะที่ 2) กล่าวว่า เยาวชนที่มีโอกาสได้เข้าร่วมหรือจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีโอกาสได้นำความรู้มาเผยแพร่และ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนในวัยเดียวกัน พบว่า หลังการจัดกิจกรรมได้เกิดการเรียนรู้จาก การปฏิบัติและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้จากประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา และตัดสินใจ เกิดความ ภาคภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นสะท้อนถึงกระบวนการทางปัญญาและทักษะทางสังคมทั้งหมดที่ เกิดขึ้น จากความเข้าใจและเชื่อมั่น การตัดสินใจนำไปปรับใช้ และสุดท้ายสามารถใช้ข้อมูลข่าวสารนั้น ด้วยการบอกต่อข้อมูลเพื่อสุขภาวะที่ดีของตนเองและบุคคลอื่น สมรรถนะในการใช้ความรู้และการ สื่อสารนี้เป็นการรู้เท่าทันทางปัญญา (cognitive literacy) และทักษะทางสังคม (social skill) ที่ทำให้ สามารถมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของตนเองให้ห่างไกลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และ อบายมุขที่จะนำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบน

รวิษฐา สังขะวรมธา (2558) ศึกษาเรื่อง ทักษะคติและกระบวนการตอบสนองของเยาวชนต่อรูปแบบการจูงใจในโฆษณาณรงค์เพื่อควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กล่าวว่า ทักษะคติที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณาณรงค์เพื่อควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านภาพและรูปแบบการนำเสนอ และด้านเสียงและข้อความในโฆษณา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทักษะคติด้านบวกต่อภาพยนตร์โฆษณา โดยประเด็นที่มีการตอบสนองมากที่สุด คือ โฆษณาทำให้รู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอันตรายต่อตัวเองและผู้อื่น และในด้านความรู้สึกรู้สึก กลุ่มตัวอย่างมีกระบวนการตอบสนองในระดับมาก โดยกลุ่มที่ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และที่เคยดื่มแต่ปัจจุบันเลิกดื่มแล้ว มีกระบวนการตอบสนองต่อภาพยนตร์โฆษณาณรงค์ที่ใช้การจูงใจด้านความกลัว โดยประเด็นที่มีการตอบสนองมากที่สุด คือ รู้สึกพอใจในรูปแบบการนำเสนอโฆษณาชุดนี้ ส่วนกลุ่มที่ปัจจุบันยังดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในด้านการกระทำ กลุ่มที่ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และที่เคยดื่มแต่ปัจจุบันเลิกดื่มแล้วมีกระบวนการตอบสนองในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่มีการตอบสนองมากที่สุด คือ จะเตือนคนรอบข้าง ให้ดื่มน้อยลง

รุ่งทิวา ใจจา (2550) ได้ศึกษาผลของการบำบัดตามโปรแกรมการผสมผสานหลักทางพระพุทธศาสนากับเทคนิคการเรียนรู้ทางจิตวิทยาต่อความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของผู้ป่วยเสพติดสุรา โดยประยุกต์หลักทางพระพุทธศาสนา ผสานหลักการเรียนรู้ทางจิตวิทยามีส่วนในการเสริมสร้างความตั้งใจในการเลิกอบายมุข เช่น สุรา ยาเสพติด การพนันได้ ซึ่งความเชื่อทางศาสนาก็น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้เสพอบายมุขทุกประเภท การติดสุรา การพนัน หรือยาเสพติดไม่กลับไปเสพซ้ำ เช่น ความเชื่อในเรื่องของศีล อกายมุข การกระทำผิดศีล การห้ามดื่มสุรา เป็นการสร้างความตระหนักหรือสร้างเจตคติที่ไม่ดีต่ออบายมุข เช่น การดื่มสุรา ยาเสพติด การเล่นเกมพนัน หากสามารถทำให้เกิดการเกรงกลัวต่อการผิดศีลก็น่าจะมีส่วนที่จะทำให้ผู้ป่วยสารเสพติดสุรานั้นไม่กลับไปเสพซ้ำอีกได้ จึงได้นำมาจัดทำเป็น โปรแกรมการผสมผสานหลักทางพระพุทธศาสนากับเทคนิคการเรียนรู้ทางจิตวิทยาเป็นโปรแกรมที่มีรูปแบบการบำบัดที่เน้นการฝึกสติ ตามหลักการทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ การไหว้พระสวดมนต์ การนั่งสมาธิ การเดินจงกรม การฟัง พระธรรมเทศนาเรื่อง ศีล สติ การเจริญสติ และมีการผสมผสานกับทฤษฎีทางจิตวิทยา คือ ทฤษฎี การเรียนรู้ทางปัญญาสังคม การให้รางวัลตัวเอง การควบคุมตัวเอง การพูดกับตัวเอง และการผูกมัดตนเอง ผลการศึกษาพบว่า หลังจากผู้ป่วยเสพติดสุราเข้าร่วมโปรแกรมการผสมผสานหลักทางพระพุทธศาสนากับเทคนิคการเรียนรู้ทางจิตวิทยา มีความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

อรรถพล ศรีประภา (2559) ศึกษาเรื่องกระบวนการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพเฉพาะพื้นที่ ในประเด็นการส่งเสริมสุขภาพด้วยการออกกำลังกายในชุมชนตำบลโคกแก้ว อำเภอบึงคล้า จังหวัดบึงกาฬ กล่าวว่า การพัฒนาธรรมนูญสุขภาพต้องอาศัยภาคส่วนต่างๆ เป็นสำคัญทั้ง ภาควิชาการ ภาคประชาชน ภาครัฐ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมกับการถอด

บทเรียน เพื่อให้เกิดข้อตกลง กติกา เพื่อประโยชน์แก่ชุมชนร่วมกันในการส่งเสริมสุขภาพ โดยจะทำให้เกิดการบูรณาการในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของพื้นที่ที่มีความเข้าใจตรงกันที่จะแก้ไขปัญหาพื้นที่แบบองค์รวม มองจุดอ่อนเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขร่วมกัน รวมถึงเป็นการสะท้อนและกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการรับรู้ปัญหาทางด้านสุขภาพที่ตนเองได้มองข้าม เกิดการตระหนักที่จะช่วยกันหาทางแก้ไข ร่วมวางแผนดำเนินการและนำไปปฏิบัติ เพื่อให้คนในชุมชนพื้นที่นั้นมีสุขภาพที่ดีตามกรอบและแนวทางที่ธรรมนูญสุขภาพตำบลที่ได้กำหนดไว้

อุดมชัย อมาตยกุล และคณะ (2562) ศึกษาเรื่อง การแก้ไขปัญหาการตีมีสุราเชิงพุทธบูรณาการ กล่าวว่า ปัญหาในการตีมีสุรานั้นได้สร้างผลกระทบอย่างมากทั้งต่อตนเองทางด้านร่างกายและจิตใจและครอบครัวรวมถึงสังคมด้วย หลักธรรมในการแก้ไขปัญหาการตีมีสุรา คือ การการพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้นด้วยหลักธรรม คือ สภาอิ ปัญญา คือ ศิล ใช้ในการฝึกอบรมด้านความประพฤติ ระเบียบวินัย จิต คือ การฝึกอบรมทางจิตใจ ปลูกฝังคุณธรรมให้กับเยาวชน และสร้างเสริมคุณภาพจิต และปัญญาที่เป็นการฝึกอบรมให้เกิดองค์ความรู้ให้มีความเกี่ยวข้องกับผลกระทบจากการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ซึ่งเยาวชนในวัยนี้หากได้รับการฝึกอบรม และเสริมสร้างคุณธรรมเชิงพุทธ ทำให้เกิดความตั้งใจปฏิบัติอย่างเคร่งครัดจะส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้น นั้นหมายถึงโอกาสที่เยาวชนจะตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์จะมีแนวโน้มที่ลดลง เพราะมีทักษะการปฏิเสธอบายมุขที่ห่างจากการฝึกปฏิบัติเชิงพุทธศาสนา

อาทิตยา เสมอ่วม (2558) ศึกษาพื้นที่สร้างสรรค์กับการพัฒนาเด็กในสภาวะยากลำบาก: กรณีศึกษาชุมชนวัดดวงแข กรุงเทพมหานคร กล่าวว่า แนวคิดการดำเนินงานของพื้นที่สร้างสรรค์ชุมชนวัดดวงแข เริ่มต้นมาจากการให้ความสำคัญกับการเล่นของเด็กที่เห็นถึงความสำคัญในการเล่นของเด็กที่ต้องการให้เด็กได้รับการพัฒนาตามวัยทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา จากการเปิดพื้นที่เล่นให้เด็กในชุมชนวัดดวงแขทำให้พบว่าการเล่นที่เด็กได้เข้ามาเล่นและการมีผู้อำนวยความสะดวกในการเล่น (Play Worker) ที่มีวิธีการทำงานกับเด็กในเชิงบวกสามารถลดความรุนแรงทางอารมณ์ของเด็กที่ได้รับจากครอบครัวและชุมชนลงได้ นำไปสู่การพัฒนาขยายผลจากการเล่นสู่การนิยามความหมายพื้นที่สร้างสรรค์ตลอดจนการขับเคลื่อนประเด็นแนวคิดพื้นที่สร้างสรรค์ ในสังคมไทยนอกจากนี้ยังพบว่า พื้นที่สร้างสรรค์ ชุมชนวัดดวงแข ไม่เพียงแต่เป็นพื้นที่ของเด็กแต่ยังเป็นพื้นที่ของทุกคนในชุมชน เช่น ครอบครัว ผู้ใหญ่ในชุมชน ที่เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน อีกทั้งพื้นที่สร้างสรรค์ยังเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการเข้ามามีส่วนร่วมของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กร่วมกัน

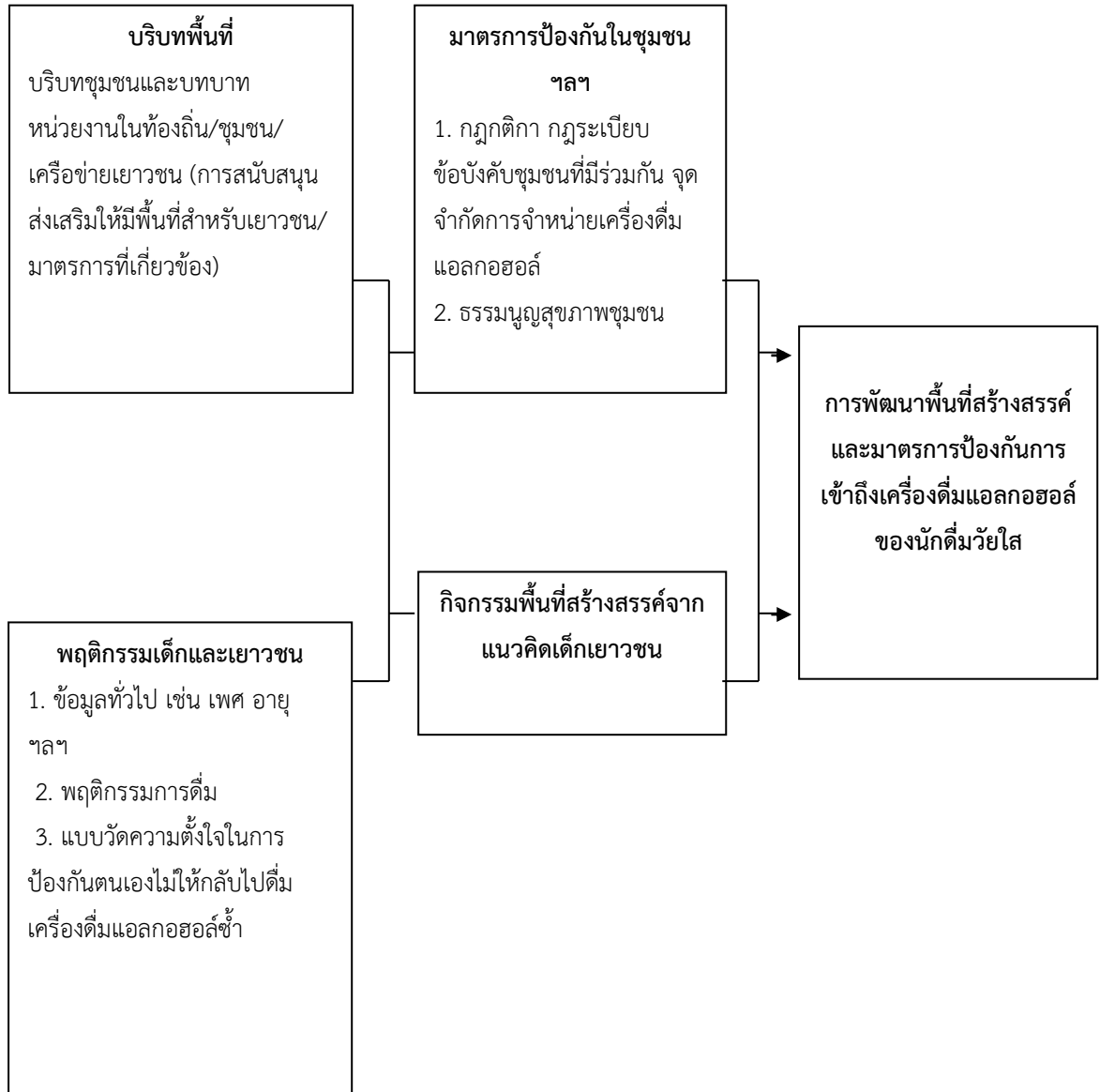
อนันญา ดีปานา และคณะ (2563) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ของพนักงานห้างสรรพสินค้าในจังหวัดน่าน กล่าวว่า ทักษะที่มีต่อพฤติกรรมกับความตั้งใจในการเลิกตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับระดับความตั้งใจในการเลิกตีมี

เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้เนื่องจากทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม คือ ความรู้สึกตระหนักรู้ต่อความนึกคิดของบุคคลที่มีต่อการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ด้วยตนเองว่าดีหรือไม่ดีต่อตนเอง ยิ่งมีความรู้สึกตระหนักรู้มากเท่าไรโอกาสที่จะกลับไปตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ซ้ำยิ่งมีน้อยลง และหากเป็นผู้ที่ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ก็จะส่งผลต่อความตั้งใจในการเลิกตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของผู้ตี้มสูงขึ้น

เอกชัย กันธะวงค์ และคณะ (2558) ศึกษาเรื่องการพัฒนาการป้องกันการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียน กล่าวว่า การตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุขทั่วโลกและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนามีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการป้องกันการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียนตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของ โคเฮินและอัฟฮอฟ และศึกษาผลของการป้องกันต่อความรู้เกี่ยวกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ทักษะการปฏิเสธการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และความตั้งใจในการไม่ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัย พบว่า ผลการพัฒนาการป้องกันการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียนได้แผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย 1) การให้ความรู้แก่นักเรียนโดยวิธี walk rally 2) การตั้งกลุ่มแกนนำนักเรียนอาสาป้องกันการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ 3) การให้ความรู้ผ่านเสียงตามสายในโรงเรียน 4) การเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตี้มเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ 5) การรณรงค์รอบรั้วโรงเรียนปลอดเหล้า และ 6) การจัดงานวันมทรรวมปลอดเหล้า ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ทักษะการปฏิเสธการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และความตั้งใจในการไม่ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ดังนั้นจึงควรนำ แผนการจัดกิจกรรมที่พัฒนานี้ไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนขยายโอกาสในพื้นที่อื่นต่อไป

Jessica Mel (2017) ศึกษาการพัฒนาเยาวชนเชิงสร้างสรรค์ กล่าวว่า การพัฒนาเยาวชนเชิงสร้างสรรค์ในบอสตันเป็นการกำหนดนโยบายขึ้นใหม่ซึ่งรวมเอาศิลปะทางวิทยาศาสตร์และมนุษยศาสตร์เข้ากับหลักการพัฒนาเยาวชน เพื่อก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ของเยาวชน และสร้างทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิตที่สำคัญ โดยเชื่อว่า การพัฒนาเยาวชนที่สร้างสรรค์ต้องอาศัยกิจกรรมเป็นเครื่องมือ โดยเครื่องมือเหล่านั้นมีความแตกต่างกันไปตามสภาพบริบทของแต่ละพื้นที่ และแตกต่างจากโปรแกรมที่มีในโรงเรียนที่บ่อนให้พวกเขาเด็กและเยาวชน โดยมีแนวทางปฏิบัติ 3 ด้าน คือ การสื่อสาร การจัดกิจกรรมที่เพียงพอ การสร้างเครือข่ายจากเพื่อนสู่เพื่อนผู้สนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป้าหมายมักจะสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ทางอารมณ์ทางสังคม โดยการสอนเยาวชนให้ตัดสินใจอย่างชาญฉลาดพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและผู้ใหญ่ และปลูกฝังการรับรู้ตนเอง โดยให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้แบบกำกับตนเองประสบการณ์ที่พวกเขาพัฒนาการสื่อสารและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และมาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และ 2) เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed method) ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ขอบเขตพื้นที่การศึกษาในครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง คือ พื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed method) ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ขอบเขตพื้นที่การศึกษาในครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง คือ พื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ แบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ดำเนินการศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการด้วยการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์จากการสร้างกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ โดยผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กกลุ่มเสี่ยงใช้เกณฑ์ตั้งแต่มีพฤติกรรมเคยดื่ม โอกาสและเงื่อนไขปัจจัยในการใช้ชีวิต เช่น สภาพแวดล้อมที่มีร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สภาพแวดล้อมที่มีกลุ่มคนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สภาพแวดล้อมที่มีกลุ่มเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ครอบครัวที่มีพ่อแม่เป็นต้นแบบในการดื่มสุรา หรือตกอยู่ในสภาวะการณ์ที่มีแนวโน้มเข้าสู่การตรวจการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มากกว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มอื่น ที่อาศัยอยู่ในตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ใช้เครื่องมือแบบประเมินตามทฤษฎี Stage of Change (ศิริรัตน์ นิตยวัน, 2561) เมื่อได้จำนวนเด็กและเยาวชนจะนำมาแบ่งชั้นภูมิเพื่อแบ่งกลุ่มวัยในการดำเนินกิจกรรม โดยให้เด็กและเยาวชนในแต่ละกลุ่มซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ตามช่วงอายุใกล้เคียงกัน คือ กลุ่มเด็กอายุ 10-15 ปี และกลุ่มเยาวชนอายุ 16-19 ปี ให้ดำเนินการออกแบบกิจกรรม โดยทั้งระยะเวลา รูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์นั้นให้กลุ่มเด็กและเยาวชนร่วมกันกำหนด ออกแบบ โดยมีชุมชน และผู้ปกครองในครอบครัวร่วมสนับสนุน ซึ่ง

คณะวิจัยจะดำเนินการติดตามผลและร่วมประสานงานด้านกระบวนการในการสนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ หลังจากจัดกิจกรรมแล้ว คณะวิจัยดำเนินการประเมินผลถอดบทเรียนที่ได้จากผลการศึกษานี้ จากนั้นดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามเก็บข้อมูลหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแล้วผลลัพธ์เป็นอย่างไร และวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ใกล้เคียงที่ไม่ได้ดำเนินกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แตกต่างกันหรือไม่

ระยะที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ประกอบด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ/ร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เครือข่ายจดเหล่าจังหวัดศรีสะเกษ ตัวแทนครัวเรือน ผู้นำชุมชน ตัวแทนเยาวชน สภาเด็กและเยาวชนตำบลศรีแก้ว โดยดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ และศึกษาเกี่ยวกับข้อปฏิบัติ มาตรการที่นำมาใช้ในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ จากชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- การสนทนากลุ่มย่อย นำเสนอผลการศึกษาจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ และประชุมวิพากษ์ในประเด็นการนำเสนอการสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ จากตัวแทนร้านค้าในชุมชน ตัวแทนผู้ประกอบการ ตัวแทนโรงเรียน ตัวแทนผู้นำชุมชน ตัวแทนเด็กและเยาวชน และตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดเป็นมาตรการชุมชนในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่ สรุปผลและนำเสนอข้อมูล

3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

3.2.1 ประชากร คือ ประชาชนเพศชาย เพศหญิงที่อาศัยอยู่พื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 5,951 คน หรือ ครัวเรือน จำนวน 1,382 ครัวเรือน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนเพศหญิง-ชาย อายุระหว่าง 10 – 19 ปี เหตุผลที่เลือกกลุ่มวัยนี้เนื่องจากการลงพื้นที่และเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลศรีแก้วมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุ 10 ปี โดยการคัดเลือกเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงใช้เกณฑ์พฤติกรรมตั้งแต่เริ่มดื่ม โอกาสและเงื่อนไขปัจจัยในการใช้ชีวิต เช่น สภาพแวดล้อมพื้นที่มีร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สภาพแวดล้อมที่มีกลุ่มคนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สภาพแวดล้อมที่มีกลุ่มเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ครอบครัวที่มีพ่อแม่เป็นต้นแบบในการดื่มสุรา หรือตกอยู่ในสภาวะการณ์ที่มีแนวโน้มเข้าสู่การวางจรรยาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มากกว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มอื่น ที่อาศัยอยู่ในตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งจำนวนเด็กและเยาวชนในตำบลศรีแก้วที่มีอายุระหว่าง 10 – 19 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 704 คน และใช้วิธีการการคัดกรองประชากรตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้งสิ้น 148 คน โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เด็กที่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือครอบครัวมีผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือ อาศัยอยู่ในชุมชน ที่มีผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรืออาศัยอยู่ในชุมชนที่สามารถเข้าถึงการจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ได้อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นเกณฑ์ และใช้วิธีการคัดเลือกแบบสมัครใจเข้าร่วม หลังจากนั้นใช้วิธีการคัดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครซีเมอร์แกนได้กลุ่มตัวอย่าง 103 คน โดยโครงการดำเนินการเก็บกลุ่มตัวอย่าง 105 คน จากนั้นจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามทฤษฎี Stage of change ในที่นี้กำหนดแนวทางการประเมินไว้ที่ขั้นที่ 2 คือ ขั้นตระหนักรู้ถึงปัญหาเพื่อคัดกรองกลุ่มตัวอย่าง อายุ 16 – 19 ปีได้ จำนวนเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 55 คน และกลุ่มตัวอย่าง อายุ 10 – 15 ปี จำนวน 50 คน และกลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่เปรียบเทียบกับที่อาศัยอยู่ในตำบลพิงพวย อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 105 คน

3.2.3 กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่

1) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ฝ่ายปกครอง จำนวน 30 คน ตัวแทนครัวเรือนผู้ปกครอง จำนวน 30 ครัวเรือน (นับหน่วยเป็นคน) ตัวแทนหน่วยงานด้านสาธารณสุข จำนวน 1 คน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ตัวแทนเครือข่ายชุมชนปลอดภัย จำนวน 2 คน ตัวแทนเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 30 คน ตัวแทนสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ จำนวน 2 คน และตัวแทนร้านค้าในชุมชน 17 ร้านค้า (นับหน่วยเป็นคน) รวมทั้งสิ้น 114 คน

2) การสนทนากลุ่มย่อย แบ่งเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนฝ่ายปกครอง จำนวน 2 คน ตัวแทนหน่วยงานด้านสาธารณสุข จำนวน 1 คน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ตัวแทนจากสถานีตำรวจภูธรอำเภอศรีรัตนะ จำนวน 1 คน ตัวแทนเครือข่ายชุมชนปลอดภัย จำนวน 2 คน ตัวแทนสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ จำนวน 2 คน และตัวแทนร้านค้าในชุมชน 3 ร้านค้า รวม 13 คน

ครั้งที่ 2 ประกอบด้วย ตัวแทนเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 10 คน และเด็กและเยาวชนจากสภาเด็กตำบลศรีแก้ว จำนวน 5 คน รวมเป็น 15 คน

3.2.4 การประชุมวิพากษ์ ในประเด็นการสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนฝ่ายปกครอง จำนวน 15 คน ตัวแทนจากสถานีตำรวจภูธรอำเภอศรีรัตนะ จำนวน 1 คน ตัวแทนหน่วยงานด้านสาธารณสุข จำนวน 1 คน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ตัวแทนเครือข่ายชุมชน

ปลอดภัย จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิประจำตำบลและอำเภอ จำนวน 4 คน ตัวแทนเยาวชนจาก
สภาเด็ก จำนวน 5 คน ตัวแทนเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 15 คน ตัวแทน
สถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ จำนวน 3 คน และตัวแทนร้านค้าในชุมชน 17 ร้านค้า รวม 65
คน

กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการ (Inclusion criteria) มีดังนี้

1. เด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 10 - 19 ปี ซึ่งได้รับความยินยอมจากบิดามารดา
หรือเป็นตัวแทนผู้ปกครอง โดยมีการลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย
2. มีแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอยู่ในขั้นที่ 2 คือขั้นตระหนักรู้ว่ามีปัญหา
3. เป็นผู้มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่เริ่มดื่มขึ้นไป หรือมีเพื่อนในกลุ่ม
ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือครอบครัวมีผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือชุมชนมีการจำหน่าย
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็กและเยาวชน มีสื่อประชาสัมพันธ์โฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
4. ไม่ออกจากโครงการวิจัยในระยะเวลา 12 เดือน ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย
5. สม่ครใจเข้าร่วมโครงการ โดยลงนามในเอกสารยินยอมเข้าร่วมโครงการ และ
กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกออกจากโครงการ (Exclusion criteria) คือ การรับรู้ไม่ตรงตามความเป็น
จริง
6. ผู้นำชุมชน บิดา มารดา ผู้ปกครอง ครูในระบบ ครูนอกระบบ เป็นผู้ร่วมพิจารณา
คัดเลือก โดยทั้งหมดรับทราบและยอมรับในข้อตกลง และมีความเข้าใจในด้านการดูแลและพิทักษ์
สิทธิของเด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง
7. นำเด็กและเยาวชนมาประเมินเกณฑ์เด็กกลุ่มเสี่ยงโดยใช้การสัมภาษณ์อ้างอิงตาม
ทฤษฎี Stage of Change ในการศึกษาวิจัยนี้ คือ ขั้นที่ 2 การตระหนักรู้ถึงปัญหา โดยใช้วิธีการ
สัมภาษณ์ตามกรอบที่กำหนด คือ ได้รับการยินยอมจากผู้ปกครอง เป็นผู้มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ตั้งแต่เริ่มดื่มขึ้นไป หรือมีเพื่อนในกลุ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือครอบครัวมีผู้ดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ชุมชนมีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คนในชุมชนมีการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ มีสื่อประชาสัมพันธ์โฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากนั้นทำการแบ่งชั้นภูมิใน
การจัดกลุ่มวัยใช้เกณฑ์การแยกกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มคือ อายุ 10 - 15 ปี และอายุ 16 - 19 ปี โดย
ทุกกลุ่มวัยจะมีผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมวิจัยในโครงการนี้ด้วย

3.3 ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัย
เชิงปฏิบัติการ และการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

3.3.1 ขอบเขตเนื้อหาการศึกษา

3.3.2 ขอบเขตพื้นที่การศึกษา คณะผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกพื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 15 หมู่บ้าน แบ่งเป็นสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้ว 10 หมู่บ้าน และเทศบาลตำบลศรีรัตน จำนวน 5 หมู่บ้าน เหตุที่เลือกพื้นที่ดังกล่าวเป็นหน่วยในการศึกษา เนื่องจากประชาชนทุกกลุ่มวัยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมและความนิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และในพื้นที่มีเครือข่ายให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลศรีแก้ว โรงพยาบาลศรีรัตน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ ฯลฯ

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล แบ่งออกเป็น

3.4.1 ใช้การวิจัยเชิงปริมาณในการคัดกรองเด็กกลุ่มเสี่ยงโดยแบบประเมินตามทฤษฎี Stage of Change โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ เหนือในการคัดเลือก คือ เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้ ครอบครัวยุติธรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มเพื่อนมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความชุกของคนในชุมชนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเข้าถึงการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน การมีป้าย สื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงตัวเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อใช้ประเมินความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ และใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในการเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และใช้แบบสอบถามชุดเดิมหลังเข้าร่วมกิจกรรม รายละเอียดมีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา สถานภาพครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาในปัจจุบัน ข้อมูลการดื่มครั้งแรก ประเภทเครื่องดื่มสาเหตุที่ดื่ม ฯลฯ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เรื่องสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ ผลกระทบจากการดื่ม สุขภาพและลักษณะของผู้ดื่ม ความรู้ด้านโทษของการดื่ม หลักการที่จะทำให้ตนเองห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฯลฯ

ตอนที่ 3 แบบวัดพฤติกรรมป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3.4.2 เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) คณะผู้วิจัยได้ออกแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานด้านสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายชุมชนปลอดภัย

ตัวแทนเยาวชนสภาเด็ก เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงทั้งในระบบและนอกระบบ และร้านค้าในชุมชน โดยแบบสัมภาษณ์ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมสร้างสรรค์ในเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ พื้นที่เคยมีกิจกรรมและพื้นที่สร้างสรรค์กิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในรูปแบบใดมีกิจกรรมอะไรบ้าง ปัจจุบันมีกิจกรรมอะไรบ้างที่เยาวชนในพื้นที่ดำเนินการอยู่เพื่อป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผลของการดำเนินกิจกรรมเป็นอย่างไร มีอะไรที่เป็นจุดอ่อน ชุมชนและหน่วยงานใดเป็นภาคีเครือข่ายสนับสนุน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับเครือข่ายเยาวชน สภาเด็กกับบทบาทหน้าที่ ความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ของเยาวชนในชุมชนเป็นอย่างไร การขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างสรรค์ในการรณรงค์ และป้องกันปัญหาการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามหลังการเข้าร่วมโครงการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา สถานภาพครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาในปัจจุบัน ข้อมูลการดื่มครั้งแรก ประเภทเครื่องดื่มสาเหตุที่ดื่ม ฯลฯ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เรื่องสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ ผลกระทบจากการดื่ม สุขภาพและลักษณะของผู้ดื่ม ความรู้ด้านโทษของการดื่ม หลักการที่จะทำให้ตนเองห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฯลฯ

ตอนที่ 3 แบบวัดพฤติกรรมป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3.4.4 การสนทนากลุ่มย่อย และประชุมวิพากษ์ในประเด็นการสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และกำหนดวันในการจัดกิจกรรมประกาศการทำธรรมเนียมสุขภาพตำบลร่วมกัน ระหว่างร้านค้าในชุมชน ผู้ปกครองโรงเรียน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดเป็นมาตรการชุมชนในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่ จากนั้นติดตาม ประเมินผล สังเคราะห์ สรุปผลและนำเสนอข้อมูล

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง โครงการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และมาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจำแนกเป็นขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประชุมคณะวิจัยเพื่อวางแผนงานร่วมกันในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนที่ 2 ลงพื้นที่ประสานงานกับผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นประชุมชี้แจงโครงการฯ แบ่งออกเป็นประชุมชี้แจงโครงการเพื่อให้ชุมชนรับทราบ และประชุมชี้แจงโครงการในเด็กและเยาวชนพื้นที่ตำบลศรีแก้ว

ขั้นตอนที่ 3 ลงพื้นที่เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเสี่ยงโดยใช้แบบประเมินตามทฤษฎี Stage of Change โดยในงานวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ใช้การประเมินกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมในขั้นที่ 2 คือขั้นตระหนักรู้ว่ามีปัญหา และศึกษาบริบทบริบทชุมชนและบทบาทหน่วยงานในท้องถิ่น/ชุมชน/เครือข่ายเยาวชน (การสนับสนุน ส่งเสริมให้มีพื้นที่สำหรับเยาวชน/มาตรการที่เกี่ยวข้อง) และศึกษามาตรการป้องกันในชุมชนฯลฯ (กฎกติกา กฎระเบียบข้อบังคับชุมชนที่มีร่วมกัน มาตรการวัดการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน และธรรมนูญสุขภาพชุมชน)

ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการจัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์จากแนวคิดเด็กเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่

ขั้นตอนที่ 5 เก็บข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์และเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์มีพฤติกรรมแตกต่างกันหรือไม่

ขั้นตอนที่ 6 การจัดสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อนำประเด็นที่ได้จากการเก็บข้อมูลเชิงลึกและการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณมานำเสนอในที่ประชุมในการหาแนวทางเพื่อประชุมวิพากษ์การสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

ขั้นตอนที่ 7 สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณเพื่อให้ข้อมูลที่มีความถูกต้องตามกรอบเนื้อหาวัตถุประสงค์ เพื่อประกอบการจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ แบบทดสอบความรู้เรื่องแอลกอฮอล์ และแบบวัดความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (สำหรับเด็กและเยาวชนที่ดื่มฯ) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของการใช้ภาษา ความชัดเจนและความครอบคลุมของสาระของชุดคำถาม เมื่อได้ปรับปรุงเนื้อหาของคำถามตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ คณะวิจัยได้นำไปใช้กับกลุ่มทดลอง (Try out) จำนวน 30 คน ในพื้นที่

ใกล้เคียงกับพื้นที่ศึกษา และนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มทดลอง มาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของคอนบราค (Alpha Coefficient) จากแบบสอบถามเท่ากับ .833 ซึ่งในทางสังคมศาสตร์เกณฑ์ที่ยอมรับได้คือ มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2547: 248) แสดงว่าเครื่องมือที่ใช้ศึกษาในที่นี้ มีความเชื่อมั่นที่น่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้และนำแบบสอบถามไปใช้ เมื่อดำเนินการเก็บแบบสอบถามมาแล้วคณะวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Multiple response เปรียบเทียบความเท่าเทียมกันของกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมและกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม โดยข้อมูลที่มีระดับการวัดแบบนามบัญญัติ (Nominal scale) ด้วยการทดสอบไคว์สแควร์ (Chi-Square) วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนการวัดความรู้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม และวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมฯ โดยใช้สถิติ t-Test ในการทดสอบสมมติฐาน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและนำเสนอข้อมูลทางสถิติแบบพรรณนาความ (Descriptive)

1.1 เกณฑ์วัดระดับความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำ วิเคราะห์ใช้มาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert scale) มีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบดังนี้

- ระดับเห็นด้วยมากที่สุด ทำพฤติกรรมบ่อยมากที่สุด (ทำทุกวัน) ให้ 5 คะแนน
- ระดับเห็นด้วยมาก ทำพฤติกรรมบ่อย (5-6 ครั้ง/สัปดาห์) ให้ 4 คะแนน
- ระดับเห็นด้วย ทำพฤติกรรมเป็นครั้งคราว (3-4 ครั้ง/สัปดาห์) ให้ 3 คะแนน
- ระดับไม่ค่อยเห็นด้วย ทำพฤติกรรมน้อย (1-2 ครั้ง/สัปดาห์) ให้ 2 คะแนน
- ระดับไม่เห็นด้วย ไม่ทำพฤติกรรม ให้ 1 คะแนน

1.2 เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 แปลความว่า มีผลมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 แปลความว่า มีผลมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 แปลความว่า มีผลปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 แปลความว่า มีผลน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 แปลความว่า มีผลน้อยที่สุด

1.3 ความกว้างของอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.8 ซึ่งได้ค่ามาจากการคำนวณโดยใช้สมการทางคณิตศาสตร์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

2. การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกขั้นตอน ออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (2) การตรวจสอบข้อมูล (3) การทำดัชนีข้อมูล (4) การทำข้อสรุปชั่วคราวและกำจัดข้อมูล และ (5) การสร้างบทสรุป (รัตนะ บัวสนธ์, 2556 : 141-149) ดังมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

1) การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) การวิเคราะห์สรุปอุปนัยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างข้อสรุปชั่วคราวที่เป็นรูปธรรมจากการลงพื้นที่ภาคสนามในพื้นที่เป้าหมายแต่ละครั้ง แล้วดำเนินการสรุปข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ภาคสนามแต่ละพื้นที่ และเชื่อมโยงข้อสรุปเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างบทสรุปข้อมูล

2) การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพของข้อมูล โดยการตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวได้มาจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เพื่อตอบคำถามในแต่ละวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data triangulation) เพื่อที่จะพิสูจน์ว่า ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นมีความถูกต้องหรือไม่ (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2554 : 128-130) โดยทำการตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลในด้านของเวลา สถานที่ และบุคคล ให้ครบทั้ง 3 ด้าน เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลให้เกิดความถูกต้องชัดเจน สัจเคราะห์ และสรุปผลการศึกษาแบบพรรณนาความ

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และมาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และ 2) เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

4.1 ศึกษาและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และมาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ คณะวิจัยได้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับบริบทพื้นที่ประกอบด้วย บริบทชุมชน และบทบาทหน่วยงานในท้องถิ่น/ชุมชน/เครือข่ายเยาวชนที่มีการสนับสนุนหรือการส่งเสริมให้มีพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรมสำหรับเยาวชนรวมถึงมาตรการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ให้กับเยาวชนในพื้นที่ผลการศึกษา พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเยาวชนกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และกำลังศึกษาที่สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ รวมถึงไม่ได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา และส่วนน้อยที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ในครั้งนี้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทั้งหมดเป็นผู้ที่อาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ โดยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งเยาวชน ผู้นำชุมชน ข้าราชการบ้านนาญ ตัวแทนเจ้าหน้าที่หน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานรัฐเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมเกี่ยวกับเยาวชน และโครงการณรงค์เกี่ยวกับงานบุญปลอดเหล้าในพื้นที่ และตัวแทนเครือข่ายสภาเด็กและเยาวชนตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ

4.1.1 บริบทพื้นที่/บริบทชุมชน

ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ห่างจากอำเภอศรีรัตนะมาทางทิศใต้ประมาณ 5 กิโลเมตร มีอาณาเขตการปกครองติดต่อกับอำเภอกันทรลักษ์และอำเภอบุณฑล และอาณาเขตพื้นที่ใกล้เคียงทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลสะพุง ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลสระยาว ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลพิงพวย และทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลศรีโนนงาม

บริบทประชากร ประชากรส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าเขมรและกวย (ส่วย) พุทธศาสนา ท้องถิ่นคือภาษาเขมรและภาษากวย (ส่วย) ในอดีตพื้นที่ตำบลศรีแก้วถูกเรียก “สระแก้ว” (ภาษาเขมร) หมายถึง หนองน้ำที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ต่อมามีการขุดลอกหนองน้ำและพบแก้ว แหวน วัตถุโบราณของมีค่ามากมาย คำว่า “สระแก้ว” จึงได้เปลี่ยนมาเป็น “ศรีแก้ว” ในปัจจุบันตำบลศรีแก้ว มีประชากรอาศัยอยู่จำนวน 1,382 หลังคาเรือน ประชากรในพื้นที่มีจำนวนทั้งสิ้น 5,951 คน โดยมีจำนวนเด็กและเยาวชน จำนวน 1,678 คน แยกเป็นนักเรียนที่อยู่ในระบบการศึกษา 1,248 คน และนอกระบบการศึกษา จำนวน 430 คน โดยมีสถานศึกษาในเขตตำบลศรีแก้ว ประกอบด้วย (องค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้ว, 2563)

1. โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 2 แห่ง สังกัด สพฐ. เขต 4 ศรีสะเกษ ได้แก่ โรงเรียนบ้านศรีแก้ว โดยโรงเรียนบ้านศรีแก้ว เป็นโรงเรียนเปิดสอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 เด็กนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้ว และโรงเรียนบ้านตาแบน เป็นโรงเรียนเปิดสอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 เด็กนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านตาแบน หมู่ที่ 9

2. โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1 แห่ง สังกัด อบจ.ศรีสะเกษ ได้แก่ โรงเรียนศรีแก้วพิทยาศาสตร์ เป็นสถานศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งนักเรียนจะมีทั้งในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้วและองค์การบริหารส่วนตำบลพิงพวย

3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2 แห่ง สังกัด อบต.ศรีแก้ว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านศรีแก้ว และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตาแบน

4. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประจำตำบล จำนวน 1 แห่ง สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้วมีอยู่ 1 แห่ง ซึ่งได้ทำการเปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

5. โรงเรียนปริยัติธรรม จำนวน 1 แห่ง สังกัด สำนักงานพระพุทธศาสนา เป็นสถาบันการศึกษาในลักษณะการบวชเรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

สภาพทางสังคม ตำบลศรีแก้วเป็นตำบลที่ประชากรส่วนใหญ่ดำรงชีวิตและอาศัยกันรวมกันอยู่ในระบบเครือญาติ ประชากรในแต่ละชุมชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันสูง ทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัย และจากข้อมูล พบว่า ประชากรที่มีอายุ 18 – 60 ปี อยู่ในกำลังแรงงาน ร้อยละ 61.86 โดยเฉพาะแรงงานด้านการเกษตร ประชากรอายุระหว่าง 25 – 25 ปี บางส่วน ไปทำงานรับจ้างนอกพื้นที่ รวมทั้งแรงงานที่ไปทำงานต่างประเทศทำให้ครัวเรือนของประชากรในพื้นที่ส่วนหนึ่งมีเฉพาะผู้สูงอายุอาศัยอยู่กับบุตรหลานที่เป็นวัยเด็กและเยาวชน หรือบางครัวเรือนเด็กและเยาวชนอาศัยอยู่กับพ่อ หรือ แม่ เพราะสมาชิกคนใดคนหนึ่งต้องเดินทางไปเป็นแรงงานนอกพื้นที่ในช่วงสิ้นสุดฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร ในส่วนของปัญหาด้านอาชญากรรมร้ายแรงจึงเกิดขึ้นน้อย ส่วนใหญ่ที่

พบจะเป็นปัญหาทะเลาะวิวาทระหว่างกลุ่มวัยรุ่น โดยเฉพาะในสถานที่จัดงานดนตรี งานมหรสพ เป็นปัญหาที่ชุมชนได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก การแก้ไขปัญหาที่ผ่านมาคือการแจ้งเตือนให้ผู้ปกครองดูแลบุตรหลานของตน ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงผลกระทบผลเสียหาย และโทษที่ได้รับจากการเกิดเหตุทะเลาะวิวาท การขอความร่วมมือไปยังผู้นำ การขอคำสั่งจาก ตำรวจ ผู้นำ อปพร. เพื่อระงับเหตุ ไม่ให้เกิดความรุนแรง แต่จะไม่ให้เกิดขึ้นเลยยังเป็นปัญหาที่ปัจจุบันไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ ทั้งที่มีการร่วมมือกันหลายฝ่ายซึ่งเป็นเรื่องที่ทางหน่วยงานที่รับผิดชอบจะได้ร่วมมือกันหาแนวทางดำเนินการแก้ไขและป้องกันไม่ให้เกิดเหตุขึ้นต่อไป (เพิ่ม ดวงเด่น, 2563: สัมภาษณ์)

“ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกร โดยเฉพาะครัวเรือนหนึ่งอย่างน้อยพ่อหรือแม่ หรือแรงงานในครัวเรือน ทุกๆ นอกฤดูกาลทำการเกษตรก็จะเดินทางไปรับจ้างที่ต่างจังหวัดหรือไปทำงานที่อื่นเพื่อเป็นรายได้เสริมจนเจ็ครอบครัวยุ ทำให้ครัวเรือนในพื้นที่ส่วนหนึ่งจะมีเพียงเด็กอาศัยอยู่กับผู้สูงอายุ หรือเด็ก เยาวชนที่ช่วยเหลือตัวเองได้แล้วอาศัยอยู่กับน้องๆ พี่ๆ ร่วมกันเพียงลำพัง แล้วพอถึงเทศกาลที่มีรถแห่ หรือดนตรีตามงานบุญ เด็กๆ ก็จะนัดเพื่อนๆ ไปเที่ยว ไปกินเหล้า ปัญหาในพื้นที่พบเจอประจำก็คือ พอเริ่มมีดนตรีบู๊ปลั๊กพักเริ่มตีกัน ทะเลาะวิวาทกันเป็นประจำ มีเรื่องทะเลาะวิวาทกันเกือบทุกงาน ถูกเจ้าหน้าที่จับไป หรือจับแยกงานนี้ งานหนักก็ตีกันใหม่เป็นเรื่องที่หน่วยงานหลายฝ่ายพยายามแก้ไขปัญหากันอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา บางงานถึงกับต้องนำรถเจ้าหน้าที่ตำรวจมาจอดในงาน หรือต้องขอร้องเจ้าภาพงานไม่ให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงาน ซึ่งก็สามารถแก้ไขปัญหาได้บ้างแต่ไม่ทั้งหมด”

นายประจักษ์ ฝิวงาม (กำนันตำบลศรีแก้ว, 2564: สัมภาษณ์)

4.1.2 บทบาทหน่วยงานในท้องถิ่น/เครือข่ายในการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน

1) องค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้ว ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้วในงานด้านเด็กและเยาวชน เป็นภารกิจหนึ่งของการขับเคลื่อนงานด้านกองการศึกษาให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพเด็กเล็ก และการสาธารณสุขสนับสนุนองค์กรเอกชน ประชาชน และสถาบันครอบครัวให้เข้ามามีบทบาทอย่างเข้มแข็งในการดูแลสุขภาพอนามัย ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องรวมทั้งการดูแลตนเอง การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคต่างๆ รวมถึงมาตรการการเฝ้าระวังและควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ และดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทุกประเภทตามนโยบายของรัฐบาลโดยให้ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่น ๆ เพื่อให้

ประชาชนปลอดภัยจากพิษภัยของยาเสพติด ซึ่งการดำเนินงานขององค์กรเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ภารกิจขององค์กร และการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ในท้องถิ่น

นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้วยังให้ความสำคัญในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ซึ่งหมายรวมถึงประชากรในพื้นที่ตำบลศรีแก้วทุกช่วงวัย เพื่อพัฒนาประชากรในพื้นที่ให้เป็นคนที่มีคุณภาพในสังคมไทย เป็นประชากรที่มีรากฐานที่แข็งแกร่ง มีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา มีความเป็นสากล มีทักษะการคิดวิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีคุณธรรมจริยธรรม รู้คุณค่าความเป็นไทย มีครอบครัวที่มั่นคง ซึ่งมีกรอบแนวทางการดำเนินงานที่ต้องให้ความสำคัญ (สุรเชษฐ์ วัฒนา, 2563: สัมภาษณ์) อาทิ

- (1) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ
- (2) การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียม และทั่วถึง
- (3) การปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์
- (4) การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี
- (5) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยเสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะจิตใจให้เข้มแข็ง

ภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้วในงานด้านเด็กและเยาวชนจึงเป็นรูปแบบการขับเคลื่อนเรื่องของการสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ และยังมีพื้นที่ในการให้เด็กและเยาวชนได้จัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง โดยกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการจัดอยู่ในรูปแบบช่วงวันสำคัญ หรือช่วงเทศกาลพิเศษ หรือหน่วยงานอื่นๆ ขอความร่วมมือในการขอใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรม หรือห้องประชุม และอื่นๆ ซึ่งหน่วยงานจะให้การสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมนั้นๆ ขึ้น อาทิ

- (1) โครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษา
- (2) โครงการที่ส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาเด็กวัยเรียนและเยาวชน
- (3) โครงการที่ส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมนำชีวิต เด็ก เยาวชน และประชาชน
- (4) โครงการค่ายวิชาการ เพื่อให้เด็กวัยเรียนและเยาวชนมีการพัฒนาด้านวิชาการเพิ่มขึ้น กำหนดจำนวนของเด็กและเยาวชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม 50 คน

- (5) สนับสนุนและส่งเสริมพัฒนาการทางด้านดนตรี ให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีกิจกรรมสร้างสรรค์ทางด้านดนตรี โดยประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับคือ เด็กและเยาวชนมีกิจกรรมในการแสดงออกมากขึ้น
- (6) โครงการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตาแบน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาคารเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมทางการศึกษาในระดับประถมศึกษาอย่างมีคุณภาพ
- (7) โครงการปรับปรุงสนามเด็กเล่นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านศรีแก้ว เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีก่อนเข้าสู่ระดับประถมศึกษา
- (8) โครงการเรียนรู้นอกสถานที่ เพื่อให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานจากแหล่งเรียนรู้
- (9) โครงการหนุน้อยคนเก่ง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสแสดงถึงความสามารถและได้รับพัฒนาการครบทุกด้าน โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนของศูนย์ฯ ได้มีโอกาสแสดงความสามารถบนเวทีปีละ 1 ครั้ง
- (10) โครงการคุณธรรมนำชีวิต เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนตั้งแต่เยาว์วัย โดยการนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมรับฟังคำสอนของพระพุทธศาสนา

ดังนั้น การดำเนินกิจกรรมในงานด้านเด็กและเยาวชนจึงเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้ว เพราะปัจจุบันสถานการณ์ในพื้นที่ตำบลศรีแก้วทางด้านสังคมมีทั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติด รวมถึงประชาชนในชุมชน เด็กและเยาวชนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันเพิ่มมากขึ้น ทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนไม่ดีเท่าที่ควรขาดการป้องกัน รักษา และการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง ขาดโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งสวัสดิการและกิจกรรมนันทนาการไม่เพียงพอ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้ว จึงได้มีการส่งเสริมความรู้ และป้องกันการระบาดของยาเสพติดทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ สลับกับการรณรงค์ส่งเสริมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด และอบายมุข เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการป้องกัน รวมทั้งส่งเสริมการจัดการศึกษามีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมไปพร้อม ๆ กันเพื่อให้เยาวชนและประชาชนทุกช่วงวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2) เครือข่ายสภาเด็กและเยาวชน ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ เกิดจากมาตรการส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่จัดให้มีสภาเด็ก

และเยาวชนตำบล/เทศบาล กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลโดยคำแนะนำของหัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวในแต่ละจังหวัดจัดให้มีสภาเด็กและเยาวชนตำบล (แล้วแต่กรณี) ซึ่งสมาชิกประกอบด้วย เด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลนั้น โดยให้มีคณะกรรมการประกอบด้วย ประธาน 1 คน และผู้บริหารไม่เกิน 20 คน ซึ่งคัดเลือกกันเองจากสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนตำบล/เทศบาล แล้วแต่กรณี ให้มีหน้าที่บริหารงานทั่วไปของของสภาเด็กและเยาวชน และปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ รวมทั้งการดำเนินการอื่นใดที่จำเป็น โดยวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนคราวละ 2 ปี นับแต่วันที่ได้รับคัดเลือก ประธานสภาหรือผู้บริหารซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งได้อีก แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน โดยปัจจุบันโครงสร้างของสภาเด็กและเยาวชนตำบลศรีแก้วมีสมาชิกทั้งหมด 11 คน ประกอบด้วย ตำแหน่งประธานสภาฯ 1 คน ตำแหน่งรองประธานสภา 1 คน เหนรัญญิก 1 คน และผู้บริหาร 8 คน

ภารกิจบทบาทหน้าที่ของสภาเด็กและเยาวชนในระดับตำบลเป็นองค์กรของเด็กและเยาวชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม เช่น การทำงานเป็นทีม การมีภาวะเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ งานจิตอาสา กิจกรรมป้องกันแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชนในพื้นที่รวมถึงการประสานงานกับเครือข่ายสภาเด็กและเยาวชนในระดับอำเภอ ระดับจังหวัดเพื่อทำกิจกรรมสำหรับสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่และจังหวัดอาทิ

- 1) โครงการวัยรุ่น วัยใส ไม่ท้องก่อนวัย ที่จัดขึ้นโดยสภาเด็กและเยาวชนตำบลศรีรัตนะ เพื่อมุ่งเน้นให้เยาวชนตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง การสร้างภูมิคุ้มกันต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงในการดำรงชีวิต ให้ความรู้ด้านการป้องกันการตั้งครรภ์และโรคติดต่อในวัยรุ่น การเปิดโอกาสให้เยาวชนในการแสดงความคิดเห็น และเพื่อการลดอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นให้น้อยลง
- 2) โครงการเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ห่างไกลยาเสพติด เป็นความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้ว สภาเด็กและเยาวชนศรีแก้ว และโรงเรียนศรีแก้วพิทยา
- 3) โครงการกิจกรรมอบรมเรื่องยาเสพติดและโครงการการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่ดำเนินการร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้ว และบ้านพักเด็กจังหวัดศรีสะเกษ

โดยภารกิจและกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนตำบลศรีแก้วดำเนินงานในลักษณะของเครือข่าย ประสานงานให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมตามที่หน่วยงาน หรือเครือข่ายอื่นๆ

ขอความร่วมมือ รวมถึงกิจกรรมของสภาเด็กและตำบลศรีแก้ว ที่จัดโครงการขึ้น และต้องการความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ ในการดำเนินงาน

4.1.3 มาตรการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์

สำหรับมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ในตำบลศรีแก้ว พบว่าการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เกิดจากนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเด็กและเยาวชนของหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษา ซึ่งเป็นแผนการพัฒนางานด้านเด็กและเยาวชนตามวาระโอกาส โดยกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะเป็นเด็กที่อยู่ในระบบการศึกษา ซึ่งยังมีเด็กและเยาวชนอีกจำนวนหนึ่งที่ขาดโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ เพราะพื้นที่ที่ใช้จัดกิจกรรม หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่ของหน่วยงานราชการ สถานศึกษา หรือหน่วยงานท้องถิ่น ซึ่งยังไม่มีหน่วยงานหลักที่มีมาตรการที่ชัดเจนในการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ

ดังนั้น คณะวิจัยได้ดำเนินกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์โดยได้จัดประชุมชี้แจงโครงการในพื้นที่เพื่อสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองเยาวชน โดยกิจกรรมแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 กิจกรรมกลุ่มเยาวชนอายุ 16 – 19 ปี และระยะที่ 2 คือ กิจกรรมสำหรับเยาวชนกลุ่มอายุ 10 – 15 ปี โครงการได้ทำการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด และได้กลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่สมัครใจเข้าร่วมในการศึกษาครั้งนี้ โดยระยะแรกมีการจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 16 – 19 ปี ซึ่งเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการได้ออกแบบการดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง โดยมีเยาวชนที่อาศัยในพื้นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง เช่น เป็นผู้มีพฤติกรรมเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือมีเพื่อนในกลุ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือครอบครัว ญาติมีผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีสื่อประชาสัมพันธ์โฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเยาวชนได้มีการประชุมทีมเพื่อแบ่งงาน และปรึกษาเรื่องรูปแบบการทำกิจกรรมที่ทุกคนสนใจ และมีส่วนร่วมในการช่วยกันคิดการวางแผน การปฏิบัติร่วมกัน

ภาพที่ 4.1 ประชุมชี้แจงโครงการฯ

ภาพที่ 4.2 เยาวชนแบ่งกลุ่มการวางแผนจัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์

กิจกรรมที่เยาวชนในพื้นที่ให้ความสนใจมีความหลากหลาย อาทิ การเล่นดนตรี การแสดงละครบทบาทสมมติ การเล่นเกมเน้นพัฒนาการเพื่อละลายพฤติกรรมระหว่างกัน ในขณะเดียวกัน เยาวชนมีความต้องการอยากให้เสริมความรู้เกี่ยวกับโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเยาวชนเสนอว่าจะขอเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาร่วมในกิจกรรมครั้งนี้ ซึ่งการเชิญวิทยากรได้รับคำปรึกษาจากจากท่านก้านนประจักษ์ ผิงงาม ได้ช่วยประสานเจ้าหน้าที่และบุคคลต้นแบบที่เคยมีความผิดเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากราชทัณฑ์ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ และเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านจิตเวชเด็กและเยาวชน จากโรงพยาบาลศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ มาบรรยายเกี่ยวกับโทษและผลกระทบจากการดื่ม

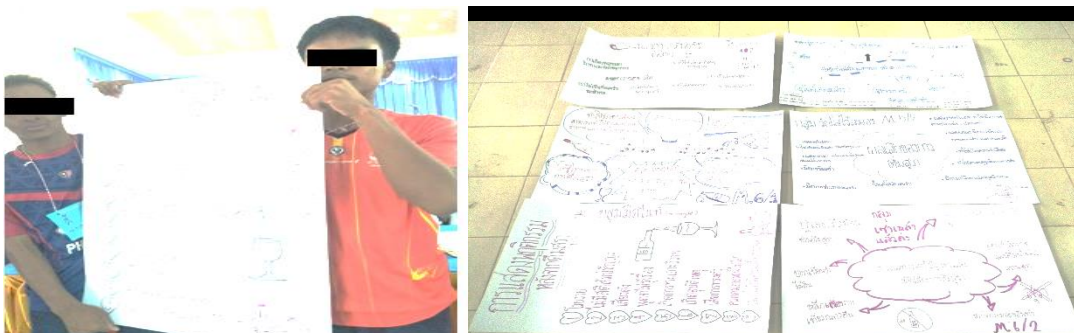
เครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ซึ่งในกระบวนการจัดกิจกรรมเยาวชนเป็นผู้คิด วางแผน และออกแบบกิจกรรม โดยคณะวิจัยเป็นสังเกตการณ์และให้การสนับสนุน และรูปแบบกิจกรรมสรุปได้ดังนี้

กิจกรรม

1. ตัวแทนเยาวชนกล่าวเปิดงานและวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม
2. ร่วมเป็นเกียรติในการเปิดโครงการ โดยท่านกำนันประจักษ์ ผิวงาม
3. กิจกรรมเล่นเกมนันทนาการละลายพฤติกรรม และเล่นดนตรีโฟล์คซองโดยเยาวชน ตำบลศรีแก้ว
4. กิจกรรมให้ความรู้เรื่องผลกระทบจากการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ โดย หมอแมว โรงพยาบาลศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ
5. พักเบรก เล่นดนตรี
6. กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษและผลกระทบจากการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์และ บุคคลต้นแบบที่กลับใจจากการกระทำผิดจากการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ หน่วยงานราชทัณฑ์ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ
7. พักทานอาหารกลางวันร่วมกัน
8. กิจกรรมนันทนาการ เล่นเกม
9. จับกลุ่มทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้
10. พักเบรก
11. นำเสนอความคิดเห็นรายกลุ่ม
12. มอบเกียรติบัตรให้กับเยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรม
13. ปิดกิจกรรม

ภาพที่ 4.3 เยาวชนแบ่งกลุ่มการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น

ภาพที่ 4.4 เยาวชนนำเสนอความเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 4.5 กิจกรรมนันทนาการของเยาวชนในการละลายพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ในส่วนของกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ของกลุ่มเด็กและเยาวชน อายุ 10 – 15 ปี คณะวิจัยได้ดำเนินกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์โดยได้จัดประชุมชี้แจงโครงการในพื้นที่เพื่อสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองเยาวชน ได้กลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่สมัครใจเข้าร่วมในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 50 คน และเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรน่า การจัดกิจกรรมถูกจำกัดจำนวนผู้เข้าร่วมโดยมาตรการของรัฐ ทางคณะวิจัยจึงดำเนินการจัดกิจกรรมแบ่งออกเป็น 2 วัน จำนวนผู้เข้าร่วมวันละ 25 คน ซึ่งเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการได้ออกแบบการดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง โดยมีเยาวชนที่อาศัยในพื้นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง เช่น เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่เริ่มดื่มขึ้นไป หรือมีเพื่อนในกลุ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือครอบครัว ญาติมีผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ชุมชนมีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีสื่อประชาสัมพันธ์โฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ภาพที่ 4.6 เด็กและเยาวชนแบ่งกลุ่มแลกเปลี่ยนเพื่อกำหนดรูปแบบกิจกรรม

โดยเยาวชนได้มีการประชุมทีมเพื่อแบ่งงาน และปรึกษาเรื่องรูปแบบการทำกิจกรรมที่ทุกคนสนใจ และมีส่วนร่วมในการช่วยกันคิด การวางแผน การปฏิบัติร่วมกันในครั้งนี้ โดยมีรุ่นพี่กลุ่มแกนนำเยาวชนในพื้นที่เป็นหลักในการนำพาการดำเนินกิจกรรม กิจกรรมเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และหลังจากนั้นให้เด็กๆ ได้เสนอกิจกรรมที่สนใจหรือกิจกรรมที่ชอบ เพื่อที่จะกำหนดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่จะจัดกิจกรรมร่วมกัน โดยกิจกรรมที่มีข้อสรุปร่วมกันได้กำหนดมีรายละเอียด ดังนี้

กำหนดการกิจกรรมวันที่ 1

1. ตัวแทนเยาวชนกล่าวเปิดงานและวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม
2. ร่วมเป็นเกียรติในการเปิดโครงการ โดยท่านกำนันประจักษ์ ผิวงาม
3. กิจกรรมเล่นเกมละลายพฤติกรรมสนทนาการเพลง (เต้นเพลงฮิปโป เพลงแมงมุม)
4. กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องเล่า (เหล่า) ในตำนานจากประสบการณ์ (แบ่งกลุ่มเล่าเรื่องประสบการณ์จากเหล่า เช่น ประสบการณ์พบเห็นคนดื่มในครอบครัว ชุมชน ในงานเลี้ยงรื่นเริง งานเทศกาลต่างๆ เป็นต้น พบเห็นคนดื่มมีพฤติกรรมอย่างไร และรู้สึกอย่างไร แลกเปลี่ยนสรุป และส่งตัวแทนมาเล่าสู่กันฟัง ฯลฯ)
5. พักรับประทานอาหารกลางวัน
6. กิจกรรมเล่นเกมละลายพฤติกรรมสนทนาการเพลง (เต้นเพลงฮิปโป เพลงแมงมุม)
7. พักรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน
8. กิจกรรมสนทนาการ เล่นเกม
9. นำเสนอเรื่องเล่า (เหล่า) ในตำนาน
10. พักรับประทานอาหารกลางวัน
11. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้
12. ปิดกิจกรรม

ภาพที่ 4.7 เด็กและเยาวชนแสดงกิจกรรมสั้นทางการเพื่อละลายพฤติกรรม

ภาพที่ 4.8 ตัวแทนเด็กและเยาวชนแลกเปลี่ยนเรื่องเล่า (เหล่า) ในตำนานจากประสบการณ์

กำหนดการกิจกรรมวันที่ 2

1. ตัวแทนเยาวชนกล่าวเปิดงานและวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม
2. ร่วมเป็นเกียรติในการเปิดโครงการ โดยท่านกำนันประจักษ์ ผิวงาม
3. กิจกรรมเล่นเกมละลายพฤติกรรมสั้นทางการเพลง (เต้นเพลงฮิปโป เพลงมัดหมี)
4. กิจกรรม “ชุมชนของเรา” (แบ่งกลุ่มสำรวจชุมชน และเขียนสิ่งที่ค้นพบในชุมชนที่น่าสนใจ วิเคราะห์ชุมชน และแสดงรู้สึกที่มีต่อชุมชนของตนเอง แลกเปลี่ยนสรุป และให้ตัวแทนนำเสนอในรูปแบบใดก็ได้ เรื่องเล่า ภาพวาด เป็นต้น)
5. พักรับประทานอาหารกลางวัน
6. กิจกรรมเล่นเกมละลายพฤติกรรมสั้นทางการเพลง (เต้นเพลงฮิปโป เพลงมัดหมี)
7. พักรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน
8. กิจกรรมนันทนาการ เล่นเกม
9. นำเสนอ “ชุมชนของเรา”
10. พักรับประทานอาหารกลางวัน

11. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้
12. ปิดกิจกรรม

ภาพที่ 4.9 เด็กและเยาวชนดำเนินกิจกรรมสำรวจชุมชน

ภาพที่ 4.10 เด็กและเยาวชนร่วมกันเขียนวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน

หลังจากกิจกรรมได้ดำเนินการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เขียนข้อความแสดงความรู้สึกในการได้เข้าร่วมกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ที่กลุ่มเยาวชนตำบลศรีแก้วได้ดำเนินการจัดกิจกรรมขึ้น (ในภาคผนวก ข) โดยสรุปคือเยาวชนส่วนใหญ่มีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่การวางแผนและออกแบบกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อน และเห็นว่าการเปิดโอกาสให้พื้นที่สำหรับเยาวชนได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นประโยชน์ และเป็นการส่งเสริมทักษะพัฒนาการทั้งความรู้ สติปัญญา อารมณ์ การรับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ตนเอง ความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม รวมถึงการปรับตัวในการเข้าสังคมกับคนหมู่มาก ซึ่งกิจกรรมที่ดำเนินการโดยกลุ่มเด็กมีทั้งการละลายพฤติกรรมด้วยเกม การวางแผนในการแข่งขัน อีกทั้งการแสดงดนตรี การแบ่งกลุ่มกันทำกิจกรรมสรุปงาน และส่งตัวแทนออกมานำเสนอข้อมูล โดยเด็กและเยาวชนได้แสดงออกในการร่วมกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วมทุกคน สอดคล้องกับข้อสรุปจากสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติครั้งที่ 1 และ 2 (2552 – 2553) ที่กล่าวถึงเด็กและเยาวชนต้องการโอกาสในการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน และสมพงษ์ จิตระดับ และคณะ (2553) ที่กล่าวถึงพื้นที่ในการแสดงออกทางความคิดเชิงสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนมีค่อนข้างน้อย ถึงแม้ว่าในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนตั้งแต่ระดับชาติลงไปจนถึงระดับจังหวัด อำเภอ และตำบลแล้วก็ตาม แต่การสนับสนุนการจัดกิจกรรมยังทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากสภาพเด็กและเยาวชนต้องการได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ องค์กรความรู้ และพี่เลี้ยง ซึ่งการเสริมหนุนให้เกิดพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเยาวชนจะมีส่วนผลักดันให้เด็กและเยาวชนได้มองเห็นคุณค่าในตนเอง และทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ชุมชน และสังคมต่อไป ดังนั้น ตำบลศรีแก้วควรมีการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ให้กับเยาวชนได้ร่วมกันทำกิจกรรมอย่างเหมาะสมต่อเนื่อง เพื่อป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชนในพื้นที่

“ส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนจะได้ทำกิจกรรมร่วมกัน คือ เด็กและเยาวชนที่อยู่ในโรงเรียนจะมีกิจกรรมทั้งในหลักสูตรการเรียนการสอน หรือกิจกรรมที่เป็นโครงการตามหน่วยงานต่างๆ ขอมมาเพื่อให้โรงเรียนได้จัดให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมตามโอกาส ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กไม่มีโอกาสได้แสดงออกทางความคิดเป็นกิจกรรมที่เป็นรูปแบบที่ถูกกำหนดไว้เพื่อให้เข้าร่วม ซึ่งก็เป็นกิจกรรมที่ดี แต่หากมีพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสได้จัดกิจกรรม หรือเสนอกิจกรรมเยาวชนให้ความสนใจ น่าจะทำให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมที่มีความเหมาะสมมากขึ้น นอกจากนี้ควรมีหน่วยงานให้การสนับสนุนเป็นพี่เลี้ยง หรือมีงบประมาณส่งเสริมให้เยาวชนสามารถเข้าถึงการจัดกิจกรรมได้ง่ายขึ้น”

นางสาวนิต นามสมมุติ (ตัวแทนเยาวชนตำบลศรีแก้ว: 2564)

4.1.4 พฤติกรรมเด็กและเยาวชน

จากการดำเนินกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ของเยาวชนอายุ 10 - 19 ปีคณะวิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม และกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 210 คน ผลการศึกษาพบว่า

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อความ	กลุ่มที่เข้าร่วม		กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วม		χ^2	p
	กิจกรรม		กิจกรรม			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
						n = 210 คน
เพศ					.175 ^a	.676
เพศชาย	47	44.8	44	41.9		
เพศหญิง	58	55.2	61	58.1		
รวม	105	100.0	105	100.0		
อายุ					.822 ^a	.663
10 – 12 ปี	6	5.7	4	3.8		
13 – 15 ปี	33	31.4	38	36.2		
16 – 18 ปี	66	62.9	63	60.0		
รวม	105	100.0	105	100.0		
สถานภาพ					.494 ^a	.482
โสด	83	79.0	87	82.9		
มีแฟน	22	21.0	18	17.1		
รวม	105	100.0	105	100.0		
การศึกษา					8.104 ^a	.231
ประถมศึกษา	17	16.2	13	12.4		
มัธยมศึกษาตอนต้น	23	21.9	40	38.1		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	28	26.7	33	31.4		
กศน.ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	25	23.8	9	8.6		
กศน.ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	5	4.8	2	1.9		

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อความ	n = 210 คน				χ^2	p
	กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรม		กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ไม่ได้เรียน/จบชั้นประถมศึกษา	2	1.9	3	2.9		
กำลังศึกษาระดับ ปวช.	5	4.8	5	4.8		
รวม อาชีพ	105	100.0	105	100.0	5.703 ^a	.058
รับจ้าง/ลูกจ้าง	20	19.0	18	17.1		
เกษตรกร	1	1.0	8	7.6		
ไม่มีอาชีพ	84	80.0	79	75.2		
รวม สถานภาพครอบครัว	105	100.0	105	100.0	.927 ^a	.819
อาศัยอยู่กับบิดา มารดา	65	61.9	61	58.1		
อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง (หมายถึงผู้ที่ดูแลท่านที่ไม่ใช่บิดามารดา)	8	7.6	12	11.4		
อาศัยอยู่กับบิดา	13	12.4	13	12.4		
อาศัยอยู่กับมารดา	19	18.1	19	18.1		
รวม ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา	105	100.0	105	100.0	.781 ^a	.854
อยู่ด้วยกัน	63	60.0	59	56.2		
หย่าร้าง	7	6.7	9	8.6		
แยกกันอยู่ (ไม่ได้หย่าร้าง)	31	29.5	31	29.5		
เสียชีวิต	4	3.8	6	5.7		
รวม	105	100.0	105	100.0		

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มที่เข้าร่วม		กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วม		χ^2	p
	กิจกรรม		กิจกรรม			
	(n= 105 คน)		(n= 105 คน)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
แหล่งรายได้					1.723 ^a	.423
บิดา มารดา	85	81.1	88	83.8		
ผู้ปกครอง (หมายถึง ผู้ดูแลท่านที่ไม่ใช่บิดา มารดา)	11	10.5	6	5.7		
การทำงาน	9	8.6	11	10.5		
รวม	105	100.0	105	100.0		
จำนวนสมาชิกครัวเรือน					.660 ^a	.719
2 – 3 คน	72	68.6	71	67.6		
4 – 5 คน	28	26.7	31	29.5		
6 คนขึ้นไป	5	4.8	3	2.9		
รวม	105	100.0	105	100.0		
เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้ง แรก					3.431 ^a	.180
อายุ 10 – 14 ปี	60	57.1	62	59.0		
อายุ 15 - 19 ปี	43	41.0	36	34.3		
ไม่ดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	2	1.9	7	6.7		
รวม	105	100.0	105	100.0		
ค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์แต่ละครั้งของเยาวชน					.026 ^a	.987
ต่ำกว่า 100 บาท	72	68.6	71	67.6		
101 – 200 บาท	26	24.8	27	25.7		
201 – 300 บาท	7	6.7	7	6.7		
รวม	105	100.0	105	100.0		

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อความ	n = 210 คน				χ^2	p
	กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรม		กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
สาเหตุที่ดื่มในครั้งแรก					5.400 ^a	.369
ครอบครัวดื่ม/ญาติดื่ม	19	18.1	17	16.2		
ประจำให้เห็น						
เพื่อนชวนดื่ม/อยากลอง	69	65.7	69	65.7		
พบเห็นการดื่มของคนใน	4	3.8	6	5.7		
ชุมชนมีจำนวนมากเป็น						
เรื่องปกติ						
การเข้าถึงการจำหน่าย	6	5.7	2	1.9		
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ						
ร้านค้าในชุมชนได้ง่าย						
การพบเห็นโฆษณา	5	4.8	4	3.8		
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์						
ไม่ดื่ม	2	1.9	7	6.7		
รวม	105	100.0	105	100.5		
ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม					3.370 ^a	.498
เบียร์	32	30.5	30	28.6		
สุราสี	12	11.4	11	10.5		
สุราขาว	48	45.7	49	46.7		
สปาย	11	10.5	8	7.6		
ไม่ดื่ม	2	1.9	7	6.7		
รวม	105	100.0	105	100.0		
ความถี่ในช่วงปีที่ผ่านมาท่านดื่ม					3.273 ^a	.513
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์						
เดือนละครั้ง หรือน้อย						
กว่า	49	46.7	45	42.9		
2-4 ครั้ง / เดือน	39	37.1	39	37.1		
2-3 ครั้ง / สัปดาห์	12	11.4	10	9.5		

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อความ	n = 210 คน				χ^2	p
	กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรม		กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
4 ครั้งขึ้นไป / สัปดาห์	3	2.9	4	3.8		
ไม่ดื่ม	2	1.9	7	6.7		
รวม	105	100.0	105	100.0		
สถานที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ ท่านมักจะไปดื่มบ่อยที่สุด					5.255 ^a	.386
บ้านตัวเอง	19	18.1	11	10.5		
บ้านเพื่อน/หอพัก	60	57.1	65	61.9		
ร้านอาหาร/ร้านขายของ ในชุมชน	8	7.6	8	7.6		
ในงานมหรสพฯ	10	9.5	9	8.6		
สวนสาธารณะ	6	5.7	5	4.8		
ไม่ดื่ม	2	1.9	7	6.7		
รวม	105	100.0	105	100.0		
ปริมาณการดื่มเครื่องดื่มในช่วงที่มี งานเทศกาลมากขึ้นหรือไม่					3.381 ^a	.184
ใช่	79	75.2	71	67.6		
ไม่ใช่	24	22.9	27	25.7		
ไม่ดื่ม	2	1.9	7	6.7		
รวม	105	100.0	105	100.0		
ส่วนใหญ่ท่านดื่มกับใคร					3.284 ^a	.350
เพื่อน	79	75.2	78	74.3		
คนในครอบครัว/ญาติ	18	17.1	14	13.3		
แฟน/คนรัก	6	5.7	6	5.7		
ไม่ดื่ม	2	1.9	7	6.7		
รวม	105	100.0	105	100.0		

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มที่เข้าร่วม		กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วม		χ^2	p
	กิจกรรม		กิจกรรม			
	(n= 105 คน)		(n= 105 คน)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
สถานการณ์ใดที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีความต้องการ หรืออยากทดลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
ครอบครัวดื่ม	62	18.8	64	19.1	.079 ^a	.778
เพื่อนชวนดื่ม	99	30.1	101	30.1	.420 ^a	.517
พบเห็นคนในชุมชนดื่ม	43	13.1	46	13.7	.176 ^a	.675
ร้านค้าขายเหล้า/ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เข้าถึงง่าย	73	22.2	70	20.9	.197 ^a	.657
โฆษณาเหล้า	52	15.8	54	16.1	.076 ^a	.783
รวม	329	100.0	335	100.0		

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนอายุ 10 – 19 ปี ที่เข้าร่วมกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ฯ จำนวน 210 คน พบว่า

เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ฯ

เพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.2 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.8

อายุ ส่วนใหญ่อายุ 16 – 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.9 รองลงมา คือ อายุ 13 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.4 และ อายุ 10 – 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

สถานภาพ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 79.0 และมีแฟน คิดเป็นร้อยละ 21.0

การศึกษา ส่วนใหญ่ศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงมา คือ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 23.8 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ไม่ได้เรียน/จบชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 1.9 ตามลำดับ

อาชีพ ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 80.0 รองลงมา คือ มีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 19.0 และเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

สถานภาพครอบครัว ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 61.9 รองลงมา คือ อาศัยอยู่กับมารดา คิดเป็นร้อยละ 18.1 และ จำนวนน้อยที่สุด คือ อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง (หมายถึงผู้ดูแลที่ไม่ใช่บิดามารดา) คิดเป็นร้อยละ 7.6 ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา คือ แยกกันอยู่ (ไม่ได้หย่าร้าง) คิดเป็นร้อยละ 29.5 และจำนวนน้อยที่สุด คือ เสียชีวิต คิดเป็นร้อยละ 3.8 ตามลำดับ

แหล่งรายได้ ส่วนใหญ่แหล่งรายได้มาจากบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 81.1 รองลงมา คือ ผู้ปกครอง (หมายถึงผู้ดูแลที่ไม่ใช่บิดามารดา) คิดเป็นร้อยละ 10.5 และจำนวนน้อยที่สุด คือ จากการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 8.6 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกครัวเรือน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 2 – 3 คน คิดเป็นร้อยละ 68.6 รองลงมา คือ อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก จำนวน 4 – 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 และจำนวนน้อยที่สุด คือ อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 6 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.8 ตามลำดับ

เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก ส่วนใหญ่จะเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกเมื่อมีอายุ 10 – 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมา คือ อายุ 15 – 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.0 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 1.9 ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละครั้ง ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 100 บาท คิดเป็นร้อยละ 68.6 รองลงมา คือ 101 – 200 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.8 และจำนวนน้อยที่สุด คือ 201 – 300 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.7 ตามลำดับ

สาเหตุที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก ส่วนใหญ่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพราะเพื่อนชวน-อยากลอง คิดเป็นร้อยละ 65.7 รองลงมา คือ ครอบครัวดื่ม/ญาติดื่มประจำให้เห็น คิดเป็นร้อยละ 18.1 และจำนวนน้อยที่สุด คือ การพบเห็นการดื่มของคนในชุมชนมีจำนวนมากเป็นเรื่องปกติ คิดเป็นร้อยละ 3.8 ตามลำดับ

ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมดื่ม ส่วนใหญ่นิยมดื่มสุราขาว คิดเป็นร้อยละ 45.7 รองลงมา คือ เบียร์ คิดเป็นร้อยละ 30.5 และจำนวนน้อยที่สุด คือ การดื่มสพาย คิดเป็นร้อยละ 10.5 ตามลำดับ

ความถี่ในช่วงปีที่ผ่านมากับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เดือนละครั้งหรือน้อยกว่า คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมา คือ ดื่ม 2 – 4 ครั้ง/เดือน คิดเป็นร้อยละ 37.1 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ดื่ม 4 ครั้งขึ้นไป/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 2.9 ตามลำดับ

สถานที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมไปดื่มมากที่สุด เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ที่ดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์จะพบว่า ส่วนใหญ่นิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บ้านเพื่อน / หอพัก คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมา คือ บ้านตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 18.1 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

ปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่มึนงานเทศกาลมีการดื่มมากขึ้นหรือ เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ส่วนใหญ่ดื่มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 75.2 และดื่มเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 22.9

ส่วนใหญ่เยาวชนที่ดื่มแอลกอฮอล์นิยมดื่มกับใคร เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ส่วนใหญ่นิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 75.2 รองลงมา คือ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับคนในครอบครัว/ญาติ คิดเป็นร้อยละ 17.1 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กับแฟน/คนรัก คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีความต้องการหรืออยากทดลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ส่วนใหญ่ คือ เพื่อนชวนดื่ม คิดเป็นร้อยละ 30.1 รองลงมา คือ

ร้านขายเหล้า/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าถึงง่าย คิดเป็นร้อยละ 22.2 จำนวนน้อยที่สุด คือ พบเห็นคน
ในชุมชนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 13.1 ตามลำดับ

เยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ฯ

เพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.1 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 41.9

อายุ ส่วนใหญ่อายุ 16 – 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา คือ อายุ 13 – 15 ปี
คิดเป็นร้อยละ 36.2 และ อายุ 10 – 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.8 ตามลำดับ

สถานภาพ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 82.9 และมีแฟน คิดเป็น
ร้อยละ 17.1

การศึกษา เมื่อพิจารณาการศึกษา ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 31.4 และ
จำนวนน้อยที่สุด คือ กำลังศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 1.9 ตามลำดับ

อาชีพ ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 75.2 รองลงมา คือ มีอาชีพรับจ้าง/
ลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 17.1 และเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 7.6 ตามลำดับ

สถานภาพครอบครัว ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 58.1
รองลงมา คือ อาศัยอยู่กับมารดา คิดเป็นร้อยละ 18.1 และ จำนวนน้อยที่สุด คือ อาศัยอยู่กับ
ผู้ปกครอง (หมายถึงผู้ดูแลที่ไม่ใช่บิดามารดา) คิดเป็นร้อยละ 11.4 ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ
56.2 รองลงมา คือ แยกกันอยู่ (ไม่ได้หย่าร้าง) คิดเป็นร้อยละ 29.5 และจำนวนน้อยที่สุด คือ เสียชีวิต
คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

แหล่งรายได้ ส่วนใหญ่แหล่งรายได้มาจากบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 83.8
รองลงมา คือ จากการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ผู้ปกครอง (หมายถึง
ผู้ดูแลที่ไม่ใช่บิดามารดา) คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกครัวเรือน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 2 – 3 คน คิดเป็นร้อยละ 67.6 รองลงมา คือ อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก จำนวน 4 – 5 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 และจำนวนน้อยที่สุด คือ อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 6 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.9 ตามลำดับ

เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก ส่วนใหญ่จะเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกเมื่อมีอายุ 10 – 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.0 รองลงมา คือ อายุ 15 – 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.3 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 6.7 ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละครั้ง ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 100 บาท คิดเป็นร้อยละ 67.6 รองลงมา คือ 101 – 200 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.7 และจำนวนน้อยที่สุด คือ 201 – 300 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.7 ตามลำดับ

สาเหตุที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก ส่วนใหญ่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพราะเพื่อนชวน-อยากลอง คิดเป็นร้อยละ 65.7 รองลงมา คือ ครอบครัวดื่ม/ญาติดื่มประจำให้เห็น คิดเป็นร้อยละ 16.2 และจำนวนน้อยที่สุด คือ การเข้าถึงการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของร้านค้าในชุมชนได้ง่าย คิดเป็นร้อยละ 1.9 ตามลำดับ

ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมดื่ม ส่วนใหญ่นิยมดื่มสุราขาว คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมา คือ เบียร์ คิดเป็นร้อยละ 28.6 และจำนวนน้อยที่สุด คือ การดื่มสเปย์ คิดเป็นร้อยละ 7.6 ตามลำดับ

ความถี่ในช่วงปีที่ผ่านมากับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เดือนละครั้งหรือน้อยกว่า คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมา คือ ดื่ม 2 – 4 ครั้ง/เดือน คิดเป็นร้อยละ 37.1 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ดื่ม 4 ครั้งขึ้นไป/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 3.8 ตามลำดับ

สถานที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมไปดื่มมากที่สุด เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ที่ดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์จะพบว่า ส่วนใหญ่นิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บ้านเพื่อน / หอพัก คิดเป็น

ร้อยละ 61.9 รองลงมา คือ บ้านตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 10.5 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ต่อมเครื่องต้มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 4.8 ตามลำดับ

ปริมาณการต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ในที่มืงานเทศกาลมีการต้มมากขึ้นหรือ เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ที่ต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ พบว่า ส่วนใหญ่ต้มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 67.6 และต้มเท่าเดิมคิดเป็นร้อยละ 25.7

ส่วนใหญ่เยาวชนที่ต้มแอลกอฮอล์นิยมต้มกับใคร เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ที่ต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ พบว่า ส่วนใหญ่นิยมต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์กับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 74.3 รองลงมา คือ ต่อมเครื่องต้มแอลกอฮอล์กับคนในครอบครัว/ญาติ คิดเป็นร้อยละ 13.3 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ต่อมเครื่องต้มแอลกอฮอล์ กับแฟน/คนรัก คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีความต้องการหรืออยากทดลองต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ส่วนใหญ่ คือ เพื่อนชวนต้ม คิดเป็นร้อยละ 30.1 รองลงมา คือ ร้านขายเหล้า/เครื่องต้มแอลกอฮอล์เข้าถึงง่าย คิดเป็นร้อยละ 20.9 จำนวนน้อยที่สุด คือ พบเห็นคนในชุมชนต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 13.7 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างข้อมูลทั่วไปของกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมและกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า ข้อมูลทั่วไปของทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลทั่วไปที่จำแนกตามอายุ และ พฤติกรรมการดื่ม จำแนกตามอายุที่เริ่มดื่ม และ ความถี่ในการดื่มของกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมและกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

ข้อมูล	กลุ่มเข้าร่วม		กลุ่มไม่ได้เข้าร่วม		t	p-value
	กิจกรรม		กิจกรรม			
	(n = 105 คน)		(n = 105 คน)			
	M	SD	M	SD		
อายุ (ปี)	15.70	1.787	15.77	1.508	.334	.739
อายุที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ปี)	13.54	2.275	13.11	3.766	.998	.319
ความถี่การดื่ม (วันต่อสัปดาห์)	1.76	.904	1.94	1.134	1.279	.202

n = 210 คน

จากตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปจำแนกตามอายุ กลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมมีอายุเฉลี่ย 15.70 ปี และกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมมีอายุเฉลี่ย 15.77 ปี ข้อมูลพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมมีอายุที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ย 13.54 ปี กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมมีอายุที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ย 13.11 ปี ความถี่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม เฉลี่ย 1.76 วันต่อสัปดาห์ และความถี่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเฉลี่ย 1.94 วันต่อสัปดาห์ และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลทั่วไปด้านอายุ และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยสถิติแบบที ชนิดที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมและเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมมีคุณสมบัติทั่วไปและพฤติกรรมการดื่มที่คล้ายคลึงกัน

ตารางที่ 4.3 ผลทดสอบความรู้เรื่องเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของเยาวชนอายุ 16 – 19 ปี

n = 55 คน

คนที่	คะแนนที่ได้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	คะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรม
1	5	7
2	7	10
3	4	9
⋮	⋮	⋮
▼	▼	▼
50	7	9

(ผลคะแนนสามารถดูในภาคผนวก ข)

จากตารางที่ 4.3 ข้อมูลคะแนนผลการทดสอบความรู้เรื่องแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนจำนวน 55 คน พบว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมได้ให้กลุ่มเยาวชนทำแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับเครื่องตีมแอลกอฮอล์ และมีผู้ทำคะแนนได้น้อยกว่า 5 คะแนน จำนวน 5 คน และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า เยาวชนสามารถทำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับเครื่องตีมแอลกอฮอล์ได้คะแนนเพิ่มขึ้นทั้งหมด

ตารางที่ 4.4 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบแบบทดสอบความรู้เรื่องเครื่องตีมแอลกอฮอล์ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

n = 55 คน

การทดสอบความรู้	N	\bar{X}	SD.	t	Sig
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	55	6.91	1.713	10.455	.000
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	55	8.85	1.129		

*P < .05

จากตารางที่ 4.4 ข้อมูลแสดงผลการเปรียบเทียบแบบทดสอบความรู้เรื่องเครื่องตีมแอลกอฮอล์ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชน จำนวน 55 คน พบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนมีความรู้เรื่องเครื่องตีมแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลแบบวัดความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมอายุ 16 – 19 ปี

n = 55 คน

ข้อความ	\bar{X}	SD.	การแปล ความหมาย	การจัดอันดับ
1. เมื่อข้าพเจ้าอยากได้สิ่งใดที่ต้องการ แต่ต้องรอคอย ข้าพเจ้าจะทนไม่ได้หรือหมดความอดทนง่าย	2.42	.994	มีผลน้อย	26
2. ถ้ามีคนมาขัดใจหรือยั่วเพียงเล็กน้อย ข้าพเจ้าจะโกรธ	2.76	.981	มีผลปานกลาง	20
3. เวลาข้าพเจ้าทำงานถ้ามีใครมาส่งเสียงดังใกล้ๆ ข้าพเจ้าจะทำงานต่อไม่ได้	3.02	.952	มีผลปานกลาง	15
4. เมื่อข้าพเจ้าพลาดในสิ่งที่คาดหวัง จะเครียดมาก จนทำอะไรต่อไม่ได้	2.85	.989	มีผลปานกลาง	18
5. เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนดื่มสุรา ข้าพเจ้าจะรู้สึกอยากร่วมดื่มด้วยทุกครั้ง	2.98	.892	มีผลปานกลาง	17
6. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ทำลายอนาคต และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้	4.42	.994	มีผลมากที่สุด	1
7. ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี	3.85	.826	มีผลมาก	5
8. ข้าพเจ้าพยายามพัฒนาศักยภาพของตัวเองให้มากขึ้นเสมอ	3.89	.809	มีผลมาก	4
9. ข้าพเจ้าคิดว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลเสียต่อร่างกายและจิตใจ	4.20	.803	มีผลมาก	3
10. ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษากันได้ทุกเรื่อง	3.51	.940	มีผลมาก	10
11. ถ้าเพื่อนบอกว่าดี ข้าพเจ้าจะเห็นด้วยกับเพื่อน	2.73	.990	มีผลปานกลาง	21
12. หากมีเรื่องทะเลาะกับคนในครอบครัว ข้าพเจ้าจะออกจากบ้านทันที	2.31	.998	มีผลน้อย	27
13. เวลาที่ข้าพเจ้าทุกข์ใจ ข้าพเจ้าไม่สามารถคุยกับคนในครอบครัวได้	2.64	.825	มีผลปานกลาง	23

ข้อความ	\bar{X}	SD.	การแปล ความหมาย	การจัดอันดับ
14. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่ได้เป็นสมาชิก หรือเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวเลย	1.96	.962	มีผลน้อย	29
15. ข้าพเจ้าทะเลาะกับคนในครอบครัวบ่อยครั้ง	2.09	.908	มีผลน้อย	28
16. พ่อและแม่รับฟังความคิดเห็นของข้าพเจ้า	3.55	.835	มีผลมาก	9
17. เมื่อข้าพเจ้าทำผิด พ่อแม่จะอธิบายเหตุผลทุกครั้งก่อนลงโทษ	3.02	.933	มีผลปานกลาง	15
18. ข้าพเจ้ามีเพื่อนที่คอยเตือน เมื่อข้าพเจ้าดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2.85	.951	มีผลปานกลาง	18
19. ข้าพเจ้ารับรู้ข่าวสารเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสื่อต่างๆ	3.78	.975	มีผลมาก	6
20. เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าจะเล่นกีฬากับเพื่อนๆ	3.47	.959	มีผลมาก	11
21. พ่อแม่มักเห็นคนอื่นดีกว่าข้าพเจ้าเสมอ	2.58	.956	มีผลน้อย	24
22. เพื่อนชวนข้าพเจ้าให้ลอง ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	3.24	.922	มีผลปานกลาง	13
23. ข้าพเจ้ามีเพื่อนที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	4.27	.932	มีผลมากที่สุด	2
24. ข้าพเจ้าคิดว่าการดื่มเหล้าและสูบบุหรี่ เป็นสิ่งจำเป็นในการเข้าสังคม	1.73	.990	มีผลน้อยที่สุด	30
25. ข้าพเจ้าชอบไปเที่ยวสถานบันเทิงต่างๆ หรือรวมกลุ่มสังสรรค์กับเพื่อนๆ	3.22	.896	มีผลปานกลาง	14
26. ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2.69	.960	มีผลปานกลาง	22
27. แม้ว่าเพื่อนจะชวนข้าพเจ้าดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ข้าพเจ้าปฏิเสธ	2.47	.604	มีผลน้อย	25
28. ข้าพเจ้าเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชน หรือที่โรงเรียนจัดเสมอ	3.69	.998	มีผลมาก	8
29. ข้าพเจ้าเตือนเพื่อน เมื่อเห็นเพื่อนลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	3.25	.927	มีผลปานกลาง	12

ข้อความ	\bar{X}	SD.	การแปล ความหมาย	การจัดอันดับ
30. หากมีการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้าพเจ้าตั้งใจ จะเข้าร่วม	3.78	.975	มีผลมาก	6
ผลรวม	3.11	.923	มีผลปานกลาง	

จากตารางที่ 4.5 ข้อมูลแบบวัดความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชน จำนวน 55 คน พบว่า ผลรวมของความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำ มีผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$, SD. = .923) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เยาวชนมีระดับเห็นด้วยในเรื่องของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นสิ่งที่ทำลายอนาคต และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้ อยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, SD. = .994) ซึ่งหมายความว่า หากเยาวชนมีความตระหนักในเรื่องโทษและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำ รองลงมา คือ การที่เยาวชนมีเพื่อนที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ($\bar{X} = 4.27$, SD. = .932) หมายความว่า การที่เยาวชนมีเพื่อนที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะช่วยให้เยาวชนมีการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำ และการที่เยาวชนคิดว่า การดื่มเหล้าและสูบบุหรี่เป็น สิ่งจำเป็นในการเข้าสังคม อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.73$, SD. = .990) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ผลทดสอบความรู้เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนอายุ 10 – 15 ปี

n = 50 คน

คนที่	คะแนนที่ได้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	คะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรม
1	3	7
2	6	10
3	2	9
⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮
↓	↓	↓
50	4	8

จากตารางที่ 4.6 ข้อมูลคะแนนผลการทดสอบความรู้เรื่องแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่าง เยาวชน อายุ 10 – 15 ปี จำนวน 50 คน พบว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมได้ให้กลุ่มเยาวชน ทำแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีผู้ทำคะแนนได้น้อยกว่า 5 คะแนน จำนวน 8 คน และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า เยาวชนสามารถทำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้คะแนนเพิ่มขึ้นทั้งหมด

ตารางที่ 4.7 การนำเสนอตารางแสดงผลการเปรียบเทียบแบบทดสอบความรู้เรื่องเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

n = 50 คน

การทดสอบความรู้	N	\bar{X}	SD.	t	Sig
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	50	6.58	2.139	9.354	.000
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	50	8.64	1.241		

*P < .05

จากตารางที่ 4.7 ข้อมูลการนำเสนอตารางแสดงผลการเปรียบเทียบแบบทดสอบความรู้ เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็น เยาวชน อายุ 10 ปี – 15 ปี จำนวน 50 คน พบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนมีความรู้เรื่อง เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.8 ข้อมูลแบบวัดความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำ ของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม อายุ 10 – 15 ปี

n = 50 คน

ข้อความ	\bar{X}	SD.	การแปล ความหมาย	การจัดอันดับ
1. เมื่อข้าพเจ้าอยากได้สิ่งใดที่ต้องการ แต่ ต้องรอคอย ข้าพเจ้าจะทนไม่ได้หรือ หมดความอดทนง่าย	2.52	.677	มีผลน้อย	25
2. ถ้ามีคนมาขัดใจหรือยั่วเพียงเล็กน้อย ข้าพเจ้าจะโกรธ	2.62	.602	มีผล ปานกลาง	23
3. เวลาข้าพเจ้าทำงานถ้ามีใครมาส่งเสียง ดังใกล้ๆ ข้าพเจ้าจะทำงานต่อไม่ได้	2.70	.974	มีผล ปานกลาง	21
4. เมื่อข้าพเจ้าพลาดในสิ่งที่คาดหวัง จะ เครียดมาก จนทำอะไรต่อไม่ได้	2.42	.575	มีผลน้อย	26

ข้อความ	\bar{X}	SD.	การแปล ความหมาย	การจัดอันดับ
5. เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนดื่มสุรา ข้าพเจ้าจะรู้สึกอยากร่วมดื่มด้วยทุกครั้ง	3.04	.968	มีผล ปานกลาง	14
6. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ทำลายอนาคต และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้	3.84	.738	มีผลมาก	2
7. ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี	3.14	.670	มีผล ปานกลาง	11
8. ข้าพเจ้าพยายามพัฒนาศักยภาพของตัวเองให้มากขึ้นเสมอ	3.50	.678	มีผลมาก	6
9. ข้าพเจ้าคิดว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลเสียต่อร่างกายและจิตใจ	4.06	.998	มีผลมาก	1
10. ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษากันได้ทุกเรื่อง	3.06	.712	มีผล ปานกลาง	13
11. ถ้าเพื่อนบอกว่าดี ข้าพเจ้าจะเห็นด้วยกับเพื่อน	2.92	.986	มีผล ปานกลาง	17
12. หากมีเรื่องทะเลาะกับคนในครอบครัว ข้าพเจ้าจะออกจากบ้านทันที	2.60	.969	มีผลน้อย	24
13. เวลาที่ข้าพเจ้าทุกข์ใจ ข้าพเจ้าไม่สามารถคุยกับคนในครอบครัวได้	2.74	.965	มีผล ปานกลาง	20
14. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่ได้เป็นสมาชิก หรือเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวเลย	1.92	.922	มีผลน้อย	30
15. ข้าพเจ้าทะเลาะกับคนในครอบครัวบ่อยครั้ง	2.12	.961	มีผลน้อย	29
16. พ่อและแม่รับฟังความคิดเห็นของข้าพเจ้า	2.98	.937	มีผล ปานกลาง	16
17. เมื่อข้าพเจ้าทำผิด พ่อแม่จะอธิบายเหตุผลทุกครั้งก่อนลงโทษ	3.22	.975	มีผล ปานกลาง	9
18. ข้าพเจ้ามีเพื่อนที่คอยเตือน เมื่อข้าพเจ้าดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	3.08	.922	มีผล ปานกลาง	12

ข้อความ	\bar{X}	SD.	การแปล ความหมาย	การจัดอันดับ
19. ข้าพเจ้ารับรู้ข่าวสารเรื่องเครื่องตีมี แอลกอฮอล์จากสื่อต่างๆ	3.66	.939	มีผลมาก	5
20. เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าจะเล่นกีฬากับ เพื่อนๆ	3.38	.878	มีผล ปานกลาง	8
21. พ่อแม่มักเห็นคนอื่นดีกว่าข้าพเจ้าเสมอ	2.84	.866	มีผล ปานกลาง	19
22. เพื่อนชวนข้าพเจ้าให้ลอง ตีมีเครื่องตีมี แอลกอฮอล์	3.04	.832	มีผล ปานกลาง	15
23. ข้าพเจ้ามีเพื่อนที่ไม่ตีมีเครื่องตีมี แอลกอฮอล์	3.18	.962	มีผล ปานกลาง	10
24. ข้าพเจ้าคิดว่ากาตีมีเหล้าและสูบบุหรี่ เป็นสิ่งจำเป็นในการเข้าสังคม	2.20	.969	มีผลน้อย	27
25. ข้าพเจ้าชอบไปเที่ยวสถานบันเทิงต่างๆ หรือรวมกลุ่มสังสรรค์กับเพื่อนๆ	2.18	.873	มีผลน้อย	28
26. ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่ตีมี เครื่องตีมีแอลกอฮอล์	2.66	.872	มีผล ปานกลาง	22
27. แม้ว่าเพื่อนจะชวนข้าพเจ้าตีมีเครื่องตีมี แอลกอฮอล์ แต่ข้าพเจ้าปฏิเสธ	3.42	.928	มีผลมาก	7
28. ข้าพเจ้าเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ที่ ชุมชน หรือที่โรงเรียนจัดเสมอ	3.74	.986	มีผลมาก	4
29. ข้าพเจ้าเตือนเพื่อน เมื่อเห็นเพื่อนลอง ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์	2.92	.922	มีผล ปานกลาง	18
30. หากมีการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อ ป้องกันการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ข้าพเจ้าตั้งใจจะเข้าร่วม	3.76	.894	มีผลมาก	3
ผลรวม	2.98	.871	มีผลปานกลาง	

จากตารางที่ 4.8 ข้อมูลแบบวัดความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ซ้ำของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนอายุ 10 – 15 ปี จำนวน 50 คน พบว่า ผลรวมของความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ซ้ำ มีผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$, $SD. = .871$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เยาวชนมีระดับเห็นด้วยในเรื่องของการตีมี

เครื่องตี้มแอลกอฮอล์มีผลเสียต่อร่างกายและจิตใจอยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.06$, $SD. = .998$) ซึ่งหมายความว่า หากเยาวชนมีความตระหนักในเรื่องผลเสียจากการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่มีต่อสุขภาพกายและจิตใจจะส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดไปตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ซ้ำ รองลงมา คือ การที่เยาวชนตระหนักถึงผลกระทบจากการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ทำลายอนาคต และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้ ($\bar{X} = 3.84$, $SD.= .738$) หมายความว่า การที่เยาวชนมีความตระหนักถึงผลกระทบจากการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ทำลายอนาคต และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมจะช่วยให้เยาวชนมีการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดไปตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ซ้ำ และการที่เยาวชนรู้สึกไม่ได้เป็นสมาชิก หรือเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.92$, $SD.= .922$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แบบทดสอบความรู้เรื่องเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

n = 210 คน

คนที่	คะแนนทดสอบ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม (n=105 คน)	คะแนนทดสอบ ผู้ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม (n= 105 คน)
1	7	4
2	10	6
3	9	8
4	8	4
5	7	4
⋮	⋮	⋮
▼	▼	▼
105	8	8

หมายเหตุ: รายละเอียดคะแนนแบบทดสอบฯ โปรดดูในภาคผนวก ข

จากตารางที่ 4.9 ข้อมูลคะแนนผลการทดสอบความรู้เรื่องแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมและไม่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 210 คน พบว่า เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 105 คน ได้ทำแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ผ่านเกณฑ์ 5 คะแนนทั้งหมด และเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทำแบบแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ มีผู้ทำคะแนนได้น้อยกว่า 5 คะแนน จำนวน 54 คน

ตารางที่ 4.10 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบแบบทดสอบความรู้เรื่องเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของ
เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมและเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

n = 210 คน

การทดสอบความรู้	N	\bar{X}	SD.	t	Sig
เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม	105	7.81	1.636	14.925	.000
เยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม	105	4.59	1.691		

*P < .05

จากตารางที่ 4.10 ข้อมูลแสดงผลการเปรียบเทียบแบบทดสอบความรู้เรื่องเครื่องตีมแอลกอฮอล์ระหว่างเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมและเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 210 คน แบ่งเป็นเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 105 คน และเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน 105 คน พบว่า เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้เรื่องเครื่องตีมแอลกอฮอล์มากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.11 ข้อมูลแบบวัดความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ซ้ำ
ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนอายุในพื้นที่เปรียบเทียบ

n = 105 คน

ข้อความ	\bar{X}	SD.	การแปล ความหมาย	การจัดอันดับ
1. เมื่อข้าพเจ้าอยากได้สิ่งใดที่ต้องการ แต่ ต้องรอคอย ข้าพเจ้าจะทนไม่ได้หรือ หมดความอดทนง่าย	2.84	.709	มีผล ปานกลาง	15
2. ถ้ามีคนมาขัดใจหรือยั่วเพียงเล็กน้อย ข้าพเจ้าจะโกรธ	2.75	.676	มีผล ปานกลาง	22
3. เวลาข้าพเจ้าทำงานถ้ามีใครมาส่งเสียง ดังใกล้ๆ ข้าพเจ้าจะทำงานต่อไม่ได้	2.60	.645	มีผลน้อย	27
4. เมื่อข้าพเจ้าพลาดในสิ่งที่คาดหวัง จะ เครียดมาก จนทำอะไรต่อไม่ได้	2.87	.833	มีผล ปานกลาง	13
5. เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนตีมสุรา ข้าพเจ้า จะรู้สึกอยากร่วมตีมด้วยทุกครั้ง	3.01	.766	มีผล ปานกลาง	6
6. การตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ ทำลายอนาคต และก่อให้เกิดปัญหา อาชญากรรมได้	3.13	.666	มีผล ปานกลาง	1

ข้อความ	\bar{X}	SD.	การแปล ความหมาย	การจัดอันดับ
7. ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างดี	2.79	.646	มีผล ปานกลาง	19
8. ข้าพเจ้าพยายามพัฒนาศักยภาพของ ตัวเองให้มากขึ้นเสมอ	2.91	.637	มีผล ปานกลาง	10
9. ข้าพเจ้าคิดว่ากรตี๋มเครื่องตี๋ม แอลกอฮอล์มีผลเสียต่อร่างกายและ จิตใจ	2.84	.463	มีผล ปานกลาง	16
10. ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษา กันได้ทุกเรื่อง	2.80	.562	มีผล ปานกลาง	17
11. ถ้าเพื่อนบอกว่าตี๋ ข้าพเจ้าจะเห็นด้วย กับเพื่อน	3.02	.808	มีผล ปานกลาง	5
12. หากมีเรื่องทะเลาะกับคนในครอบครัว ข้าพเจ้าจะออกจากบ้านทันที	2.71	.730	มีผล ปานกลาง	23
13. เวลาที่ข้าพเจ้าทุกข์ใจ ข้าพเจ้าไม่ สามารถคุยกับคนในครอบครัวได้	2.77	.711	มีผล ปานกลาง	21
14. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่ได้เป็นสมาชิก หรือเป็น ส่วนหนึ่งของครอบครัวเลย	2.46	.877	มีผล ปานกลาง	29
15. ข้าพเจ้าทะเลาะกับคนในครอบครัว บ่อยครั้ง	2.30	.932	มีผลน้อย	30
16. พ่อและแม่รับฟังความคิดเห็นของ ข้าพเจ้า	2.93	.654	มีผล ปานกลาง	8
17. เมื่อข้าพเจ้าทำผิด พ่อแม่จะอธิบาย เหตุผลทุกครั้งก่อนลงโทษ	2.63	.669	มีผล ปานกลาง	25
18. ข้าพเจ้ามีเพื่อนที่คอยเตือน เมื่อ ข้าพเจ้าตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์	3.10	.692	มีผล ปานกลาง	2
19. ข้าพเจ้ารับรู้ข่าวสารเรื่องเครื่องตี๋ม แอลกอฮอล์จากสื่อต่างๆ	2.93	.640	มีผล ปานกลาง	9
20. เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าจะเล่นกีฬา กับเพื่อนๆ	2.80	.595	มีผล ปานกลาง	18
21. พ่อแม่มักเห็นคนอื่นดีกว่าข้าพเจ้าเสมอ	2.79	.615	มีผล ปานกลาง	20

ข้อความ	\bar{X}	SD.	การแปล ความหมาย	การจัดอันดับ
22. เพื่อนชวนข้าพเจ้าให้ลอง ต้มเครื่องต้ม แอลกอฮอล์	2.87	.621	มีผล ปานกลาง	14
23. ข้าพเจ้ามีเพื่อนที่ไม่ต้มเครื่องต้ม แอลกอฮอล์	3.04	.843	มีผล ปานกลาง	4
24. ข้าพเจ้าคิดว่ากรต้มเหล้าและสูบบุหรี่ เป็นสิ่งจำเป็นในการเข้าสังคม	2.62	.626	มีผล ปานกลาง	26
25. ข้าพเจ้าชอบไปเที่ยวสถานบันเทิงต่างๆ หรือรวมกลุ่มสังสรรค์กับเพื่อนๆ	2.60	.715	มีผล น้อย	28
26. ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่ต้ม เครื่องต้มแอลกอฮอล์	2.67	.583	มีผล ปานกลาง	24
27. แม้ว่าเพื่อนจะชวนข้าพเจ้าต้มเครื่องต้ม แอลกอฮอล์ แต่ข้าพเจ้าปฏิเสธ	2.88	.646	มีผล ปานกลาง	12
28. ข้าพเจ้าเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ที่ ชุมชน หรือที่โรงเรียนจัดเสมอ	3.06	.732	มีผล ปานกลาง	3
29. ข้าพเจ้าเตือนเพื่อน เมื่อเห็นเพื่อนลอง ต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์	2.95	.789	มีผล ปานกลาง	7
30. หากมีการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อ ป้องกันการต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ ข้าพเจ้าตั้งใจจะเข้าร่วม	2.91	.681	มีผล ปานกลาง	11
ผลรวม	2.81	.692	มีผลปานกลาง	

จากตารางที่ 4.11 ข้อมูลแบบวัดความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ซ้ำของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่เปรียบเทียบจำนวน 105 คน พบว่า ผลรวมของความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ซ้ำ มีผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$, $SD. = .692$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าเยาวชนมีระดับเห็นด้วยในเรื่องของ การต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ทำลายอนาคต และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้อยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.13$, $SD. = .666$) ซึ่งหมายความว่า หากเยาวชนมีความตระหนักในเรื่องของการต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ทำลายอนาคต และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมจะส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ซ้ำ รองลงมา คือ การที่เยาวชนมีเพื่อนที่คอยเตือน เมื่อต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ ($\bar{X} =$

3.10, SD.= .692) หมายความว่า การที่เยาวชนมีเพื่อนคอยเตือนเมื่อตีเครื่องตีแอลกอฮอล์จะส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดกลับไปตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ซ้ำได้ และการที่เยาวชนทะเลาะกับคนในครอบครัวบ่อยครั้งอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.30$, SD.= .932) ตามลำดับ

4.2 การสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องตีแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

การสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องตีแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่จังหวัด ศรีสะเกษ คณะวิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสนทนาประชุมกลุ่มย่อยเพื่อวิพากษ์ให้เกิดมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องตีแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสฯ คณะวิจัยได้ดำเนินการจัดการประชุม เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2564 ณ ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 4.11 การประชุมสนทนากลุ่มย่อยตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันเยาวชนในพื้นที่ที่มีการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เพิ่มสูงขึ้น เพราะค่านิยมของเยาวชนที่มักมีพฤติกรรมเลียนแบบบุคคลใกล้ตัว อาทิ เพื่อน พี่ บุคคลในครอบครัว ที่มีพฤติกรรมตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ หรือแม้กระทั่งการรับข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต คลิปสื่อสังคมออนไลน์ โดยเยาวชนจะมีการติดตามกลุ่มที่สนใจ หรือสิ่งที่เป็นกระแสในสังคมออนไลน์ เช่น กระแสรถแห่เมื่อช่วง 2 – 3 ปี ที่ผ่านมาเยาวชนจะนิยมกันมาก ในพื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษจะเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวกันอย่างมาก มีการส่งต่อข้อมูลเพื่อนัดหมายกันไปในงาน บางกลุ่มมีการจัดเตรียมเครื่องตีแอลกอฮอล์ไปเพื่อเพิ่มความสนุกสนาน พฤติกรรมเหล่านี้มักพบเห็นในงานมหรสพต่างๆ ทั้งในงานบุญเจ้าภาพเดี่ยว งานบุญเจ้าภาพร่วม งานบุญประเพณีตามเทศกาล ซึ่งไม่มีการกำหนดช่วงอายุของคนเข้าร่วมงาน ดังนั้นการแพร่กระจายของพฤติกรรมต่างๆ ทั้งที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมมักจะถูกส่งผ่านออกไปยังผู้เข้าร่วมงานทุกเพศทุกวัยโดยไม่มีข้อจำกัด

(นาย พ นามสมมุติ, 2564: สัมภาษณ์) สำหรับมาตรการต่างๆ ที่ทางพื้นที่ได้ขับเคลื่อนและผลักดันในเรื่องเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มีรูปแบบจากหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงาน ร่วมกับเครือข่ายประชาคมงดเหล้าจังหวัดศรีสะเกษเข้าสู่ชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ทั้งโครงการงานบุญปลอดเหล้า ปลอดอบายมุข โครงการเมาไม่ขับ ครอบครัวยุติแบบเลิกเหล้า งานกฐินปลอดเหล้า รวมถึงนโยบายดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลโดยให้ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่น ๆ เพื่อให้ประชาชนปลอดภัยจากพิษภัยของยาเสพติดและอบายมุขทุกประเภท เป็นต้น โดยการสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของนักตี้มวัยใสในพื้นที่มีข้อเสนอ ดังนี้

1. การจัดทำประชาคมตำบล เพื่อรวบรวมข้อเสนอและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชน การจะสร้างมาตรการในการดูแลป้องกันเยาวชนวัยใสในพื้นที่เพื่อป้องกันการเข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ต้องมีการจัดทำประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชน และชี้แจงถึงข้อเสนอในการสร้างมาตรการจากประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงได้มีโอกาสรับทราบข้อมูลโดยละเอียด และเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่อมาตรการที่จะดำเนินการเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน

“การจะสร้างมาตรการในการดูแลการเข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในตำบลศรีแก้ว ขั้นตอนแรกควรมีการประชุม ประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับฟังข้อเสนอจากประชาชนทุกคน ทั้งผู้มีส่วนได้เสีย ผู้ปกป้องผลประโยชน์ต่างๆ ให้เข้ามานำเสนอข้อมูลต่อกัน เพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน เพราะถ้าไม่มีข้อตกลงที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรือมีความเห็นต่างกันแล้วไม่ข้อสรุปที่ชัดเจน คิดว่ามาตรการที่จะสร้างขึ้นก็จะสูญเปล่า เพราะคนที่เห็นด้วยก็จะทำทุกอย่างตามที่ตกลง ส่วนคนที่ไม่เห็นด้วย ซึ่งอาจจะเป็นคนที่เสียผลประโยชน์ก็จะไม่ทำตามข้อตกลง เพราะฉะนั้นต้องร่างวาระเพื่อที่จะประชาคมก่อนอันดับแรก จะคุยกันเรื่องอะไร รายละเอียดมีอะไรบ้าง ใครเป็นคนรับผิดชอบ สำหรับร้านค้าผู้เสียประโยชน์ข้อตกลงแบบนี้เจ้ายินยอมบ่ หากไม่ยินยอมเจ้ามีวิธีการที่ดีกว่านี้บ่ ขอให้เสนอต่อที่ประชุม เพื่อหาทางออกที่เหมาะสมร่วมกัน”

นาย ข (นามสมมุติ: สัมภาษณ์)

2. การจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลเกี่ยวกับปัญหาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในชุมชน หลังจากทำประชาคมตำบล และมีข้อตกลงร่วมกันแล้ว ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบดูแล และแบ่งหน้าที่การทำงานร่วมกัน เช่น คณะกรรมการที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้กับเยาวชน คณะกรรมการที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องกฎระเบียบการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้เป็นไปตามมาตรการและนโยบายของรัฐอย่างจริงจัง โดยปกติทุกหมู่บ้านจะมีคณะกรรมการหมู่บ้าน แต่ให้เลือกสรรคณะกรรมการในการทำหน้าที่ดูแลในเรื่องการ

จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และคณะกรรมการที่เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในเรื่องการให้ความรู้ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และควรมีการจัดบันทึกรายงานในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ที่มีการทำภารกิจ โดยในช่วงแรกเป็นการขอความร่วมมือจากร้านค้าในชุมชนในการงดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลที่อายุต่ำกว่า 20 ปี และให้นำข้อมูลที่บันทึกเข้าวาระประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน และนำเสนอผลการดำเนินงานเป็นรายเดือน ในช่วง 6 เดือนผลของการกำหนดมาตรการชุมชน และให้ประชาคมหมู่บ้านถึงผลการดำเนินงานในทุกเดือน เพื่อประเมินผลชุมชนร่วมกัน

“โดยปกติภารกิจหน้าที่ในเรื่องสุขภาวะชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นการทำงานของ อสม. ในหมู่บ้าน ข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ของหมู่บ้านอยู่ในมือ อสม. อยู่แล้ว เพียงแต่อยากให้มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นมาดูแลภารกิจด้านปัญหาการจำหน่ายสุรา หรือการดื่มสุรา เครื่องดื่มมีนเมาของเยาวชนในหมู่บ้าน ซึ่งคิดว่าชุมชนสามารถทำได้ และรายงานผลการดำเนินงานทุกเดือนว่า ร้านค้าให้ความร่วมมือหรือไม่ หรือมีร้านไหนที่ยังจำหน่ายสุรา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเยาวชน โดยตอนแรกต้องอาศัยความร่วมมือก่อน หากยังฝ่าฝืนคงต้องมีการตักเตือน และยกระดับของมาตรการโดยบังคับใช้ข้อกฎหมาย และกฎของชุมชน ต้องทำอย่างต่อเนื่องและจริงจัง สิ่งสำคัญในที่ประชุมของชุมชน หมู่บ้านในตำบลศรีแก้วต้องมีการประเมินความต้องการของชุมชน ว่าพ่อแม่พี่น้องเราอยากให้ลูกหลานเราเติบโตไปแบบไหน ถ้าอยากให้ลูกหลานคนศรีแก้วเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เราก็ต้องช่วยกันปกป้องดูแลให้เค้าเติบโตไปอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งจะแก้ปัญหาไปด้วยกันหรือไม่”

นาย ค (นามสมมุติ: สัมภาษณ์)

3. กำหนดมาตรการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของร้านค้าในชุมชน ปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีว่ามีกฎหมายสำหรับการซื้อและจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกำหนดให้ร้านค้าห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี หรือแม้กระทั่งการตีปิดป้ายโฆษณาสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ล้วนมีโทษทางกฎหมาย ซึ่งทุกคนในพื้นที่โดยเฉพาะร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าประเภทเหล่านี้อ้วนทราบกันเป็นอย่างดี หากพิจารณาแล้วจะพบว่าร้านค้าที่มีขนาดใหญ่ ที่มีมาตรฐานทางการจำหน่ายสินค้าจะให้ความร่วมมือกับนโยบาย หรือมาตรการทางกฎหมายจากรัฐทั้งการจำหน่ายเป็นเวลา การขึ้นป้ายไม่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี มากกว่าร้านค้าในชุมชนตามหมู่บ้าน บางร้านค้ายังมีพฤติกรรมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกเวลาที่กำหนด หรือยังคงจำหน่ายให้กับเยาวชน ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ในพื้นที่ต้องยอมรับว่ามีอยู่จริง

และควรกำหนดมาตรการร้านค้าในชุมชนให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด และควรจำกัดจำนวนร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน หรือเพิ่มภาษีร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น เพื่อใช้เป็นวิธีการลดปัญหาการเข้าถึงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับนักดื่มวัยใสได้ในเบื้องต้น

“ร้านค้าบางร้านมักจะอ้างว่าถ้าเลือกขายเหล้าให้เฉพาะผู้ใหญ่ พวกกลุ่มเด็กไม่ขายให้ อย่างนี้ร้านค้าก็มีปัญหา เพราะเค้าก็ไปซื้อร้านอื่น มีค่าเท่าเดิม แถมเรายังเสียรายได้ เพราะเด็กสมัยนี้ ขับรถเครื่องเป็นแล้ว ไปซื้อที่อื่นก็ได้ ผมก็เห็นด้วยกับร้านค้านะ แต่ถ้าเราจะวางมาตรการชุมชนที่เริ่มจากหมู่บ้านเรา ตำบลเราก่อน ทุกร้านค้าในตำบลต้องไม่จำหน่ายเหล้า บุหรี่ให้กับเด็กที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ทุกร้านค้าพร้อมเพรียงกัน คิดว่าอย่างน้อยก็จะช่วยแก้ปัญหาได้ในระยะเบื้องต้น โดยระยะแรก อาจจะไม่ลำบากกันหน่อย แต่หากทำไปเรื่อยๆ จนเคยชิน ทำให้คุ้นเคยทุกร้านค้า แม้กระทั่งเด็กๆ เองก็รู้แล้วว่าในตำบลเราไม่ขายเหล้าให้เด็ก ให้เยาวชน คิดว่าน่าจะแก้ปัญหาได้กรุ่นใหม่ๆ ไม่ดื่มเหล้าได้ หรือไม่ก็เกิดน้อยลง และอีกประการเรื่องการรณรงค์งานบุญปลอดเหล้าบางพื้นที่ที่มีการรณรงค์ต่อเนื่องจะเห็นว่าได้ผลดีทั้งต่อเจ้าภาพเองที่มีรายจ่ายในงานลดลง ไม่ต้องกั๊กนี้ยืมสินเค็มมาจัดงานบุญก็มี เพราะไม่มีเหล้าเข้ามาเป็นภาระค่าใช้จ่ายเพิ่ม แต่กั๊กไว้จะได้รับความร่วมมือทุกหมู่บ้านในตำบล เพราะบางหมู่บ้านก็ยังคงใช้วิถีจารีต ความเชื่อและค่านิยมสมัยก่อน คือ ต้องเลี้ยงเหล้าแขกที่มาร่วมงาน ถือเป็นกาให้เกียรติแขกและให้เกียรติเจ้าภาพเองด้วย ข้อนี้ต้องค่อยปรับเปลี่ยนวิถีคิดใหม่ ทำไปเรื่อยๆ ก็จะเป็นเรื่องปกติและชินกันไปเอง”

นาย ก นามสมมุติ (2564: สัมภาษณ์)

4. กำหนดมาตรการการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานบุญประเพณี นอกจากมาตรการชุมชนที่จะใช้กับร้านค้าในชุมชนแล้ว ควรมีมาตรการที่ใช้กับงานบุญประเพณี งานเทศกาลเจ้าภาพเดี่ยว เจ้าภาพร่วมด้วย เนื่องจากงานเหล่านี้ไม่ได้กำหนดอายุ เพศของผู้เข้าร่วมงานบุญ จึงเป็นเรื่องยากที่จะควบคุมไม่ให้เยาวชนซึมซับพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากงานบุญประเพณี เพราะงานบุญประเพณีในพื้นที่ เจ้าภาพมักจะมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ต้อนรับผู้เข้าร่วมงาน ดังนั้น หากงานเหล่านี้จัดขึ้นในชุมชนควรมีมาตรการที่ชัดเจน อาจจะต้องมีคณะกรรมการหมู่บ้านเข้าไปช่วยดูแลงานหากเจ้าภาพร้องขอ หรือบางชุมชนมีการยกระดับมาตรการชุมชนโดยสร้างข้อตกลงว่าบุญงานบวช งานงานศพในชุมชนไม่ให้มีการเลี้ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แขกที่มาร่วมงาน หากฝ่าฝืนเจ้าภาพต้องเสียค่าปรับตามที่ตกลงกับชุมชนไว้ และให้สร้างค่านิยมใหม่งานบุญปลอดอบายมุขปลอดเหล้าเป็นเรื่องที่ควรทำอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น โดยอาจมีการติดป้ายสื่อประชาสัมพันธ์ตามงาน

บุญประเพณีทุกงานในตำบล และมีกิจกรรมรณรงค์เฝ้าระวังการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มเยาวชนวัยใส เป็นต้น

“ปฏิเสธไม่ได้ว่าเยาวชนในปัจจุบันส่วนใหญ่ที่เริ่มเข้าหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนหนึ่งเป็นเพราะงานบุญประเพณีที่เราสืบทอดกันมา ในแต่ละงานจะมีการล้มวู้ ล้มหมู เพื่อเป็นอาหาร และมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เหล้า เบียร์ไว้คอยให้บริการสำหรับกลุ่มแรงงานในครัว กลุ่มแรงงานที่ช่วยจัดสถานที่ รวมถึงแขกผู้เข้าร่วมงาน แต่งานบุญเหล่านี้ไม่ได้มีมาตรการป้องกันสำหรับเด็ก เยาวชน การดื่มเหล้า สุราเป็นเรื่องที่นิยมกันมากในงานบุญประเพณี พ่อแม่บางคนไม่ใส่ใจลูกก็มี บางคนคิดว่าเป็นเรื่องสนุกสนานอย่างเดียว ดื่มเหล้าต่อหน้าบุตรหลาน เด็กก็คือหน่ออ่อนที่รอการเติบโต เราจะใส่ปุ๋ยรดน้ำและเลี้ยงดูเค้าอย่างไรก็ได้เช่นนั้น เคยเห็นคลิปเด็กตั้งวงกินเหล้า เด็กผู้ชายตัวเล็ก ๆ 3 - 4 คน ไปซื้อเหล้าขามากินกัน แล้วเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ทั้งคำพูดการรินเหล้า การดื่มเหล้า รวมถึงแก้วที่ใช้ดื่มเป็นแก้วเป๊กเหล้า ผมตกใจมาก สังคมการดื่มสำหรับเด็กและเยาวชนเรามาไกล เร็ว และถล่มทลายมาก และผู้ใหญ่อย่างเราอาจจะไม่ทันเด็ก ๆ เลยด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้นสำคัญมากสำหรับการกำหนดมาตรการการดื่มเหล้าในงานบุญประเพณีทุกงานเพื่อป้องกันพฤติกรรมการเล่นแบบของเด็ก และเยาวชนที่มากับผู้ปกครอง และควรมีป้ายประชาสัมพันธ์หน้างานไปเลยทุกงาน ห้ามดื่มเหล้า ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานฯ”

นาย อ นามสมมุติ (2564: สัมภาษณ์)

5. จัดประชุมเพื่อรับฟังข้อเสนอของประชาชนในพื้นที่เพื่อนำสู่การร่างธรรมนูญสุขภาพตำบล เมื่อครบ 6 เดือน ควรมีการจัดประชุมเพื่อรับฟังข้อเสนอของประชาชน และควรมีการคืนข้อมูลลงสู่ชุมชน โดยข้อมูลที่คืนให้ชุมชน เป็นข้อมูลจากคณะกรรมการที่ได้รับหน้าที่มอบหมายให้ดำเนินการดูแลรับผิดชอบตามหน้าที่และประเมินร่วมกันว่าตลอด 6 เดือนที่ดำเนินชุมชนได้ดำเนินการตามมาตรการที่ได้ตกลงร่วมกัน มีข้อดี ข้อเสียอย่างไร และมีข้อปรับปรุง ข้อเสนอแนะที่ควรเพิ่มเติมเกิดขึ้นหรือไม่ เพื่อดำเนินการไปสู่กำหนดร่างธรรมนูญสุขภาพตำบล เพราะธรรมนูญสุขภาพตำบลเป็นเครื่องมือสำคัญที่เป็นข้อตกลงร่วมกันของคนชุมชนในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาสุขภาพตามบริบทและความต้องการของพื้นที่ให้ชุมชนสามารถจัดการตนเองได้ตรงกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง และเพื่อใช้เป็นกติกาในการอยู่ร่วมกัน ใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารให้คนในชุมชนเข้าใจ และปฏิบัติร่วมกันในการดูแลระบบสุขภาพของชุมชนในภาพรวม ซึ่งประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนร่วมกัน โดยชุมชนสามารถจัดทำธรรมนูญสุขภาพตำบลในพื้นที่ตามความสมัครใจและตามความพร้อมของชุมชน ทั้งนี้ภาคีเครือข่ายอย่างองค์การบริหาร

ส่วนตำบล และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ควรให้การสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้ได้เครื่องมือ ในการกำหนดแนวทางการดูแลสุขภาพที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่อย่างเหมาะสม และสามารถ นำเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น หรือยุทธศาสตร์ของหน่วยงานรัฐ และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นต่อไป

“การกำหนดทิศทางการสร้างมาตรการในการป้องกันส่วนหนึ่งคือ การขยับต่อไปยังการ สร้างกฎกติกาของคนตำบลศรีแก้วร่วมกัน จึงทำให้มองไปถึงการยกย่องธรรมนูญสุขภาพตำบล โดย ธรรมนูญสุขภาพตำบลมีที่หลายพื้นที่ในจังหวัดศรีสะเกษได้ดำเนินการ และเห็นว่าเป็นเครื่องมือที่ดีที่มี ความเหมาะสมกับพื้นที่ต่างๆ ได้อย่างชัดเจน เพราะกว่าที่จะยกย่องธรรมนูญฯ นี้ขึ้นมาต้องผ่านการ ประชาคมปัญหาและความต้องการของประชาชนแต่ละหมู่บ้านที่มีปัญหาและความต้องการแตกต่างกัน นำมากำหนดและยกให้เป็นกฎหมายชุมชนเพื่อชุมชนและคนในชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากธรรมนูญ ฯ นี้ ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ทุกหน่วยงานต้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเกิดการขับเคลื่อนไปด้วยกันทั้งโรงเรียน องค์กรบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ฯลฯ มาให้หมดทุกหน่วยงาน”

นาย จ (นามสมมุติ: สัมภาษณ์)

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากนักวิจัย

1. ในพื้นที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านเด็กและเยาวชน รวมทั้งเครือข่ายประชาคม งดเหล่าจังหวัดศรีสะเกษ แต่ยังไม่เห็นหน่วยงานหลักที่ดำเนินงานด้านมาตรการและการป้องกันการ เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่ ซึ่งในพื้นที่ใช้รูปแบบการบังคับใช้กฎหมายของรัฐ เป็นหลัก โดยร้านค้าที่ให้ความร่วมมือส่วนใหญ่จะเป็นร้านค้าที่ลักษณะค้าปลีก และเป็นร้านค้าขนาดใหญ่ที่เป็นร้านค้าใกล้ตัวเมือง ส่วนร้านค้าขนาดเล็กและอยู่ตามหมู่บ้านที่ห่างไกลออกไปจะให้ความ ร่วมมือค่อนข้างน้อย หากไม่มีการตรวจสอบ และติดตามอย่างต่อเนื่องจะยังคงมีการขายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ที่ขัดต่อกฎหมาย อาทิ การจำหน่ายนอกเวลาที่กำหนด จำหน่ายในวันสำคัญทางศาสนา หรือวันที่ห้ามจำหน่าย การแบ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทสุราขาวใส่แก้ว ใส่ขวดขนาดเล็กๆ การ จำหน่ายให้เยาวชน ไม่ตรวจบัตรประชาชนก่อนจำหน่าย หรือ การไม่ติดป้ายเตือนงดจำหน่ายแก่ผู้ ที่ อายุต่ำกว่า 20 ปี ฯลฯ

2. ตำบลศรีแก้ว ควรส่งเสริมให้มีพื้นที่สร้างสรรค์กิจกรรมที่สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ และเป็นพื้นที่ปลอดภัย มีการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมตามวัยของเด็กและเยาวชน ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ อย่างอิสระ และ สร้างสรรค์

3. ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของตำบลศรีแก้วควรมีนโยบายส่งเสริมพื้นที่ทาง ความคิด คือ การเปิดโอกาสหรือเปิดเวทีให้เด็กและเยาวชนตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะได้แสดงออก

แสดงความสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และจัดกระบวนการกิจกรรมของตนเอง โดยสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของเด็กและเยาวชน ส่งเสริมให้ค้นพบศักยภาพและคุณค่าของตนเอง

4. ชุมชน และหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายให้เด็กและเยาวชนพื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง หรือสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชน

5. ชุมชน และหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมกิจกรรมด้านสื่อประชาสัมพันธ์ที่เป็นบริบททางสังคมสาธารณะของตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะที่ทุกคนสามารถรับและเข้าถึงได้ และแบ่งปันพื้นที่ให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้อย่างปลอดภัย และพอเพียง

6. ชุมชน และหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการควบคุมและการประชาสัมพันธ์การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างทั่วถึง และจากข้อมูลอายุของเยาวชนในพื้นที่ที่เข้าถึงพบว่า เยาวชนส่วนหนึ่งเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เริ่มตั้งแต่อายุ 10 ปี และโดยส่วนใหญ่การเข้าสู่วงจรนี้เกิดจากพฤติกรรมเลียนแบบจากเพื่อน หรือเพื่อนชักชวนให้ดื่ม ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ากังวลว่าอายุของผู้ดื่มอาจจะมีแนวโน้มลดลง ดังนั้นควรมีมาตรการการป้องกันการเข้าถึงเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใส

7. ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการร่างธรรมนูญสุขภาพตำบลเป็นวาระแยกจากวาระอื่นๆ โดยกำหนดวาระการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนเข้าสู่ธรรมนูญฯ นอกจากนี้ ครอบครัวยุชมชน

8. ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมและสร้างกลไกป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่ และเยาวชนควรได้รับการส่งเสริมให้มีกิจกรรมทำอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้เยาวชนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามวัยต่อไป

ข้อจำกัดของงานวิจัย งานวิจัยชิ้นนี้มีข้อจำกัดที่ควรคำนึงถึงดังต่อไปนี้คือ

1) กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยเป็นเพียงตัวแทนประชากรในพื้นที่ และมีบริบทที่ใกล้เคียงหรือต่างจากพื้นที่อื่นๆ ผลการวิจัยจึงนำเสนอในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เท่านั้น

2) งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน 10 - 19 ปี คณะวิจัยจึงต้องขออนุญาตผู้ปกครองในการเก็บข้อมูล และข้อมูลบางส่วนจำเป็นต้องสัมภาษณ์ผู้ปกครองร่วมด้วย

3) งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ในช่วงการดำเนินงานวิจัยเท่านั้น

4) ผลการศึกษาผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนจะออกมาเป็นข้อมูลที่ได้เชิงสถิติ ไม่ได้ระบุรายละเอียดเชิงลึกของผลกระทบที่เกี่ยวข้อง เช่น ความรุนแรงภายในครอบครัว พฤติกรรมด้านลบของเยาวชน เป็นต้น

5) งานวิจัยชิ้นนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ของเยาวชนในพื้นที่และการวิพากษ์เพื่อให้เกิดมาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่เท่านั้น

6) เนื่องจากสถานการณ์ของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาในพื้นที่ ทางโครงการต้องปฏิบัติตามมาตรการของรัฐ และมาตรการของชุมชนในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดอุปสรรคในกิจกรรมการสร้างมาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการร่างธรรมนูญสุขภาพตำบล ข้อเสนอที่ได้จึงเป็นข้อเสนอของผู้เข้าร่วมประชุมวิพากษ์ฯ ซึ่งเป็นตัวแทนผู้นำชุมชน ตัวแทนร้านค้า ตัวแทนของหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อให้เกิดมาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่เท่านั้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และมาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และ 2) เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ โดยในบทนี้คณะวิจัยได้ดำเนินการนำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย รายละเอียดต่อไปนี้

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed method) ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ขอบเขตพื้นที่การศึกษาในครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง คือ พื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ แบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย

ระยะที่ 1 ดำเนินการศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการด้วยการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์จากการสร้างกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในพื้นที่อายุ 10 – 19 ปีดำเนินการออกแบบกิจกรรมโดยทั้งระยะเวลา รูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์นั้นให้กลุ่มเด็กและเยาวชนร่วมกันกำหนด ออกแบบ โดยมีชุมชน และผู้ปกครองในครอบครัวร่วมสนับสนุน ซึ่งคณะวิจัยจะดำเนินการติดตามผลและร่วมประสานงานด้านกระบวนการในการสนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชน

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ หลังจากจัดกิจกรรมแล้ว คณะวิจัยดำเนินการประเมินผลถอดบทเรียนที่ได้จากผลการศึกษานี้ จากนั้นดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามเก็บข้อมูลก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม จากนั้นเก็บข้อมูลจากกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ใกล้เคียง

ระยะที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ประกอบด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ/ร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เครือข่ายงดเหล้าจังหวัดศรีสะเกษ ตัวแทนครัวเรือน ผู้นำชุมชน ตัวแทนเยาวชน สภาเด็กและเยาวชนตำบลศรีแก้ว โดยดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ และศึกษาเกี่ยวกับข้อปฏิบัติ มาตรการที่นำมาใช้ในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใส

พื้นที่จังหวัดศรีสะเกษจากชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอผลการศึกษาจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ และประชุมวิพากษ์การนำเสนอการสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ จากตัวแทนร้านค้าในชุมชน ตัวแทนผู้ประกอบการ ตัวแทนโรงเรียน ตัวแทนผู้นำชุมชน ตัวแทนเด็กและเยาวชน และตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดเป็นมาตรการชุมชนในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่ สรุปผลและนำเสนอข้อมูล รายละเอียดผลการศึกษามีดังนี้

5.1 สรุป

5.1.1 ศึกษาและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษา พบว่า

1) บริบทพื้นที่/บริบทชุมชน ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษ ประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เขมร กูย และลาว-อีสาน ส่วนใหญ่สื่อสารกันด้วยภาษาท้องถิ่นคือภาษาเขมรและภาษากูย (ส่วย) สภาพทางสังคม ตำบลศรีแก้วเป็นตำบลที่ประชากรส่วนใหญ่ดำรงชีวิตและอาศัยกันรวมกันอยู่ในระบบเครือญาติ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและเป็นสังคมพึ่งพาอาศัยกันสูง ประชากรวัยแรงงานมักจะมีการไปเป็นแรงงานต่างถิ่น จึงพบว่าเด็ก เยาวชนส่วนหนึ่งอาศัยอยู่กับผู้สูงอายุ พ่อ หรือ แม่ เพียงลำพัง เพราะสมาชิกคนใดคนหนึ่งต้องเดินทางไปเป็นแรงงานนอกพื้นที่ในช่วงสิ้นสุดฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร ปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาทะเลาะวิวาทในงานมหรสพ งานดนตรี โดยมากเกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากเกินไปจนขาดสติ ซึ่งเป็นปัญหาที่ชุมชนได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก

2) บทบาทหน่วยงานในท้องถิ่น/เครือข่ายในการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน พบว่า

2.1) องค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้ว ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้วในด้านเด็กและเยาวชน เป็นภารกิจหนึ่งของการขับเคลื่อนงานด้านกองการศึกษาให้มีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพเด็กเล็ก และการสาธารณสุขสนับสนุนองค์กรเอกชน ประชาชน และสถาบันครอบครัวให้เข้ามามีบทบาทอย่างเข้มแข็งในการดูแลสุขภาพอนามัย ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องรวมทั้งการดูแลตนเอง การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคต่างๆ รวมถึงมาตรการการเฝ้าระวังและควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ และดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทุกประเภทตามนโยบายของรัฐบาลโดยให้ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่น ๆ เพื่อให้ประชาชนปลอดภัย

จากพิษภัยของยาเสพติด ซึ่งการดำเนินงานขององค์กรเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ภารกิจขององค์กร และการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ในท้องถิ่น โดยภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้วในงานด้านเด็กและเยาวชนจึงเป็นรูปแบบการขับเคลื่อนเรื่องของการสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ และยังมีพื้นที่ในการให้เด็กและเยาวชนได้จัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง โดยกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการจัดอยู่ในรูปแบบช่วงวันสำคัญ หรือช่วงเทศกาลพิเศษ หรือหน่วยงานอื่นๆ ขอความร่วมมือในการขอใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรม หรือห้องประชุม และอื่นๆ ซึ่งหน่วยงานจะให้การสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมนั้นๆ

2.2) เครือข่ายสภาเด็กและเยาวชน ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ภารกิจบทบาทหน้าที่ของสภาเด็กและเยาวชนในระดับตำบลเป็นองค์กรของเด็กและเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม เช่น การทำงานเป็นทีม การมีภาวะเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ งานจิตอาสา กิจกรรมป้องกันแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ รวมถึงการประสานงานกับเครือข่ายสภาเด็กและเยาวชนในระดับอำเภอ ระดับจังหวัดเพื่อทำกิจกรรมสำหรับสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่และจังหวัด โดยภารกิจและกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนตำบลศรีแก้วดำเนินงานในลักษณะของเครือข่าย ประสานงานให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมตามที่หน่วยงาน หรือเครือข่ายอื่นๆ ขอความร่วมมือ รวมถึงกิจกรรมของสภาเด็กตำบลศรีแก้วที่จัดโครงการขึ้น และต้องการความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ ในการดำเนินงาน

3) มาตรการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ สำหรับมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ในตำบลศรีแก้ว พบว่า

3.1) การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เกิดจากนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเด็กและเยาวชนของหน่วยงานท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษา ซึ่งเป็นแผนการพัฒนางานด้านเด็กและเยาวชนตามวาระโอกาส โดยกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะเป็นเด็กที่อยู่ในระบบการศึกษา ซึ่งยังมีเด็กและเยาวชนอีกจำนวนหนึ่ง ที่ขาดโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ เพราะพื้นที่ที่ใช้จัดกิจกรรม หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่ของหน่วยงานราชการ สถานศึกษา หรือหน่วยงานท้องถิ่น ซึ่งยังไม่มีหน่วยงานหลักที่มีมาตรการที่ชัดเจนในการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ

3.2) พัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ได้แบ่งการดำเนินกิจกรรมออกเป็น 2 รุ่น คือ รุ่นที่ 1 รุ่นอายุ 16 – 19 ปี จำนวน 55 คน และรุ่นที่ 2 รุ่นอายุ 10 – 15 ปี จำนวน 50 คน โดยเยาวชนรุ่นที่ 1 ได้จัดกิจกรรมที่สนใจและกำหนดกิจกรรมร่วมกัน ประกอบด้วย การเล่นดนตรี การแสดงละครบทบาทสมมุติ การเล่นเกม

นั้นหนาการเพื่อละลายพฤติกรรมระหว่างกัน และเสริมความรู้เกี่ยวกับโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รุ่นที่ 2 ได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องเล่า (เหล่า) ในตำนานจากประสบการณ์ (แบ่งกลุ่มเล่าเรื่องประสบการณ์จากเหล่า เช่น ประสบการณ์พบเห็นคนดื่มในครอบครัว ชุมชน ในงาน เลี้ยงรื่นเริง งานเทศกาลต่างๆ เป็นต้น พบเห็นคนดื่มมีพฤติกรรมอย่างไร และรู้สึกอย่างไร แลกเปลี่ยน สรุปลง และส่งตัวแทนมาเล่าสู่กันฟัง ฯลฯ) และกิจกรรม “ชุมชนของเรา” (แบ่งกลุ่มสำรวจชุมชน และเขียน สิ่งที่ค้นพบในชุมชนที่น่าสนใจ วิเคราะห์ชุมชน และแสดงรู้สึกที่มีต่อชุมชนของตนเอง แลกเปลี่ยนสรุป และให้ตัวแทนนำเสนอในรูปแบบใดก็ได้ เรื่องเล่า ภาพวาด เป็นต้น) หลังจากจัดกิจกรรมได้ประเมิน ความรู้สึกของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีความสุข ดีใจ และอยากให้มีการจัดกิจกรรมขึ้นอีก

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างข้อมูลทั่วไปของกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 105 คน และ กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 105 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 210 คน วิเคราะห์ด้วยสถิติ ไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า ข้อมูลทั่วไปของทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ($p > .05$) และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลทั่วไปด้านอายุ และพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยสถิติแบบที ชนิดที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมและเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมมีคุณสมบัติทั่วไปและพฤติกรรมการดื่มที่คล้ายคลึงกัน เมื่อพิจารณาข้อมูลคะแนนผลการ ทดสอบความรู้เรื่องแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมและไม่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 210 คน พบว่า เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากข้อมูลแบบวัดความตั้งใจในการป้องกันตนเอง ไม่ให้กลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ อายุ 10 – 19 ปี พบว่า ผลรวม ของความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดกลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11, SD = .923$), ($\bar{X} = 2.98, SD = .871$) โดยเยาวชนกลุ่มอายุ 16 – 19 ปี มีระดับเห็นด้วยในเรื่อง ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ทำลายอนาคต และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้ อยู่ใน ระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.42, SD = .994$) และเยาวชนกลุ่มอายุ 10 – 15 ปี เห็นด้วยในเรื่องการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลเสียต่อร่างกายและจิตใจอยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.06, SD = .998$) และจาก ข้อมูลของกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมฯ ในพื้นที่เปรียบเทียบมีผลรวมของความตั้งใจในการ ป้องกันตนเองไม่ให้เกิดกลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81, SD = .692$) โดยเยาวชน มีระดับเห็นด้วยในเรื่องของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ทำลายอนาคต และ ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้อยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.13, SD = .666$)

5.1.2 การสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัจจุบันเยาวชนในพื้นที่ที่มีการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์เพิ่มสูงขึ้น เพราะค่านิยมของเยาวชนที่มักมีพฤติกรรมเลียนแบบบุคคลใกล้ตัว อาทิ เพื่อน พี่ บุคคลในครอบครัวที่มีพฤติกรรมตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ หรือแม้กระทั่งการรับข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต คลิปสื่อสังคมออนไลน์ โดยเยาวชนจะมีการติดตามกลุ่มที่สนใจ หรือสิ่งที่เป็นกระแสในสังคมออนไลน์ เช่น กระแสรถแห่เมื่อช่วง 2 – 3 ปี ที่ผ่านมาเยาวชนจะนิยมกันมาก ในพื้นที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษจะเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวกันอย่างมาก มีการส่งต่อข้อมูลเพื่อนัดหมายกันไปในงานบางกลุ่มมีการจัดเตรียมเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ไปเพื่อเพิ่มความสุขสนุกสนาน พฤติกรรมเหล่านี้มักพบเห็นในงานมหรสพต่างๆ ทั้งในงานบุญเจ้าภาพเดี่ยว งานบุญเจ้าภาพร่วม งานบุญประเพณีตามเทศกาล ซึ่งไม่มีการกำหนดช่วงอายุของคนเข้าร่วมงาน ดังนั้นการแพร่กระจายของพฤติกรรมต่างๆ ทั้งที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมมักจะถูกส่งผ่านออกไปยังผู้เข้าร่วมงานทุกเพศทุกวัยโดยไม่มีข้อจำกัด สำหรับมาตรการต่างๆ ที่ทางพื้นที่ได้ขับเคลื่อนและผลักดันในเรื่องเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์มีรูปแบบจากหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงาน ร่วมกับเครือข่ายประชาคมงดเหล้าจังหวัดศรีสะเกษเข้าสู่ชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ทั้งโครงการงานบุญปลอดเหล้า ปลอดอบายมุข โครงการเมาไม่ขับ ครอบครัวต้นแบบเลิกเหล้า งานกฐินปลอดเหล้า รวมถึงนโยบายดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลโดยให้ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่น ๆ เพื่อให้ประชาชนปลอดภัยจากพิษภัยของยาเสพติดและอบายมุขทุกประเภท เป็นต้น โดยการสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่มีข้อเสนอ ดังนี้

1) การจัดทำประชาคมตำบล เพื่อรวบรวมข้อเสนอมติและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชน การจะสร้างมาตรการในการดูแลป้องกันเยาวชนวัยใสในพื้นที่เพื่อป้องกันการเข้าถึงเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ต้องมีการจัดทำประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชน และชี้แจงถึงข้อเสนอมติในการสร้างมาตรการจากประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงได้มีโอกาสรับทราบข้อมูลโดยละเอียด และเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่อมาตรการที่จะดำเนินการเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน

2) การจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลเกี่ยวกับปัญหาเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ในชุมชน หลังจากทำประชาคมตำบล และมีข้อตกลงร่วมกันแล้ว ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบดูแล และแบ่งหน้าที่การทำงานร่วมกัน เช่น คณะกรรมการที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องการจัดจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ให้กับเยาวชน คณะกรรมการที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องกฎระเบียบการจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ให้เป็นไปตามมาตรการและนโยบายของรัฐอย่างจริงจัง โดยปกติทุกหมู่บ้านจะมีคณะกรรมการหมู่บ้าน แต่ให้เลือกสรรคณะกรรมการในการทำหน้าที่ดูแลในเรื่องการจัดจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์

แอลกอฮอล์ และคณะกรรมการที่เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในเรื่องการให้ความรู้ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และควรมีการจัดบันทึกรายงานในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ที่มีการทำภารกิจ โดยในช่วงแรกเป็นการขอความร่วมมือจากร้านค้าในชุมชนในการงดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลที่อายุต่ำกว่า 20 ปี และให้นำข้อมูลที่บันทึกเข้าวาระประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน และนำเสนอผลการดำเนินงานเป็นรายเดือน ในช่วง 6 เดือนผลของการกำหนดมาตรการชุมชนและให้ประชาคมหมู่บ้านถึงผลการดำเนินงานในทุกเดือน เพื่อประเมินผลชุมชนร่วมกัน

3) กำหนดมาตรการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของร้านค้าในชุมชน ปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีว่ามีกฎหมายสำหรับการซื้อและจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกำหนดให้ร้านค้าห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี หรือแม้กระทั่งการติดป้ายโฆษณาสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ล้วนมีโทษทางกฎหมาย ซึ่งทุกคนในพื้นที่โดยเฉพาะร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าประเภทเหล่านี้อาจทราบกันเป็นอย่างดี หากพิจารณาแล้วจะพบว่าร้านค้าที่มีขนาดใหญ่ ที่มีมาตรฐานทางการจำหน่ายสินค้าจะให้ความร่วมมือกับนโยบาย หรือมาตรการทางกฎหมายจากรัฐทั้งการจำหน่ายเป็นเวลา การขึ้นป้ายไม่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี แต่ร้านค้าในชุมชนตามหมู่บ้านบางร้านยังมีพฤติกรรมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ขัดต่อกฎหมายทั้งแอบจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกเวลาที่กำหนด จำหน่ายให้กับเยาวชน ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงในพื้นที่ที่ต้องยอมรับว่ามีอยู่จริง และการกำหนดมาตรการร้านค้าในชุมชนเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะสามารถช่วยลดปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับนักดื่มวัยใสได้ในเบื้องต้น

4) กำหนดมาตรการการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานบุญประเพณี นอกจากมาตรการชุมชนที่จะใช้กับร้านค้าในชุมชนแล้ว ควรมีมาตรการที่ใช้กับงานบุญประเพณี งานเทศกาลเจ้าภาพเดี่ยว เจ้าภาพร่วมด้วย เนื่องจากงานเหล่านี้ไม่ได้กำหนดอายุ เพศของผู้เข้าร่วมงานบุญ จึงเป็นเรื่องยากที่จะควบคุมไม่ให้เยาวชนซึมซับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากงานบุญประเพณี เพราะงานบุญประเพณีในพื้นที่ เจ้าภาพมักจะมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ต้อนรับผู้เข้าร่วมงาน ดังนั้นหากงานเหล่านี้จัดขึ้นในชุมชนควรมีมาตรการที่ชัดเจน อาจจะต้องมีคณะกรรมการหมู่บ้านเข้าไปช่วยดูแลงานหากเจ้าภาพร้องขอ หรือบางชุมชนมีการยกระดับมาตรการชุมชนโดยสร้างข้อตกลงว่าบุญงานบวช งานงานศพในชุมชนไม่ให้มีการเลี้ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แขกที่มาร่วมงาน หากฝ่าฝืนเจ้าภาพต้องเสียค่าปรับตามที่ตกลงกับชุมชนไว้ และให้สร้างค่านิยมใหม่งานบุญปลอดอบายมุข ปลอดเหล้าเป็นเรื่องที่ควรทำอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น โดยอาจมีการติดป้ายสื่อประชาสัมพันธ์ตามงานบุญประเพณีทุกงานในตำบล และมีกิจกรรมรณรงค์เฝ้าระวังการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มเยาวชนวัยใส เป็นต้น

5) จัดประชุมเพื่อรับฟังข้อเสนอของประชาชนในพื้นที่เพื่อนำสู่การร่างธรรมนูญสุขภาพตำบล เมื่อครบ 6 เดือน ควรมีการจัดประชุมเพื่อรับฟังข้อเสนอของประชาชน และควรมีการคืนข้อมูลลงสู่ชุมชน โดยข้อมูลที่คืนให้ชุมชน เป็นข้อมูลจากคณะกรรมการที่ได้รับหน้าที่มอบหมายให้ดำเนินการดูแลรับผิดชอบตามที่และประเมินร่วมกันว่าตลอด 6 เดือนที่ดำเนินชุมชนได้ดำเนินการตามมาตรการที่ได้ตกลงร่วมกัน มีข้อดี ข้อเสียอย่างไร และมีข้อปรับปรุง ข้อเสนอแนะที่ควรเพิ่มเติมเกิดขึ้นหรือไม่ เพื่อดำเนินการไปสู่กำหนดร่างธรรมนูญสุขภาพตำบล เพราะธรรมนูญสุขภาพตำบลเป็นเครื่องมือสำคัญที่เป็นข้อตกลงร่วมกันของคนชุมชนในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาสุขภาวะตามบริบทและความต้องการของพื้นที่ให้ชุมชนสามารถจัดการตนเองได้ตรงกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง และเพื่อใช้เป็นกติกาในการอยู่ร่วมกัน ใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารให้คนในชุมชนเข้าใจ และปฏิบัติร่วมกันในการดูแลระบบสุขภาพของชุมชนในภาพรวม ซึ่งประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนร่วมกัน โดยชุมชนสามารถจัดทำธรรมนูญสุขภาพตำบลในพื้นที่ตามความสมัครใจและตามความพร้อมของชุมชน ทั้งนี้ภาคีเครือข่ายอย่างองค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ควรให้การสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้ได้เครื่องมือในการกำหนดแนวทางการดูแลสุขภาพที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่อย่างเหมาะสม และสามารถนำเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น หรือยุทธศาสตร์ของหน่วยงานรัฐ และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และมาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษในครั้งนี้ คณะวิจัยได้เลือกประเด็นที่สำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 ศึกษาและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

1) บริบทพื้นที่/บริบทชุมชน ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ด้วยสภาพและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ผู้เป็นวัยแรงงานต้องอพยพไปทำงานต่างถิ่น จึงทำให้ในแต่ละครัวเรือนมีเพียงเยาวชนกับผู้สูงอายุ เยาวชนอาศัยอยู่กับบิดาหรือ มารดา หรือเยาวชนอาศัยอยู่กับตามลำพัง ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย ทำให้เพื่อนคือบุคคลสำคัญสำหรับเยาวชนวัยนี้ โดยปัญหาทะเลาะวิวาทระหว่างกลุ่มเยาวชนส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในช่วงที่มีเทศกาลดนตรี งานมหรสพบันเทิงที่มีการรวมตัวกันเพื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มคนวัยนี้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่นในชุมชนเป็นอย่างมาก ปัญหาเหล่านี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พยายามแก้ไขปัญหา อาจเป็นเพราะขาดหน่วยงานหลักใน

การดำเนินการแก้ไขปัญห และไม่มีแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่จะดำเนินการโดยบังคับใช้กฎหมายเป็นหลักในการจับกุม ซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหได้ในระยะยาว ดังนั้นการมีภาคีเครือข่าย หรือหน่วยงานหลักในการพัฒนางานด้านเด็กและเยาวชน รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบาย ปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเด็กและเยาวชนควรเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการให้หลากหลายมิติ เช่น การรณรงค์สร้างจิตสำนึก และการสร้างความตระหนักถึงผลกระทบจากการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการนำข้อมูลผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าสู่แผนพัฒนา ท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันและอาจช่วยลดปัญหาความรุนแรงจากการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ได้ในระดับหนึ่ง **สอดคล้องกับขั้วลัทธิ ศรีนวลปาน และคณะ (2561)** ศึกษาเรื่อง ปัจจัย เกื้อหนุนที่นำไปสู่การ ลด ละ เลิก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดา มัันของประเทศไทย กล่าวว่า รณรงค์และมีกิจกรรมการลด ละ เลิก การดื่มอย่างต่อเนื่อง ทำการ เสริมสร้างให้ภูมิคุ้มกันในความรู้โดยการสร้างจิตสำนึกที่ดี ต้องขับเคลื่อนทำงานเป็นภาคีเครือข่าย บูรณา การทุกภาคส่วน โดยแนวทางในการแก้ไขปัญหต้องทำควบคู่กันไปในหลากหลายมิติ และดำเนินการ ต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการบรรจุแผนการป้องกันปัญหาผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ไว้ในแผนขององค์กร ซึ่งการรณรงค์ในการสร้างจิตสำนึกเป็นเรื่องที่สำคัญมากที่ต้องกระทำทุก ฝ่ายต้องประสานร่วมมือกันรณรงค์อย่างสม่ำเสมอ เนื้อหาเหล่านั้นก็จะซึมซับเข้าไปอยู่ในจิตสำนึกโดยที่ไม่ รู้ตัว และนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

2) มาตรการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ สำหรับมาตรการ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ในตำบลศรีแก้ว พบว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและ เยาวชนส่วนใหญ่เกิดจากนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเด็กและเยาวชนของหน่วยงานท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษา ซึ่งเป็นแผนการพัฒนางานด้านเด็กและเยาวชนตามวาระโอกาส โดยกลุ่มเด็ก และเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะเป็นเด็กที่อยู่ในระบบการศึกษา โดยกิจกรรมส่วนใหญ่ที่หน่วยงานใน พื้นที่ได้จัดขึ้นจะเป็นโครงการระยะสั้นที่บูรณาการกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น เช่นกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับศาสนาซึ่งเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาในพื้นที่ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดขึ้น เพื่อให้ เยาวชนได้ซึมซับและได้รับการอบรมเชิงพุทธการฟัง พระธรรมเทศนาเรื่อง ศิล จิต สติปัญญาการประพฤติ ตนตามหลักศาสนิกชน เพื่อให้เกิดความตระหนักในความประพฤติไม่ให้ไปในทางที่เสื่อม หรือประพฤติตน ไม่เหมาะสมตามวัย ซึ่งหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ ทางหน่วยงานได้มีการประเมินผล โดยเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อผลเสียของการเข้าสู่วงจรอบายมุขทุกประเภท **สอดคล้องกับ อุดมชัย อมาตยกุล และคณะ (2562)** ศึกษาเรื่อง การแก้ไขปัญหการดื่มสุราเชิงพุทธบูรณาการ กล่าวว่า ปัญหา ในการดื่มสุรานั้นได้สร้างผลกระทบอย่างมากทั้งต่อตนเองทางด้านร่างกายและจิตใจและครอบครัวรวมถึง

สังคมด้วย หลักธรรมในการแก้ไขปัญหาค่าการตีมูลค่า คือ การการพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้นด้วยหลักธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา คือ ศีล ใช้ในการฝึกอบรมด้านความประพฤติ ระเบียบวินัย จิต คือ การฝึกอบรมทางจิตใจ ปลุกฝังคุณธรรมให้กับเยาวชน และสร้างเสริมคุณภาพจิต และปัญหาที่เป็นการฝึกอบรมให้เกิดองค์ความรู้ ให้มีเกี่ยวกับผลกระทบจากการตีมูลค่าเครื่องตีมูลค่าแอลกอฮอล์ ซึ่งเยาวชนในวัยนี้หากได้รับการฝึกอบรม และเสริมสร้างคุณธรรมเชิงพุทธ ทำให้เกิดความตั้งใจปฏิบัติอย่างเคร่งครัดจะส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้น นั้นหมายถึงโอกาส ที่เยาวชนจะตีมูลค่าเครื่องตีมูลค่าแอลกอฮอล์จะมีแนวโน้มที่ลดลง เพราะมีทักษะการปฏิเสธอบายมุขที่ห่างจากการฝึกปฏิบัติเชิงพุทธศาสนา

3) การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ของเยาวชนตำบลศรีแก้ว โดยหลังจากดำเนินกิจกรรม ได้ประเมินความรู้สึกของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยวิธีการเขียนความรู้สึกที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในกระดาษ ส่วนใหญ่มีความสุข ดีใจ มีความภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรม และอยากให้มีการจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชนขึ้นอีกเพื่อให้เกิดประโยชน์กับเพื่อนๆ และน้องๆ ในวัยเดียวกัน ไม่ให้เข้าสู่วงจรตีมูลค่า ซึ่งเป็นการเสริมพลังบวกให้กับเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ อาจเป็นเพราะความรู้สึกมีส่วนร่วม และเป็นส่วนหนึ่งที่ได้เป็นผู้จัดกิจกรรม ซึ่งการเข้าร่วมกิจกรรมและผลสะท้อนจากการจัดกิจกรรม เป็นไปในเชิงบวกย่อมส่งผลต่อทักษะการคิดและตัดสินใจ และเสริมพลังบวกไม่ให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนของกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม และพัฒนาตนเองในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เกิดจากกิจกรรมในครั้งนี้ไปสร้างประโยชน์ให้กับตนเองและเพื่อนรวมถึงผู้อื่นได้ **สอดคล้องกับ พรนภา หอมสินธุ์ และคณะ (2561)** ศึกษาเรื่อง การป้องกันการตีมูลค่าเครื่องตีมูลค่าแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่ในวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (ระยะที่ 2) กล่าวว่า เยาวชนที่มีโอกาสได้เข้าร่วมหรือจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เกี่ยวกับเครื่องตีมูลค่าแอลกอฮอล์ และมีโอกาสได้นำความรู้มาเผยแพร่และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนในวัยเดียวกัน พบว่า หลังการจัดกิจกรรมได้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้จากประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา และตัดสินใจ เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นสะท้อนถึงกระบวนการทางปัญญาและทักษะทางสังคมทั้งหมดที่เกิดขึ้น จากความเข้าใจและเชื่อมั่น การตัดสินใจนำไปปรับใช้ และสุดท้ายสามารถใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นด้วยการบอกต่อข้อมูลเพื่อสุขภาพที่ดีของตนเอง และบุคคลอื่น สมรรถนะในการใช้ความรู้และการสื่อสารนี้เป็นการรู้เท่าทันทางปัญญา (cognitive literacy) และทักษะทางสังคม (social skill) ที่ทำให้สามารถมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของตนเองให้ห่างไกลจากการตีมูลค่าเครื่องตีมูลค่าแอลกอฮอล์และอบายมุขที่จะนำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบน

นอกจากนี้เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมยังรู้สึกตระหนักมากขึ้น รวมถึงมีความรู้สึกไม่อยากตีมูลค่าเครื่องตีมูลค่าแอลกอฮอล์ เพราะการตีมูลค่าเครื่องตีมูลค่าแอลกอฮอล์มีแต่ผลเสียส่งผลกระทบต่อคนรอบข้าง และสังคม อาจเป็นเพราะประสบการณ์ที่พบเจอปัญหาและผลกระทบจากการตีมูลค่าแอลกอฮอล์ของเยาวชนที่

นำมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผ่านการบอกเล่าสู่กันฟังในการทำกิจกรรม ส่งผลให้เยาวชนมีความรู้สึกที่เป็นลบต่อการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ และมีความรู้สึกที่ต้องการจะปฏิเสธการตีมีเพราะทราบถึงผลกระทบจากการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ที่มีต่อตัวผู้ตีมีและบุคคลรอบข้าง **สอดคล้องกับ เอกชัย กันธวงค์ และคณะ (2558)** ศึกษาเรื่องการพัฒนาการป้องกันการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียน กล่าวว่า ผลการพัฒนาการป้องกันการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในเยาวชนที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียนได้แผนการจัดกิจกรรมการเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตีมีเครื่องตีมี แอลกอฮอล์ พบว่าเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ทักษะการปฏิเสธการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ และความตั้งใจในการไม่ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงควรนำ แผนการจัดกิจกรรมที่พัฒนานี้ไปประยุกต์ใช้และขยายโอกาสอื่นต่อไป

เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่อาศัยในพื้นที่ใกล้เคียง พบว่า มีพฤติกรรมการเข้าสังคมการตีมีฯ ไม่แตกต่างกัน คือ สาเหตุที่เยาวชนส่วนใหญ่ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในครั้งแรก คือ เพื่อนชวนตีมี/อยากลอง และส่วนใหญ่จะตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ที่บ้านเพื่อน/หอพัก เมื่อพิจารณาการตีมีในช่วงเทศกาล พบว่าเยาวชนส่วนใหญ่ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์มากขึ้นในช่วงที่มีงานเทศกาล และส่วนใหญ่จะตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์กับเพื่อน ในส่วนของสถานการณ์ที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีความต้องการ หรืออยากทดลองตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่คือ เพื่อนชวนตีมี เมื่อพิจารณาข้อมูลจะพบว่าเพื่อนจะมีอิทธิพลและเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ของเยาวชน อาจเป็นเพราะในช่วงวัยนี้เป็นช่วงวัยที่ต้องการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนมากที่สุด และการตีมีคือสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับที่จะเข้าร่วมกลุ่มทางสังคมของเยาวชน **สอดคล้องกับเผ่าไทย สีนอาพล และนฤภัค จันทิมา (2561)** ศึกษาเรื่องผลกระทบและแนวทางแก้ไขปัญหาจากการเข้าถึงเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่า การเข้าถึงพื้นที่ทางกายภาพ หรือการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มคนหรือสังคม ส่วนหนึ่งการสังสรรค์และตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์เป็นการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นๆ ทั้งเพื่อน รุ่นพี่ รุ่นน้อง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการสมัครที่จะตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์เพราะเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ของความเป็นส่วนหนึ่งกับเพื่อนในกลุ่มสังคมนั้น

และเมื่อพิจารณาผลคะแนนแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม เยาวชนมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาข้อมูลเปรียบเทียบผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับแอลกอฮอล์ของกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม พบว่าเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้เรื่องเครื่องตีมีแอลกอฮอล์มากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเยาวชนที่มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยมีโอกาสที่จะเข้าสู่วงจรการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าเยาวชนที่มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการดื่มและผลกระทบจากการดื่มฯ มีน้อยและขาดความตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและสังคมรอบข้าง ซึ่งจะส่งต่อพฤติกรรมกรรมการดื่มที่ไม่เหมาะสมได้

สอดคล้องกับกรรณธัช ปัญญาใส และคณะ (2561) ศึกษาเรื่องเปรียบเทียบผลการศึกษาคำถามทัศนคติ พฤติกรรมการปฏิเสธกับพฤติกรรมเสี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า เยาวชนที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีพฤติกรรมการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ต่างจากเยาวชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และอาจมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายขึ้น และจากข้อมูลแบบวัดความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดกลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำของเยาวชนพบว่า เยาวชนมีระดับเห็นด้วยในเรื่องของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ทำลายอนาคต และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้ นอกจากนี้ยังตระหนักในเรื่องผลเสียจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อสุขภาพกายและจิตใจ ซึ่งหมายความว่า หากเยาวชนมีความตระหนักในเรื่องโทษและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดกลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำ

สอดคล้องกับอนันญา ดีปานา และคณะ (2563) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของพนักงานห้างสรรพสินค้าในจังหวัดน่าน กล่าวว่า ทัศนคติมีต่อพฤติกรรมกับความตั้งใจในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับระดับความตั้งใจในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้เนื่องจากทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม คือ ความรู้สึกตระหนักรู้ต่อความนึกคิดของบุคคลที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยตนเองว่าดีหรือไม่ดีต่อตนเอง ยังมีความรู้สึกตระหนักมากเท่าไร โอกาสที่จะกลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำยังมีน้อยลง และหากเป็นผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็จะส่งผลต่อความตั้งใจในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ดื่มสูงขึ้น

5.2.2 การสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

1) การจัดทำประชาคมตำบล เพื่อรวบรวมข้อเสนอและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชน การจะสร้างมาตรการในการดูแลป้องกันเยาวชนวัยใสในพื้นที่เพื่อป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องมีการจัดทำประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชน และชี้แจงถึงข้อเสนอในการสร้างมาตรการจากประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงได้มีโอกาสรับทราบข้อมูลโดยละเอียด และเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่อมาตรการที่จะดำเนินการเพื่อ

หาข้อตกลงร่วมกันในการแก้ไขปัญหาการเข้าถึงเครื่องตัดแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสต่อไป **สอดคล้องกับกานต์นะรัตน์ จรามร และคณะ (2560)** ศึกษาเรื่อง กรณีศึกษา: การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กล่าวว่า การทำประชาคมทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการแสดงออกทางความคิดเห็นโดยประชาชนจะส่วนใหญ่ จะให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาเสพติด ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัญหาอบายมุขต่างๆ ที่ส่งผลต่อครอบครัว สังคมของคนในพื้นที่ ซึ่งเมื่อเกิดกระบวนการประชาคม จะส่งผลให้เกิดการวิเคราะห์ชุมชนที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2) การจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลเกี่ยวกับปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน หลังจากทำประชาคมตำบล และมีข้อตกลงร่วมกันแล้ว ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านขึ้นมา เพื่อรับผิดชอบดูแล และแบ่งหน้าที่การทำงานร่วมกัน เช่น คณะกรรมการที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเยาวชน คณะกรรมการที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องกฎระเบียบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เป็นไปตามมาตรการและนโยบายของรัฐอย่างจริงจัง โดยปกติทุกหมู่บ้านจะมี คณะกรรมการหมู่บ้าน แต่ให้เลือกสรรคณะกรรมการในการทำหน้าที่ดูแลในเรื่องการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และคณะกรรมการที่เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในเรื่องการให้ความรู้ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และควรมีการจดบันทึกรายงานในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ที่มีการทำภารกิจ โดยในช่วงแรกเป็นการขอความร่วมมือจากร้านค้าในชุมชนในการงดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลที่อายุต่ำกว่า 20 ปี และให้นำข้อมูลที่บันทึกเข้าวาระประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน และนำเสนอผลการดำเนินงานเป็นรายเดือน ในช่วง 6 เดือนผลของการกำหนดมาตรการชุมชน และให้ประชาคมหมู่บ้านถึงผลการดำเนินงานในทุกเดือน เพื่อประเมินผลชุมชนร่วมกันให้มีความชัดเจนกับการที่ชุมชนจะเริ่มขับเคลื่อนการจัดการปัญหาการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสในชุมชน **สอดคล้องกับกิตติ เหลาสุภาพ และคณะ (2564)** ศึกษาเรื่อง การพัฒนามาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในตำบลโนนโพน อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า ขั้นตอนและกระบวนการที่สำคัญอย่างในการพัฒนามาตรการป้องกันลดผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนขึ้นมาดูแลจัดการปัญหา ซึ่งเป็นหน่วยทางสังคมของชุมชนให้มีความชัดเจนในการสร้างมาตรการชุมชนเป็นเครื่องมือขึ้นสำคัญที่องค์กรและอาสาสมัคร แกนนำต่างๆ ในชุมชนจะได้ใช้ในการพัฒนาสุขภาพของภาคประชาชน

3) กำหนดมาตรการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของร้านค้าในชุมชน ปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีว่ามีกฎหมายสำหรับการซื้อและจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกำหนดให้ร้านค้าห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี หรือแม้กระทั่งการติดป้ายโฆษณาสินค้า

เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ล้วนมีโทษทางกฎหมาย ซึ่งทุกคนในพื้นที่โดยเฉพาะร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าประเภทเหล่านี้นั้นล้วนทราบกันเป็นอย่างดีถึงข้อกฎหมายที่ออกบังคับใช้ในการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หากพิจารณาแล้วจะพบว่าร้านค้าที่มีขนาดใหญ่ ที่มีมาตรฐานทางการจำหน่ายสินค้าจะให้ความร่วมมือกับนโยบาย หรือมาตรการทางกฎหมายจากรัฐทั้งการจำหน่ายเป็นเวลา การขึ้นป้ายไม่จำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี มากกว่าร้านค้าในชุมชนตามหมู่บ้าน บางร้านค้ายังมีพฤติกรรม การจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นอกเวลาที่กำหนด หรือยังคงจำหน่ายให้กับเยาวชน ซึ่งเป็นข้อเท็จจริง ที่ในพื้นที่ต้องยอมรับว่ามีอยู่จริง และควรกำหนดมาตรการร้านค้าในชุมชนให้ปฏิบัติตามข้อกฎหมายอย่างเคร่งครัด และควรจำกัดจำนวนร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในชุมชน หรือเพิ่มภาษีร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์สูงขึ้น เพื่อใช้เป็นวิธีการลดปัญหาการเข้าถึงการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้กับนักตี้มวัยใสได้ในเบื้องต้น **สอดคล้องกับ ธีระวุธ ธรรมกุล และคณะ (2561)** ศึกษาเรื่อง สถานการณ์การจำหน่ายและการเข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา กล่าวว่า มาตรการจำกัดสถานที่จำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นหนึ่งในมาตรการทางกฎหมายสำคัญในควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เพื่อลดการเข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ดังนั้นจึงควรมีมาตรการในการกำหนดโซนนิ่งการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ บริเวณสถานศึกษา และร้านค้าในชุมชนควรมีการจัดระบบการจำกัดจำนวนร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และควรปฏิบัติตามข้อกฎหมายการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อย่างเคร่งครัดเพื่อลดปัญหาการเข้าถึงการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของเยาวชน

4) กำหนดมาตรการการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในงานบุญประเพณี นอกจากมาตรการชุมชนที่จะใช้กับร้านค้าในชุมชนแล้ว ควรมีมาตรการที่ใช้กับงานบุญประเพณี งานเทศกาลเจ้าภาพเดี่ยว เจ้าภาพร่วมด้วย เนื่องจากงานเหล่านี้ไม่ได้กำหนดอายุ เพศของผู้เข้าร่วมงานบุญ จึงเป็นเรื่องยากที่จะควบคุมไม่ให้เยาวชนซึมซับพฤติกรรมการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จากงานบุญประเพณี เพราะงานบุญประเพณีในพื้นที่ เจ้าภาพมักจะมีเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ไว้ต้อนรับผู้เข้าร่วมงาน ดังนั้นหากงานเหล่านี้จัดขึ้นในชุมชนควรมีมาตรการที่ชัดเจน อาจจะต้องมีคณะกรรมการหมู่บ้านเข้าไปช่วยดูแลงานหากเจ้าภาพร้องขอ หรือบางชุมชนมีการยกระดับมาตรการชุมชนโดยสร้างข้อตกลงว่าบุญงานบวช งานงานศพในชุมชนไม่ให้มีการเลี้ยงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แขกที่มาร่วมงาน หากฝ่าฝืนเจ้าภาพต้องเสียค่าปรับตามที่ตกลงกับชุมชนไว้ และให้สร้างค่านิยมใหม่ในงานบุญปลอดอบายมุข ปลอดเหล้าเป็นเรื่องที่ควรทำอย่างต่อเนื่อง โดยอาจมีการติดป้ายสื่อประชาสัมพันธ์ตามงานบุญประเพณีทุกงานในตำบล และมีกิจกรรมรณรงค์เฝ้าระวังการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของนักตี้มเยาวชนวัยใส เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องยากที่จะปรับเปลี่ยนวิถีวัฒนธรรม ประเพณีในเรื่องของการเฉลิมฉลองต้องมีเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เพราะสังคมใน

พื้นที่ยังให้การยอมรับการใช้เครื่องตีแมลงกอลในงานบุญประเพณี สอดคล้องกับผดุงศิษฏ์
ชำนาญบริรักษ์ และคณะ (2564) ศึกษาเรื่อง การสร้างและการพัฒนามาตรการชุมชนเพื่อการควบคุม
 การบริโภคและการจำหน่ายเครื่องตีแมลงกอลในชุมชน ตำบลดงบัง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม
 กล่าวว่า การแก้ไขปัญหาของบุคคลไม่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ทั้งนี้เนื่องจากมีปัจจัย
 ที่สำคัญคือ ค่านิยมของสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการตีเครื่องตีแมลงกอลไม่ได้อยู่ในเชิงลบ หรือมีอคติ
 ต่อผู้ตีเครื่องตีแมลงกอลอย่างชัดเจน จึงส่งผลให้ผู้ตีไม่ตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการ
 ตีเครื่องตีแมลงกอล และยังคงปฏิบัติพฤติกรรมเช่นเดิม จนมีแนวโน้มจะตีในปริมาณที่มากขึ้น ทั้งนี้
 ค่านิยมของสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการตีเครื่องตีแมลงกอล มีอิทธิพลมาจากการยอมรับในสังคมและ
 วัฒนธรรมของตนเอง การตีแมลงกอลให้เห็นถึงการเคารพ การให้เกียรติ การแสดงความมีน้ำใจ ซึ่งสังคมไทย
 มองเรื่องการตีแมลงกอลว่าเป็นเรื่องธรรมดา จะเห็นได้ว่างานสังสรรค์ งานเลี้ยง งานฉลอง ประเพณี
 ต่าง ๆ แทบทุกงานต้องมีเครื่องตีแมลงกอลเป็นเครื่องตีหลัก

5) จัดประชุมเพื่อรับฟังข้อเสนอของประชาชนในพื้นที่เพื่อนำสู่การร่างธรรมนูญสุขภาพ
 ตำบล เมื่อครบ 6 เดือน ควรมีการจัดประชุมเพื่อรับฟังข้อเสนอของประชาชน และควรมีการคืนข้อมูลลงสู่
 ชุมชน โดยข้อมูลที่คืนให้ชุมชน เป็นข้อมูลจากคณะกรรมการที่ได้รับหน้าที่มอบหมายให้ดำเนินการดูแล
 รับผิดชอบตามที่และประเมินร่วมกันว่าตลอด 6 เดือนที่ดำเนินชุมชนได้ดำเนินการตามมาตรการที่ได้
 ตกลงร่วมกัน มีข้อดี ข้อเสียอย่างไร และมีข้อปรับปรุง ข้อเสนอแนะที่ควรเพิ่มเติมเกิดขึ้นหรือไม่ เพื่อ
 ดำเนินการไปสู่กำหนดร่างธรรมนูญสุขภาพตำบล เพราะธรรมนูญสุขภาพตำบลเป็นเครื่องมือสำคัญที่เป็น
 ข้อตกลงร่วมกันของคนชุมชนในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาสุขภาวะตามบริบทและความต้องการของ
 พื้นที่ให้ชุมชนสามารถจัดการตนเองได้ตรงกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง และเพื่อใช้เป็นกติกา
 ในการอยู่ร่วมกัน ใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารให้คนในชุมชนเข้าใจ และปฏิบัติร่วมกันในการดูแลระบบสุขภาพ
 ของชุมชนในภาพรวม ซึ่งประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนร่วมกัน โดย
 ชุมชนสามารถจัดทำธรรมนูญสุขภาพตำบลในพื้นที่ที่ตามความสมัครใจและตามความพร้อมของชุมชน
 ทั้งนี้ภาคีเครือข่ายอย่างองค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ควรให้การสนับสนุนและ
 เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้ได้เครื่องมือในการกำหนดแนวทางการดูแลสุขภาพที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่
 อย่างเหมาะสม และสามารถนำเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น หรือยุทธศาสตร์ของหน่วยงานรัฐ และหน่วยงาน
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป สอดคล้องกับ**บรรณพล ศรีประภา (2559)** ศึกษาเรื่องกระบวนการ
 ขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพเฉพาะพื้นที่ ในประเด็นการส่งเสริมสุขภาพด้วยการออกกำลังกายในชุมชน
 ตำบลโคกกว้าง อำเภอบึงคล้า จังหวัดบึงกาฬ กล่าวว่า การพัฒนาธรรมนูญสุขภาพต้องอาศัยภาคส่วน
 ต่างๆ เป็นสำคัญทั้ง ภาควิชาการ ภาคประชาชน ภาครัฐ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

พร้อมกับการถอดบทเรียน เพื่อให้เกิดข้อตกลง กติกา เพื่อประโยชน์แก่ชุมชนร่วมกันในการส่งเสริมสุขภาพ โดยจะทำให้เกิดการบูรณาการในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของพื้นที่ที่มีความเข้าใจตรงกันที่จะแก้ไขปัญหานั้นที่แบบองค์รวม มองจุดอ่อนเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขร่วมกัน รวมถึงเป็นการสะท้อนและกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการรับรู้ปัญหาทางด้านสุขภาพที่ตนเองได้มองข้าม เกิดการตระหนักที่จะช่วยกันหาทางแก้ไข ร่วมวางแผนดำเนินการและนำไปปฏิบัติ เพื่อให้คนในชุมชนพื้นที่นั้นมีสุขภาพที่ดีตามกรอบและแนวทางที่ธรรมนูญสุขภาพตำบลที่ได้กำหนดไว้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะระดับครอบครัว/ชุมชน

1) ผู้ปกครอง ประชาชน ผู้นำชุมชนในพื้นที่ควรให้ความสำคัญในการสร้างความตระหนักร่วมกัน รวมถึงสร้างจิตสำรวมในการแก้ไขปัญหาการเข้าถึงเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใส และร่วมกันปฏิบัติตามข้อตกลงของชุมชนอย่างเคร่งครัด และควรมีการพัฒนาแผนงานชุมชนในการส่งเสริมความรู้ เพื่อลดพฤติกรรมกรรมการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใส และประชาชนในพื้นที่

2) ชุมชนควรมีมาตรการติดตาม และประเมินผลจากกิจกรรมการรณรงค์ หรือจากกิจกรรมงานบุญประเพณีที่มีเครื่องตีมแอลกอฮอล์ เพื่อเป็นข้อมูลชุมชนในการประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของนักดื่มในแต่ละช่วงวัย รวมถึงพฤติกรรมกรรมการตีมในงานบุญประเพณี การตีมในชุมชน เพราะการมีข้อมูลนักดื่มและข้อมูลการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์จะทำให้เกิดการจัดการปัญหาการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ได้อย่างเหมาะสม

3) ควรจัดให้มีการยกย่องบุคคลต้นแบบ หรือเจ้าภาพงานบุญประเพณีต้นแบบ เพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงบวกต่อครอบครัวอื่นในชุมชน

4) ชุมชนควรร่วมกันผลักดันให้เกิดการประชาสัมพันธ์ในการประชุมประชาคมประจำเดือนของหมู่บ้าน หรือในระดับตำบล เพื่อยกร่างธรรมนูญสุขภาพตำบลในประเด็นเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบจากการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์

5.3.2 ข้อเสนอแนะระดับท้องถิ่น

1) หน่วยงานท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานทุกภาคส่วนควรมีการดำเนินงานอย่างจริงจังเพื่อป้องกันการเข้าถึง และลดพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของเยาวชน โดยควรดำเนินการเชิงบูรณาการและเสนอให้มีหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหานักดื่มวัยใส

2) หน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดทำแผนในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่เน้นการฝึกทักษะการปฏิบัติเครื่องตัดแอลกอฮอล์ รวมถึงอบายมุขประเภทเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชนในการป้องกันปัญหาการเข้าถึงเครื่องตัดแอลกอฮอล์และอบายมุขทุกประเภทที่จะทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ไม่เหมาะสม

3) ควรให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนโดยท้องถิ่น และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป็นหน่วยงานหนุนเสริมในส่วนของแผนงานที่เด็กและเยาวชนสนใจเพราะจะช่วยให้ได้เกิดกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับพัฒนาการในช่วงวัยมากที่สุด

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยในพื้นที่ปลอดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และประสบความสำเร็จ และถอดบทเรียนให้เป็นพื้นที่ต้นแบบในการพัฒนาพื้นที่ที่มีปัญหาการดื่ม

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการลดปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยนักวิจัยและชุมชน และทำการประเมินผลจากการศึกษาถอดบทเรียนเป็นกลไกการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใส

บรรณานุกรม

- กรรณธัช ปัญญาใส และคณะ. (2561). เปรียบเทียบผลการศึกษาคำความรู้สึก ทักษะการคิด พฤติกรรมการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา ใน เอกสารวิจัยการประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 5 ประจำปี 2561 (5th NMCCON 2018) “วิจัยและพัฒนาสู่การขับเคลื่อนสังคมอย่างยั่งยืน” วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2561 ณ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2553). *ภาวะโภชนาการในเด็กไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข. (อัดสำเนา).
- กานต์นระรัตน์ จรามร และคณะ. (2560). กรณีศึกษา: การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ใน วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข. ปีที่ 11, (ฉ.2), เมษายน-มิถุนายน 2560
- กิตติ เหลาสภาพ และคณะ. (2564). การพัฒนามาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในตำบลโนนโพน อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ใน วารสารการแพทย์และสาธารณสุข มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. ปีที่ 4, (ฉ.1), มกราคม – เมษายน 2564
- ขวัญชัย ไชยโพธิ์. (2560). ชุพันธ์ ก้าวหน้า ชาวประชาร่วมใจ ใช้พลังชุมชนช่วย ลด ละ เลิก ‘เหล้า’. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก: <https://www.hfocus.org/content/2017/10/14702> สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2563
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2561). *แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 (ผนวกกรมแผนปฏิบัติการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2561)*. กรุงเทพฯ: เจ.เอส.การพิมพ์. (อัดสำเนา).
- เครือข่ายรณรงค์งดเหล้า. (2550). *ละครรณรงค์งดเหล้า: หลักสูตรการใช้ศิลปะการละครในการสร้างการเรียนรู้เพื่อป้องกันปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเยาวชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- จันทร์ โต๊ะสิงห์. (2562). เครือข่ายประชาคมงดเหล้าจังหวัดศรีสะเกษ. สัมภาษณ์.
- จิรัชยา เจียวักก และสันติชัย แยมใหม่. (2558). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันการดื่มสุราในเยาวชน ใน เอกสารการประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 วันที่ 26 มิถุนายน 2558 มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่
- ชวัลรัตน์ ศรีนวลปาน และคณะ. (2561). ปัจจัยเกื้อหนุนที่นำไปสู่การ ลด ละ เลิก การดื่มเครื่องดื่ม

- แอลกอฮอล์ของประชาชน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันของประเทศไทย ใน วารสาร
Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University.
 ปีที่ 12, (ฉ.1), มกราคม - มิถุนายน 2561
- ดุจเดือน พันธมนาวิน. (2550). รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) และ แนว
 ทางการตั้งสมมติฐานในการวิจัยสาขา จิตพฤติกรรมศาสตร์ในประเทศไทย ใน วารสาร
พัฒนาสังคม. ปีที่ 9, (ฉ. 1), ตุลาคม 2550.
- ดุชฎี จิงศิริกุลวิทย์. (2563). ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. สัมภาษณ์.
 โทมร ศุขปรีชา. (2555). ความเป็นเยาวชนของวรรณกรรมเยาวชน. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลได้
 จาก <http://thaipublica.org/2012/10/childrens-literature> สืบค้น 22 มกราคม
 2563
- ที่ว่าการอำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ. (2560). ข้อมูลทั่วไปอำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ.
 (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก:[http://govosite.com/srirattana/content.php?cid=](http://govosite.com/srirattana/content.php?cid=20150904222632plbzQhb)
20150904222632plbzQhb สืบค้น 6 กุมภาพันธ์ 2563
- ไทยพับลิก้า. (2562). วัยใสไกลแอลกอฮอล์ SMASHED PROJECT แก้ปัญหา “นักดื่มก่อนวัย”
 สสำรวจพบร้อยละ 50 ของเยาวชนไทย เริ่มดื่มตั้งแต่อายุ 15 ปี. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูล
 จาก: [https://thaipublica.org/2019/04/harmful-use-of-alcohol-advertorial-](https://thaipublica.org/2019/04/harmful-use-of-alcohol-advertorial-5-4-2562/)
5-4-2562/ สืบค้น 10 ธันวาคม 2562
- ธีระวุธ ธรรมกุล และคณะ. (2559). ประยุกต์ Logic Model ในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน
 ป้องกันและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในเขต
 พื้นที่เครือข่ายบริการที่ 9 นครชัยบุรินทร์(ระยะที่ 3). กรุงเทพฯ: กรมควบคุมโรค
 กระทรวงสาธารณสุข.
- _____. (2559). ประสิทธิภาพการจัดการปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนโดย
 ทีมสุขภาพ ใน วารสารวิชาการสาธารณสุข. ปีที่ 25, (ฉ.6), พฤศจิกายน - ธันวาคม
 2559
- ธีระวุธ ธรรมกุล และคณะ. (2561). สถานการณ์การจำหน่ายและการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 ในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา. สงขลา: คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นพพล วิทย์วรพงศ์ และคณะ. (2561). นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยใน
 กรอบ 5 P. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- เนตรดาว ธงชีว. (2561). การป้องกันการใช้อัลกอฮอล์ในทางที่ผิดในวัยรุ่น ใน วารสารสมาคม
 พยาบาลแห่งประเทศไทยฯ สาขาภาคเหนือ. ปีที่ 24, (ฉ.2), กรกฎาคม - ธันวาคม 2561.
 (อัดสำเนา).

- เบญญาพัชร วันทอง. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาเยาวชนด้านทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ในรายงานสืบเนื่องการประชุมสัมมนาวิชาการการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 17. (ออดสำเนา).
- ประจักษ์ ผิวงาม. (2562). กำนันตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ. สัมภาษณ์.
- ปรียาภรณ์ เจริญบุตร. (2557). รูปแบบวรรณกรรมและศิลปะที่สามารถเสริมสร้างความมั่นคงด้านจิตใจ เพื่อให้เยาวชนตระหนักคุณค่าในตนเอง : กรณีศึกษา ชุมชนวังทอง ใน วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่. ปีที่ 6, (ฉ.6), กรกฎาคม - สิงหาคม 2557
- ปิยนันท์ พูลโสภณ. (2560). การพัฒนาการเล่น เพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ในวารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. ปีที่ 32, (ฉ. 1), มกราคม - เมษายน 2560. (ออดสำเนา).
- ผดุงศิษฐ์ ชำนาญบริรักษ์ และคณะ. (2564). การสร้างและการพัฒนามาตรการชุมชนเพื่อควบคุมการบริโภคและการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน ตำบลดงบัง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม. สงขลา: คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- แผนงานการพัฒนากระบวนการดูแลผู้มีปัญหาสุราและสารเสพติด. (2560). โปรแกรมการบำบัดฟื้นฟูผู้ปัญหาการดื่มสุรด้วยคุณธรรม ระดับศีล 5. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- แผนงานเครือข่ายเยาวชนป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ มูลนิธิเพื่อนเยาวชนเพื่อการพัฒนา. (2552). นวัตกรรมพลังเครือข่ายป้องกันนักดื่มหน้าใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- เผ่าไทย สีนอาพล และนฤภัค จันทิมา. (2561). ผลกระทบและแนวทางแก้ไขปัญหาจากการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงใหม่ ใน วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. ปีที่ 11, (ฉ.1), เดือนมกราคม - เมษายน 2561
- พรนภา หอมสินธุ์ และคณะ. (2561). การป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่ในวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (ระยะที่ 2). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพิ่ม ดวงเด่น. (2562). รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ. สัมภาษณ์.
- มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก. (2550). พื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (แผ่นพับ).
- มูลนิธิเพื่อนเยาวชนเพื่อการพัฒนา. (2553). นวัตกรรมพลังเครือข่ายป้องกันนักดื่มหน้าใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

- มูลนิธิสยามกัมมาจล. (2553). การสร้าง .พื้นที่สร้างสรรค์. แนวคิดพัฒนาเยาวชน อบต.หนองอียอ. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก: https://www.scbfoundation.com/media_knowledge -11568 สืบค้น 19 มกราคม 2563
- ราชกิจจานุเบกษา. (2551). พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก: https://ddc.moph.go.th/uploads/ckeditor/c74d97b01eae257e44aa9d5bade97baf/files/lawalc/001_1alc.PDF สืบค้น 21 มกราคม 2563
- รวิษฏา สังขะวรมธา. (2558). ทศนคติและกระบวนการตอบสนองของเยาวชนต่อรูปแบบการจูงใจในโฆษณาณรงค์เพื่อควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ใน **วิทยานิพนธ์วารสาร ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัตน์ะ บัวสนธิ์. (2556). **ปรัชญาการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งทิภา ใจจา. (2550). ผลของการบำบัดตามโปรแกรมการผสมผสานหลักทางพระพุทธศาสนา กับเทคนิคการเรียนรู้ทางจิตวิทยาต่อความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของผู้ป่วยเสพติดสุรา ใน **การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (อัดสำเนา).
- ลภัสสรดา สหัสสพาศน์ และนรินทร์ สังข์รักษา. (2561). รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการพื้นที่สร้างสรรค์จังหวัดเพชรบุรีตามบริบทสังคมประเทศไทย 4.0 ใน **วารสารVeridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**. ปีที่ 11, (ฉ.2), เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2561. (อัดสำเนา).
- วิชัย มณีโชติ. (2563). ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5 ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตน์ จังหวัดศรีสะเกษ. สัมภาษณ์.
- วิลาสินี อุดุลยานนท์. (2554). **วันว่างสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (แผ่นพับ).
- _____. (2555). “รังสรรค์พื้นที่สร้างสรรค์ในท้องถิ่น” เพื่อเยาวชนไทยเติบโตก้าวหน้าไกล. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก: <https://www.isranews.org/community/community-interview/5757-2012-03-06-09-31-37.html> สืบค้น 17 มกราคม 2563
- เว็บสารสนเทศสุขภาพไทย. (2553). สุขภาพคนไทย 2553. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก: https://www.hiso.or.th/hiso/picture/reportHealth/ThaiHealth2010/thai2010_19.pdf สืบค้น 21 มกราคม 2563

- ศิริรัตน์ นิตยวัน. (2561). **ประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยเสพยาเสพติดแอมเฟตามีนด้วยคุณธรรม "รักเหนือรัก"** (สารานุกรมธรรม 6) ระดับศีล 5 จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2554). **รายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายจังหวัด พ.ศ. 2554**. นนทบุรี: สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ.
- ศูนย์วิจัยสุขภาพกรุงเทพ. (2557). **ปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์**. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก: <http://www.bangkokhealth.com/health/articleC-613> สืบค้น 22 มกราคม 2563
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษาเพื่อเด็กและผู้มีความต้องการพิเศษ. (2551). **สิทธิเด็กและการวางแผนท้องถิ่นเพื่อเด็กและเยาวชน**. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก: http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2012/7/2013_5051.pdf สืบค้น 24 มกราคม 2563
- สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. (2552). **สถานการณ์เยาวชนไทย**. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- สมควร โพธิ์ทอง. (2554). **การเล่น... การเพิ่มคุณค่าและความหมายให้แก่ชีวิต ใน วารสารคณะพลศึกษา**. ปีที่ 14, (ฉ.2), กรกฎาคม - ธันวาคม 2554. (อัดสำเนา).
- สมบัติ โยธาทิพย์ และคณะ. (2555). **รูปแบบและวิธีการพัฒนาเยาวชนเพื่อความมั่นคงของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สมพงษ์ จิตระดับ และคณะ. (2553). **โครงการวิจัยการพัฒนารูปแบบสภาพเด็กและเยาวชนในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- สมานมิตร นิลเพชร. (2562). **ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ**. สัมภาษณ์.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2553). **พื้นที่นี้...ดีจัง พื้นที่สร้างสรรค์เพื่อเยาวชน**. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก: <https://www.thaihealth.or.th/Content/21232.html> สืบค้น 17 มกราคม 2563
- _____. (2555). **สร้างภูมิคุ้มกันเยาวชนไทย ในสังคมเสื่อมโทรมอบายมุข**. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก: <https://www.thaihealth.or.th/Content/16934> สืบค้น 24 มกราคม 2563
- _____. (2557). **ต่ำกว่า 20 ปี ไม่ขายสุราให้**. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก: <https://www.thaihealth.or.th/Content/25907.html> สืบค้น 10 ธันวาคม 2562
- _____. (2558). **พื้นที่สร้างสรรค์ เพื่อเด็กคิดได้-คิดเป็น**. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก: <https://www.thaihealth.or.th/Content/28388> สืบค้น 24 มกราคม 2563

- _____. (2560). สก๊ตเยาวยชนนั้กตี้มหน้าใหม่. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก:
<https://www.thaihealth.or.th/Content/38429.html> สืบค้น 21 มกราคม 2563
- _____. (2561). ทารือปัญหา 'ชายเหล้าให้เด็ก'. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก:
<https://www.thaihealth.or.th/Content/41847'.html> สืบค้น 10 ธันวาคม 2562
- สำนักงานสถิติจังหวัดศรีสะเกษ. (2561). **ประชากรจังหวัดศรีสะเกษ**. ศรีสะเกษ: สำนักงานสถิติจังหวัดศรีสะเกษ.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ. (2559). การดำเนินงานควบคุมการบริโภคสุราและ ยาสูบ จังหวัดศรีสะเกษ ปี 2560. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก: www.ssko.moph.go.th > news2 > upload_file สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2563
- สำนักอนามัยเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2557). **นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนานามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2553–2557)**. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- สาวิตรี อัชฌางค์กรชัย และคณะ. (2551). รายงานผลการศึกษาเรื่องการเฝ้าระวังพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์จำกัด.
- สิริกร นามลาบุตร และวราณิษฐ์ ลำไย. (2561). ลักษณะของภัยเหล้ามือสองที่เกิดจากการตี้มของเยาวชนในสถานศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดหนองคาย ใน **วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย**. ปีที่ 14, (ฉ.2), กรกฎาคม - ธันวาคม 2561
- สุภางค์ จันทวานิช. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2553). **จิตวิทยาการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2552). **ต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชนไทย**. กรุงเทพฯ: เจี๊ยฮั้ว.
- ไหมไทย ไชยพันธุ์. (2557). จิตวิทยา : แนวคิดทฤษฎีการศึกษาการปรับพฤติกรรมในชั้นเรียน ใน **วารสาร Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social sciences**. ปีที่ 1, (ฉ.1), มกราคม – มิถุนายน 2557. (อัดสำเนา).
- องค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้ว. (2561). **ข้อมูลทั่วไปตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ**. ศรีสะเกษ: องค์การบริหารส่วนตำบลศรีแก้ว.
- อรรถพล ศรีประภา. (2559). **กระบวนการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพเฉพาะพื้นที่ ในประเด็นการส่งเสริมสุขภาพด้วยการออกกำลังภายในชุมชนตำบลโคกกว้าง อำเภอบึงคล้า จังหวัดบึงกาฬ**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- อรัญญ์ วลีวงศ์. (2554). มองรอบด้าน “นักดื่มวัยรุ่น กับ แม่ในวัยเรียน”. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลจาก: <https://www.thaihealth.or.th/data/ecatalog/256/pdf/256.pdf> สืบค้น 22 มกราคม 2563
- อัมพร สีลากุล และคณะ. (2556). การพัฒนารูปแบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดแอมเฟตามีนด้วยคุณธรรม “รักเหนือรัก” (สารานุกรมธรรม 6) ระดับศีล 5 ใน วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต. ปีที่ 27, (ฉ.3), หน้า 30 – 43
- อัมมัตตา ไชยกาญจน์ และอมรา ไชยกาญจน์. (2560). พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). ปีที่ 7, (ฉ.1), มกราคม เมษายน 2560. (อัดสำเนา).
- อาทิตยา เสมอ่วม. (2558). พื้นที่สร้างสรรค์กับการพัฒนาเด็กในสภาวะยากลำบาก:กรณีศึกษาชุมชนวัดดวงแข กรุงเทพมหานคร ใน วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุดมชัย อมาตยกุล และคณะ. (2562). การแก้ไขปัญหาการดื่มสุราเชิงพุทธบูรณาการ ใน วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์. ปีที่ 6, (ฉ.5), กรกฎาคม 2562
- อนันญา ดีปานา และคณะ. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของพนักงานห้างสรรพสินค้าในจังหวัดน่าน ใน วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. ปีที่ 28, (ฉ.1), มกราคม 2563
- เอกชัย กันธะวงศ์ และคณะ. (2558). การพัฒนาการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ใน วารสารNursing Journal. ปีที่ 42, (ฉ.3), กรกฎาคม-กันยายน พ.ศ. 2558
- Bandura, Albert. (1986). **Social Foundations of Thought and Action**. NJ. : Englewood Cliff, Prentice-Hall.
- Caplan, G. (1974). **Support systems and community mental health**. New York: Behavioral Publication.
- Erikson, E.H. (1963). **Childhood and society**. (2nd ed.). New York: W.W. Norton.
- Freud, S. (1965). **An outline of psychoanalysis**. New York: W.W. Norton.
- Haring, Norris G.; and Phillips, lakin E. (1972). **Analysis and Modification of Classroom Behavior**. New York: Prentice – Hall Inc; Englewood Cliffs.
- Mele, J. (2017). What is creative youth development?. (Online). Retrieved from:

[hewlett.org](#) › [creative-youth-development](#). Activate, 2020, February, 7

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ

1. ดร.อนุพันธ์ ประจักษ์
ตำแหน่ง รองนายแพทย์สาธารณสุข จังหวัดศรีสะเกษ
2. อาจารย์ศิริรัตน์ นิตยวัน
ตำแหน่ง อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ กลุ่มวิชาการพยาบาลจิตเวช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. นายจิตร ศรีกะชา
ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ

ภาคผนวก ข

ตารางข้อมูลแสดงความรู้สึทกของเยาวชนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์

ตารางที่ 1 ข้อความแสดงความรู้สึกของเยาวชนกลุ่มอายุ 16 – 19 ปี หลังการเข้าร่วมกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์

คนที่	ข้อความ
1	“รู้สึกสนุกสนาน มีความรู้ อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้อีก”
2	“ความรู้สึกในการอบรมในวันนี้ รู้สึกสนุกสนาน มีความสุขมากๆ และได้รับความรู้มากมายจากท่านวิทยากร และอยากให้มีการจัดกิจกรรมแบบนี้อีก”
3	“ได้รับความรู้จากการจัดอบรมในครั้งนี้มากมาย สนุกสนาน อิ่มความรู้ อิ่มข้าว มีความสุขมากๆ เลยค่ะ”
4	“การเข้าร่วมอบรมครั้งนี้ทำให้รู้จักโทษของสุรา พร้อมผลเสีย และทำให้เราคิดในสิ่งที่จะทำให้ชีวิตประจำวันวันมีความสนุกสนาน รู้จักคนมากขึ้น มีส่วนร่วม”
5	“รู้ผลที่ตามมาของการดื่มสุรา”
6	“มีความสุขได้รับความรู้ ความเข้าใจในการหลีกเลี่ยงแอลกอฮอล์”
7	“รู้สึกสนุกสนาน ได้ทั้งความรู้ และข้อคิด และโทษของสุรามากมาย (อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้อีก)”
8	“ได้รู้หลายอย่างเกี่ยวกับโทษของสุรา และอันตรายจากสุรา”
9	“รู้ผลเสียของสุรา ข้อเสียของเหล้าคือทำให้ขาดสติ ลด ละ เลิก เมาไม่ขับกลับบ้านไม่ได้”
10	“ความรู้สึกภูมิใจที่ได้ในวันนี้ รู้สึกดีใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม อบรมได้รับความรู้หลายอย่าง สิ่งที่ได้รับในวันนี้ข้าพเจ้านำไปปฏิบัติตามที่ได้อบรมในวันนี้”
11	“ความรู้สึก คือ ภูมิใจที่มีส่วนร่วม รู้สึกสนุกสนาน มีความสุข ไม่เครียด ได้รับความรู้มากมาย ได้ทำกิจกรรมสนุกมากๆ”
12	“ความรู้สึกมีส่วนร่วมไปกับเพื่อน สนุกสนานที่ได้ทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ได้แนวคิดในการที่ไปดื่มสุรากับคนอื่นควรทำอย่างไร ได้รับความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์”
13	“สนุกสนาน ได้รับความรู้ โทษของสุราและยาเสพติด”
14	“เมาไม่ขับจะกลับยังไง? ลด ละ เลิกเถอะ เลิกเถอะเหล้าเพื่ออนาคตที่ดีของเรา ข้อเสียของเหล้าทำให้ขาดสติ ข้อดีของเหล้าคือ ดิกรีแรงดี แต่ต่อไปนี่เลิกกินเหล้าแล้วค่ะ”
15	“รู้สึกสนุก มีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ได้รู้โทษของสุรา”
16	“รู้สึกอยากให้มีกิจกรรมแบบนี้อีก เพราะมันสนุกดี”
17	“เป็นโครงการที่ดี และอยากให้มีการจัดกิจกรรมแบบนี้ตลอดไป และนำวิทยากรมา

คนที่	ข้อความ
	หลายๆ ท่าน”
18	“ได้รู้โทษต่างๆ ของสุรา ได้รู้เรื่องต่างๆ ของสุรา”
19	“มีความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้น เพิ่มศักยภาพ”
20	“รู้สึกสนุกสนานและมีความสุข ได้รับความรู้นำไปปรับใช้”
21	“กิจกรรมทำให้มีความสุข สนุกสนาน รู้จักหลีกเลี่ยงสุรา”
22	“ได้รับความรู้ ความเข้าใจ กับเรื่องสุรา”
23	“รู้สึกดีใจ มีความสุข”
24	“ลด ละ เลิก เพื่อตัวเองดีที่สุด ได้ความรู้มากเกี่ยวกับเหล้า”
25	“ได้ความรู้เรื่องโทษของเหล้า ตอนแรกก็อยากกลับบ้านแต่พออยู่ฟังนานๆ ก็รู้สึกสนุก และอยากให้งัดกิจกรรมนี้ขึ้นมาอีก”
26	“ดีใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในวันนี้ ได้รู้จักโทษของแอลกอฮอล์มากขึ้น”
27	“ความรู้สึกสนุกแถมได้ความรู้ พี่น่ารักมาก”
28	“รู้สึกที่ได้รับประโยชน์และความรู้จากการมาอบรม”
29	“รู้สึกได้ความรู้เกี่ยวกับโทษของสุรา และยาเสพติด”
30	“รู้สึกได้รับความรู้ จากเรื่องแอลกอฮอล์เยอะมาก และสนุกสนานกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น”
31	“รู้สึกมีความสุขมากๆ และได้รับความรู้มากมายเกี่ยวกับสุราและโทษของการดื่มสุรา”
32	“รู้สึกตื่นเต้น มีความสุข ได้ความรู้ เกี่ยวกับแอลกอฮอล์”
33	“รู้สึกดีใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ ได้รู้สิ่งต่างๆ”
34	“มีความสุขมากๆ ค่ะ”
35	“รู้สึกดีมาก ที่มีกิจกรรมการอบรมดีๆ แบบนี้ และอยากให้ปีต่อไป มีการจัดกิจกรรมแบบนี้”
36	“การเข้าร่วมกิจกรรมวันนี้ ได้รับความรู้ มีความสุขมากๆ อยากให้งัดกิจกรรมแบบนี้ อีก พี่ๆ น่ารักมากๆ กับข้าวก็อร่อย ขอขอบคุณพี่ๆ ทุกคนที่ได้จัดกิจกรรมแบบนี้ LOVE”
37	“อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้อีก มีความสุข สนุก ได้รับความรู้เรื่องยาเสพติด เหล้า ข้าวอาหารก็มีมาก อร่อย”
38	“อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้อีก ได้มีส่วนร่วมกับพี่ๆ น้องๆ ได้ทำกิจกรรม สนุกสนาน ได้รับความรู้ เรื่องโทษของเหล้า จะพยายามเลิกเหล้าครับ รู้สึกมีกำลังใจ”

คนที่	ข้อความ
39	“ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม สนุกมากๆ ค่ะ พี่ๆ เป็นกันเอง ใจดี ได้ความรู้ของโทษการดื่มเหล้า อยากให้มีกิจกรรมอีกค่ะ”
40	“รู้สึกดีมากที่มีผู้ให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับโทษต่างๆ เกี่ยวกับเหล้า และสารเสพติดที่ไม่ดี”
41	“ทราบถึงโทษที่จะตามมาหลังจากดื่มเหล้า หรือยาเสพติด ทำให้เรารู้จักตัดสินใจที่รอบคอบขึ้น”
42	“รู้สึกดีใจที่ได้ร่วมกิจกรรม และมีความรู้จากการได้รับฟังข้อมูลจากวิทยากรต่างๆ”
43	“ได้ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับสุราและมีความรู้สึกดีใจที่ได้พบกับวิทยากรที่ได้มาให้ความรู้ทุกๆ คน และมีความสนุกสนานกับกิจกรรมในวันนี้”
44	“ได้รู้จักโทษของสุรา การดื่มสุราเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการติดยาเสพติดได้ สุรามีผลร้ายแรงต่อสุขภาพและคนรอบข้าง รู้สึกดีและอยากเข้าร่วมกิจกรรมแบบนี้อีก ถ้ามีกิจกรรมจะเข้าร่วมอีก”
45	“รู้สึกว่าการนี้ เป็นโครงการที่ดี ภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ”
46	“วันนี้สนุกมากๆ ภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ”
47	“กิจกรรมสนุกมาก ได้ความรู้เรื่องเหล้า ได้รู้ถึงโทษของการดื่มเหล้า และมีกำลังใจในการพยายามที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับเหล้ามากขึ้น อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้อีกเรื่อยๆ”
48	“ได้รับความรู้เรื่องเหล้าเยอะมาก กิจกรรมสนุก ไม่เครียด ไม่น่าเบื่อ อยากให้มีกิจกรรมบ่อยๆ ได้เจอเพื่อนๆ”
49	“ได้ทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ สนุกดี ได้มีส่วนร่วมในทุกๆ เรื่องของกิจกรรม พี่ๆ น่ารัก”
50	“อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้อีก สนุกสนาน และได้ความรู้เรื่องโทษของสุรา ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน”
51	“ชอบกิจกรรมนี้มาก พี่ๆ เป็นกันเอง สนุกสนานผ่อนคลาย ได้ร่วมกันทำกิจกรรม ได้รู้จักเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ในการร่วมกันทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับเหล้าและโทษของการดื่มสุรา”
52	“กิจกรรมสนุกดี อยากให้มีบ่อยๆ ได้ความรู้ ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ”
53	“ตื่นเต้นที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม สนุกมีความเป็นกันเอง ทำให้กล้าคิดกล้าพูดมากขึ้น เพราะการทำกิจกรรมไม่มีผิดไม่มีถูก ทุกคนแลกเปลี่ยนให้กำลังใจกัน และได้ความรู้ในเรื่องโทษของการดื่มสุรา”
54	“อยากให้จัดกิจกรรมบ่อยๆ ไม่น่าเบื่อ ชอบมาก”
55	“เป็นโครงการที่ดี กิจกรรมสนุก ได้ความรู้ ได้แลกเปลี่ยน ได้หัวเราะด้วย ชอบมาก”

คนที่	ข้อความ
	จัดอีกนะ”

ตารางที่ 2 ข้อความแสดงความรู้สึกของเยาวชนชนกลุ่มอายุ 10 - 15 ปีหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์

คนที่	ข้อความ
1	“รู้สึกสนุกสนาน ได้รวมกลุ่มกับเพื่อน ไม่เครียด อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้อีก”
2	“มีความสุขมากๆ อยากให้มีการจัดกิจกรรมแบบนี้อีก ชอบมากๆ”
3	“เหมือนมาแลกเปลี่ยนสิ่งที่พบเห็นในชุมชน และทำให้เกิดความสนุกสนาน”
4	“รู้จักเพื่อนมากขึ้น บางคนเคยเห็นหน้าไม่เคยคุยกัน ได้มาเป็นเพื่อนกัน เล่นด้วยกัน สนุกดีค่ะ”
5	“แลกเปลี่ยนเรื่องคนในชุมชนที่มัสยิดก็มีความรู้เรื่องโทษของสุราด้วย”
6	“มีความสุข สนุกสนาน พี่ๆ ใจดี”
7	“รู้สึกมีความสุข ที่ได้รวมกลุ่มกับเพื่อนทำกิจกรรมได้ความรู้ และข้อคิดจากการดื่มสุรามากมาย”
8	“ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่พบเจอคนดื่มสุรา และผลเสียจากการดื่มสุรา”
9	“ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องข้อเสียของเหล้า”
10	“มีความสุข และสนุกมากที่ได้ทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ พี่ๆ ขนมนอร่อย”
11	“สนุก และได้ความรู้ ได้คุยกันหลายเรื่อง”
12	“มีความสุข อยากให้มีอีก”
13	“สนุกดี ได้เต้นแปลกๆ ตลกๆ ฮาๆ ชอบมาก”
14	“ได้แลกเปลี่ยนเรื่องการดื่มเหล้า สนุกดี พี่ๆ เล่าเรื่องได้สนุก”
15	“เห็นภาพโทษของการดื่มเหล้า”
16	“รู้สึกกิจกรรมเป็นอิสระดี อยากให้ทำอะไรก็ได้ให้คิดเอง ช่วยกันคิด ดีใจที่มีกิจกรรมแบบนี้”
17	“เป็นกิจกรรมที่ให้พวกหนูได้มีส่วนร่วม ดีใจมาอีกนะคะ”
18	“เป็นกิจกรรมที่ไม่เครียด ไม่ง่วง”
19	“สนุกดี ได้รู้จักชุมชนตนเองมากขึ้น เมื่อก่อนไม่สนใจเท่าไร”
20	“รู้สึกสนุกสนานและมีความสุข”

คนที่	ข้อความ
21	“อยากให้มีโอกาสกิจกรรมดนตรีเยอะๆ สนุกดี”
22	“พี่ๆ ใจดีมาก”
23	“มีความสุขที่ได้ร่วมกิจกรรม”
24	“ความรู้สึกสนุกแถมได้ความรู้ พี่ๆน่ารักมาก”
25	“เรื่องเล่า (เหล่า) ฟังแล้วสนุกเพราะเคยเห็น แต่โทษของเล่าไม่สนุก”
26	“มีความสุข”
27	“ชอบกิจกรรมนี้ ได้ร่วมกันคิด”
28	“รู้สึกว่าเป็นโครงการที่ดี เพราะไม่ค่อยมีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่คิดร่วมกันกับน้องๆ ในชุมชน”
29	“รู้สึกสนุกสนานกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น”
30	“เป็นกิจกรรมที่ทำให้ความรู้สึกมีความสุข ได้คิดรูปแบบกิจกรรมร่วมกัน รวมถึงถึงกันด้วยว่าจะทำอะไรดี 5555”
31	“รู้สึกอายุที่ต้องคุยกับคนอื่นๆ ในที่ชุมชน แต่พอมีเพื่อนๆ อยู่ด้วยทำให้กล้าแสดงออกมากขึ้น ขอขอบคุณค่ะ”
32	“รู้สึกดีกับการทำกิจกรรมในครั้งนี้ ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลกันอย่างสนุกสนาน และพี่ๆ ให้กำลังใจกันดี”
33	“รู้สึกชอบกิจกรรมนี้ค่ะ สนุก”
34	“อยากให้มีโอกาสแบบนี้อีก”
35	“โอเคมากครับ”
36	“รู้สึกได้รับความรู้จากการบอกเล่าเรื่องราว ประสบการณ์ที่เจอคนดื่มเหล้า”
37	“รู้สึกกิจกรรมสนุกดี ได้มีส่วนร่วมในการคิดกิจกรรม”
38	“รู้สึกมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรม”
39	“อยากให้มีโอกาสแบบนี้อีก ไม่เครียดและได้แลกเปลี่ยนความรู้กัน”
40	“พี่ๆ ใจดี กิจกรรมสนุก”
41	“รู้สึกสนุกสนาน มีความสุขที่ได้ร่วมกิจกรรมและได้ประโยชน์จากการทำกิจกรรมในครั้งนี้ อยากให้มีโครงการแบบนี้อีก”
42	“รู้สึกว่าเหล่าไม่ติดต่อสุขภาพมากๆ จากที่ได้ฟังพี่ๆ เล่าให้ฟัง”
43	“สนุกดี อยากให้มีต่ออีกวัน”
44	“รู้สึกเบื่อในช่วงแรก แต่ต่อมาสนุกดี เพราะได้เดินสำรวจชุมชน”
45	“สนุก มีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม”

คนที่	ข้อความ
46	“อยากให้มีโอกาสทำกิจกรรมอีก และมีหลากหลายกว่านี้ วันนี้สนุกมาก”
47	“ได้รับความรู้จากพูดคุยกัน สนุกมาก พี่ๆ ใจดี ช่วยเหลือ ไม่น่าเบื่อเลย”
48	“อยากให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมแบบนี้ ให้มีพื้นที่ให้เด็กๆ ได้ทำกิจกรรม หรือให้ผู้ใหญ่สนับสนุนให้มีพื้นที่ให้ทำกิจกรรมดีๆ เดือนละครั้งก็ได้”
49	“สนุกดี ได้ร่วมกันทำกิจกรรม”
50	“ดีใจที่เข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อนๆ ทำกิจกรรมต่างๆ มีความสุข”

ตารางที่ 3 ผลทดสอบความรู้เรื่องเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของเยาวชนกลุ่มอายุ 10 – 19 ปี

n = 105 คน

คนที่	คะแนนที่ได้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	คะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรม
1	3	7
2	6	10
3	2	9
4	5	9
5	0	6
6	8	8
7	2	6
8	5	7
9	8	9
10	7	8
11	7	8
12	7	8
13	9	10
14	7	8
15	10	10

ตารางที่ 3 ผลทดสอบความรู้เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนกลุ่มอายุ 10 – 19 ปี

n = 105 คน

คนที่	คะแนนที่ได้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	คะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรม
16	7	8
17	10	10
18	9	10
19	6	7
20	7	8
21	10	10
22	9	10
23	7	10
24	7	10
25	3	6
26	4	8
27	7	10
28	6	8
29	6	10
30	7	8
31	7	9
32	6	9
33	6	9
34	7	8
35	4	7
36	6	7
37	7	9
38	7	8
39	7	9
40	7	9
41	6	7

ตารางที่ 3 ผลทดสอบความรู้เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนกลุ่มอายุ 10 – 19 ปี

n = 105 คน

คนที่	คะแนนที่ได้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	คะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรม
42	9	10
43	10	10
44	7	10
45	7	8
46	9	10
47	8	9
48	7	10
49	7	10
50	4	8
51	5	7
52	7	10
53	4	9
54	2	8
55	8	10
56	7	10
57	5	6
58	8	9
59	5	6
60	8	9
61	7	9
62	7	10
63	7	10
64	9	10
65	7	8
66	10	10
67	7	9
68	10	10

ตารางที่ 3 ผลทดสอบความรู้เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนกลุ่มอายุ 10 – 19 ปี

n = 105 คน

คนที่	คะแนนที่ได้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	คะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรม
69	9	10
70	6	8
71	7	9
72	10	10
73	9	10
74	7	9
75	7	8
76	3	8
77	4	6
78	7	8
79	6	9
80	6	8
81	7	9
82	7	8
83	6	10
84	6	9
85	7	8
86	4	7
87	6	8
88	7	8
89	7	9
90	7	10
91	7	9
92	6	9
93	9	8
94	10	10
95	7	8

ตารางที่ 3 ผลทดสอบความรู้เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนกลุ่มอายุ 10 – 19 ปี

n = 105 คน

คนที่	คะแนนที่ได้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	คะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรม
96	7	8
97	9	10
98	8	10
99	7	8
100	7	9
101	6	10
102	6	9
103	10	10
104	6	10
105	7	10

ตารางที่ 4 คะแนนแบบทดสอบของผู้เข้าร่วมกิจกรรม และผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

ลำดับที่	คะแนน ผู้เข้าร่วมกิจกรรม (10 คะแนน)	คะแนนผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม (10 คะแนน)
1	7	4
2	10	6
3	9	8
4	8	4
5	7	4
6	7	8
7	6	4
8	7	3
9	6	6
10	7	2
11	7	8
12	5	5
13	6	2
14	6	5
15	7	4
16	8	2
17	7	4
18	8	2
19	7	4
20	7	2
21	7	5
22	7	7
23	7	4
24	6	5
25	8	4
26	8	5

ลำดับที่	คะแนน ผู้เข้าร่วมกิจกรรม (10 คะแนน)	คะแนนผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม (10 คะแนน)
27	5	6
28	6	2
29	6	3
30	7	6
31	7	3
32	7	4
33	5	2
34	3	5
35	5	6
36	7	7
37	5	4
38	5	4
39	7	2
40	10	7
41	7	7
42	9	4
43	7	4
44	7	3
45	8	3
46	7	4
47	9	7
48	5	5
49	4	5
50	6	3
51	10	5
52	9	6
53	10	3

ลำดับที่	คะแนน ผู้เข้าร่วมกิจกรรม (10 คะแนน)	คะแนนผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม (10 คะแนน)
54	10	2
55	10	3
56	7	7
57	10	6
58	9	5
59	9	3
60	6	7
61	8	4
62	6	6
63	7	2
64	9	8
65	8	4
66	8	4
67	8	4
68	10	4
69	8	4
70	10	2
71	8	4
72	10	6
73	10	5
74	7	2
75	8	3
76	10	6
77	10	5
78	10	6
79	10	8
80	6	5

ลำดับที่	คะแนน ผู้เข้าร่วมกิจกรรม (10 คะแนน)	คะแนนผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม (10 คะแนน)
81	8	6
82	10	5
83	8	5
84	10	6
85	8	5
86	9	5
87	9	3
88	9	4
89	8	7
90	7	4
91	7	3
92	9	5
93	8	4
94	9	4
95	9	2
96	7	6
97	10	7
98	10	4
99	10	6
100	8	2
101	10	3
102	9	4
103	10	5
104	10	7
105	8	8

ภาคผนวก ค
รูปภาพกิจกรรม

ภาพกิจกรรม

ภาคผนวก ง
เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถาม

การพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และมาตรการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

คำชี้แจง:

- แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์การป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และ 2) เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มวัยใสพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแทนเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้ ครอบครัว หรือญาติดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มเพื่อนมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความชุกของคนในชุมชนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเข้าถึงการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน การมีป้าย สื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงตัวเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา สถานภาพครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาในปัจจุบัน ข้อมูลการดื่มครั้งแรก ประเภทเครื่องดื่ม สาเหตุที่ดื่ม ฯลฯ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เรื่องสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ ผลกระทบจากการดื่ม สุขภาพและลักษณะของผู้ดื่ม ความรู้ด้านโทษของการดื่ม หลักการที่จะทำให้ตนเองห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฯลฯ

ตอนที่ 3 แบบวัดพฤติกรรมป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

 ---ข้อมูลทั้งหมดจะถูกปิดเป็นความลับและนำเสนอในภาพรวม---

---คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลครั้งนี้---

วัน.....เดือน.....พ.ศ.

.....ผู้เก็บข้อมูล

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 คำชี้แจง: จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง

2. อายุปี

3. สถานภาพ

1. โสด 2. มีแฟน สมรส

4. หย่าร้าง/แยกกันอยู่ 4. หม้าย

4. ท่านกำลังศึกษาในระดับใด

1. มัธยมศึกษาตอนต้น 2. มัธยมศึกษาตอนปลาย

3. กศน. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 4. กศน. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

5. ไม่ได้เรียน 6. อื่นๆ ระบุ.....

5. อาชีพ

1. รับจ้าง/ลูกจ้าง 2. ค่าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

3. เกษตรกร 4. ไม่มีอาชีพ

5. อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. สถานภาพครัวเรือนของเยาวชน

1. อาศัยอยู่กับบิดา มารดา

2. อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง (หมายถึงผู้ที่ดูแลท่านที่ไม่ใช่บิดามารดา)

3. อาศัยอยู่กับบิดา

4. อาศัยอยู่กับมารดา

5. อื่นๆ โปรดระบุ.....

7. สถานภาพบิดามารดา

1. อยู่ด้วยกัน 2. หย่าร้าง

3. แยกกันอยู่ (ไม่ได้หย่าร้าง) 4. เสียชีวิต

8. แหล่งของรายได้ที่ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

1. บิดา มารดา 2. ผู้ปกครอง (หมายถึงผู้ดูแลท่านที่ไม่ใช่บิดามารดา)

3. การทำงาน 4. อื่นๆ โปรดระบุ.....

9. ในครอบครัวที่ท่านอาศัยอยู่มีจำนวนกี่คน

1. อยู่คนเดียว 2. 2 – 3 คน

3. 4 – 5 คน 4. 6 คนขึ้นไป

10. หากท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ท่านเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่ออายุเท่าใด..... ปี

และค่าใช้จ่ายในการดื่ม/ครั้ง..... บาท (หากไม่ดื่มให้ข้ามไปตอบตอนที่ 2)

11. เหตุผลส่วนใหญ่ในการดื่มแอลกอฮอล์ของท่านครั้งแรกคือข้อใด

1. ครอบครัวดื่ม/ญาติประจำให้เห็น
2. เพื่อนชวนดื่ม/อยากลอง
3. พบเห็นการดื่มของคนในชุมชนมีจำนวนมากเป็นเรื่องปกติ
4. การเข้าถึงการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของร้านค้าในชุมชนได้ง่าย
5. การพบเห็นโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
6. อื่นๆ โปรดระบุ.....
12. ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทใดบ้าง(เลือกคำตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. เบียร์ 2. สุราสี 3. สุราขาว 4. สบาย
5. สาโท 6. ไวน์ 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....
13. ในช่วงปีที่ผ่านมาท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ่อยแค่ไหน
1. เดือนละครั้ง หรือน้อยกว่า 2. 2 -4 ครั้ง / เดือน
3. 2-3 ครั้ง / สัปดาห์ 4. 4 ครั้งขึ้นไป / สัปดาห์
14. สถานที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ท่านมักจะไปดื่มบ่อยที่สุด (เลือกตอบ 1 ข้อ)
1. บ้านตัวเอง 2. บ้านเพื่อน/หอพัก
3. ร้านอาหาร/ร้านขายของในชุมชน 4. ในงานมหรสพฯ
5. สวนสาธารณะ 6. อื่นๆ ระบุ.....
15. ในช่วงที่มีงานเทศกาล/งานบุญประเพณีสำคัญที่มีการเฉลิมฉลองจัดงานมหรสพฯ ท่านจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าช่วงเวลาปกติใช่หรือไม่
1. ใช่
2. ไม่ใช่
16. ส่วนใหญ่ท่านดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกับบุคคลใด
1. ดื่มคนเดียว 2. เพื่อน 3. คนในครอบครัว/ญาติ
4. แฟน/คนรัก 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....
17. ท่านคิดว่าสถานการณ์ใดที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีความต้องการ หรืออยากทดลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. ครอบครัวดื่ม/ญาติประจำให้เห็น
2. เพื่อนชวนดื่ม
3. ความชุกในการดื่มของคนในชุมชนมีจำนวนมาก
4. การเข้าถึงการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของร้านค้าในชุมชนได้ง่าย
5. การพบเห็นโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เรื่องเครื่องตีมแอลกอฮอล์

คำชี้แจง: ให้ท่านพิจารณาข้อความจากนั้น X ทับอักษร ก ข ค ง ที่ท่านคิดว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

(10 คะแนน)

- 1 การตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อใครมากที่สุด
 - ก. ครู
 - ข. เพื่อน
 - ค. ตนเอง
 - ง. พ่อ แม่
- 2 การตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านสุขภาพใดตามมา
 - ก. เพื่อนไม่คบ
 - ข. ขาดเรียนบ่อย
 - ค. แยกตัว ไม่เข้าสังคม
 - ง. การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย
- 3 ลักษณะครอบครัวในข้อใด ที่ทำให้ลูกมีโอกาสเข้าสู่วงจรการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์มากที่สุด
 - ก. พ่อแม่แยกกันอยู่
 - ข. พ่อแม่มีฐานะยากจน
 - ค. พ่อแม่ทะเลาะกันเสมอ
 - ง. พ่อแม่ทำงานนอกบ้าน
- 4 การตีมสุรามีประโยชน์หรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ก. มี เพราะช่วยในการเข้าสังคม
 - ข. มี เพราะช่วยผ่อนคลายความเครียด
 - ค. ไม่มี เพราะทำให้น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น
 - ง. ไม่มี เพราะทำให้ร่างกายทรุดโทรม
- 5 การที่เยาวชนอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีผู้ตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์และผู้ขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ โดยไม่ปฏิบัติตามมาตรการกฎหมายเป็นจำนวนมาก จะส่งผลกระทบต่อเยาวชนคนนั้นอย่างไร
 - ก. มีอาชีพเสริมเพื่อหารายได้
 - ข. ถูกเหมารวมว่าเป็นคนติดเหล้า

- ค. มีความเสี่ยงที่จะถูกชักจูงให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ง่ายขึ้น
- ง. ชุมชนเสื่อมโทรมเป็นแหล่งอาชญากรรม
- 6 ข้อใดคือผลเสียของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อจิตประสาทของผู้ดื่ม
- ก. คีตกัก สนุกสนาน
- ข. สมาธิสั้น หงุดหงิดง่าย
- ค. เบื่ออาหาร น้ำหนักลด
- ง. หูแว่ว หวาดระแวง หลงผิด
- 7 ครอบครัวลักษณะใดมีส่วนช่วยในการป้องกันไม่ให้เยาวชนในครอบครัวเข้าสู่วงจรนักดื่ม
- ก. ครอบครัวที่ตามใจทุกเรื่อง
- ข. ครอบครัวที่ให้เวลาและความรัก
- ค. ครอบครัวที่เข้มงวดเรื่องระเบียบวินัย
- ง. ครอบครัวที่สนับสนุนด้านการเงินทุกเรื่อง
- 8 หากเยาวชนติดสุราและต้องการจะเลิก ครอบครัวมีส่วนช่วยได้อย่างไร
- ก. ทำโทษเพื่อให้จำ
- ข. ตอว่าเพื่อให้สำนึก
- ค. ให้เงินไปบำบัดด้วยตนเอง
- ง. ให้กำลังใจแล้วพาไปบำบัด
- 9 สิ่งสำคัญประการแรกในการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำคือข้อใด
- ก. ไม่ทดลองดื่มซ้ำเพราะมั่นใจว่าจะไม่ติด
- ข. ไม่คบหาสมาคมกับผู้ดื่มสุรา
- ค. ไม่เข้าใกล้แหล่งที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท
- ง. ศึกษาเกี่ยวกับโทษและอันตรายของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท

10 หากพบว่าเพื่อนติดสุรา ควรช่วยเหลือเพื่อนอย่างไร

- ก. เลิกคบ
- ข. ทำไม่รู้ไม่เห็น แล้วคบต่อไป
- ค. แจ้งครูฝ่ายปกครองให้มาจัดการ
- ง. แนะนำเพื่อนให้ไปบำบัดและเป็นกำลังใจให้

ตอนที่ 3 แบบวัดความตั้งใจในการป้องกันตนเองไม่ให้กลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซ้ำ (สำหรับผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์)

คำชี้แจง: ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างของคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุดโดยมีเกณฑ์ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด ทำพฤติกรรมบ่อยมากที่สุด (ทำทุกวัน)
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก ทำพฤติกรรมบ่อย (5-6 ครั้ง/สัปดาห์)
3	หมายถึง	เห็นด้วย ทำพฤติกรรมเป็นครั้งคราว (3-4 ครั้ง/สัปดาห์)
2	หมายถึง	ไม่ค่อยเห็นด้วย ทำพฤติกรรมน้อย (1-2 ครั้ง/สัปดาห์)
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย ไม่ทำพฤติกรรม

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. เมื่อข้าพเจ้าอยากได้สิ่งใดที่ต้องการ แต่ต้องรอคอย ข้าพเจ้าจะทนไม่ได้หรือหมดความอดทนง่าย					
2. ถ้ามีคนมาขัดใจหรือยั่วเพียงเล็กน้อย ข้าพเจ้าจะโกรธ					
3. เวลาข้าพเจ้าทำงานถ้ามีใครมาส่งเสียงดังใกล้ๆ ข้าพเจ้าจะทำงานต่อไม่ได้					
4. เมื่อข้าพเจ้าพลาดในสิ่งที่คาดหวัง จะเครียดมาก จนทำอะไรต่อไม่ได้					
5. เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนดื่มสุรา ข้าพเจ้าจะรู้สึกอยากร่วมดื่มด้วยทุกครั้ง					
6. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ทำลายอนาคต และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้					

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
7. ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี					
8. ข้าพเจ้าพยายามพัฒนาศักยภาพของตัวเองให้มากขึ้นเสมอ					
9. ข้าพเจ้าคิดว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลเสียต่อร่างกายและจิตใจ					
10. ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษากันได้ทุกเรื่อง					
11. ถ้าเพื่อนบอกว่าดี ข้าพเจ้าจะเห็นด้วยกับเพื่อน					
12. หากมีเรื่องทะเลาะกับคนในครอบครัว ข้าพเจ้าจะออกจากบ้านทันที					
13. เวลาที่ข้าพเจ้าทุกข์ใจ ข้าพเจ้าไม่สามารถคุยกับคนในครอบครัวได้					
14. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่ได้เป็นสมาชิก หรือเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวเลย					
15. ข้าพเจ้าทะเลาะกับคนในครอบครัวบ่อยครั้ง					
16. พ่อและแม่รับฟังความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
17. เมื่อข้าพเจ้าทำผิด พ่อแม่จะอธิบายเหตุผลทุกครั้งก่อนลงโทษ					
18. ข้าพเจ้ามีเพื่อนที่คอยเตือน เมื่อข้าพเจ้าดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					
19. ข้าพเจ้ารับรู้ข่าวสารเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสื่อต่างๆ					
20. เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าจะเล่นกีฬากับเพื่อนๆ					
21. พ่อแม่มักเห็นคนอื่นดีกว่าข้าพเจ้าเสมอ					
22. เพื่อนชวนข้าพเจ้าให้ลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					
23. ข้าพเจ้ามีเพื่อนที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					
24. ข้าพเจ้าคิดว่าการดื่มเหล้าและสูบบุหรี่ เป็นสิ่งจำเป็นในการเข้าสังคม					

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
25. ข้าพเจ้าชอบไปเที่ยวสถานบันเทิงต่างๆ หรือรวมกลุ่มสังสรรค์กับเพื่อนๆ					
26. ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					
27. แม้ว่าเพื่อนจะชวนข้าพเจ้าดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ข้าพเจ้าปฏิเสธ					
28. ข้าพเจ้าเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชน หรือที่โรงเรียนจัดเสมอ					
29. ข้าพเจ้าเตือนเพื่อน เมื่อเห็นเพื่อนลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					
30. หากมีการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้าพเจ้าตั้งใจจะเข้าร่วม					

 ---- ขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบทดสอบในครั้งนี้ ----
 ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ และถูกประมวลผลในภาพรวม